

ไตรมาสที่ ๔

(๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

รายงานผลการดำเนินงาน
แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริม
เศรษฐกิจฐานราก
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานผลการดำเนินงาน
แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ไตรมาสที่ ๔

(๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓)

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เป็นการดำเนินการที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับประเทศให้เป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงซึ่งมีความเชื่อมโยงระดับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ จึงได้กำหนดแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ของแผนงานเพื่อให้ชุมชนและเกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น และลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำของรายได้ประชากร พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรเพื่อเตรียมไปสู่การเป็นผู้ประกอบการในอนาคต รวมทั้งพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรและพัฒนาผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรจากฐานทรัพยากรชีวภาพในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการการผลิตและยกระดับโครงสร้างการผลิตในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปอย่างครบวงจร ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน และเพื่อส่งเสริมพัฒนาโลกและโครงสร้างอุตสาหกรรมเกษตรและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่นผ่านกลไก สหกรณ์ ร้านค้าชุมชน วิสาหกิจชุมชน มีการดำเนินงานร่วมกับ ๕ กระทรวง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการจัดทำแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากรวมงบประมาณที่จัดสรร ๓,๐๑๘.๔๔๖๖ ล้านบาท โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้กำหนดให้มีการติดตามผลการดำเนินงานโครงการในส่วน of กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งได้รับงบประมาณสำหรับดำเนินการในภาพรวม ๑๒ โครงการ รวม ๑,๖๓๑.๑๙๑๕ ล้านบาท ปรับลดตามพระราชบัญญัติโอนงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาและบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) และภัยพิบัติฯ คงเหลืองบประมาณสำหรับดำเนินการ ๑,๓๕๖.๖๓๗๔ ล้านบาท

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ สิ้นสุดไตรมาสที่ ๔ ซึ่งเป็นผลงานสะสมตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ ทั้งสิ้น ๑,๒๔๕.๗๙๗๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๘๓ ของงบประมาณหลังปรับโอนฯ ๑,๓๕๖.๖๓๗๔ ล้านบาท หรือมีประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณที่ค่าคะแนน ๔.๕๙ (คะแนนเต็ม ๕ คะแนน)

ผลการดำเนินงานในภาพรวม ภาพรวมการดำเนินงาน มีค่าดัชนีความสำเร็จในการดำเนินงานของแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ทั้ง ๓ แนวทาง เมื่อสิ้นสุดไตรมาสที่ ๔ เฉลี่ยร้อยละ ๘๙.๙๐ หรือมีประสิทธิภาพความสำเร็จที่ค่าคะแนน ๔.๔๙ (คะแนนเต็ม ๕ คะแนน)

ผลได้ที่เกิดขึ้น พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) โดยสนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต มีประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งทุนและที่ดินทำกินได้ทั้งสิ้น ๒๐๓,๗๕๕ ราย (ร้อยละ ๙๓.๙๐) กลุ่มเป้าหมายได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ๔๐๓,๘๓๖ ราย (ร้อยละ ๑๑๒.๔๔) พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและผลิตภัณฑ์ชุมชน (กลางทาง) กลุ่มการผลิต และผู้ประกอบการได้รับการพัฒนาความเข้มแข็ง ๑,๙๔๙ กลุ่ม (ร้อยละ ๙๙.๕๔) และ ๒๔,๙๖๐ รายต่อกลุ่ม (ร้อยละ ๑๐๐.๔๖) ตามลำดับ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ได้รับการพัฒนา ๒,๕๗๖ ผลิตภัณฑ์ (ร้อยละ ๔๔.๓๓) และพัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกการตลาด (ปลายทาง) ผ่านตลาดสินค้าเกษตร ๗๗ จังหวัด

ผลลัพธ์เบื้องต้น ผลจากการนำความรู้ไปปฏิบัติ ในบางโครงการ/กิจกรรมเริ่มส่งผลต่อกุ่มเป้าหมาย ในด้านเงินทุนหมุนเวียน เกษตรกรร้อยละ ๗๙.๙๙ ได้รับประโยชน์จากเอกสารสิทธิ์ในการนำไปขอสินเชื่อกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในการทำเกษตร ส่วนด้านลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ อาทิ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เกษตรกรลดรายจ่ายค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ย ๑,๖๐๘.๔๖ บาทต่อไร่ ลดรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย ๑,๒๑๓ บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมีรายได้ทางการเกษตร (ยังไม่ได้หักค่าใช้จ่าย) เฉลี่ย ๖,๗๗๕.๕๒ บาทต่อไร่ ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนโดยการบริโภคผลผลิตในฟาร์ม ๑,๗๕๙.๑๖ บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมีผลตอบแทนจากการทำกิจกรรมการเกษตร ๕,๐๖๖.๐๕ บาทต่อครัวเรือนต่อปี เกษตรกรรวมทางเลือก/เกษตรผสมผสาน ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การทำการเกษตร การผลิตปุ๋ย/สารควบคุมศัตรูพืช ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นเฉลี่ย ๑,๘๕๑.๖๓ บาทต่อรายต่อเดือน หรือปีละ ๒๒,๒๑๙.๕๖ บาท มีรายได้จากการนำผลผลิตในฟาร์มไปจำหน่ายเฉลี่ยรายละ ๔๑๔.๙๖ บาทต่อเดือน หรือ ๔,๙๗๙.๕๒ บาทต่อรายต่อปี พัฒนาอาชีพด้านการเกษตร เกษตรกรนำความรู้ในการทำบัญชีต้นทุนอาชีพไปวางแผนการผลิต ลดรายจ่ายทางการเกษตรเฉลี่ยรายละ ๑๐,๖๑๐ บาทต่อปี ทำเป็นอาชีพเสริมมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ ๕,๕๑๓ บาทต่อปี ส่งเสริมการผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิตมีการตรวจวิเคราะห์ค่าดิน และเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยผสมหรือปุ๋ยสั่งตัดเพียงร้อยละ ๔๔.๙๔ และร้อยละ ๒๘.๗๑ ตามลำดับ และมีรายจ่ายค่าปุ๋ยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒๘.๓๐ บาท เนื่องจากยังใช้ปุ๋ยผสมสูตรที่ซื้อตามตลาดทั่วไป และช่วงต้นฤดูการเพาะปลูกประสบภัยธรรมชาติ จึงเพิ่มการใช้ปุ๋ย พัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม มีการรวมกลุ่มกันผลิตทั้งผ้าถุง ผ้าคลุมไหล่ ส่งจำหน่ายทั้งในชุมชนและงานแสดงสินค้าต่าง ๆ ทำให้เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยรายละ ๓๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาทต่อปี พัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร เกษตรกร มีช่องทางการจำหน่ายทั้งจากการนำสินค้าไปจำหน่ายยังที่ต่าง ๆ จำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Facebook และ Line และในตลาดสินค้าเกษตร ในภาพรวมชุมชนมีการจำหน่ายสินค้าและมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๘๗ (เป้าหมายร้อยละ ๑๐)

ประเด็นที่พบและข้อเสนอแนะ

๑) การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก มีลักษณะจัดทำแผนแบบปีต่อปี ในทางปฏิบัติการดำเนินงานยังไม่แสดงถึงความเกี่ยวข้องหรือการส่งต่อการดำเนินงานจากต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำที่ชัดเจน การกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งในการส่งต่อกกลุ่มเป้าหมายควรเริ่มจากกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน พัฒนาส่งเสริมอาชีพ แล้วส่งต่อกกลุ่มกลางน้ำในการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ และส่งต่อปลายน้ำเพื่อหาตลาด นอกจากนี้ การพิจารณาจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี ถูกปรับลดจากคณะกรรมการพิจารณาจ่ายงบประมาณประจำปี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการ ส่งผลให้บางโครงการหรือบางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้

ดังนั้น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรในฐานะเจ้าภาพหลักที่ในการบูรณาการแผนงานฯ ควรวางแผนและกำหนดแนวทางในการจัดทำโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน โดยใช้กลุ่มเป้าหมายในช่วงต้นน้ำเป็นจุดเริ่มต้น ส่งต่อไปการพัฒนาไปยังกลางน้ำ และปลายน้ำ

๒) กิจกรรมของแต่ละโครงการภายใต้แผนงานฯ ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมส่งเสริม จัดอบรม และสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร ไม่ได้มีแผนบริหารความเสี่ยง กรณีเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติหรือสถานการณ์ร้ายแรง ทำให้การดำเนินงานต้องชะลอ จนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย และมีการโอนงบประมาณคืน

ส่งผลให้หลายโครงการต้องปรับลดเป้าหมายลง และกระทบต่อเป้าหมายผลผลิตที่กำหนดไว้เดิม เช่น ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ไม่น้อยกว่า ๕๐๐,๐๐๐ ราย ปรับเหลือ ๓๕๐,๐๐๐ ราย หรือจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า ๕,๙๐๐ ผลิตภัณฑ์ ปรับเหลือไม่น้อยกว่า ๕,๘๐๐ ผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรปรับแนวทางการส่งเสริมหรือการจัดอบรม กรณีผู้เข้าร่วมโครงการเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ ควรนำเทคโนโลยี หรือสื่อการสอน มาใช้ในการอบรม เช่น การอบรมผ่านโปรแกรม Zoom หรือการใช้แอปพลิเคชัน เป็นต้น ส่วนกรณีผู้เข้าร่วมที่เป็นผู้สูงอายุ ยังจำเป็นต้องใช้รูปแบบการสอนที่พบปะกัน ควรทำในลักษณะกลุ่มย่อย ร่วมกับการใช้อาสาสมัครในการถ่ายทอดความรู้ และติดตามให้คำแนะนำเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดการนำไปปฏิบัติได้จริง

๓) องค์ความรู้ที่ถ่ายทอด เกษตรกรต้องการองค์ความรู้ในเรื่องการตลาด การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ หรือการแปรรูปเพิ่มมูลค่าใหม่ ๆ ที่ตลาดต้องการ นอกจากนี้ การกำหนดเงื่อนไขของบางโครงการ ทำให้เกษตรกรที่ต้องการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ถูกจำกัดสิทธิ์ เช่น เงื่อนไขการเข้าอบรม บางโครงการกำหนดไม่ให้อบรมซ้ำในรายเดิม แต่เกษตรกรมีความต้องการต่อยอดองค์ความรู้เดิม และเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่มีการปรับปรุง เช่น การอบรมของศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งประเด็นเหล่านี้ยังมีอยู่ ควรมีการทบทวนเงื่อนไขข้อกำหนดของโครงการ เพื่อให้สามารถพัฒนาองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรทั้งรายเดิม และรายใหม่

๔) การสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ดำเนินการโครงการ แต่หน่วยรับการสนับสนุนขาดความพร้อม เช่น ความไม่พร้อมของโครงสร้างพื้นฐานในจุดเรียนรู้/แปลงเรียนรู้ อาคารฝึกอบรม อุปกรณ์การฝึกอบรม ป้ายองค์ความรู้ ในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร แปลงเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ จำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำแผนการพัฒนาจุดเรียนรู้/แปลงเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และควรให้เกษตรกรเจ้าของจุดเรียนรู้/แปลงเรียนรู้ร่วมกับหน่วยงาน เพื่อวางแผนการขอจัดงบประมาณให้เพียงพอ หรือการสนับสนุนเกษตรกรใช้ปุ๋ยสั่งตัดผ่านสถาบันเกษตรกร ซึ่งสถาบันเกษตรกรบางแห่งไม่มีเครื่องผสมปุ๋ย

คำนำ

รายงานการติดตามความก้าวหน้าแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำขึ้นเพื่อติดตามความก้าวหน้า ประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบการประเมินผลติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และการติดตามในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผล เป็นการรายงานผลในไตรมาสที่ ๔ ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ต้องขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเกษตรกรที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการติดตามฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการโครงการภายใต้แผนงานฯ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มประชาชนเป้าหมาย

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ข
คำนำ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญตารางภาคผนวก	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ ๑	บทนำ
	๑.๑ สารระสำคัญของแผนงาน
	๑.๒ วัตถุประสงค์ของแผนงาน
	๑.๓ เป้าหมายและงบประมาณของแผน
	๑.๔ วิธีการดำเนินงาน
	๑.๕ หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ
บทที่ ๒	ระเบียบวิธีการติดตาม
	๒.๑ ความสำคัญของการติดตาม
	๒.๒ วัตถุประสงค์ของการติดตาม
	๒.๓ ขอบเขตการติดตาม
	๒.๔ วิธีการติดตาม
	๒.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการติดตาม

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ ๓	ผลการติดตามการดำเนินงาน	หน้า
	๓.๑ ภาพรวม	๑๑
	๓.๑.๑ ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	๑๑
	๓.๑.๒ ผลการดำเนินงานภาพรวม	๑๕
	๓.๑.๓ ผลลัพธ์เบื้องต้น	๑๘
	๓.๑.๔ ความพึงพอใจ	๑๘
	๓.๑.๕ ประเด็นที่พบและข้อเสนอแนะ	๒๒
	๓.๒ ผลการดำเนินงานรายโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๒๓
	๓.๒.๑ โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	๒๓
	๓.๒.๒ โครงการศึกษาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและประชาชน	๒๖
	๓.๒.๓ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒๗
	๓.๒.๔ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	๓๗
	๓.๒.๕ โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร	๔๒
	๑) โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่	๔๒
	๒) เกษตรกรรมทางเลือก/เกษตรผสมผสาน	๕๐
	๓) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร	๕๑
	๔) โครงการส่งเสริมการผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต	๖๑
	๓.๒.๖ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	๖๕
	๓.๒.๗ โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	๖๘

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๓.๒.๘ โครงการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ OTOP	๗๔
๓.๒.๙ โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	๗๖
๓.๒.๑๐ โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร	๗๗
๓.๒.๑๑ โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ภาคการเกษตร กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน	๗๙
๓.๒.๑๒ โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของ กษ	๘๑

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ตารางรายงานความก้าวหน้ารายโครงการ

ภาคผนวก ข Info graphic สรุปผลความก้าวหน้ารายโครงการ

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๑	งบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ จำแนกกระทรวง	๓
ตารางที่ ๒	งบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ จำแนกตามแนวทาง	๓
ตารางที่ ๓	ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงาน (ภาพรวม)	๘
ตารางที่ ๔	สรุปเกณฑ์การวัดความสำเร็จ	๙
ตารางที่ ๕	สรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของ จำแนกรายกระทรวง	๑๒
ตารางที่ ๖	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำแนกรายโครงการ	๑๓
ตารางที่ ๗	ดัชนีความสำเร็จการดำเนินงานแผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก จำแนกตามแนวทางการดำเนินงาน	๑๗
ตารางที่ ๘	ความพึงพอใจต่อโครงการของเจ้าหน้าที่และกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ	๒๐

สารบัญญัตินวกร

ตารงนวกที่	หน้า	
๑.	โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	๑-๑
๒.	โครงการศึกษาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและประชาชน	๑-๒
๓.	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๑-๓
๔.	โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	๑-๔
๕.	โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอภาคเกษตร	๑-๑๔
๕.๑	โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่	๑-๑๔
๕.๒	เกษตรกรรมทางเลือก/เกษตรผสมผสาน	๑-๑๔
๕.๒.๑	เกษตรกรรมทางเลือก (โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน)	๑-๑๔
๕.๒.๒	โครงการเกษตรผสมผสานในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	๑-๒๐
๕.๓	โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร	๑-๒๒
๕.๓.๑	โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด	๑-๒๒
๕.๓.๒	โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรแก่สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผ่านกลไกการบัญชี	๑-๒๓
๕.๓.๓	กิจกรรมยกระดับการผลิตผักและผลไม้คุณภาพของสถาบันเกษตรกรสู่มาตรฐาน GAP	๑-๒๔
๕.๓.๔	กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมศิลปะหัตถกรรม/ศิลปาชีพบางไทร	๑-๒๖
๕.๔	โครงการส่งเสริมการผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต	๑-๒๗
๖.	โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	๑-๒๘
๗.	โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	๑-๓๑
๗.๑	กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	๑-๓๑
๗.๒	กิจกรรมพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง	๑-๓๓
๗.๓	กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม	๑-๓๔
๗.๔	กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกร	๑-๓๕

สารบัญตารางผนวก (ต่อ)

ตารางผนวกที่	หน้า	
๗.๕	กิจกรรมการพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่	๑-๓๙
๗.๖	กิจกรรมพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	๑-๔๐
๘.	โครงการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ OTOP	๑-๔๑
๙.	โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	๑-๔๔
๑๐.	โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร	๑-๔๗
	๑๐.๑ กิจกรรมเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ครบวงจรด้านการผลิต	๑-๔๗
	๑๐.๒ ส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้า	๑-๔๙
๑๑.	โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ภาคการเกษตร กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน	๑-๕๐
๑๒.	โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	๑-๕๒

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑.	โครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	๒-๑
๒.	โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	๒-๒
๓.	โครงการศึกษาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและประชาชน	๒-๓
๔.	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒-๔
๕.	โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	๒-๕
๖.	โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร	
	๖.๑ โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่	๒-๖
	๖.๒ เกษตรกรรมทางเลือก/เกษตรผสมผสาน	
	๖.๒.๑ เกษตรกรรมทางเลือก (โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน)	๒-๗
	๖.๒.๒ โครงการเกษตรผสมผสานในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	๒-๘
	๖.๓ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร	๒-๙
	๖.๔ โครงการส่งเสริมการผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต	๒-๑๐
๗.	โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	๒-๑๑
๘.	โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	
	๘.๑ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	๒-๑๒
	๘.๒ กิจกรรมพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง	๒-๑๓
	๘.๓ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม	๒-๑๔
	๘.๔ กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกร	๒-๑๕

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
	๘.๕ กิจกรรมการพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่	๒-๑๖
	๘.๖ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	๒-๑๗
๙.	โครงการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ OTOP	๒-๑๘
๑๐.	โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	๒-๑๙
๑๑.	โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร	๒-๒๐
๑๒.	โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ภาคการเกษตร กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน	๒-๒๑
๑๓.	โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	๒-๒๒

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ สารสำคัญของแผนงาน

การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเป็นการดำเนินการที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับประเทศให้เป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง เป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคตโดยการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพาตนเองได้ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำและความไม่เสมอภาคตามเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติโดยเฉพาะด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเพื่อให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมผ่านการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมและด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันโดยการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรและการส่งเสริมวิสาหกิจ

ที่ผ่านมาปัญหาด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความยากจนและความเหลื่อมล้ำโดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรและแรงงานทั่วไป ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีรายได้น้อยและไม่มั่นคง โดยในปี ๒๕๖๐ มีประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและแรงงานทั่วไปคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕๕.๕๐ และอาชีพอิสระร้อยละ ๓๕.๐๐ ของกลุ่มประชากรร้อยละ ๔๐.๐๐ ที่มีรายได้น้อยที่สุดโดยส่วนมากประสบปัญหาการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ รวมถึงที่ดินทำกิน การเข้าถึงแหล่งทุนขาดองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับการวางแผนการพัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์รวมทั้งยังมีพฤติกรรมขาดการออมและมีแนวโน้มจะมีหนี้สินที่สะสมเร็วซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากจึงเป็นความคาดหวังในการที่จะคิดหาวิธีจัดการแก้ไขความยากจนและความเหลื่อมล้ำอย่างถูกต้อง และมีความยั่งยืนไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นเศรษฐกิจฐานรากจึงมีเป้าหมายเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก และเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองช่วยเหลือเอื้อเพื่อซึ่งกัน และกันมีคุณธรรมและเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ในพื้นที่เกิดการสร้างอาชีพและกระจายรายได้และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เสมอภาคจากระดับชุมชน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการบูรณาการร่วมกับ ๕ กระทรวง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมในการจัดทำแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากขึ้นและติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของปี ๒๕๖๓ ดังกล่าว

๑.๒ วัตถุประสงค์ของแผนงาน

๑.๒.๑ เพื่อให้ชุมชนและเกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น และลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำของรายได้ประชากร โดยการน้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน สร้างอาชีพและรายได้ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มีความมั่นคง ตลอดจนพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อต่อยอดเชิงพาณิชย์

๑.๒.๒ พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรเพื่อเตรียมไปสู่การเป็นผู้ประกอบการในอนาคต เพิ่มขีดความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล ความรู้ ด้านเทคโนโลยี การจัดการ และการตลาด พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง ทายาทเกษตรกร เกษตรกรในปัจจุบันและคนกลุ่มใหม่ที่จะเข้าสู่ภาคเกษตรในอนาคต รวมทั้งพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรและพัฒนาผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรจากฐานทรัพยากรชีวภาพในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ การผลิต และยกระดับโครงสร้างการผลิตในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปอย่างครบวงจร ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน

๑.๒.๓ เพื่อส่งเสริมพัฒนาโลกและโครงสร้างชุดข้อมูลค่าทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่นผ่านกลไก สหกรณ์ ร้านค้าชุมชน วิสาหกิจชุมชน เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนและแหล่งสินเชื่อการเกษตรในภาครัฐ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชนและกลุ่มอาชีพ ส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีรายได้น้อยมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรที่เป็นรากฐานของอาชีพเกษตรกร

๑.๓ เป้าหมายและงบประมาณของแผน

๑.๓.๑ เป้าหมาย ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐.๐๐

๑.๓.๒ งบประมาณ จำนวน ๓,๐๑๘.๔๔๖๖ ล้านบาท (ตารางที่ ๑) โดยในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑,๖๓๑.๑๙๑๕ ล้านบาท ที่เหลือจำนวน ๑,๓๘๗.๒๕๕๑ ล้านบาท เป็นในส่วนของ ๕ กระทรวง คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และจำแนกตามแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ ๑ พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) วงเงิน ๑,๕๘๒.๕๑๘๕ ล้านบาท แนวทางที่ ๒ พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและผลิตภัณฑ์ชุมชน (กลางทาง) วงเงิน ๗๖๖.๔๓๑๔ ล้านบาท และแนวทางที่ ๓ พัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกการตลาด (ปลายทาง) วงเงิน ๖๖๙.๔๙๖๗ ล้านบาท (ตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๑ งบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ จำแนกกระทรวง

กระทรวง	งบประมาณ (ล้านบาท)
๑. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	๑๗๐.๗๘๖๕
๒. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๑,๖๓๑.๑๙๑๕
๓. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓๓.๖๘๖๐
๔. กระทรวงพาณิชย์	๑๐๖.๘๕๑๑
๕. กระทรวงมหาดไทย	๑,๐๓๓.๗๖๑๕
๖. กระทรวงอุตสาหกรรม	๔๒.๑๗๐๐
รวม	๓,๐๑๘.๔๔๖๖

ที่มา : เอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓

ตารางที่ ๒ งบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ จำแนกตามแนวทาง

แนวทาง/แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
แนวทางที่ ๑ พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)	๑,๕๘๒.๕๑๘๕
๑.๑ สนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต	
๑.๑.๑ โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส (ส.ป.ก.)	๓๕๕.๖๖๗๔
๑.๑.๒ โครงการศึกษาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและประชาชน (ส.ป.ก.)	๑๐.๐๐๐๐
๑.๑.๓ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกรและแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน (พช.)	๑๓๓.๒๑๓๕

ตารางที่ ๒ งบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ จำแนกตามแนวทาง (ต่อ)

แนวทาง/แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
๑.๒ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	
๑.๒.๑ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (กป. ปศ. มม. วก. พต. ส.ป.ก. ตส. กสก. สศก.)	๓๗๗.๙๓๓๐
๑.๒.๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)(กสก. กข. มม. ปศ. กป. ส.ป.ก. พว.)	๒๐๑.๐๑๗๗
๑.๒.๓ โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร	
๑) ส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ (สป.กษ. ส.ป.ก. กข.กป. ปศ. มม. วก. พต. ตส.)	๑๘๔.๔๗๑๘
๒) ส่งเสริมเกษตรกรทางเลือก/เกษตรกรผสมผสาน (กสส. สป.กษ.)	๔๗.๓๒๐๔
๓) ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร (กป. กสส. ส.ป.ก. ตส. มฟล.)	๑๙๑.๓๐๘๓
๔) ส่งเสริมการผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต (กสส. พต.)	๑๗.๑๗๙๗
๑.๒.๔ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร (พต. ปศ. กป. กสส. กสก. ส.ป.ก.)	๖๔.๕๐๖๗
แนวทางที่ ๒ พัฒนาการความเข้มแข็งของกลุ่มและผลิตภัณฑ์ชุมชน (กลางทาง)	๗๖๖.๔๓๑๔
๒.๑ พัฒนาการความเข้มแข็งของกลุ่มการผลิต	
๒.๑.๑ โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (กข. มม. กป. พต. ส.ป.ก. กสก.)	๙๓.๙๔๗๒
๒.๒ พัฒนาผู้ประกอบการ	
๒.๒.๑ โครงการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ OTOP (กสก. พค. BEDO พช. กสอ. วศ. มรภ.ศก.)	๑๔๕.๓๔๔๙
๒.๓ พัฒนาผลิตภัณฑ์	
๒.๓.๑ โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าสินค้าเกษตรในระดับชุมชน (กสอ.)	๒๘.๖๗๐๐
๒.๓.๒ โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (กสส. พช. สป.อว. มนพ. มรภ.กพ.)	๔๙๘.๔๖๙๓

ตารางที่ ๒ งบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ จำแนกตามแนวทาง (ต่อ)

แนวทาง/แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
แนวทางที่ ๓ พัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกการตลาด (ปลายทาง)	๖๖๙.๔๙๖๗
๓.๑ พัฒนาระบบตลาด	
๓.๑.๑ โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร (กสก. กข. คน.)	๖๕.๘๐๖๕
๓.๒ พัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสถาบัน (สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร ธุรกิจชุมชน)	
๓.๒.๑ โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน (ตส. กสส. BEDO)	๘๙.๖๙๘๙
๓.๓ พัฒนากลไก อาทิ สหกรณ์ ร้านค้าชุมชน วิสาหกิจชุมชน บริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตร	
๓.๓.๑ โครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างชุดข้อมูลค่าทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น (พช. พค.)	๕๑๑.๒๗๕๓
๓.๓.๒ โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก (สศก.)	๒.๗๑๖๐
รวม	๓,๐๑๘.๔๕๖๖

ที่มา : รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๓ (รายงานตามแบบ สงป. ๓๐๑), สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๑.๔ วิธีการดำเนินงาน

๑.๔.๑ พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) ดำเนินงานสนับสนุนเพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายการเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต โดยการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินทั้ง ๗๒ จังหวัด ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและประชาชน ชับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากด้วยกองทุนชุมชน เพื่อให้สมาชิกในอัตราดอกเบี้ยไม่เกินกฎหมายกำหนด เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ ลด ปลด หมดหนี้ รวมทั้งดำเนินการเพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ โดยพัฒนาองค์ความรู้ผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง ส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

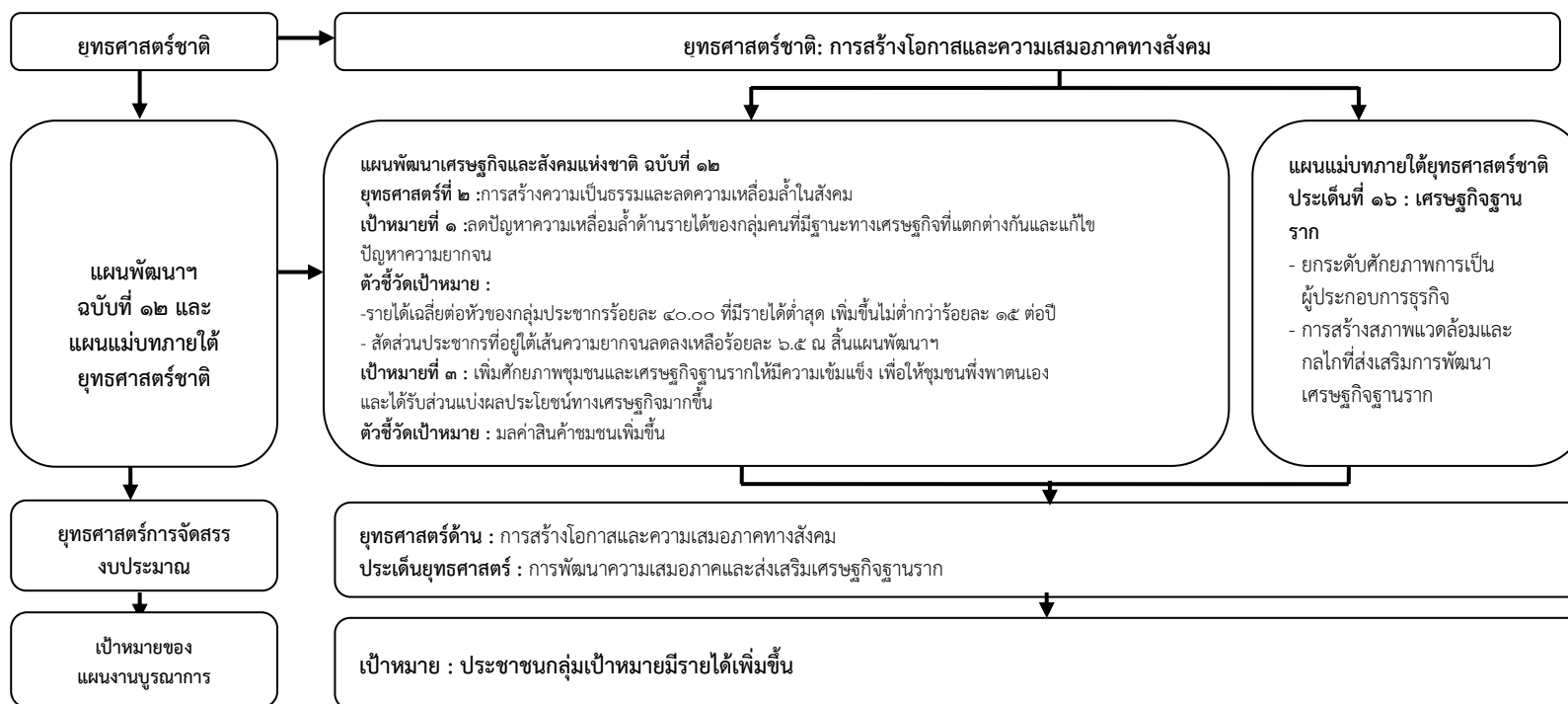
๑.๔.๒ พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและผลิตภัณฑ์ชุมชน (กลางทาง) ดำเนินงานพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร ส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ OTOP และพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP

๑.๔.๓ พัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกการตลาด (ปลายทาง) ดำเนินงานเพื่อเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายสินค้าชุมชน โดยส่งเสริมการพัฒนา ระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร พัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน สร้างศักยภาพผู้ประกอบการค้าส่ง ค้าปลีก การค้าธุรกิจชุมชน ตลาดออนไลน์ ส่งเสริมช่องทางการตลาด และติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

๑.๕ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานหลัก ร่วมกับ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงอุตสาหกรรม

แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระดับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

เพื่อช่วยลดปัญหาความยากจนของประชาชนโดยประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นยากจนลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐.๐๐

บทที่ ๒ ระเบียบวิธีการติดตาม

๒.๑ ความสำคัญของการติดตาม

การดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากมีความเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาแผนแม่บทหลัก/แผนย่อย ในยุทธศาสตร์ชาติ (ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม) แผนแม่บท(ประเด็นเศรษฐกิจฐานราก)แผนย่อย (การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ) โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ หน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับงบประมาณจำนวนมาก เพื่อดำเนินงานโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแผนงานเกิดการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพ จึงได้ติดตามโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนงานฯ

๒.๒ วัตถุประสงค์ของการติดตาม

เพื่อติดตามความก้าวหน้า ประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒.๓ ขอบเขตการติดตาม

๒.๓.๑ พื้นที่เป้าหมายครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของโครงการภายใต้แผนงานฯ จำนวน ๑๒ โครงการ

๒.๓.๒ ระยะเวลาข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการที่ได้รับงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๒.๔ วิธีการติดตาม

เป็นการดำเนินการโดยประยุกต์ใช้รูปแบบ ประเภท และแผนแบบของการประเมินผลโครงการมาใช้ในการติดตามความก้าวหน้าของโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนงานฯ ดังนี้

๒.๔.๑ รูปแบบการติดตาม เป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ โดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย กับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานโครงการว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

๒.๔.๒ แผนแบบการติดตาม การติดตามผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ใช้แผนเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมายที่กำหนด

๒.๔.๓ ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ ๓ ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงาน (ภาพรวม)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
๑. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	- ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่าย	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๖.๐๐
๒. กิจกรรม (Activities)	- มีการดำเนินงานตามกระบวนการที่กำหนด	- เท่ากับเป้าหมาย
๓. ผลได้ (Outputs)	- จำนวนกลุ่มเป้าหมาย/ผลจากการทำกิจกรรม	- เท่ากับเป้าหมาย
๔. ผลลัพธ์เบื้องต้น (Outcomes)	- ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่มีการนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ - ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่มีการเปลี่ยนแปลง (การเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุน การเพิ่มรายได้) (ถ้ามี)	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕.๐๐
๕. ทิศนคติต่อโครงการ	- ชุมชน (เกษตรกร) มีรายได้เพิ่มขึ้น (ถ้ามี) - ระดับความพึงพอใจต่อโครงการ - ระดับความคิดเห็นต่อโครงการ(การจัดสรรงบประมาณ กระบวนการดำเนินงาน การสนับสนุนปัจจัย ฯลฯ)	- ไม่น้อยกว่าระดับมาก - ไม่น้อยกว่าระดับมาก

หมายเหตุ : ประเด็นที่ ๔ - ๕ เป็นการติดตามข้อมูลระดับพื้นที่ จะดำเนินการหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) เข้าสู่ภาวะปกติ

๒.๔.๔ วิธีการรวบรวมข้อมูลดำเนินการ ๒ รูปแบบ คือ การติดตามข้อมูลผลการดำเนินงานภาพรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการติดตามข้อมูลระดับพื้นที่ โดยเจ้าหน้าที่ของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อจัดทำรายงานเสนอผู้บริหารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรายไตรมาส

๒.๔.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน เป็นการวัดจากผลงานที่ทำได้เปรียบเทียบกับเป้าหมาย แสดงผลเป็น ค่าร้อยละ ถ้าผลการดำเนินงานมีค่าเข้าใกล้ ๑๐๐ แสดงว่า การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีวิธีคิด ดังนี้

$$๑.๑) \text{ ดัชนีความสำเร็จ} = \frac{\text{ผลงานที่ทำได้} \times ๑๐๐}{\text{เป้าหมายที่กำหนด}}$$

$$๑.๒) \text{ การเบิกจ่ายงบประมาณ} = \frac{\text{งบประมาณที่เบิกจ่ายจริง} \times ๑๐๐}{\text{งบประมาณตามแผน}}$$

๒) การวัดประสิทธิผล เป็นการวัดผลสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ แสดงผลเป็นค่าร้อยละ ถ้ามีค่าเข้าใกล้ ๑๐๐ แสดงว่า การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

$$\text{ประสิทธิผล} = \frac{\text{จำนวนโครงการที่บรรลุเป้าหมาย} \times ๑๐๐}{\text{จำนวนโครงการทั้งหมดภายใต้แผนงาน}}$$

ตารางที่ ๔ สรุปเกณฑ์การวัดความสำเร็จ

มิติ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การให้คะแนน				
		๑	๒	๓	๔	๕
ประสิทธิภาพ	- ร้อยละของผลงานที่ทำได้จริง	๖๐	๗๐	๘๐	๙๐	๑๐๐
	- ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่ายจริง	๘๐	๘๕	๙๐	๙๕	๑๐๐
ประสิทธิผล	- ร้อยละของความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายของโครงการ	๖๐	๗๐	๘๐	๙๐	๑๐๐

๒.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการติดตาม

๒.๕.๑ ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

๒.๕.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำผลการติดตาม ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ ไปปรับปรุง แก้ไข โครงการในส่วนที่รับผิดชอบ ในปี ๒๕๖๔ ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลยิ่งขึ้น

บทที่ ๓ ผลการติดตามการดำเนินงาน

ด้วยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ได้ทำการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อจัดทำรายงานความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานแผนงาน/โครงการเป็นรายไตรมาส จำนวน ๑๒ โครงการ การรายงานครั้งนี้เป็นการรายงานผลการดำเนินงานสะสมตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลติดตามเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และการติดตามในพื้นที่ สรุปสาระสำคัญดังนี้

๓.๑ ภาพรวม

๓.๑.๑ ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

ในภาพรวมของแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ได้รับจัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาศักยภาพประชาชน กลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) การพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและผลิตภัณฑ์ชุมชน (กลางทาง) และการพัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกการตลาด (ปลายทาง) รวม ๖ กระทรวง ๒๔ หน่วยงาน เป็นเงิน ๓,๐๑๘.๔๔๖๖ ล้านบาท ปรับลดตามพระราชบัญญัติโอนงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาและบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) และภัยพิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๓ คงเหลือ ๒,๔๘๖.๓๔๐๐ ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ ๑๗.๖๓ เมื่อสิ้นสุดไตรมาสที่ ๔ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ มีผลเบิกจ่ายรวม ๒,๒๔๐.๐๖๒๗ ล้านบาท หรือมีประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณที่ค่าคะแนน ๔.๕๐ (คะแนนเต็ม ๕ คะแนน) (ตารางที่ ๕)

ตารางที่ ๕ สรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก จำแนกรายกระทรวง

กระทรวง/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท) ณ ๓๐ ก.ย.๖๓		ร้อยละ	ค่าคะแนนความสำเร็จ (เต็ม ๕ คะแนน)
	แผน	ผล		
๑.กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๑,๓๕๖.๖๓๗๔	๑,๒๔๕.๗๙๗๔	๙๑.๘๓	๔.๕๙
๒.กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	๑๖๖.๒๘๐๒	๑๖๒.๑๐๓๘	๙๗.๔๙	๔.๘๗
๓.กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓๓.๖๘๖๐	๓๓.๖๘๖๐	๑๐๐.๐๐	๕.๐๐
๔.กระทรวงพาณิชย์	๙๖.๔๐๑๑	๕๐.๑๐๙๖	๕๑.๙๘	๒.๖๐
๕.กระทรวงมหาดไทย	๗๙๑.๙๔๘๓	๗๑๒.๑๓๘๙	๘๙.๙๒	๔.๕๐
๖.กระทรวงอุตสาหกรรม	๔๑.๓๘๗๐	๓๖.๒๒๗๐	๘๗.๕๓	๔.๓๘
รวมทั้งหมด	๒,๔๘๖.๓๔๐๐	๒,๒๔๐.๐๖๒๗	๙๐.๐๙	๔.๕๐

ที่มา : รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๓ (รายงานตามแบบ สงป. ๓๐๑), สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

เมื่อพิจารณางบประมาณของโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๒ โครงการ พบว่า ได้รับจัดสรรงบประมาณรวมทั้งสิ้น ๑,๖๓๑.๑๙๑๕ ล้านบาท ปรับลดตามพระราชบัญญัติโอนงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาและบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) และภัยพิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๓ จำนวน ๒๗๔.๕๕๔๑ ล้านบาท คงเหลืองบประมาณสำหรับดำเนินการ จำนวน ๑,๓๕๖.๖๓๗๔ ล้านบาท ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ มีผลเบิกจ่าย ๑,๒๔๕.๗๙๗๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๘๓ ของงบประมาณหลังปรับโอนฯ ๑,๓๕๖.๖๓๗๔ ล้านบาท หรือมีประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณที่ค่าคะแนน มี ๔.๕๙ (คะแนนเต็ม ๕ คะแนน) ซึ่งมีโครงการที่ยุติการดำเนินการ โอนงบประมาณคืน ได้แก่ โครงการศึกษาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและประชาชน โครงการเกษตรผสมผสานในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ส่วนโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร (โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรแก่สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผ่านกลไกการบัญชี) (ตารางที่ ๖)

ตารางที่ ๖ ผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำแนกรายโครงการ

โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท) ณ ๓๐ กันยายน ๖๓				ร้อยละ ความสำเร็จ (เต็ม ๕ คะแนน)	
	ได้รับจัดสรร	ปรับโอน ตาม พ.ร.บ.	คงเหลือหลัง ปรับโอน	เบิกจ่าย		
แนวทางที่ ๑ พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)	๑,๓๕๙.๐๑๓๔๔	๒๒๖.๔๘๒๓	๑๑๓๒.๖๕๒๑	๑,๐๖๓.๓๔๘๓	๙๓.๘๘	๔.๖๙
๑. โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	๓๕๕.๖๖๗๔	๑๓.๓๒๑๗	๓๔๒.๓๔๕๗	๓๓๓.๙๘๓๓	๙๗.๕๖	๔.๘๘
๒. โครงการศึกษาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและประชาชน	๑๐.๐๐๐๐	๑๐.๐๐๐๐	-	-	-	-
๓. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๓๗๗.๙๓๓๐	๕๐.๒๐๙๙	๓๒๗.๗๒๓๑	๓๒๓.๘๗๕๔	๙๘.๘๓	๔.๙๔
๔. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	๑๕๑.๕๕๕๗	๒๘.๒๙๓๖	๑๒๓.๒๖๒๑	๑๑๗.๐๘๕๘	๙๔.๙๙	๔.๗๕
๕. โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอภาคเกษตร	๓๙๙.๔๗๑๖	๑๑๔.๑๐๘๓	๒๘๕.๓๖๓๓	๒๓๘.๙๐๖๐	๘๓.๗๒	๔.๑๙
๕.๑ ส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่	๑๘๔.๓๗๑๘	๓๖.๒๗๖๓	๑๔๘.๐๙๕๕	๑๔๑.๗๙๑๙	๙๕.๗๔	๔.๗๙
๕.๒ ส่งเสริมเกษตรกรทางเลือก/เกษตรกรผสมผสาน	๔๗.๓๒๐๔	๑๒.๖๕๔๖	๓๔.๖๖๕๘	๓๓.๗๕๐๓	๙๗.๓๖	๔.๘๗
๕.๓ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร	๑๕๐.๕๙๙๗	๕๕.๐๓๙๙	๙๕.๕๕๙๘	๖๐.๒๐๒๓	๖๓.๐๐	๓.๑๕
๕.๔ ส่งเสริมการผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต	๑๗.๑๗๙๗	๑๐.๑๓๗๕	๗.๐๔๒๒	๓.๑๖๑๕	๔๔.๘๙	๒.๒๔
๖. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	๖๔.๕๐๖๗	๑๐.๕๔๘๘	๕๓.๙๕๗๙	๔๙.๔๙๗๘	๙๑.๗๓	๔.๕๙

ตารางที่ ๖ ผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการพัฒนาศูนย์เศรษฐกิจฐานรากของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำแนกรายโครงการ (ต่อ)

โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท) ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๖๓				ร้อยละ	ค่าคะแนนความสำเร็จ (เต็ม ๕ คะแนน)
	ได้รับจัดสรร	ปรับโอน ตาม พ.ร.บ.	คงเหลือหลังปรับโอน	เบิกจ่าย		
แนวทางที่ ๒ พัฒนาการเข้มแข็งของกลุ่มและผลิตภัณฑ์ชุมชน (กลางทาง)	๑๖๖.๕๒๗๕	๙.๖๗๒๙	๑๔๖.๑๔๐๖	๑๐๖.๕๙๓๗	๗๒.๙๔	๓.๖๕
๗. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	๙๓.๙๔๗๒	๔.๕๑๘๙	๘๐.๖๕๖๒	๖๑.๓๕๓๗	๗๖.๐๗	๓.๘๐
๘. โครงการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชน ในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ OTOP	๔๓.๖๕๕๙	๒.๕๗๗๐	๓๙.๑๓๗๐	๓๘.๔๑๘๔	๙๘.๑๖	๔.๙๑
๙. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	๒๘.๙๒๔๔	๒.๕๗๗๐	๒๖.๓๔๗๔	๖.๘๒๑๖	๒๕.๘๙	๑.๒๙
แนวทางที่ ๓ พัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกการตลาด (ปลายทาง)	๑๐๕.๕๒๙๖	๒๗.๖๘๔๙	๗๗.๘๔๔๗	๗๕.๘๕๕๔	๙๗.๔๔	๔.๘๗
๑๐. โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้า เกษตรและธุรกิจชุมชน	๒๒.๑๑๔๗	๘.๐๐๔๙	๑๔.๑๐๙๘	๑๒.๑๙๐๘	๘๖.๔๐	๔.๓๒
๑๑. โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กลุ่ม เกษตรกร	๘๐.๖๙๘๙	๑๘.๓๘๐๐	๖๒.๓๑๘๙	๖๒.๓๑๘๘	๑๐๐.๐๐	๕.๐๐
๑๒. โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานฯ	๒.๗๑๖๐	๑.๓๐๐๐	๑.๔๑๖๐	๑.๓๔๕๘	๙๕.๐๔	๔.๗๕
รวมทั้งหมด	๑,๖๓๑.๑๙๑๕	๒๗๔.๕๕๔๑	๑,๓๕๖.๖๓๗๔	๑,๒๔๕.๗๙๗๔	๙๑.๘๓	๔.๕๙

ที่มา : รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๓ (รายงานตามแบบ สงป. ๓๐๑), สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๓.๑.๒ ผลการดำเนินงานภาพรวม

ในภาพรวม หลังเริ่มผ่อนคลายมาตรการทางสาธารณสุข หน่วยงานเริ่มดำเนินกิจกรรมตามแผน โดยมีการปรับลดจำนวนกลุ่มเป้าหมายในบางโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้สอดคล้องระยะเวลาและงบประมาณที่ปรับลดลง ซึ่งจากการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดแต่ละแนวทาง พบว่า ค่าดัชนีความสำเร็จในการดำเนินงานของแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากทั้ง ๓ แนวทาง เมื่อสิ้นสุดไตรมาสที่ ๔ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ ๘๙.๙๐ หรือมีประสิทธิภาพความสำเร็จที่ค่าคะแนน ๔.๔๙ (คะแนนเต็ม ๕ คะแนน) รายละเอียดในแต่ละแนวทาง ดังนี้

๑) การพัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)

๑.๑) สนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต โดยปรับปรุงแผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK GNSS ให้บริการศูนย์บริการประชาชน และจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกรและผู้ไร้ที่ดินทำกินในเขตพื้นที่ ส.ป.ก. ๗๒ จังหวัด ส่งผลให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งทุนและที่ดินทำกินได้ทั้งสิ้น ๒๐๓,๗๕๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๙๐ ของเป้าหมาย ๒๑๗,๐๐๐ ราย แต่เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายตัวชี้วัดของแนวทาง พบว่า สูงกว่าที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า ๒๐๐,๐๐๐ ราย จำนวน ๓,๗๕๕ ราย

๑.๒) ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เป็นการการผ่านโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง การส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร เป้าหมาย ๓๕๙,๑๕๙ ราย ดำเนินการได้ ๔๐๓,๘๓๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑๒.๔๔ ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายตัวชี้วัดของแนวทางที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า ๓๕๐,๐๐๐ ราย คือ ๕๓,๘๓๖ ราย

๒) พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและผลิตภัณฑ์ชุมชน (กลางทาง)

๒.๑) พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มการผลิต โดยสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตรให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าว ชุมชนประมงพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่ และสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการได้ ๑,๙๔๙ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๔ ของเป้าหมาย ๑,๙๕๘ กลุ่ม และเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายตัวชี้วัดตามแนวทางที่กำหนดให้มีจำนวนกลุ่มเกษตรกรได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า ๑,๙๐๐ กลุ่ม พบว่า สามารถดำเนินการได้สูงกว่า ๙๔๙ กลุ่ม

๒.๒) พัฒนาผู้ประกอบการ โดยการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ OTOP ดำเนินการได้ ๒๔,๙๖๐ รายต่อกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๔๖ ของเป้าหมาย ๒๔,๘๔๕ รายต่อกลุ่ม และสูงกว่าเป้าหมายตัวชี้วัดตามแนวทางที่กำหนดไว้ให้มีจำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า ๒๔,๘๐๐ รายต่อกลุ่ม คือ ๑๖๐ รายต่อกลุ่ม

๒.๓) พัฒนาผลิตภัณฑ์ ผ่านโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนและโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน มีจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาทั้งสิ้น ๒,๕๗๖ ผลิตภัณฑ์ ต่ำกว่ากว่าคิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓๓ ของเป้าหมาย ๕,๘๑๑ ผลิตภัณฑ์ เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ทำให้ไม่สามารถจัดฝึกอบรม ประชุม จัดงานแสดงสินค้า และเข้าแนะนำส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้ รวมทั้งกลุ่มวิสาหกิจบางกลุ่มปิดการดำเนินการ และไม่บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดตามแนวทางที่กำหนดให้มีจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า ๕,๘๐๐ ผลิตภัณฑ์

๓) พัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกการตลาด (ปลายทาง)

๓.๑) พัฒนาระบบตลาด โดยการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร มีเป้าหมายพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรหรือตลาดเกษตรกร/สร้างและส่งเสริมเครือข่ายตลาดสินค้าเกษตรหรือตลาดเกษตรกร เชื่อมโยงตลาดรองรับผลผลิตข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ในพื้นที่ ๗๗ จังหวัด

๓.๒) พัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสถาบัน (สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร ธุรกิจชุมชน) สร้างศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน สร้างศักยภาพผู้ประกอบการค้าส่ง ค้าปลีก การค้าธุรกิจชุมชน ตลาดออนไลน์ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างดูดซับมูลค่าทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น รวม ๔๗,๑๑๗ ครั้ง

จากการพัฒนาระบบตลาดและพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสถาบัน ทำให้เกิดการจำหน่ายสินค้าชุมชนและมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๘๗ หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๘.๗๐ ของเป้าหมายร้อยละ ๑๐.๐๐ (ตารางที่ ๗)

ตารางที่ ๗ ดัชนีความสำเร็จการดำเนินงานของแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก จำแนกตามแนวทางการดำเนินงาน

โครงการ	หน่วยนับ	แผน	ผล	ร้อยละ	ค่าคะแนนความสำเร็จ (เต็ม ๕ คะแนน)
แนวทางที่ ๑ พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)					
- ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งทุนและที่ดินทำกิน	ราย	๒๑๗,๐๐๐	๒๐๓,๗๕๕	๙๓.๙๐	๔.๗๐
- ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาและส่งเสริม	ราย	๓๕๙,๑๕๙	๔๐๓,๘๓๖	๑๑๒.๔๔	๕.๖๒
แนวทางที่ ๒ พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและผลิตภัณฑ์ชุมชน (กลางทาง)					
- จำนวนกลุ่มเกษตรกรได้รับการพัฒนา	กลุ่ม	๑,๙๕๘	๑,๙๔๙	๙๙.๕๔	๔.๙๘
- จำนวนผู้ประกอบการได้รับการพัฒนา	ราย/กลุ่ม	๒๔,๘๔๕	๒๔,๙๖๐	๑๐๐.๔๖	๕.๐๒
- จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนา	ผลิตภัณฑ์	๕,๘๑๑	๒,๕๗๖	๔๔.๓๓	๒.๒๒
แนวทางที่ ๓ พัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกการตลาด (ปลายทาง)					
- รายได้จากการจำหน่ายสินค้าชุมชนเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	๑๐	๘.๘๗	๘๘.๗๐	๔.๔๔
เฉลี่ย				๘๙.๙๐	๔.๔๙

ที่มา : สรุปผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓)

๓.๑.๓ ผลลัพธ์เบื้องต้น

จากการดำเนินงานของหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งการส่งเสริม จัดอบรม และสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร ซึ่งผลจากการนำความรู้ไปปฏิบัติ ในบางโครงการ/กิจกรรมเริ่มส่งผลกระทบต่อเกษตรกรทั้งในด้านการมีเงินทุนหมุนเวียนในการทำการเกษตร การลดรายจ่ายการผลิต และการสร้างรายได้ ดังนี้

๑) ด้านเงินทุนหมุนเวียน เกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินจากโครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อย และผู้ด้อยโอกาสร้อยละ ๗๙.๙๙ ใช้ประโยชน์จากเอกสารสิทธิ์ที่ได้รับ โดยนำเอกสารสิทธิ์ไปขอสินเชื่อกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในการทำการเกษตร

๒) ด้านรายจ่าย และรายได้

๒.๑) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เกษตรกรที่เข้ารับบริการจาก ศพก. ร้อยละ ๙๗.๙๕ นำความรู้ไปปรับใช้ในแปลงการเกษตร เช่น การทำปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ การคัดเลือกพันธุ์ ฯลฯ แล้ว ในจำนวนนี้ร้อยละ ๖๔.๙๒ สามารถลดรายจ่ายค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ย ๑,๖๐๘.๔๖ บาทต่อไร่ ร้อยละ ๕๑.๖๑ ลดรายจ่ายในครัวเรือนได้เฉลี่ย ๑,๒๑๓ บาทต่อครัวเรือน และร้อยละ ๑๕.๓๒ มีรายได้ทางการเกษตร (ยังไม่ได้หักค่าใช้จ่าย) เฉลี่ยไร่ละ ๖,๗๗๕.๕๒ บาท

๒.๒) การส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร

๒.๒.๑) การส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนโดยการบริโภคผลผลิตในฟาร์ม ๑,๗๕๙.๑๖ บาทต่อครัวเรือน ต้นทุนการผลิตจากการใช้ปัจจัยการผลิตเฉลี่ย ๒,๒๕๗.๒๕ บาทต่อไร่ และมีผลตอบแทนจากการทำกิจกรรมการเกษตรในแปลงโครงการเพิ่มขึ้นจาก ๓,๕๙๙.๕๓ บาทต่อครัวเรือนต่อปี เป็น ๕,๐๖๖.๐๕ บาทต่อครัวเรือนต่อปี

๒.๒.๒) การส่งเสริมเกษตรกรรวมทางเลือก/เกษตรผสมผสาน ผ่านศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน เกษตรกรร้อยละ ๗๖.๙๘ นำความรู้จากการอบรมไปใช้แล้ว ทั้งเรื่องการค้าในชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การทำการเกษตร การผลิตปุ๋ย/สารควบคุมศัตรูพืช เป็นต้น สามารถลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นเฉลี่ย ๑,๘๕๑.๖๓ บาทต่อเดือน หรือปีละ ๒๒,๒๑๙.๕๖ บาท แต่มีเพียงร้อยละ ๒๒.๘๓ ที่มีรายได้จากการนำผลผลิตในฟาร์มไปจำหน่ายเฉลี่ยรายละ ๔๑๔.๙๖ บาทต่อเดือน หรือ ๔,๙๗๙.๕๒ บาทต่อรายต่อปี ส่วนที่เหลือร้อยละ ๗๗.๑๗ เป็นการลดรายจ่ายจากการบริโภคผลผลิตในฟาร์มของตนเอง

๒.๒.๓) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร ด้านครูบัญชีอาสาที่ผ่านการอบรมสามารถขยายผล องค์ความรู้ต่อเกษตรกรได้ โดยเกษตรกรร้อยละ ๘๔.๙๑ ได้นำความรู้ในการทำบัญชีต้นทุนอาชีพไปวางแผนการผลิตแล้ว สามารถลดรายจ่ายทางการเกษตร เช่น ค่าปุ๋ย ยาฆ่าแมลง แรงงาน ฯลฯ เฉลี่ยรายละ ๑๐,๖๑๐ บาทต่อปี ส่วนการพัฒนาและส่งเสริมศิลปหัตถกรรม/ศิลปาชีพบางไทร เกษตรกรร้อยละ ๙๙.๖๑ ได้นำความรู้ไปแปรรูปอาหารบริโภคในครัวเรือน บางรายทำเป็นอาชีพเสริม เช่น การทำเบาะรองนั่ง กระเป๋าผ้า เสื้อผ้าสำเร็จรูป ฯลฯ มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ ๕,๕๑๓ บาทต่อปี และขยายผลความรู้

ไปยังเพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง และสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย ๑ ต่อ ๔ ราย สำหรับการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการยกระดับการผลิตผักและผลไม้คุณภาพฯ ยังไม่สามารถวัดผลลัพธ์ได้ เนื่องจากเพิ่งจัดอบรมเสร็จ

๒.๒.๔) การส่งเสริมการผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตของเกษตรกร เช่น มีการตรวจวิเคราะห์ ค่าดิน และเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยผสมหรือปุ๋ยสั่งตัดไม่มาก คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๙๔ และร้อยละ ๒๘.๗๑ ตามลำดับ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๑.๒๙ ยังใช้ปุ๋ยผสมสูตรที่ซื้อตามตลาดทั่วไป ประกอบกับช่วงต้นฤดูการเพาะปลูกประสบภัยธรรมชาติ เกษตรกรเพิ่มการใช้ปุ๋ย ส่งผลให้มีรายจ่ายค่าปุ๋ยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒๘.๓๐ บาท

๒.๓) การพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม มีการรวมกลุ่มกันผลิตทั้งผ้าถุง ผ้าคลุมไหล่ ส่งจำหน่ายทั้งในชุมชนและงานแสดงสินค้าต่าง ๆ ทำให้เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยรายละ ๓๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาทต่อปี

๒.๔) การส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร เกษตรกรมีช่องทางการจำหน่ายทั้งจากการนำสินค้าไปจำหน่ายที่ต่าง ๆ จำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Facebook และ Line และในตลาดสินค้าเกษตร รวมมีรายได้จากการจำหน่าย ๔๑,๓๗๑.๙๗ บาทต่อรายต่อเดือน จำแนกเป็นมียอดจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์เฉลี่ย ๒๐,๕๕๑.๗๒ บาทต่อรายเดือน และยอดจำหน่ายในตลาดสินค้าเกษตรเฉลี่ย ๒๐,๘๒๐.๒๕ บาทต่อรายเดือน

๓.๑.๔ ความพึงพอใจ

ผลการสำรวจความพึงพอใจของโครงการ อาทิต ด้านการประชาสัมพันธ์ การรับสร้างข้อมูล การดำเนินงาน การสนับสนุนปัจจัย ฯลฯ ทั้ง ๙ โครงการ จาก ๑๑ โครงการ หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๑.๘๑ ที่ตอบแบบสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่ ญ่มีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด (ตารางที่ ๘)

ตารางที่ ๘ ความพึงพอใจต่อโครงการของเจ้าหน้าที่และกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ

โครงการ	ความพึงพอใจต่อโครงการภายใต้แผนงานฯ				
	เจ้าหน้าที่		กลุ่มเป้าหมาย		
	ระดับ	ค่าคะแนน	ระดับ	ค่าคะแนน	
แนวทางที่ ๑ พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)					
๑.	โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	มากที่สุด	๔.๔๓	มากที่สุด	๔.๕๖
๒.	โครงการศึกษาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและประชาชน (ยกเลิก)	-	-	-	-
๓.	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	na	na	มากที่สุด	๔.๔๑
๔.	โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	na	na	na	na
๕.	โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร				
	๕.๑ ส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่	มาก	๓.๔๘	มากที่สุด	๔.๕๕
	๕.๒ ส่งเสริมเกษตรทางเลือก/เกษตรผสมผสาน	na	na	na	na
	๕.๓ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร				
	- ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด	มากที่สุด	๕.๐๐	มากที่สุด	๔.๘๒
	- ด้านบัญชีต้นทุนอาชีพ	มาก	๔.๐๐	มากที่สุด	๔.๖๑
	- ด้านส่งเสริมศิลปหัตถกรรม/ศิลปาชีพบางไทร	มากที่สุด	๔.๒๕	มากที่สุด	๔.๕๕

ตารางที่ ๘ ความพึงพอใจต่อโครงการของเจ้าหน้าที่และกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ (ต่อ)

โครงการ	ความพึงพอใจต่อโครงการภายใต้แผนงานฯ			
	เจ้าหน้าที่		กลุ่มเป้าหมาย	
	ระดับ	ค่าคะแนน	ระดับ	ค่าคะแนน
๕.๔ ส่งเสริมการผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต	na	na	มากที่สุด	๔.๒๔
๖. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	na	na	na	na
แนวทางที่ ๒ พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและผลิตภัณฑ์ชุมชน (กลางทาง)				
๗. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	na	na	na	na
๘. โครงการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ OTOP	na	na	na	na
๙. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	na	na	na	na
แนวทางที่ ๓ พัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกการตลาด (ปลายทาง)				
๑๐. โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตรและธุรกิจชุมชน	มากที่สุด	๔.๕๒	มากที่สุด	๔.๓๑
๑๑. โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กลุ่มเกษตรกร	มากที่สุด	๔.๔๓	มากที่สุด	๔.๕๘

หมายเหตุ : na หมายถึง ไม่มีผลการสำรวจข้อมูล

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

๓.๑.๔ ประเด็นที่พบและข้อเสนอแนะ

๑) การบริหารจัดการแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก มีลักษณะจัดทำแผนแบบปีต่อปี กำหนดให้มีการบูรณาการเชื่อมโยงตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ แต่ในทางปฏิบัติ การดำเนินงานยังไม่แสดงถึงความเกี่ยวข้องหรือการส่งต่อการดำเนินงานจากต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ที่ชัดเจน การคัดเลือกหรือการกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งในการส่งต่อกลุ่มเป้าหมายควรเริ่มจากกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน พัฒนาส่งเสริมอาชีพ แล้วส่งต่อกลุ่มกลางน้ำในการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ และส่งต่อปลายน้ำเพื่อหาตลาด นอกจากนี้ การพิจารณาจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี ถูกปรับลดจากคณะกรรมการพิจารณาจ่ายงบประมาณประจำปี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการ ส่งผลให้บางโครงการหรือบางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้ เช่น การสนับสนุนปัจจัยพอกอุปกรณ์การตลาดซึ่งจะเป็นชุดของอุปกรณ์ เมื่อถูกปรับลดงบประมาณ ดังนั้น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรในฐานะเจ้าภาพหลักในการบูรณาการแผนงานฯ ควรวางแผนและกำหนดแนวทางในการจัดทำโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน โดยใช้กลุ่มเป้าหมายในช่วงต้นน้ำเป็นจุดเริ่มต้น ส่งต่อไปการพัฒนาไปยังกลางน้ำ และปลายน้ำ

๒) กิจกรรมของแต่ละโครงการภายใต้แผนงานฯ ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมส่งเสริม จัดอบรม และสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร การดำเนินงานต้องมีการรวมตัวของเกษตรกร ซึ่งไม่ได้มีแผนบริหารความเสี่ยง หรือแผนสำรอง กรณีเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติหรือสถานการณ์ร้ายแรง เช่น กรณีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ทำให้การดำเนินงานต้องชะลอ ไม่สามารถทำกิจกรรมดังกล่าวได้ จนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย และมีการโอนงบประมาณคืนตามพระราชบัญญัติโอนงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาและบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) และภัยพิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ส่งผลให้หลายโครงการต้องปรับลดเป้าหมายลง เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณและเวลาในการดำเนินงานให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ และกระทบต่อเป้าหมายผลผลิตที่กำหนดไว้เดิม เช่น ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพไม่น้อยกว่า ๕๐๐,๐๐๐ ราย ปรับเหลือ ๓๕๐,๐๐๐ ราย หรือจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า ๕,๙๐๐ ผลิตภัณฑ์ ปรับเหลือไม่น้อยกว่า ๕,๘๐๐ ผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร และกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ควรปรับแนวทางการส่งเสริมหรือการจัดอบรม กรณีผู้เข้าร่วมโครงการเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ ควรนำเทคโนโลยี หรือสื่อการสอนมาใช้ในการอบรม เช่น การอบรมผ่านโปรแกรม Zoom หรือการใช้แอปพลิเคชัน เป็นต้น ส่วนกรณีผู้เข้าร่วมที่เป็นผู้สูงอายุยังจำเป็นต้องใช้รูปแบบการสอนที่พบปะกัน ควรทำในลักษณะกลุ่มย่อย ร่วมกับการใช้อาสาสมัครในการถ่ายทอดความรู้ และติดตามให้คำแนะนำเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดการนำไปปฏิบัติได้จริง

๓) องค์ความรู้ที่ถ่ายทอด เป็นความรู้เดิมที่เกษตรกรมีความรู้อยู่แล้ว ซึ่งองค์ความรู้ ที่ต้องการจะเป็นในเรื่องการตลาด การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ หรือการแปรรูปเพิ่มมูลค่าใหม่ ๆ ที่ตลาดต้องการ นอกจากนี้ การกำหนดเงื่อนไขของบางโครงการ ทำให้เกษตรกรที่ต้องการองค์ความรู้ใหม่ ๆ

ถูกจำกัดสิทธิ์ เช่น เงื่อนไขการเข้าอบรม บางโครงการกำหนดไม่ให้อบรมซ้ำในรายเดิม แต่เกษตรกรมีความต้องการต่อยอดองค์ความรู้เดิม และเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่มีการปรับปรุง เช่น การอบรมของศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งประเด็นเหล่านี้ยังมีอยู่ ควรมีการทบทวนเงื่อนไขข้อกำหนดของโครงการ เพื่อให้สามารถพัฒนาองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรทั้งรายเดิม และรายใหม่

๔) การสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ดำเนินการโครงการ แต่หน่วยรับการสนับสนุนขาดความพร้อม เช่น ความไม่พร้อมของโครงสร้างพื้นฐานในจุดเรียนรู้/แปลงเรียนรู้ อาคารฝึกอบรม อุปกรณ์การฝึกอบรม ป้ายองค์ความรู้ ในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร แปลงเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ จำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำแผนการพัฒนาจุดเรียนรู้/แปลงเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และควรให้เกษตรกรเจ้าของจุดเรียนรู้/แปลงเรียนรู้ ร่วมกับหน่วยงานเพื่อวางแผนการขอจัดงบประมาณให้เพียงพอ หรือการสนับสนุนเกษตรกรใช้ปุ๋ยสั่งตัดผ่านสถาบันเกษตรกร ซึ่งสถาบันเกษตรกรบางแห่งไม่มีเครื่องผสมปุ๋ย

๓.๒ ผลการดำเนินงานรายโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๓.๒.๑. โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบแผนที่แปลงที่ดินของ ส.ป.ก. เป็นมาตรฐานสากล และมีความละเอียด แม่นยำสูง ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการสำรวจรังวัดแปลงที่ดินของ ส.ป.ก. อำนวยความสะดวกแก่เกษตรกร ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มาใช้บริการ ปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อส่งเสริมพัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์ในรูปแบบเศรษฐกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เป้าหมายเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และผู้เข้ามาใช้บริการกับ ส.ป.ก.

๑) กิจกรรมปรับปรุงแผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK GNSS NETWORK ดำเนินการได้ ๒๑๔,๒๒๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๓๔ ของเป้าหมาย ๒๕๔,๐๐๐ ไร่ การให้บริการศูนย์บริการประชาชน เช่น เรื่องเกี่ยวกับที่ดิน การจัดเตรียมเอกสารกฎหมาย ข้อพิพาทเรื่องที่ดิน รวมทั้งข้อร้องเรียนในการเข้ารับบริการ ฯลฯ ดำเนินการได้ ๓๙๑,๔๕๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๗๓.๗๕ ของเป้าหมาย ๑๔๓,๐๐๐ ราย เนื่องจากมีการเพิ่มการให้บริการในพื้นที่ โดยมีรถบริการให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องจากหน่วยงานอื่นที่ส่งเข้ามาด้วย ทำให้ผลการดำเนินงานที่ได้สูงกว่าเป้าหมาย ส่วนการจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร และผู้ไร้ที่ดินทำกิน ดำเนินการแล้วในเขตพื้นที่ ส.ป.ก. ๗๒ จังหวัด รวม ๔๕,๗๕๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๕๕ ของเป้าหมาย ๕๙,๐๐๐ ราย และการตรวจสอบการใช้ที่ดินให้เป็นไปตามข้อกำหนดของ ส.ป.ก. ดำเนินการแล้ว ๔,๙๘๒,๕๔๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕๐.๙๙ ของเป้าหมาย ๓,๓๐๐,๐๐๐ ไร่

๒) งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ๓๔๒.๓๔๕๗ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๓๕๕.๖๖๗๔ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๓๓๓.๙๘๓๓ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๗.๕๖) จำแนกเป็น งบดำเนินงาน ๒๓๑,๐๑๗,๑๒๔.๓๑ บาท ร้อยละ ๙๘.๗๙ ของงบดำเนินงานที่ได้รับ ๒๓๓,๘๒๖,๔๐๐ บาท และ งบลงทุน ๑๐๒,๙๖๖,๑๘๕.๐๐ บาท ร้อยละ ๙๔.๘๘ ของงบลงทุนที่ได้รับ ๑๐๘,๕๑๙,๓๐๐.๐๐ บาท

๓) ผลการติดตามระดับพื้นที่ เป็นการสอบถามเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด จำนวน ๗ จังหวัด คือ จังหวัดกำแพงเพชร พิษณุโลก ชลบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ชุมพร และลพบุรี และสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่างจำนวน ๑๑๐ ราย ในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

๓.๑) ผลได้

๓.๑.๑) การเข้าใช้ประโยชน์จากศูนย์บริการประชาชน

ภาพรวมเกษตรกรร้อยละ ๘๖.๓๗ ได้เข้ามาใช้บริการที่ศูนย์บริการประชาชนที่ ส.ป.ก. จังหวัด และศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ โดยมีประเด็นซักถามและข้อสงสัย ในเรื่องจากจัดที่ดิน การติดตามเรื่องเอกสารสิทธิ การสอบถามเรื่องการถือครองและการโอนสิทธิมรดกที่ดิน โดยจังหวัดลพบุรีมีเกษตรกรเข้ามาใช้บริการที่ศูนย์บริการประชาชนมากที่สุด ร้อยละ ๙๕.๔๕ รองลงมาจังหวัดชลบุรี ร้อยละ ๙๕.๒๔ และจังหวัดเพชรบุรี ร้อยละ ๘๘.๘๙ ส่วนเกษตรกรร้อยละ ๑๓.๖๓ ไม่ได้เข้ามาใช้บริการที่ศูนย์บริการประชาชน เนื่องด้วยข้อจำกัดด้านเวลา ทำให้ไม่สามารถเข้ามาติดต่อขอรับบริการโดยตรง จึงอาศัยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางผู้นำชุมชนหรือเรียนรู้กระบวนการยื่นขอเอกสารผ่านระบบออนไลน์

๓.๑.๒) การได้รับการเข้ามาตรวจสอบและรังวัดที่ดินจากเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

ภายหลังการยื่นเอกสารสิทธิ เจ้าหน้าที่จะออกมารังวัดพื้นที่ถือครองตามเอกสารที่เกษตรกรยื่นคำขอ ภาพรวมเกษตรกรร้อยละ ๙๖.๓๖ ได้รับการเข้ามารังวัดที่ดินจากเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. เนื่องจากเจ้าหน้าที่ต้องทราบถึงแนวเขตและพื้นที่ที่เกษตรกรเข้ามาขอดำเนินการอย่างชัดเจน ซึ่งกิจกรรมดำเนินการครบตามเป้าหมายในจังหวัดพิษณุโลก กำแพงเพชร ราชบุรี ชุมพรและลพบุรี และกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ ๓.๖๔ ยังไม่ได้รับการรังวัดที่ดิน เนื่องจากเพิ่งดำเนินการยื่นคำขอให้กับทางเจ้าหน้าที่ จึงรอการลงสำรวจรังวัดในรอบถัดไป

๓.๑.๓) การได้รับการตรวจสอบที่ดินจากเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

ภาพรวมโครงการ พบว่า เกษตรกรร้อยละ ๕๕.๔๕ ได้รับการตรวจสอบที่ดินจากเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. เรียบร้อยแล้ว มีการใช้ที่ดินตามวัตถุประสงค์โครงการคือ เพื่อทำการเกษตรหรือเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย และเกษตรกรร้อยละ ๔๔.๕๕ ยังไม่ได้รับการตรวจสอบที่ดินจากเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. เนื่องจากยังไม่ได้รับเอกสารสิทธิ หรือบริเวณพื้นที่ถือครองยังไม่ถูกจัดให้มีการตรวจสอบในปีงบประมาณนี้

๓.๒) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

ภาพรวมการขอรับการจัดสรรที่ดิน เกษตรกร ร้อยละ ๔๔.๕๔ ได้รับเอกสารสิทธิเรียบร้อยแล้ว โดยร้อยละ ๔๑.๒๔ เป็นที่ดินเพื่อการเกษตร และร้อยละ ๓.๓๐ เพื่ออยู่อาศัย ส่วนที่เหลือ ร้อยละ ๕๕.๔๖ อยู่ระหว่างการนำเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินอำเภอ (คปอ.) และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) คาดว่าเกษตรกรจะได้รับเอกสารสิทธิครบทุกรายในเดือนกันยายน ๒๕๖๓ โดยเกษตรกรได้รับเอกสารสิทธิเฉลี่ย ๑๔.๐๒ ไร่ต่อครัวเรือน

๓.๒.๑) การเพาะปลูกในพื้นที่ขอรับการจัดสรร เกษตรกรร้อยละ ๙๐.๙๑ ทำการเพาะปลูกพืชอยู่แล้วในพื้นที่ขอรับการจัดสรร โดยร้อยละ ๔๑.๘๗ มีการใช้พื้นที่สำหรับการทำสวนผลไม้/ไม้ยืนต้น เช่น ปลูกกล้วย สับปะรด ยูคาลิปตัส รองลงมาร้อยละ ๓๕.๓๑ ใช้พื้นที่สำหรับการเพาะปลูก

พืชไร่ โดยเฉพาะ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรร้อยละ ๙.๑๘ มีการใช้พื้นที่ทำนา เกษตรกรร้อยละ ๓.๖๔ ใช้พื้นที่ปลูกผัก และ เกษตรกรร้อยละ ๐.๙๑ ใช้พื้นที่สำหรับเลี้ยงสัตว์ สำหรับเกษตรกรที่ไม่มีการเพาะปลูกในพื้นที่คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๙

๓.๒.๒) การใช้ประโยชน์จากเอกสารสิทธิที่ได้รับ เกษตรกรมีเงินทุนหมุนเวียนในการทำการเกษตรจากการมีเอกสารสิทธิ ร้อยละ ๗๙.๙๙ โดยสามารถใช้ประโยชน์ในการขอสินเชื่อกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ก่อให้เกิดเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น ส่วนเกษตรกรร้อยละ ๒๐.๐๑ ไม่มีการดำเนินการขอสินเชื่อกับทางธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพราะรายได้เฉพาะภาคการเกษตรเพียงพอที่จะนำไปใช้หมุนเวียน ในการเพาะปลูกต่อไป

๓.๒.๓) การได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐผ่านทางหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เกษตรกรร้อยละ ๕๘.๖๔ ไม่ได้รับความช่วยเหลือ จากหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากไม่ทราบว่าสามารถขอรับการสนับสนุนได้ จึงใช้การลงทุนเองเป็นหลัก และเกษตรกรร้อยละ ๔๑.๓๖ ได้รับการสนับสนุน จากหน่วยงานภาครัฐผ่านทาง ส.ป.ก. และการเข้าร่วมกลุ่มต่างๆ โดยหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุน เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร เข้ามาสนับสนุนด้านการอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิต การตลาด การรวมกลุ่ม ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ กรมพัฒนาที่ดิน สนับสนุนสระน้ำในไร่นา กรมปศุสัตว์ และกรมประมง สนับสนุนพันธุ์สัตว์และสัตว์น้ำ

๓.๔) ความพึงพอใจ

๓.๔.๑) ด้านเจ้าหน้าที่ ต่อแนวโน้มความพึงพอใจของเกษตรกรที่ขอรับเอกสารสิทธิ จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับจังหวัด ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๔๓ (คะแนนเต็ม ๕) เมื่อสอบถามความพึงพอใจแต่ละประเด็น เจ้าหน้าที่เห็นว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อบริการที่ศูนย์บริการประชาชนในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๗ เท่ากับความพึงพอใจต่อโครงการฯ ในภาพรวม รองลงมาด้านเกษตรกรพึงพอใจต่อบริเวณที่ได้รับการจัดสรรและพึงพอใจต่อสิทธิการถือครองที่ดินที่ได้รับในระดับ มากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๒๙

๓.๔.๒) ด้านเกษตรกร จากการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรที่ขอรับการจัดสรรที่ดินต่อการดำเนินงานกิจกรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๖ (คะแนนเต็ม ๕) เมื่อสอบถามความพึงพอใจในแต่ละประเด็น เกษตรกรเห็นว่าโครงการฯ เป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๖๒ รองลงมาเกษตรกรพึงพอใจต่อสิทธิการถือครองที่ดินระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๙ และเกษตรกรพึงพอใจต่อการทำงานของ เจ้าหน้าที่ระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๘

๓.๕) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

๓.๕.๑) การขอออกเอกสารสิทธิ และความเข้าใจในตัวเอกสารสิทธิที่ได้รับ เกษตรกรรับรู้ข่าวสารโครงการฯ จากการดำเนินงานของผู้นำ ชุมชนเป็นหลัก บางครั้งอาจมีการสื่อสารไม่ครบถ้วน เกษตรกรส่วนใหญ่จึงไม่เข้าใจในเอกสารสิทธิที่ได้รับ วัตถุประสงค์การใช้ที่ดิน รวมไปถึงการลงมาตรวจสอบ ที่ดินของเจ้าหน้าที่ และเกษตรกรบางรายที่ทราบในรายละเอียดการจัดที่ดิน แต่ไม่ยอมขอกับเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ เนื่องจากเกษตรกรบางรายต้องการขายที่ดิน

บางส่วนเพื่อใช้หมุนเวียนเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ดังนั้น หน่วยงานควรมีการสร้าง ความเข้าใจให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง เช่น การอบรมให้ความเข้าใจในเกษตรกรรุ่นใหม่ที่อยู่วัยน้อย เพื่อให้เกิดการประสานงานกับทาง ส.ป.ก. จังหวัดอย่างเข้าใจ หรือการจัดทำเอกสารแผ่นพับในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เพื่อให้เกษตรกรรวมถึงประชาชนสามารถเข้าใจกระบวนการทำงาน เพื่อจะได้ทราบว่า จะได้รับเอกสารสิทธิในช่วงเวลาใด

๓.๕.๒) ระยะเวลาการออกเอกสารสิทธิ เนื่องจากการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร มีการดำเนินการในกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เคยมีเอกสารสิทธิ และกลุ่มเกษตรกรที่รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินจากญาติพี่น้อง ส่งผลต่อความล่าช้าในการดำเนินงานขอเอกสารสิทธิไม่เท่ากัน โดยกลุ่มเกษตรกรที่ไม่มีเอกสารสิทธิมาก่อน ทางเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จำเป็นต้องมีการเข้าไปรังวัด สอบสวนสิทธิใหม่ ก่อนเข้าคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินอำเภอ (คปอ.) คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) ก่อนจะมีการออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก.๔-๐๑ หรือ ส.ป.ก.๔-๐๑ (ข.) ได้ ซึ่งกระบวนการจะใช้ระยะเวลานานกว่ากลุ่มเกษตรกรที่โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินที่บางครั้งไม่จำเป็นต้องเข้าประชุมพิจารณา กับ คปจ. จึงได้เอกสารสิทธิเร็วกว่า ควรมีระบบที่สามารถติดตามการดำเนินเรื่องของเกษตรกรผ่านรูปแบบการเช็คคออนไลน์ เพื่อให้เกษตรกรรับรู้ความเป็นไปในการขอเอกสารสิทธิ เนื่องจากเกษตรกรบางรายประกอบอาชีพเสริมอื่น ๆ จึงไม่สะดวกเข้ามาติดต่อสอบถามความคืบหน้ากับ ส.ป.ก. จังหวัด

๓.๕.๓) บุคลากร การขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทางในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลให้บางกระบวนการมีความล่าช้า และบุคลากรยังขาดความรู้ในด้านการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ทันสมัย ที่จำเป็นต่อการทำงาน จึงควรจัดให้มีบุคลากรเฉพาะทางเพิ่มขึ้น เนื่องจากในบางพื้นที่ขาดแคลนบุคลากรทำงาน เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายรังวัด เจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมาย และจัดอบรมความพร้อมด้านการใช้เทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ

๓.๕.๔) พื้นที่ที่ได้รับการจัดสรร มีการทับซ้อนของพื้นที่ในเขตพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ส่งผลต่อการรังวัดพื้นที่เกษตรกรไม่สามารถขอเอกสารสิทธิได้เต็มแปลง เพราะเอกสารสิทธิจะออกได้เฉพาะพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ควรมีการบูรณาการหน่วยงานระหว่าง ส.ป.ก. และกรมป่าไม้ เพื่อพูดคุยกันในเรื่องของการจัดการกับพื้นที่ที่ยังทับซ้อนกันอยู่ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป

๓.๒.๒ โครงการศึกษาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและประชาชน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของเกษตรกรและประชาชนในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีต่อกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เพื่อจัดทำรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน และ เพื่อปรับปรุงให้กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรมีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เป้าหมาย การศึกษาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรและประชาชน จำนวน ๑ ฉบับ

ดำเนินการโอนงบประมาณคืนตามพระราชบัญญัติโอนงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาและบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) และยกเลิกการดำเนินงานทั้งโครงการ จำนวน ๑๐.๐๐๐๐ ล้านบาท

๓.๒.๓ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมวิชาการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์ เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตร ในพื้นที่เป้าหมาย ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอละ ๑ ศูนย์ รวม ๘๘๒ ศูนย์ และศูนย์เครือข่าย ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ด้านบัญชี ศูนย์เรียนรู้พืชผัก ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ฯลฯ

๑) กรมส่งเสริมการเกษตร

๑.๑) พัฒนา ศพก. ๘๘๒ ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย และพัฒนาศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ๒,๖๔๖ ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย

๑.๒) จัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day) ๓๖๑ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๙๓ ของเป้าหมาย ๘๘๒ ศูนย์ ในส่วนกิจกรรมที่เหลือได้มีการยกเลิก และคืนงบประมาณแล้ว และสนับสนุนการให้บริการวิชาการ/ข้อมูลข่าวสาร ๘๓๘ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๐๑ ของเป้าหมาย ๘๘๒ ศูนย์

๑.๓) จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรผู้นำ ๒๖,๔๖๐ ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และพัฒนาเกษตรกรผู้นำของเครือข่าย ๑๑,๖๑๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๙๒ ของเป้าหมาย ๑๑,๗๔๒ ราย

๑.๔) พัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน โดยอบรมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่อารักขาพืชหลักสูตรการเป็นหมอพืช ๓๓๕ ราย ครอบคลุมเป้าหมาย จัดกระบวนการเรียนรู้แก่เกษตรกรด้านการจัดการศัตรูพืช ๑,๗๔๘ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๐๙ ของเป้าหมาย ๑,๗๖๔ ศูนย์ สนับสนุนการจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการศัตรูพืชอย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ ๑๕๐ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๔๐ ของเป้าหมาย ๑๕๔ แปลง สืบสวนติดตามแปลงตามสถานการณ์ศัตรูพืช ๓,๐๙๒ แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ย จำนวน ๘๗๑ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๗๕ ของเป้าหมาย ๘๘๒ ศูนย์

๑.๕) งบประมาณที่จัดสรร ๒๐๓.๖๐๗๓ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๒๓๙.๕๖๒๔ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๒๐๐.๙๑๗๕ ล้านบาท (ร้อยละ ๘๘.๖๘)

๒) กรมปศุสัตว์

๒.๑) พัฒนาศักยภาพ ศพก. ๘๘๒ ศูนย์ ศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ด้านปศุสัตว์ ๘๘๒ ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย และเกษตรกรเครือข่าย ที่มีศักยภาพ ๘,๘๘๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๘๔ ของเป้าหมาย ๘,๘๒๐ ศูนย์

๒.๒) พัฒนาฟาร์มต้นแบบด้านอาหารสัตว์ใน ศพก. ด้านปศุสัตว์ จำนวน ๖๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๘๘ ของเป้าหมาย ๖๔ แห่ง

๒.๓) งบประมาณที่จัดสรร ๒๐.๙๐๔๔ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๒๒.๖๗๗๑ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๒๐.๗๘๖๙ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๙.๔๔)

๓) กรมประมง

๓.๑) พัฒนาแปลงเรียนรู้ด้านประมง ศูนย์หลัก ๘๘๒ ศูนย์ ศูนย์เครือข่ายรายเดิม ๔,๔๑๐ ศูนย์ และรายใหม่ ๘๘๒ ศูนย์ รวมทั้งฐานเรียนรู้ และหลักสูตรด้านการประมง ๘๘๒ ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย

๓.๒) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตด้านการเกษตร ๘๙,๔๖๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๑.๔๔ ของเป้าหมาย ๘๘,๒๐๐ ราย

๓.๓) จัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day) ๓๗๓ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๒๙ ของเป้าหมาย ๘๘๒ ศูนย์

๓.๔) สนับสนุนภารกิจงานตามนโยบายของรัฐบาล/SC/COO และงานบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ๙๓๐ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๕.๔๔ ของเป้าหมาย ๘๘๒ ศูนย์

๓.๕) งบประมาณที่จัดสรร ๓๐.๑๓๔๐ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๓๓.๖๑๗๐ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๓๐.๐๗๘๘ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๙.๘๒)

๔) กรมหม่อนไหม

๔.๑) พัฒนา ศพก.หลัก ๓ ศูนย์ และพัฒนา ศพก.เครือข่าย ๒๙ ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย พัฒนาและส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกร จำนวน ๓,๑๘๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๓๖.๖๐ ของเป้าหมาย ๕๐๐ ราย

๔.๒) สนับสนุนการให้บริการ ศูนย์หลัก ๓ ศูนย์ และศูนย์เครือข่าย ๒๙ ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย

๔.๓) งบประมาณที่จัดสรร ๖.๒๑๑๐ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๗.๐๐๙๗ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๕.๕๙๗๙ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๐.๑๓)

๕) กรมวิชาการเกษตร

๕.๑) ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากผลงานวิจัยให้เกษตรกร ๗,๘๙๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๓๑.๕๒ ของเป้าหมาย ๖,๐๐๐ ราย ถ่ายทอดเทคโนโลยีจากกรมวิชาการเกษตรให้กับ ศพก. ๒๐๐ ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และผลิตขยายศัตรูพืชธรรมชาติเพื่อนำไปให้เกษตรกรเครือข่าย ของ ศพก. จำนวน ๒๒ ชนิด คิดเป็นร้อยละ ๑๓๗.๕๐ ของเป้าหมาย ๑๖ ชนิด

๕.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๑๔.๓๐๐๐ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๒๐.๐๐๐๐ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๑๔.๒๒๗๖ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๙.๔๙)

๖) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๖.๑) จัดอบรมพัฒนาอาสาสมัครเกษตรด้านบัญชี (ครูบัญชี) ๘๘๒ ราย และพัฒนาฐานเรียนรู้ด้านบัญชีประจำศูนย์เรียนรู้ ๘๘๒ ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย

๖.๒) ให้บริการความรู้ด้านการจัดทำบัญชีแก่ผู้สนใจ ๘๘๒ ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย

๖.๓) ติดตามประเมินผล ๑๗๖ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๔๔ ของเป้าหมาย ๑๗๗ ศูนย์

๖.๔) งบประมาณที่จัดสรร ๒๙.๖๖๐๑ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๒๙.๖๕๙๔ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๙.๙๙)

๗) กรมพัฒนาที่ดิน

๗.๑) พัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย และสนับสนุนการให้บริการ ศพก. ๘๗๖ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๓๒ ของเป้าหมาย ๘๘๒ ศูนย์

๗.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๘.๗๓๑๘ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๘.๖๘๐๒ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๙.๔๑)

๘) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๘.๑) คัดเลือกและขอความเห็นชอบในการจัดตั้ง เพื่อสร้างและพัฒนาศูนย์เครือข่ายการพัฒนาฐานการเรียนรู้ ศพก. ในพื้นที่ ส.ป.ก. ครอบคลุมเป้าหมาย ๑๔๐ ศูนย์

๘.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๕.๖๕๐๕ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๖.๓๕๖๐ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๕.๔๑๒๐ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๕.๗๘)

๙) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๙.๑) ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพ ศกอ. ด้านการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ๘๘๒ ราย ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ Application กระดานเศรษฐกิจกรมโอกาส ๗๒๐ ราย อบรมและสาธิตการเกษตรไทยด้วยปรัชญาเศรษฐกิจการเกษตร ๑,๐๘๐ ราย และขับเคลื่อน ศพก. เพื่อส่งเสริมบทบาท ศกอ. ในท้องถิ่น ๘๘๒ ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย

๙.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๘.๕๒๔๐ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๑๐.๑๓๘๙ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๘.๕๑๕๑ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๙.๙๐)

๙.๓) ผลการติดตาม

(๑) ครั้งที่ ๑ จากการลงพื้นที่ติดตามการพัฒนาศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ภายใต้โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ สอบถามประธานศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ประจวบคีรีขันธ์ และราชบุรี ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ สรุปได้ดังนี้

(๑.๑) การเป็นจุดเรียนรู้หรือศูนย์เรียนรู้มาก่อน พบว่า ศูนย์เครือข่ายร้อยละ ๘๗.๕๐ เคยเป็นจุดเรียนรู้หรือศูนย์เรียนรู้มาก่อนที่จะเข้าร่วมเป็นศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ซึ่งในจำนวนนี้ร้อยละ ๗๑.๔๒ เป็นจุดเรียนรู้หรือศูนย์เรียนรู้ด้านอื่น ๆ ได้แก่ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เกษตรอินทรีย์ศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตย วิสาหกิจชุมชน และจุดศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานในสวนชมพู ส่วนที่เหลือเป็นศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน และศูนย์ข้าวชุมชน/ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ ๑๔.๒๙

(๑.๒) การเข้าร่วมเป็นศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ประธานศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ร้อยละ ๕๐.๐๐ สมัครใจเข้าร่วมเป็นศูนย์เครือข่าย รองลงมาร้อยละ ๓๗.๕๐ หน่วยงานขอให้เข้าร่วม และร้อยละ ๑๒.๕๐ ไม่ได้สมัครใจและไม่เคยทราบมาก่อน สำหรับพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ได้ใช้พื้นที่ของประธานศูนย์เครือข่าย และพื้นที่สาธารณะประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรม โดยศูนย์เครือข่ายร้อยละ ๕๐.๐๐ ใช้พื้นที่ของประธานศูนย์ รองลงมา ร้อยละ ๓๗.๕๐ ใช้พื้นที่สาธารณประโยชน์ และร้อยละ ๑๒.๕๐ ใช้พื้นที่ทั้งของประธานและพื้นที่สาธารณประโยชน์

(๑.๓) ความพร้อมในการดำเนินงานเป็นศูนย์เครือข่าย

- อาคาร/ศาลาเรียนรู้พบว่า ศูนย์เครือข่ายร้อยละ ๘๗.๕๐ มีอาคาร/ศาลาเรียนรู้เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนร้อยละ ๑๒.๕๐ ไม่มีอาคาร/ศาลาเรียนรู้เนื่องจากเป็นเพียงจุดที่ใช้ในการศึกษาดูงานและใช้พื้นที่แปลงเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ

- ด้านฐานเรียนรู้ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๕.๐๐ ไม่มีฐานเรียนรู้ ส่วนร้อยละ ๒๕.๐๐ ที่มีฐานเรียนรู้ โดยมีฐานเรียนรู้เฉลี่ยศูนย์ละ ๕ ฐาน ส่วนด้านแปลงเรียนรู้ร้อยละ ๘๗.๕๐ มีแปลงเรียนรู้ เฉลี่ยศูนย์ละ ๑ แปลง และร้อยละ ๑๒.๕๐ ไม่มีแปลงเรียนรู้

- ด้านหลักสูตรเรียนรู้ศูนย์เครือข่ายร้อยละ ๖๒.๕๐ มีหลักสูตรเรียนรู้ที่ถ่ายทอดให้กับผู้เข้าใช้บริการเฉลี่ยศูนย์ละ ๑ หลักสูตร และร้อยละ ๓๗.๕๐ ไม่มีหลักสูตรเรียนรู้ของศูนย์ฯ เนื่องจากการถ่ายทอดองค์ความรู้จะมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานเป็นผู้มาถ่ายทอดองค์ความรู้จึงไม่ได้กำหนดเป็นองค์ความรู้ประจำของศูนย์

- ด้านวัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องขยายเสียง ไมโครโฟน เป็นต้น ศูนย์เครือข่ายร้อยละ ๕๐.๐๐ มีอุปกรณ์ดังกล่าวเพื่อใช้ในการทำกิจกรรม ส่วนร้อยละ ๕๐.๐๐ ไม่มีด้านโต๊ะและเก้าอี้ศูนย์เครือข่ายร้อยละ ๗๕.๐๐ มีความพร้อมในด้านดังกล่าว ซึ่งในจำนวนนี้ร้อยละ ๘๘.๓๓ มีเพียงพอ ส่วนร้อยละ ๑๖.๖๗ ไม่เพียงพอ และร้อยละ ๒๕.๐๐ ไม่มีโต๊ะและเก้าอี้ ในส่วนของห้องน้ำทุกศูนย์เครือข่ายมีห้องน้ำไว้สำหรับผู้เข้ามาใช้บริการเฉลี่ยศูนย์ละ ๓ ห้อง

(๑.๔) การร่วมงานกับ ศพก. และศูนย์เครือข่ายอื่น ๆ พบว่า ประธานศูนย์เครือข่ายร้อยละ ๖๒.๕๐ เคยรู้จักกับประธาน ศพก. มาก่อน และร้อยละ ๓๗.๕๐ ยังไม่รู้จัก ซึ่งในส่วนที่รู้จักกันมาก่อนร้อยละ ๘๐.๐๐ เคยทำงานร่วมกันแล้ว ได้แก่ การร่วมเป็นคณะกรรมการ ศพก. การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ แก้ไขปัญหาด้านการเกษตร การเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ และการซื้อขายสินค้า ส่วนร้อยละ ๒๐.๐๐ ยังไม่เคยร่วมงานกัน สำหรับการร่วมงานกับศูนย์เครือข่ายอื่น ๆ พบว่าร้อยละ ๗๕.๐๐ เคยร่วมงานกันแล้ว ได้แก่ การทำธุรกิจร่วมกัน การลงพื้นที่ตรวจโรคระบาดในสัตว์และให้วัคซีน การตรวจสอบโรคและแมลงศัตรูพืช การขอรับบริการโรงอบข้าว และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ส่วนศูนย์เครือข่ายร้อยละ ๒๕.๐๐ ยังไม่เคยร่วมงานกับศูนย์เครือข่ายอื่น ๆ

(๑.๕) การได้รับสนับสนุน/ส่งเสริม (ปีงบประมาณ ๒๕๖๒) เพื่อการดำเนินงานของศูนย์เครือข่าย พบว่า ศูนย์เครือข่ายทุกศูนย์ได้รับการสนับสนุน/ส่งเสริมเพื่อการดำเนินงานในด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ ซึ่งศูนย์เครือข่ายร้อยละ ๗๕.๐๐ ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น วัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์วัสดุและอุปกรณ์ในการเลี้ยงปลาสัตว์ พันธุ์ปลาพร้อมอาหารปลา เมล็ดพันธุ์ข้าว และถั่วบรจุข้าว เป็นต้น รองลงมา ร้อยละ ๖๒.๕๐ ได้รับเอกสารวิชาการเพื่อแจกจ่ายผู้ที่เข้ามาใช้บริการ นอกจากนี้ได้รับการจัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้และป้าองค์ความรู้ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ ๓๗.๕๐ อีกทั้งศูนย์เครือข่ายร้อยละ ๑๒.๕๐ ได้รับการสนับสนุนการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)

(๑.๖) ประเด็นที่พบ

- ศูนย์เครือข่ายของ ศพก. บางแห่งเป็นเพียงจุดศึกษาดูงานขาดความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานระบบไฟฟ้ายังเข้าไม่ถึง ส่งผลต่อการเก็บรักษาคุณภาพของสารเคมีในการตรวจวิเคราะห์ดิน และองค์ประกอบยังไม่ชัดเจนเหมือนกับ ศพก.
- ศูนย์เครือข่ายของ ศพก. บางแห่งไม่ทราบว่าได้เข้าร่วมเป็นเครือข่าย ศพก. และไม่ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของการเข้าร่วมเป็นศูนย์เครือข่ายกับ ศพก. อีกทั้งอยู่ห่างไกลจาก ศพก. ส่งผลให้ การรับทราบนโยบาย หรือข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่าย หรือนโยบายด้านการพัฒนาภาคเกษตรมีน้อย
- การดำเนินงานเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะขอความร่วมมือยังไม่เกิดการดำเนินงานเชื่อมโยงแบบมีส่วนร่วมหรือมีเพียงส่วนน้อย
- การพัฒนา สนับสนุน ส่วนใหญ่เป็นการอบรม และให้ปัจจัยการผลิต ขาดการสนับสนุนเพื่อพัฒนาต่อยอด เช่น ต้องการผลิตข้าวให้ได้มาตรฐานด้านความชื้นตามที่กำหนด แต่ไม่มีพื้นที่หรือลานตากข้าว

(๑.๗) ข้อเสนอแนะ

- หน่วยงานควรคัดเลือกศูนย์เรียนรู้หรือจุดเรียนรู้ที่มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมเป็นศูนย์เครือข่ายของ ศพก. โดยพิจารณาองค์ประกอบของศูนย์เรียนรู้เหมือนกับ ศพก. หากหรือศูนย์เครือข่ายใดที่มีองค์ประกอบไม่ครบ เช่น มีเฉพาะแปลงเรียนรู้เพื่อศึกษาดูงาน ควรให้ใช้ชื่อเรียกเป็นจุดศึกษาดูงานหรือแปลงเรียนรู้แทนการเป็นศูนย์เรียนรู้
- ควรเปิดโอกาสให้ทุกศูนย์เครือข่ายเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการของ ศพก. เพื่อได้รับทราบถึงการบริหารโครงการ นโยบายการพัฒนาภาคเกษตร รวมถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้มากขึ้น อีกทั้งควรจัดเวทีให้ทุกศูนย์เครือข่ายได้มีโอกาสในการทำงานเชื่อมโยงแบบมีส่วนร่วม
- การพัฒนาในระยะต่อไปควรพิจารณาให้งบประมาณเพื่อการลงทุนเพื่อการพัฒนาต่อยอดให้กับศูนย์เครือข่าย เนื่องจากศูนย์เครือข่ายส่วนใหญ่ดำเนินกิจกรรมในรูปแบบกลุ่มเกษตรกร และมีพื้นที่ตั้งศูนย์อยู่ในพื้นที่สาธารณะประโยชน์

(๒) ครั้งที่ ๒ จากการลงพื้นที่ติดตามผลจากการเข้ารับบริการศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ของเกษตรกร ภายใต้โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ โดยสอบถามเกษตรกรที่เข้ารับบริการศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี สระแก้ว หนองบัวลำภู เลย ชลบุรี พิจิตร โลก และเพชรบูรณ์ ระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๖๓ สรุปได้ดังนี้

(๒.๑) การเข้ารับบริการจากศูนย์เครือข่ายของ ศพก. เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๐.๐๐ เข้ารับบริการอบรมความรู้จากเครือข่ายของ ศพก. รองลงมาร้อยละ ๔๙.๒๓ ขอรับปัจจัยการผลิต ร้อยละ ๔๐.๗๗ ขอรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร ร้อยละ ๒๐.๐๐ ขอรับบริการด้านการเกษตร ร้อยละ ๑๘.๔๖ เข้าร่วมงาน Field Day และร้อยละ ๑๓.๘๕ เข้ารับบริการด้านอื่น ๆ เช่น ร่วมประชุมคณะกรรมการพัฒนาศูนย์เครือข่าย เป็นต้น

(๒.๒) ความรู้ที่เข้ารับการอบรม เกษตรกรร้อยละ ๕๒.๑๔ เข้ารับการอบรมด้านการลดต้นทุนการผลิต รองลงมาร้อยละ ๔๗.๐๑ ด้านการผลิตพืช และร้อยละ ๑๑.๑๑ ด้านมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร ส่วนเกษตรกรที่อบรมด้านการเลี้ยงปศุสัตว์ การทำประมง และด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ ๘.๕๕ นอกจากนี้เกษตรกรร้อยละ ๕.๑๓ เข้ารับการอบรมด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ร้อยละ ๓.๔๒ ด้านการตลาดสินค้าเกษตร และร้อยละ ๒.๕๖ ด้านพลังงานทดแทน

(๒.๓) ปัจจัยการผลิตที่เกษตรกรขอรับจากศูนย์เครือข่ายของ ศพก. เกษตรกรร้อยละ ๕๐.๐๐ ขอรับปุ๋ยอินทรีย์ รองลงมาร้อยละ ๔๒.๑๙ วัสดุสำหรับผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ ๓๒.๘๑ เมล็ดพันธุ์และพันธุ์พืช ร้อยละ ๑๗.๑๙ สารชีวภัณฑ์ ร้อยละ ๖.๒๕ สารปรับสภาพดิน ร้อยละ ๔.๖๙ พันธุ์สัตว์น้ำ และร้อยละ ๓.๑๓ บรรจุภัณฑ์ เช่น กล่องใส่ผลไม้ ถังใส่ผัก เป็นต้น จากการขอรับสนับสนุนปัจจัยการผลิต เห็นได้ว่ามีเกษตรกรได้ให้ความสำคัญกับการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ด้วยตนเอง แทนการขอรับปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตเสร็จแล้ว

(๒.๔) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่เข้ารับบริการจากศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๕.๓๘ นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ส่วนเกษตรกรร้อยละ ๔.๖๒ ไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจากขาดอุปกรณ์ เครื่องมือในการปฏิบัติ และไม่ได้ทำกิจกรรมที่ได้เรียนรู้จากศูนย์เครือข่ายของ ศพก. แล้ว โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๗.๑๐ นำความรู้ด้านการลดต้นทุนการผลิตไปใช้ รองลงมาร้อยละ ๒๒.๕๘ ด้านการผลิตพืช ร้อยละ ๙.๖๘ ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการเลี้ยงปศุสัตว์และด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเกษตรกรนำความรู้ไปใช้ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ ๔.๐๓ และเกษตรกรร้อยละ ๒.๔๒ นำความรู้ด้านการทำประมงไปใช้

(๒.๕) ผลจากการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

- การลดรายจ่ายในการผลิต เกษตรกรร้อยละ ๗๓.๓๙ ที่มีรายจ่ายในการผลิตลดลงซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายค่าปุ๋ยเคมี โดยเฉพาะค่าปุ๋ยเคมีในการผลิตพืชแบบไร่นาสวนผสม ค่าปุ๋ยเคมีลดลงเฉลี่ยไร่ละ ๗๔๓ บาท หรือลดลงร้อยละ ๖๑.๐๐ และค่าปุ๋ยเคมีในการทำนา ลดลงเฉลี่ยไร่ละ ๓๓๕ บาท หรือลดลงร้อยละ ๕๔.๔๗ ในส่วนของเกษตรกรที่สามารถลดรายจ่ายค่าสารเคมีลงได้ พบว่า เกษตรกรที่ทำนาสามารถลดสารเคมีลงได้ เฉลี่ยไร่ละ ๘๗ บาท

หรือลดลงร้อยละ ๗๓.๗๓ และเกษตรกรทำสวนมะม่วงสามารถลดสารเคมีลงได้เฉลี่ยไร่ละ ๑๗๔ บาท หรือลดลงร้อยละ ๖๕.๑๗ นอกจากนี้ เกษตรกรยังสามารถลดรายจ่ายค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวลงได้เฉลี่ยไร่ละ ๒๒๘ บาท หรือลดลงร้อยละ ๔๐.๐๐

- การเพิ่มผลผลิต เกษตรกรร้อยละ ๒๐.๙๗ ได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจาก มีการปรับปรุงบำรุงดิน และใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ส่งผลให้พืชได้รับสารอาหารได้อย่างเต็มที่โดยเฉพาะผลผลิตของข้าวที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไร่ละ ๒๖๙ กิโลกรัมหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๑.๗๓

- รายได้ เกษตรกรที่สามารถลดรายจ่ายในการผลิต และมีผลผลิตที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้เกษตรกรร้อยละ ๒๐.๑๖ มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกข้าวมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ๗๘,๗๘๒ บาทต่อครัวเรือนต่อปี

- ด้านอื่น ๆ เกษตรกรร้อยละ ๕๘.๘๗ สามารถลดความเสี่ยงในด้านการระบาดของโรคแมลงศัตรูพืช และสารพิษตกค้างในผลผลิตร้อยละ ๑๘.๕๕ เกิดการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้า และร้อยละ ๑๖.๙๔ ได้รับการรับรองมาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐาน GAP มาตรฐาน PGS มาตรฐาน Q และมาตรฐาน GI

(๒.๖) ประเด็นที่พบ

- องค์กรความรู้ด้านการผลิตสารชีวภัณฑ์เกษตรกรบางส่วนไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ เนื่องจากหวั่นเชื่อในการผลิตสารชีวภัณฑ์มีไม่เพียงพอ และยากต่อการจัดหา

- ศูนย์เครือข่ายของ ศพก. บางแห่งยังขาดความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น อาคารฝึกอบรม ห้องน้ำ อีกทั้งยังไม่ได้รับการสนับสนุนเพื่อจัดทำแปลงสาธิต หรือแปลงต้นแบบ รวมถึงวัสดุ อุปกรณ์ ป้ายองค์ความรู้ เพื่อให้เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจเข้าศึกษาเรียนรู้

- การสนับสนุนศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนขั้นพื้นฐาน ขาดการสนับสนุนเพื่อต่อยอดการผลิต หรือการทำกิจกรรมในรูปแบบกลุ่ม

- เกษตรกรบางรายต้องการรับการพัฒนา ฝึกปฏิบัติแบบเน้นย้ำเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพ รวมทั้งองค์ความรู้ที่เกษตรกรได้รับส่วนใหญ่เน้นองค์ความรู้ด้านการผลิต ส่งผลให้เกษตรกรขาดองค์ความรู้ด้านการตลาดเพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรได้

(๒.๗) ข้อเสนอแนะ

- หน่วยงานควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ หาแหล่งจำหน่ายหรือผลิตหวั่นเชื่อในการผลิตสารชีวภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์

- ควรจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน หรือการสนับสนุนเพื่อพัฒนาต่อยอดให้กับศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ที่ทำหน้าที่ในการให้บริการอย่างต่อเนื่องและมีการให้บริการด้วยจิตอาสา

- การอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรในระยะต่อไป ควรสอบถามความต้องการอบรมเน้นย้ำกับเกษตรกรที่เป็นเป้าหมายเดิมที่ได้รับการพัฒนาแล้ว เพื่อเข้ารับการพัฒนาอีกครั้ง หรือควรจัดเจ้าหน้าที่ติดตามให้คำแนะนำเพิ่มเติมแก่เกษตรกรที่มีความต้องการให้เน้น ย้ำเพื่อให้สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้และเกิดความเชี่ยวชาญ

- ควรจัดทำหลักสูตรเรียนรู้ด้านการตลาดตามบริบทของพื้นที่ และจัดให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ หรือเป็นที่ปรึกษาให้กับศูนย์เครือข่ายของ ศพก.

(๓) ครั้งที่ ๓ จากการลงพื้นที่ติดตามผลจากการเข้ารับบริการศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ของเกษตรกร ภายใต้โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ โดยสอบถามเกษตรกรที่เข้ารับบริการศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ และยโสธร ระหว่างเดือนเมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๓ สรุปได้ดังนี้

(๓.๑) การเข้ารับบริการจากศูนย์เครือข่ายของ ศพก. เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๓.๙๔ เข้ารับบริการอบรมความรู้จากเครือข่ายของ ศพก. รองลงมาร้อยละ ๖๓.๖๔ ขอรับปัจจัยการผลิต ร้อยละ ๓๖.๓๖ ขอรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร ร้อยละ ๑๕.๑๕ ขอรับบริการด้านการเกษตร และร้อยละ ๒๑.๒๑ เข้ารับบริการด้านอื่น ๆ เช่น ร่วมประชุมคณะกรรมการ พัฒนาศูนย์เครือข่าย เป็นต้น

(๓.๒) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่เข้ารับบริการจากศูนย์เครือข่ายของ ศพก. นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ ๙๖.๗๗ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๓.๒๓ ยังไม่ได้้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

(๓.๓) ผลจากการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

- เกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ร้อยละ ๗๒.๗๓ สามารถลดค่าใช้จ่ายในการผลิตลงได้ได้แก่ ค่าปุ๋ยเคมีลดลงโดยเฉลี่ย ๓๘๗.๔๒ บาทต่อไร่ ค่าสารเคมีลดลงโดยเฉลี่ย ๓๘๘.๗๕ บาทต่อไร่ ค่าเมล็ดพันธุ์ลดลงโดยเฉลี่ย ๒๓๕.๐๐ บาทต่อไร่ และเกษตรกรร้อยละ ๑๒.๑๒ มีรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น

(๓.๔) ประเด็นที่พบ

- ศูนย์เครือข่ายบางแห่งเป็นเพียงจุดศึกษาดูงานขาดความพร้อมทั้งในด้านของโครงสร้างพื้นฐาน ฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ และนวัตกรรม โดยเกษตรกรมีความต้องการความรู้ปัจจัยการผลิตที่รัฐช่วยสนับสนุนแตกต่างกัน รวมไปถึงปัญหาในการทำเกษตรที่เกษตรกรได้พบ

- ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) เกษตรกรเข้ามารับบริการค่อนข้างลำบาก ทั้งการเข้าอบรมศึกษาดูงาน และทำกิจกรรมร่วมกันภายในศูนย์ รวมไปถึงการติดต่อประสานงานระหว่างศูนย์เครือข่ายของ ศพก. กับ ศพก. หลัก ซึ่งมีตั้งอยู่ห่างไกลกัน

(๓.๕) ข้อเสนอแนะ

- การพิจารณาคัดเลือกศูนย์เครือข่ายควรพิจารณาถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ สนับสนุนในการพัฒนาความร่วมมือกันในทุก ๆ ด้าน รวมไปถึงปัจจัยการผลิต เพื่อเป็นการต่อยอดพัฒนากระบวนการผลิต ลดต้นทุน และยกระดับคุณภาพผลผลิตให้ดียิ่งขึ้นไป พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ศูนย์เครือข่ายเข้าร่วมคณะกรรมการของ ศพก. เพื่อรับทราบการบริหารโครงการ และจัดเวทีให้ศูนย์เครือข่ายมีโอกาสในการทำงานเชื่อมโยงแบบมีส่วนร่วม

- ควรสำรวจความต้องการของเกษตรกร เพื่อนำมากำหนดแผนให้สอดคล้องกับความต้องการเกิดการนำไปใช้ได้กลุ่มเป้าหมายที่ตรงตามแผนการฝึกอบรม จัดทำหลักสูตร และจัดหาผู้เชี่ยวชาญมาถ่ายทอดองค์ความรู้หรือเป็นที่ปรึกษาให้กับศูนย์เครือข่ายของ ศพก. โดยเฉพาะในด้านของการตลาดและนวัตกรรม

(๔) ครั้งที่ ๔ ผลการติดตามระดับพื้นที่ จากการสอบถามประธานศูนย์เครือข่าย จำนวน ๗๓ ราย และเกษตรกรที่เข้ารับบริการศูนย์เครือข่าย จำนวน ๒๔๘ ราย ภายใต้โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี ปราจีนบุรี สระแก้ว หนองบัวลำภู เลย ชลบุรี พิษณุโลก เพชรบูรณ์ อำนาจเจริญ ยโสธร สุราษฎร์ธานี ชุมพร กระบี่ ตรัง พัทลุง เชียงใหม่ ลำพูน ลพบุรี สุพรรณบุรี และสิงห์บุรี ในช่วงระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ - สิงหาคม ๒๕๖๓ สรุปได้ดังนี้

(๔.๑) ความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ ศูนย์เครือข่ายร้อยละ ๗๐.๔๒ มีอาคาร/ศาลาเรียนรู้ ร้อยละ ๕๙.๗๒ มีฐานเรียนรู้ ร้อยละ ๗๘.๘๗ มีแปลงเรียนรู้เฉลี่ยศูนย์ละ ๑ แปลง ร้อยละ ๖๖.๒๐ มีหลักสูตรเรียนรู้ที่ถ่ายทอดให้กับผู้เข้าใช้บริการเฉลี่ยศูนย์ละ ๒ หลักสูตร และร้อยละ ๔๖.๓๘ มีความพร้อมในเรื่องเรื่องขยายเสียง ร้อยละ ๖๘.๐๖ พร้อมด้านโต๊ะและเก้าอี้ ร้อยละ ๙๓.๐๖ มีห้องน้ำไว้สำหรับผู้เข้ามาใช้บริการเฉลี่ยศูนย์ละ ๒ ห้อง ประธานศูนย์ร้อยละ ๘๙.๐๙ ได้ทำงานร่วมกับ ศพก. หลัก ร้อยละ ๘๔.๕๑ ได้ทำงานร่วมกับศูนย์เครือข่ายอื่น ๆ โดยศูนย์เครือข่ายร้อยละ ๗๐.๔๒ ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น วัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตปุ๋ย การเลี้ยงปลุสัตว์ การเลี้ยงปลา รองลงมาร้อยละ ๖๑.๙๗ ได้รับการอบรมความรู้และป้าองค์ความรู้ร้อยละ ๒๖.๗๖ ได้รับสนับสนุนงบประมาณ

(๔.๒) การใช้บริการ เกษตรกรที่มาใช้บริการ ร้อยละ ๙๒.๓๔ มารับการอบรมความรู้ ร้อยละ ๔๔.๗๖ ขอรับข้อมูลข่าวสาร โดยร้อยละ ๙๗.๙๕ นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ร้อยละ ๖๖.๑๑ น้ำหมักชีวภาพร้อยละ ๒๘.๔๕ พันธุ์พืชร้อยละ ๒๗.๒๐ และอื่น ๆ เช่น การกำจัดศัตรูพืช ดิน การเลี้ยงไก่และปลา เป็นต้น ซึ่งจากการนำความรู้ไปใช้ ร้อยละ ๖๔.๙๒ ลดรายจ่ายในการผลิตเฉลี่ยไร่ละ ๑,๖๐๘.๔๖ บาท ร้อยละ ๕๑.๖๑ ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ ๑,๒๑๓ บาท ร้อยละ ๑๕.๓๒ มีรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไร่ละ ๖,๗๗๕.๕๒ บาท

(๔.๓) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้ใช้บริการร้อยละ ๙๗.๙๕ นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ การทำปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ ๖๖.๑๑ การทำน้ำหมักชีวภาพร้อยละ ๒๘.๔๕ การดูแลพืชและศัตรูพืชพันธุ์พืชร้อยละ ๒๗.๒๐ และอื่น ๆ เช่น การกำจัดศัตรูพืช การปรับปรุงบำรุงดิน การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลา การทำบัญชีครัวเรือน เป็นต้น จากการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของผู้ใช้บริการ พบว่า ร้อยละ ๖๔.๙๒ สามารถลดรายจ่ายในการ

ผลิตลงได้โดยเฉพาะค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ยไร่ละ ๑,๖๐๘.๔๖ บาท รองลงมาร้อยละ ๕๑.๖๑ สามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ ๑,๒๑๓ บาท ร้อยละ ๒๗.๘๒ มีตลาดรองรับผลผลิตมากขึ้น ร้อยละ ๒๓.๗๙ มีการรวมกลุ่มกันเพื่อผลิตสินค้า ร้อยละ ๒๐.๑๖ สามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ นอกจากนี้ผู้ใช้บริการร้อยละ ๑๕.๓๒ มีรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไร่ละ ๖,๗๗๕.๕๒ บาท อีกร้อยละ ๑๔.๑๑ ได้รับการรับรองมาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐาน GAP มาตรฐาน Q และมาตรฐาน PGS

(๔.๔) ความพึงพอใจต่อการใช้บริการของศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ในภาพรวมผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๑ แบ่งออกเป็นความพึงพอใจในด้านแปลงเรียนรู้ ๔.๔๖ คะแนน ด้านฐานเรียนรู้ ๔.๔๒ คะแนน ด้านองค์ความรู้ ๔.๗๐ คะแนน ด้านรูปแบบการถ่ายทอด ๔.๖๘ คะแนน ด้านหลักสูตร ๔.๕๘ คะแนน ด้านวิทยากร ๔.๖๔ คะแนน ด้านเนื้อหาวิชา ๔.๕๔ คะแนน ด้านการนำไปใช้ ๔.๒๑ คะแนน ซึ่งเป็นความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีเพียงด้านอาคารและห้องน้ำสำหรับผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๐๕ และ ๓.๘๑ ตามลำดับ เนื่องจากความพร้อมภายในอาคารด้านโสตทัศนูปกรณ์และโต๊ะเก้าอี้ที่มีไม่เพียงพอ สำหรับห้องน้ำนั้นมีสาเหตุมาจากการที่มีห้องน้ำเฉลี่ยเพียง ๒ ห้องและเริ่มมีสภาพทรุดโทรม

(๔.๕) ข้อค้นพบ

(๔.๕.๑) ศูนย์เครือข่ายบางแห่งไม่ทราบเรื่องการเป็นศูนย์เครือข่าย ทำให้ไม่ทราบเรื่องหน้าที่รับผิดชอบ นโยบายการดำเนินงาน ขั้นตอนและวิธีการทำงาน รวมทั้งขาดอุปกรณ์สื่อการสอน ได้แก่ เครื่องขยายเสียง โต๊ะและเก้าอี้ ในการพิจารณาคัดเลือกศูนย์เครือข่าย เจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัด ควรสร้างการรับรู้ ชี้แจงและทำความเข้าใจในเรื่องบทบาท และหน้าที่ของ ศพก. ก่อนรับสมัครเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งจัดให้ประธานศูนย์เครือข่ายได้เข้ามามีส่วนร่วม เช่น การประชุม การสัมมนา เพื่อรับทราบนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน

(๔.๕.๒) เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดำเนินงาน ๕ ปี ในปี ๒๕๖๓ พบว่า ประธานมีอายุมากขึ้น ไม่พร้อมให้บริการ หรือบางแห่งไม่อนุญาตให้ใช้อาคารเรียนรู้ในการจัดอบรมให้ความรู้ หน่วยงานควรบูรณาการให้ความรู้ด้านการเกษตรที่หลากหลาย ทั้งจากภาครัฐ เอกชน วิทยากรเกษตร พัฒนาการองค์ความรู้และภูมิปัญญาชาวบ้านให้สอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และเพิ่มหลักสูตรการทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ เช่น การทำน้ำยาอเนกประสงค์ ใช้ในครัวเรือน การแปรรูปอาหาร งานหัตถกรรม เป็นต้น

(๔.๕.๓) บางตำบลไม่มีศูนย์เครือข่าย เมื่อพบปัญหาทางการเกษตร เกษตรกรต้องเดินทางไกล เพื่อไปปรึกษาปัญหาภัยกับศูนย์เครือข่าย คนละตำบล ซึ่งบางครั้งไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันเวลา มีข้อจำกัดในเรื่องแหล่งน้ำในการเพาะปลูก ทำให้การพัฒนาในเรื่องแปลงเรียนรู้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ทำให้เกษตรกรขาดความเชื่อมั่น และไม่ทำตาม ควรจัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำ และควรส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนในอนาคต เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานชีวภาพ พลังงานน้ำ ในพื้นที่ศูนย์เครือข่ายที่มีความพร้อม นอกจากนี้ หลักสูตรหรือองค์ความรู้ของศูนย์เครือข่าย ส่วนใหญ่เป็นความรู้เฉพาะด้านเกี่ยวกับปัญหาของเกษตรกรภายในพื้นที่ ไม่มีความหลากหลาย จำเป็นต้องการได้รับการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสัตว์ และประมง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมความรู้ให้ตรงต่อการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดขยายผลให้กับเกษตรกรที่มาใช้บริการต่อไป

๓.๒.๔ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรสมาชิกมีศักยภาพทั้งทางด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาดในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร และให้เกษตรกรสมาชิกกลุ่มเป้าหมายมีรายได้เพิ่มขึ้น พร้อมทั้งจะพัฒนาให้มีคุณสมบัติของสมาชิกปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เป้าหมาย พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer จำนวน ๕๙,๘๑๐ ราย

๑) กรมส่งเสริมการเกษตร

๑.๑) จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน ๔๐ ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

๑.๒) พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer ๓,๐๐๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๔.๔๒ ของเป้าหมาย ๒,๘๗๕ ราย และอบรมหลักสูตรเพิ่มศักยภาพ Young Smart Farmer เพื่อพัฒนาสู่ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ๔๕๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๖๗ ของเป้าหมาย ๔๕๐ ราย

๑.๓) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ๑๘,๒๒๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๓.๒๙ ของเป้าหมาย ๑๗,๖๔๐ ราย และ Smart Farmer ผู้ประกอบการต้นแบบ ๓๐๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐ ของเป้าหมาย ๓๗๕ ราย

๑.๔) อบรมเตรียมความพร้อมทหารกองประจำการสู่การเป็นทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ ๑๔๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๐๐ ของเป้าหมาย ๒๐๐ ราย

๑.๕) งบประมาณที่จัดสรร ๕๓.๑๒๗๐ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๖๒.๑๐๗๘ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๕๒.๗๕๖๒ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๙.๓๐)

๒) กรมการข้าว

๒.๑) สำรวจคัดกรองเกษตรกร จากฐานข้อมูลปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑ จำนวน ๕,๖๒๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๑๖ ของเป้าหมาย ๑๔,๐๐๐ ราย

๒.๒) อบรมหลักสูตร "พัฒนาเกษตรกรวิทยากรมืออาชีพ" ให้เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบด้านข้าว (Model Smart Farmer) ๑ รุ่น จำนวน ๗๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๐๐ ของเป้าหมาย ๑๐๐ ราย อบรมหลักสูตร "วิทยากรด้านข้าวเบื้องต้น" ให้แก่เกษตรกรระดับ Existing Smart Farmer เพื่อพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบด้านข้าว Model Smart Farmer จำนวน ๓ รุ่น จำนวน ๑๕๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๘๒ ของเป้าหมาย ๑๗๐ ราย อบรมหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน ๔๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๐๐ ของเป้าหมาย ๕๐ ราย และอบรมหลักสูตร "เกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ให้แก่เกษตรกรระดับ Developing Farmer จำนวน ๕ รุ่น จำนวน ๔๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๐๐ ของเป้าหมาย ๕๐ ราย

๒.๓) การคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นและสถาบันเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติจัดทำสื่อเผยแพร่แล้ว ๙ ฉบับ คัดเลือกศูนย์ข้าวชุมชนและชาวนาดีเด่น ๔ สาขา และการจัดทำสื่อเผยแพร่ผลงาน Model Smart Farmer ด้านข้าว ๑ ชุด ครอบคลุมเป้าหมาย

๒.๔) งบประมาณที่จัดสรร ๑๖.๖๕๕๐ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๒๕.๔๕๕๐ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๑๒.๘๘๓๐ ล้านบาท (ร้อยละ ๗๗.๓๕)

๓) กรมปศุสัตว์

๓.๑) พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ๑,๗๒๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๑.๗๑ ของเป้าหมาย ๑,๗๐๐ ราย อาสาปศุสัตว์สู่ Smart Farmer ๗๗๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๓๙ ของเป้าหมาย ๗๗๐ ราย และ Smart Farmer ต้นแบบ ๓,๘๗๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๗๘ ของเป้าหมาย ๓,๘๔๐ ราย รวมทั้งสร้างผู้นำเยาวชนเกษตรกรด้านปศุสัตว์ ๗๘๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๗๓ ของเป้าหมาย ๗๙๐ ราย

๓.๒) สนับสนุนวัสดุการเกษตร ๖,๓๖๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๖๘ ของเป้าหมาย ๗,๑๐๐ ราย และถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ ๑๔๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๘๑ ของเป้าหมาย ๑๕๔ ราย

๓.๓) งบประมาณที่จัดสรร ๖.๘๙๕๕ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๘.๐๘๕๖ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๖.๘๔๐๐ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๙.๒๐)

๔) กรมประมง

๔.๑) อบรมถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ๑๐,๒๐๐ ราย และ Young Smart Farmer ๒๐๐ ราย ครบตามเป้าหมาย และถอดองค์ความรู้ Existing Smart Farmer ต้นแบบ จำนวน ๒๓๑ ราย ครบตามเป้าหมาย

๔.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๑๘.๑๘๘๕ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๒๑.๖๔๐๐ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๑๗.๖๒๗๒ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๖.๙๑)

๕) กรมหม่อนไหม

๕.๑) กำหนดนโยบายและติดตามการดำเนินงานโครงการ โดยจัดประชุมชี้แจงโครงการ "Smart Farmerหม่อนไหม/หม่อนไหมอาสา" ๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ ของเป้าหมาย ๒ ครั้ง และจัดประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานพัฒนาหม่อนไหมอาสา Smart Farmer และ Smart Officer ๑ ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

๕.๒) ขึ้นทะเบียนและตรวจสอบคุณสมบัติก่อนได้รับการพัฒนา ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติเกษตรกร ๒,๖๙๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๐๘ ของเป้าหมาย ๒,๘๙๐ ราย และขึ้นทะเบียนเกษตรกร Smart Farmer หม่อนไหม (รายใหม่) ๑,๕๐๐ ราย ครบตามเป้าหมาย

๕.๓) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งาน Smart Farmer หม่อนไหม/หม่อนไหมอาสา โดยคัดเลือกตัวแทนเกษตรกร Smart Farmer หม่อนไหม ประจำปี ๒๕๖๓ ครบ ๒๑ ราย จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์จุดดำเนินงานของ Smart Farmer จำนวน ๑,๕๐๐ ป้าย จัดทำ E-Book แนะนำ เกษตรกร Smart Farmer หม่อนไหม/หม่อนไหมอาสา ๑ ชุด และติดตามนิเทศงานโครงการ จำนวน ๑๒ ครั้ง ครบตามเป้าหมาย ส่วนการจัดทำ E-Mapping แนะนำถิ่นที่อยู่ของเกษตรกร Smart Farmer จำนวน ๑ ชุด อยู่ระหว่างดำเนินการ

๕.๔) งบประมาณที่จัดสรร ๕.๗๒๐๐ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๗.๐๓๙๖ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๕.๕๔๖๗ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๖.๙๗)

๖) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๖.๑) พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องในเขตปฏิรูปที่ดิน (Smart Farmer) ๓,๓๒๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑๐.๗๗ ของเป้าหมาย ๓,๐๐๐ ราย สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ๑,๒๐๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๗๕ ของเป้าหมาย ๑,๒๐๐ ราย

๖.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๒๒.๖๗๖๑ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๒๗.๒๒๗๗ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๒๑.๔๓๒๗ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๔.๕๒)

๗) ผลการติดตาม จากการลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานโครงการฯ โดยสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง จำนวนตัวอย่าง ๑๐๐ ราย ในพื้นที่จังหวัดน่าน แพร่ สกลนคร และอุดรธานี สรุปประเด็นที่ค้นพบและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการฯ ดังนี้

๗.๑) การส่งเสริม/พัฒนา พบว่า เกษตรกรร้อยละ ๘๗.๐๐ มีการนำความรู้ที่ได้รับจากการส่งเสริม/พัฒนามาใช้ประโยชน์ในด้านการผลิต การตลาด และการแปรรูป รวมถึงการทำบัญชีรายรับรายจ่ายที่เป็นส่วนสำคัญในการควบคุมต้นทุนการผลิต

๗.๒) การจำหน่ายผลผลิต พบว่า การจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐.๐๐ มีการจำหน่ายผลผลิตสด และเกษตรกรร้อยละ ๒๐.๐๐ มีการนำผลผลิตไปแปรรูปก่อนจำหน่าย จะเห็นได้ว่าการแปรรูปยังมีน้อย จึงควรสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องการแปรรูปให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่า และเพิ่มความหลากหลายของสินค้าที่จำหน่ายอีกด้วย

๗.๓) การใช้วัตถุดิบมาแปรรูป พบว่า เกษตรกรร้อยละ ๕๐.๐๐ ได้รวบรวมวัตถุดิบจากเกษตรกรรายอื่น ๆ ในพื้นที่ เกษตรกรร้อยละ ๓๓.๐๐ ใช้วัตถุดิบจากฟาร์มของตัวเองอย่างเดียว และเกษตรกรร้อยละ ๑๗.๐๐ ใช้วัตถุดิบจากแหล่งอื่น ๆ นอกพื้นที่มาแปรรูปด้วย

๗.๔) การใช้เทคโนโลยี พบว่า เกษตรกรรุ่นใหม่ร้อยละ ๘๕.๐๐ มีความรู้ด้านการเกษตรที่ทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ที่สำคัญมีความสามารถในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในศูนย์บ่มเพาะที่มีกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการผลิต การตลาด รวมถึงความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ

๗.๕) ความพร้อมของศูนย์บ่มเพาะ พบว่า ศูนย์บ่มเพาะมีความพร้อมในการให้บริการ มีแปลงเรียนรู้ และมีจุดสาธิตต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกร นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ได้เข้ามาหาความรู้และฝึกอบรม

๗.๖) การสร้างเครือข่าย พบว่า เกิดเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ ทำให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเกษตรกรมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งเพื่อส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาต่อยอดในเรื่องของการเกษตร และเทคโนโลยีในชุมชนของตนเอง

๗.๗) ประเด็นที่พบ

(๑) จากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ส่งผลให้หน่วยงานมีการปรับลดงบประมาณ และจำนวนเกษตรกรเป้าหมายในบางพื้นที่ รวมถึงทำให้การดำเนินงานตามโครงการฯ ในพื้นที่ที่มีความล่าช้า

(๒) ด้านเกษตรกร

(๒.๑) ส่วนใหญ่สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของตนเองได้ทันที มีเพียงบางพื้นที่ที่การจัดกิจกรรมฝึกอบรมไม่ตรงกับช่วงฤดูกาลผลิต ทำให้เกษตรกรไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ทันที ควรจัดกิจกรรมการพัฒนา Smart Farmer ให้ต่อเนื่องและสอดคล้องกับกิจกรรมของ Young Smart Farmer ซึ่งจะทำให้สามารถพัฒนาเกษตรกรทั้ง ๒ กลุ่มได้พร้อม ๆ กัน ทำให้การพัฒนามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการพัฒนาองค์ความรู้ควรให้มีการพัฒนาแบบครบวงจรทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยเฉพาะความรู้เรื่องการแปรรูป เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าสินค้า และสร้างความหลากหลายของสินค้าในรูปแบบต่าง ๆ อีกด้วย สำหรับบางรายที่มีอายุมาก ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านสายตา และด้านการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือสื่อสารเพื่อการค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากระบบอินเทอร์เน็ตให้กับเกษตรกร และควรให้ความสำคัญกับเกษตรกรที่เป็นผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้

(๒.๒) เกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ยังมีน้อย โดยเฉพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีความคาดหวังในเรื่องการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐเมื่อเข้าร่วมโครงการฯ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต หรือวัสดุอุปกรณ์ ที่สำคัญการสนับสนุนด้านเงินทุนต่าง ๆ

(๒.๓) ขาดแรงจูงใจในการดำเนินงาน เนื่องจากมีภาระค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้เงินทุนของตนเองในการจัดฝึกอบรมที่ศูนย์บ่มเพาะ เช่น ค่าใช้จ่ายในการบริการเครื่องตัด หรือค่าใช้จ่ายในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดฝึกอบรม และค่าจัดการขยะต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้น ถ้าศูนย์บ่มเพาะขาดเงินทุนหรือมีเงินทุนไม่เพียงพอ อาจส่งผลให้การถ่ายทอดความรู้ไม่ต่อเนื่อง หรืออาจหยุดการดำเนินการถ่ายทอดความรู้ได้ ควรมีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ หรือเงินทุนในการจัดฝึกอบรมให้กับศูนย์บ่มเพาะที่มีศักยภาพ เป็นศูนย์ฯ ที่มีการดำเนินกิจกรรมถ่ายทอดความรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างกำลังใจให้เกษตรกรได้ดำเนินการพัฒนาตัวเองและชุมชนต่อไป และพิจารณาให้รางวัลกับศูนย์บ่มเพาะที่มีศักยภาพ มีความตั้งใจในการถ่ายทอด ความรู้ต่าง ๆ ทั้งด้านการเกษตร ด้านเทคโนโลยี หรือแนวทางการพัฒนาอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ เพื่อให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและยั่งยืน โดยรางวัลอาจเป็นใบประกาศหรือใบรับรองที่จะแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของศูนย์บ่มเพาะนั้น ๆ จะส่งผลให้เกษตรกรเกิดความภาคภูมิใจที่ได้รับรางวัลจากการทำประโยชน์ให้กับชุมชน และมีกำลังใจที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่องที่มีศักยภาพต่อไป

(๓) ด้านหลักสูตรที่จัดอบรม ยังไม่ตรงกับความต้องการ ซึ่งเกษตรกรต้องการมีส่วนร่วมในการเสนอหลักสูตร เพื่อจะได้หลักสูตรที่ตรงกับความต้องการและสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรไม่ตรงกับช่วงฤดูกาลผลิตทำให้เกษตรกรไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ และพัฒนาได้ รวมถึงเกษตรกรไม่ได้ไปศึกษาดูงานนอกพื้นที่เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ และเพื่อนำมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ส่งผลให้เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการพัฒนาต่อยอด จึงควรมีการสำรวจความต้องการหลักสูตรที่จะจัดอบรมก่อน โดยการให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการพิจารณาหลักสูตร เพื่อให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ แล้วนำมากำหนดหลักสูตรที่เป็น

ประโยชน์ต่อเกษตรกรต่อไป และเพิ่มกิจกรรมศึกษาดูงานนอกพื้นที่ให้กับเกษตรกร เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ นำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๔) ด้านเครือข่ายศูนย์บ่มเพาะ ขาดการสนับสนุนจากรัฐในการสร้างเครือข่ายของศูนย์บ่มเพาะในแต่ละจังหวัดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกษตรกรมีความกระตือรือร้นที่จะต่อยอดธุรกิจและสร้างความมั่นคงให้กับชุมชน รวมถึงการสร้างเครือข่ายเพื่อให้ธุรกิจมีการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทั่วทุกภาค ควรมีการสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายของศูนย์บ่มเพาะในแต่ละจังหวัดอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการต่อยอดธุรกิจให้กับเกษตรกร เป็นการสร้างเครือข่ายให้ธุรกิจมีการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมทั่วทุกภาค ที่สำคัญเป็นการสร้างรายได้และสร้างความมั่นคงให้กับชุมชนอีกด้วย

(๕) ด้านแหล่งจำหน่ายผลผลิต จากการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer ทำให้การผลิตของเกษตรกรมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เกษตรกรบางรายจึงประสบกับปัญหาไม่สามารถจำหน่ายและกระจายสินค้าได้ เท่าที่ควร เนื่องจากแหล่งจำหน่ายผลผลิตมีจำกัด ดังนั้นรัฐควรหาตลาดเพื่อรองรับสินค้าให้กับเกษตรกร ทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า เช่น ตลาดสินค้าออนไลน์ เป็นต้น และควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้กับเกษตรกรด้านการทำตลาดออนไลน์ เพื่อให้เกษตรกรเป็นมืออาชีพในการจำหน่ายผ่านช่องทางนี้ เป็นการกระจายสินค้าได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(๖) ด้านการดำเนินโครงการต่อไป ควรมีโครงการต่อยอดเพื่อพัฒนาเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ และ Young Smart Farmer ที่มีความตั้งใจสูงและมีการพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา โดยจัดอบรมให้เข้มข้นขึ้น หรือพิจารณาให้มีการศึกษาดูงานนอกพื้นที่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้โดดเด่น และสามารถเป็นวิทยากรในการให้ความรู้ด้านการเกษตรได้ครบวงจร เพื่อเชื่อมโยงกับโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในการถ่ายทอดความรู้ต่อไป

๗.๘) ข้อเสนอแนะ

(๑) ควรจัดกิจกรรมการพัฒนา Smart Farmer ให้ต่อเนื่องและสอดคล้องกับกิจกรรมของ Young Smart Farmer ซึ่งจะทำได้พัฒนาเกษตรกรทั้ง ๒ กลุ่มได้พร้อม ๆ กัน และจะทำให้การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๒) การพัฒนาองค์ความรู้ควรให้มีการพัฒนาแบบครบวงจรทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยเฉพาะความรู้เรื่องการแปรรูป เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าสินค้าและสร้างความหลากหลายของสินค้าในรูปแบบต่าง ๆ อีกด้วย

(๓) จากการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer ทำให้การผลิตของเกษตรกรมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ดังนั้นรัฐควรหาตลาดรองรับสินค้าให้กับเกษตรกร ทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนเพิ่มช่องทางการขายสินค้าออนไลน์

๓.๒.๕ โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร

๑) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมวิชาการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์ เพื่อรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย สนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติตามระบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และสามารถนำไปปรับใช้เพื่อการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน สนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๑ และสามารถพัฒนาไปสู่ขั้นที่ ๒ และขั้นที่ ๓ ได้ต่อไป เป้าหมาย เกษตรกร ๗๐,๐๐๐ ราย งบประมาณ ๑๔๘.๐๙๕๕ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๑๔๑.๗๙๑๙ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๕.๗๔)

๑.๑) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๑) คัดเลือกเกษตรกรเป็นจุดเรียนรู้ ๕,๔๑๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๒๐.๒๗ ของเป้าหมาย ๔,๕๐๐ แห่ง

(๒) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่เกษตรกร ๒๑,๒๘๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๔๐ ของเป้าหมาย ๗๐,๐๐๐ ราย และจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกร ๒๐,๘๗๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๘๓ ของเป้าหมาย ๗๐,๐๐๐ ราย โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการปรับฐานข้อมูลจากการประเมินศักยภาพเกษตรกร

(๓) ประชาสัมพันธ์/สร้างการรับรู้ ๓๑๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔๑๓.๑๖ ของเป้าหมาย ๗๖ ครั้ง และติดตามตรวจเยี่ยมระดับจังหวัด ๒๐,๕๙๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๙๙ ของเป้าหมาย ๗๐,๐๐๐ ราย

(๔) งบประมาณที่จัดสรร ๖.๓๔๔๕ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๕.๒๕๘๖ ล้านบาท (ร้อยละ ๘๒.๘๘)

๑.๒) กรมการข้าว

(๑) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้/การสร้างเครือข่าย ๕,๒๙๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๑๘ ของเป้าหมาย ๙,๒๖๑ ราย ศึกษาดูงานภายใน/ภายนอก ๑ แห่ง เกษตรกร ๑๖๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๘ ของเป้าหมาย ๙,๒๖๑ ราย การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านข้าว ๕,๔๖๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๙๖ ของเป้าหมาย ๙,๒๖๑ ราย จัดทำแปลงเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว ๑๖๕ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๑๐ ของเป้าหมาย ๒๐๖ แห่ง จัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์/สร้างการรับรู้ ๒๐๖ แห่ง ครบตามเป้าหมาย และส่งเสริมการตลาด ๑๖๕ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๑๐ ของเป้าหมาย ๒๐๖ แห่ง

(๒) ติดตามให้คำแนะนำเกษตรกร ๕,๔๖๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๙๖ ของเป้าหมาย ๙,๒๖๑ ราย

(๓) งบประมาณที่จัดสรร ๕.๗๕๐๐ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๔.๕๖๘๖ ล้านบาท (ร้อยละ ๗๙.๔๕)

๑.๓) กรมปศุสัตว์

(๑) พัฒนาผลผลิตและการตลาดกลุ่มเครือข่าย ๔๙๑ เครือข่าย คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๒๐ ของเป้าหมาย ๕๐๐ เครือข่าย ติดตามดูแล และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ๑๘๓,๕๐๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๖๖.๘๒ ของเป้าหมาย ๑๑๐,๐๐๐ ราย

(๒) งบประมาณที่จัดสรร ๒๗.๘๓๓๘ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๕๒.๕๗๐๙ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๒๗.๔๙๙๖ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๘.๘๐)

๑.๔) กรมประมง

(๑) เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๗๐,๐๐๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ของเป้าหมาย ๗๐,๐๐๐ ราย

(๒) ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านประมงแก่เกษตรกร ๖๙,๔๑๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๑๗ ของเป้าหมาย ๗๐,๐๐๐ ราย และสนับสนุน พันธุ์สัตว์น้ำแก่เกษตรกร ๖๙,๓๙๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๑๓ ของเป้าหมาย ๗๐,๐๐๐ ราย โดยสนับสนุนปลากินพืชให้เกษตรกร ๑,๐๐๐ ตัวต่อราย รวม ๖๙,๓๙๓,๐๐๐ ตัว คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๑๓ ของเป้าหมายพันธุ์ปลากินพืช ๗๐,๐๐๐,๐๐๐ ตัว

(๓) ประชาสัมพันธ์/สร้างการรับรู้ ๕๕๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๙๔ ของเป้าหมาย ๖๙๓ ครั้ง และติดตามตรวจเยี่ยมระดับจังหวัด ๖๙,๗๐๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๗ ของเป้าหมาย ๗๐,๐๐๐ ราย

(๔) งบประมาณที่จัดสรร ๔๑.๘๒๔๔ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๕๐.๖๘๓๕ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๔๑.๒๗๖๓ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๘.๖๙)

๑.๕) กรมหม่อนไหม

(๑) ส่งเสริมองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการ โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๓๒๒ จุด คิดเป็นร้อยละ ๓๕๐.๐๐ ของเป้าหมาย ๙๒ จุด และ จัดทำจุดเรียนรู้ด้านหม่อนไหมตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ ๒๑ จุด ครอบคลุมเป้าหมาย โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร ๔,๖๔๘ ราย และสนับสนุน หม่อนพันธุ์ดีชำถุง ๙๑,๔๖๘ ถุง

(๒) ประชาสัมพันธ์/สร้างการรับรู้โดยจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จด้านการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้านหม่อนไหม และติดตามตรวจเยี่ยมระดับจังหวัด ๖๙๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๕๘ ของเป้าหมาย ๑,๒๐๐ ราย

(๓) งบประมาณที่จัดสรร ๖.๖๙๒๒ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๗.๖๓๘๐ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๕.๑๑๑๓ ล้านบาท (ร้อยละ ๗๖.๓๘)

๑.๖) กรมวิชาการเกษตร

(๑) ส่งเสริมองค์ความรู้ให้เกษตรกร ๒๘๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑๕.๖๐ ของเป้าหมาย ๒๕๐ ราย จัดทำแปลงต้นแบบ ๒,๕๑๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๐๑.๒๘ ของเป้าหมาย ๑,๒๕๐ ไร่ อบรมให้ความรู้ตามความต้องการของกลุ่ม ๒๘๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑๕.๖๐ ของเป้าหมาย ๒๕๐ ราย

(๒) สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร ๒๘๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑๕.๖๐ ของเป้าหมาย ๒๕๐ ราย

(๓) งบประมาณที่จัดสรร ๓.๗๖๓๙ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๓.๗๔๖๐ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๙.๕๒)

๑.๗) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(๑) ชักซ้อม/อบรมครูบัญชี (ครู ๑ คน : เกษตรกร ๓๐ คน) ครอบคลุมเป้าหมาย ๑,๐๐๐ และอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ๓๐,๐๐๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๑ ของเป้าหมาย ๓๐,๐๐๐ ราย

(๒) กำกับแนะนำการจัดทำบัญชี ๒๑,๑๘๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๙๐ ของเป้าหมาย ๒๑,๐๐๐ ราย และติดตามการจัดทำบัญชี โดยครูบัญชี ๒๑,๐๑๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๙ ของเป้าหมาย ๒๑,๐๐๐ ราย และติดตามประเมินผลแก่เกษตรกร ๑,๑๓๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๙๘ ของเป้าหมาย ๑,๑๒๕ ราย

(๓) งบประมาณที่จัดสรร ๑๓.๓๒๐๐ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๑๓.๓๒๐๐ ล้านบาท (ร้อยละ ๑๐๐.๐๐)

๑.๘) กรมพัฒนาที่ดิน

(๑) สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการปรับปรุงบำรุงดินแก่เกษตรกร ๒๐,๐๐๐ ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

(๒) งบประมาณที่จัดสรร ๓๑.๖๐๐๐ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๓๐.๗๑๔๘ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๗.๒๐)

๑.๙) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(๑) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๓,๔๕๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๕.๙๙ ของเป้าหมาย ๓,๒๕๖ ราย ส่งเสริมองค์ความรู้เกษตรกรทฤษฎีใหม่ ในเขตปฏิรูปที่ดิน ๓,๖๙๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๕.๔๓ ของเป้าหมาย ๓,๕๐๐ ราย และสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรต้นแบบ ๒๓๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๙๕ ของเป้าหมาย ๒๔๔ ราย

(๒) งบประมาณที่จัดสรร ๑๐.๙๖๖๗ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๑๐.๒๙๖๗ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๓.๘๙)

๑.๑๐) ผลการติดตาม

(๑) ครั้งที่ ๑ พื้นที่จังหวัดลำปางและแพร่ โดยสำรวจข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ เกษตรกรในระดับอำเภอ เกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเป็นจุดเรียนรู้และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สรุปได้ ดังนี้

(๑.๑) คัดเลือกเกษตรกรเป็นจุดเรียนรู้ รวม ๑๐๘ แห่ง จำแนกเป็น จังหวัดลำปาง ๖๓ แห่ง และจังหวัดแพร่ ๔๕ แห่ง

(๑.๑.๑) จังหวัดลำปาง จากการติดตามจุดเรียนรู้ ๓ จุด โดยจุดที่ ๑ เป็นของนางสาวชุลีกร มูลมา อำเภอเถิน พื้นที่ ๑๒๔.๒๕ ไร่ จัดทำแผนการเลี้ยงไก่ไข่และการเพาะเห็ดนางฟ้า ขอบรับการสนับสนุนไก่ไข่ ๒๐ ตัว อาหารไก่ไข่ ๓๐๐ กิโลกรัม และวัสดุขี้เถ้าอย่างพาราและส่วนผสม การทำเห็ดก้อน จุดที่ ๒ เป็นของนายสหพล ฟองสมุทร อำเภอเกาะคา พื้นที่ดำเนินการ ๒๓๓ ไร่ จัดทำแผนปรับปรุงสถานที่ จัดแหล่งเรียนรู้ จัดบอร์ดแหล่งความรู้ ด้านการประมง ปศุสัตว์ และพัฒนาที่ดิน อบรมสร้างองค์ความรู้ ด้านประมง ปศุสัตว์ การทำปุ๋ยหมัก ขอบรับการสนับสนุนลูกปลานิล จำนวน ๑,๐๐๐ ตัว อาหารปลา ๒๐ กระสอบ และลูกปลานิลให้แก่สมาชิก รายละ ๑,๐๐๐ ตัว รวม ๓๐,๐๐๐ ตัว และจุดที่ ๓ เป็นของนางอรพรรณ ชัยชนะ อำเภอเกาะคา มีพื้นที่ดำเนินการ ๑๙๒ ไร่

จัดทำแผนปรับปรุงสถานที่ จัดแหล่งเรียนรู้ จัดบอร์ดแหล่งความรู้ด้านการประมง ปศุสัตว์ และพัฒนาที่ดิน อบรมสร้างองค์ความรู้ ด้านประมง ขอรับการสนับสนุนถังเก็บน้ำซีเมนต์กลมเพื่อใช้ในบ่อกบ ติดตั้งระบบน้ำในฟาร์มและระบบโซล่าเซลล์ ลูกกบให้แก่สมาชิกรายละ ๒๐๐ ตัว อาหารกบให้แก่สมาชิกรายละ ๕ กิโลกรัม

(๑.๑.๒) จังหวัดแพร่ จากการติดตามจุดเรียนรู้ของนางอัมพวัน รุ่งเรืองเลิศ อำเภอเมือง เป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรผสมผสาน มีเทคโนโลยีเด่นของศูนย์เครือข่ายได้แก่ การผลิตข้าวอินทรีย์ และการแปรรูปผลผลิตจากข้าว

(๑.๒) กิจกรรมการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่เกษตรกร เดิมสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ จึงได้มอบหมายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละอำเภอดำเนินการและจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกร พร้อมทั้งปรับฐานข้อมูลจากการประเมินศักยภาพเกษตรกร

(๑.๓) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

(๑.๓.๑) หน่วยงานมีการปรับแผนการปฏิบัติงานในไตรมาสที่ ๓ - ๔ เนื่องจากการปรับลดงบประมาณปี ๒๕๖๓ จึงทำให้การดำเนินงานในบางกิจกรรมเช่น การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการศึกษาดูงานเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ประสบความสำเร็จ ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย ควรเร่งรัดหน่วยงานปฏิบัติงานในไตรมาสที่ ๔ ให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) และเร่งชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด และระดับอำเภอ หากมีการปรับลดกิจกรรมการปฏิบัติงาน

(๑.๓.๒) เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอได้คัดเลือกจุดเรียนรู้ หัวหน้าจุดเรียนรู้ และได้ทำแผนพัฒนาจุดเรียนรู้ร่วมกับเกษตรกรสมาชิก ส่งสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เพื่อเสนอของบประมาณในการสนับสนุนในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ต่อไป สำหรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต กรมประมง กรมปศุสัตว์ และกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนปัจจัยการผลิต ควรเร่งรัดการส่งมอบปัจจัยการผลิตให้แล้วเสร็จทันฤดูกาลผลิต เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ควรติดตามกิจกรรมของจุดเรียนรู้แปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ในระดับอำเภออย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

(๑.๓.๓) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมของโครงการและการประสานงานของเจ้าหน้าที่ในระดับมาก โดยให้เหตุผลว่าถึงแม้ว่าจะเกิดสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) รายได้เกษตรกรลดลงเกิดจากความไม่สะดวกในการกระจายสินค้า แต่เกษตรกรสามารถลดความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางอาหาร เข้าถึงแหล่งอาหาร และพึ่งพาตนเองได้จากการทำกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ของตนเอง

(๒) ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี โดยใช้แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด รวม ๒๔ ราย และสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่าง รวม ๑๓๑ ราย สรุปผลการติดตามได้ ดังนี้

(๒.๑) ผลได้

(๒.๑.๑) การเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี ๒๕๖๓ เป็นเกษตรกรรายเดิมที่เคยดำเนินงานโครงการมา ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ จำนวน ๗๐,๐๐๐ ราย

(๒.๑.๒) การรับทราบข้อมูลโครงการ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ รับทราบข้อมูลของโครงการ ผ่านสื่อบุคคล มากที่สุด ร้อยละ ๘๗.๕๐ โดยผ่านทางเจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่ ได้แก่ เจ้าหน้าที่จาก สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด/เกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด รองลงมาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการจัดกิจกรรมเท่ากัน คือ ร้อยละ ๘๕.๗๑ และ ๘๕.๗๑

(๒.๑.๓) การรับปัจจัยการผลิต เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๘๘.๕๘ ได้รับปัจจัยการผลิต ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมง และด้านการพัฒนาที่ดิน ส่วนที่เหลือร้อยละ ๑๐.๔๒ ไม่ได้รับปัจจัยการผลิต สำหรับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่มีต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับพบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๖๒ โดยเห็นว่าปัจจัยการผลิตตรงตามความต้องการ ปริมาณที่ได้รับมีความเพียงพอ ช่วงเวลาแจกปัจจัยการผลิตมีความเหมาะสม และปัจจัยการผลิตที่แจกมีคุณภาพ

(๒.๑.๔) เกษตรกรต้นแบบ ได้รับการประเมินและคัดเลือกจากหน่วยงานให้เป็นจุดเรียนรู้ ดำเนินการได้ ๓๗๑ จุด คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๔.๕๑ จากเป้าหมาย ๓๕๕ จุด และทำแผนความต้องการสนับสนุนปัจจัยการผลิตแล้ว และมีเกษตรกรสมาชิกในจุดเรียนรู้เฉลี่ย ๑๖ ราย เกษตรกรต้นแบบทุกรายที่ได้รับการคัดเลือกเป็นจุดเรียนรู้มีแปลงตัวอย่างเพื่อให้เกษตรกรได้มาศึกษาดูงาน ตามเป้าหมาย

(๒.๒) ผลลัพธ์

(๒.๒.๑) ด้านการนำแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรของพื้นที่ตนเองตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับพื้นที่ เกษตรกรร้อยละ ๘๒.๔๖ มีการนำความรู้เรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ มาใช้ประโยชน์ โดยร้อยละ ๓๒.๘๗ นำมาใช้ประโยชน์ทั้งหมด ร้อยละ ๔๙.๕๙ ใช้บางส่วน โดยมีการประยุกต์ใช้เพียงบางส่วนเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของตนเองและที่เหลือร้อยละ ๑๗.๕๔ ไม่ได้นำไปใช้

(๒.๒.๒) สัดส่วนการใช้ประโยชน์พื้นที่ประกอบด้วย แหล่งน้ำ: ปลูกข้าว: ปลูกพืช: ที่อยู่อาศัย และเลี้ยงสัตว์พบว่า เกษตรกรได้ปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์พื้นที่ตามสัดส่วน จาก ๘.๓๖: ๓๘.๐๖: ๔๓.๑๓: ๑๐.๔๕ เป็น ๘.๖๑: ๓๑.๗๓: ๔๙.๙๗: ๙.๖๙ โดยเพิ่มพื้นที่แหล่งน้ำ และพื้นที่ปลูกพืชเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีแหล่งน้ำเพียงพอสำหรับการเกษตร การบริโภคและเพิ่มรายได้ในครัวเรือน

(๒.๒.๓) การทำกิจกรรมในแปลงเกษตรกร ดำเนินการตามแผนการผลิตโดยทำกิจกรรมตามแผนการผลิตในแปลงขั้นที่ ๓ (ทำให้พอกิน ทำให้พอแบ่งปัน และมีรายได้เสริม) มากที่สุด โดยเพิ่มขึ้น จากก่อนเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากเกษตรกรเข้าร่วมโครงการมาได้ระยะหนึ่งมีการดำเนินการ

ผลิตตามแผนการผลิต และจากเดิมเกษตรกรทำการผลิตเพื่อบริโภคภายในครัวเรือน ทำให้พอกินแล้ว เก็บไว้ทำพันธุ์และแจกจ่ายแบ่งปันแล้วจึงนำผลผลิตส่วนที่เหลือมาจำหน่าย

(๒.๒.๔) แหล่งจำหน่ายผลผลิต เกษตรกร ร้อยละ ๗๘.๔๓ จำหน่ายผลผลิตที่ได้จากแปลงที่เข้าร่วมโครงการ ให้กับตลาดท้องถิ่น/ชุมชน รองลงมาร้อยละ ๑๙.๖๑ จำหน่ายผลผลิตประเภทพืชไร่ เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ให้กับบริษัทเอกชน ร้อยละ ๑๗.๖๕ จำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อผลผลิตส่วนใหญ่เป็นไม้ผลและพืชผัก

(๒.๒.๕) ด้านเศรษฐกิจครัวเรือน

- รายได้จากการจำหน่ายผลผลิต เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตปีละ ๖,๙๙๑.๖๑ บาทต่อไร่ สามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและต้นทุนการผลิตโดยการพึ่งพาตนเอง ๔,๐๑๖.๔๑ บาทต่อไร่ ประกอบด้วย การลดค่าใช้จ่ายโดยการบริโภคผลผลิตของตนเอง ๑,๗๕๙.๑๖ บาทต่อไร่ และลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปัจจัยการผลิตของตนเอง ๒,๒๕๗.๒๕ บาทต่อไร่

- ผลตอบแทนการทำกิจกรรมการเกษตรในแปลงที่เข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นจาก ๓,๕๙๙.๕๓ บาท เป็น ๕,๐๖๖.๐๕ บาท หรือเพิ่มขึ้น ๑,๔๖๖.๕๒ บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๐.๗๕ เมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากผลผลิตมีมากขึ้น และในช่วงเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) เกษตรกรนำผลผลิตที่ได้ในแปลงที่เข้าร่วมโครงการจำหน่ายที่ตลาดท้องถิ่น/ชุมชน เพราะในช่วงที่เกิดสถานการณ์ดังกล่าว มีการปิดเมืองและเส้นทาง เกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ของตนเอง และคนในชุมชนใกล้เคียงสามารถเข้าถึงแหล่งอาหาร และพึ่งพาตนเองจากการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ช่วยให้รอดพ้นจากวิกฤติดังกล่าว

- การใช้ปัจจัยการผลิตของตนเองในการทำการเกษตร หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีการใช้ปัจจัยการผลิตของตนเองเพิ่มขึ้น ๔๕๙.๒๔ บาท หรือ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๕.๕๔ โดยใช้ปัจจัยการผลิตของตนเอง อาทิ นำมูลสัตว์มาทำปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และทำยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืชโดยใช้สมุนไพร และการผลิตอาหารสัตว์ไว้ใช้เองแทนการซื้อจากภายนอก นอกจากนี้มีสัดส่วนระหว่างการใช้ปัจจัยการผลิตที่จัดหา หรือจัดซื้อ/จ้างจากภายนอก : ปัจจัยการผลิตที่เกษตรกรผลิตเองหรือใช้ของตนเอง ก่อนเข้าร่วมโครงการ มีสัดส่วน ๗๐.๐๒: ๒๙.๙๘ และหลังจากเข้าร่วมโครงการแล้วมีสัดส่วนการใช้ปัจจัยการผลิตเปลี่ยนเป็น ๖๕.๘๐: ๓๔.๒๐ ซึ่งจะเห็นว่าสัดส่วนการใช้ปัจจัยการผลิตที่จัดหา หรือจัดซื้อ/จ้างจากภายนอกลดลง ร้อยละ ๔.๒๒

- หนี้สินของครัวเรือน ครัวเรือนเกษตรกรร้อยละ ๖๒.๗๕ มีหนี้สินเฉลี่ย ๒๖๓,๖๔๒ บาทต่อครัวเรือน เป็นหนี้สินทางการเกษตร ๒๑๒,๖๑๙ บาทต่อครัวเรือน และหนี้สินนอกการเกษตร ๕๑,๐๒๓ บาทต่อครัวเรือน หลังเข้าร่วมโครงการ ครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีหนี้สินลดลงเฉลี่ย ๗๗,๖๗๗.๖๕ บาท เนื่องจากมีความสามารถในการชำระหนี้ได้ตรงตามเวลา และมีเงินชำระหนี้ได้มากขึ้น ส่วนเกษตรกรที่มีหนี้สินเพิ่มขึ้นนั้น เนื่องจากเป็นหนี้สินระยะยาว มีการกู้ยืมเพื่อทำการเกษตรอย่างต่อเนื่อง มีการนำเงินมาลงทุนปรับพื้นที่เพื่อทำเกษตรทฤษฎีใหม่ และซื้อปัจจัยการผลิต เกษตรกรบางส่วนผลผลิตทางการเกษตรเสียหายจากภัยแล้ง ได้รับผลผลิตน้อยและราคาผลผลิตทางการเกษตรลดลง

- เงินออมของครัวเรือน ครัวเรือนเกษตรกรร้อยละ ๕๖.๘๖ มีเงินออม เฉลี่ย ๔๑,๓๓๑.๐๓ บาทต่อครัวเรือน โดยหลังเข้าร่วมโครงการ ร้อยละ ๓๗.๙๓ มีเงินออมเพิ่มขึ้น โดยมีเงินออมเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ๙,๒๙๑ บาทต่อครัวเรือน เนื่องจากหลังเข้าร่วมโครงการ กิจกรรมในแปลงที่เข้าร่วมโครงการมีการเกื้อกูลกัน ทำให้รายได้หมุนเวียนตลอดทั้งปี นอกจากเกษตรกรนำผลผลิตมาบริโภคในครัวเรือน แบ่งปันผู้อื่น และขายเพื่อเป็นรายได้เสริม ทำให้เกษตรกรมีเงินเก็บออมเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือนเพิ่มขึ้น

- ความยั่งยืนของโครงการ การขยายผลการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สามารถพัฒนาเป็นเกษตรกรต้นแบบ ที่ได้ขยายผลการทำเกษตรทฤษฎีใหม่สู่เกษตรกรรายอื่น เฉลี่ย ๑๒ ราย ต่อต้นแบบ ๑ ราย นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้ว ๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗ ของเกษตรกรที่ได้รับการขยายผล ส่วนการดำเนินการเกษตรทฤษฎีใหม่ต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโครงการ เกษตรกรร้อยละ ๙๖.๐๘ จะดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง ในจำนวนนี้ร้อยละ ๕๕.๑๐ จะทำเกษตรทฤษฎีใหม่ครบ ๔ ส่วนตามองค์ประกอบ และร้อยละ ๔๔.๙๐ จะทำเกษตรผสมผสาน และส่วนที่เหลือ ร้อยละ ๓.๙๒ ไม่ดำเนินการต่อ เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ทำการเกษตร ซึ่งหากจะทำเกษตรทฤษฎีใหม่กิจกรรมอาจไม่ครบตามองค์ประกอบ บางส่วนไม่มีพื้นที่นาเน้นการปลูกพืชแบบผสมผสาน พื้นที่ไม่เหมาะกับการขุดบ่อเพื่อเป็นแหล่งน้ำสำหรับการเกษตร และต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมากในการปรับพื้นที่ และกิจกรรมการเกษตร

(๒.๓) ความพึงพอใจ

(๑) ด้านเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๓.๔๘ (คะแนนเต็ม ๕) โดยเจ้าหน้าที่เห็นว่าภาพรวมการดำเนินโครงการ มีการปรับลดงบประมาณ ทำให้งบประมาณไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร บางกิจกรรมไม่ได้ดำเนินการ และ/หรือดำเนินการได้ไม่ครบตามเป้าหมาย เช่น กิจกรรมการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาดูงานในแปลงที่ประสบความสำเร็จ การติดตามเยี่ยมเยียน และการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่ม ส่วนด้านอื่น ๆ ได้แก่ การคัดเลือกเกษตรกร การส่งเสริมองค์ความรู้ การทำแฟ้มรายบุคคล การส่งเสริมให้ทำบัญชีครัวเรือน/บัญชีฟาร์ม การจัดทำฐานข้อมูล และการประสานระหว่างหน่วยงานยังดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

(๒) ด้านเกษตรกรต่อโครงการ เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๕ (คะแนนเต็ม ๕) โดยมีความเห็นว่าเป็นโครงการที่ดี เนื่องจากได้รับการชี้แจงและการประชาสัมพันธ์โครงการผ่านช่องทางต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการติดตามให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ

(๒.๔) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

(๑) ตาม พ.ร.บ. โอนเงินงบประมาณจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) และการปรับลดงบประมาณ ปี ๒๕๖๓ ส่งผลให้บางกิจกรรมไม่ได้ดำเนินการ และ/หรือดำเนินการได้ไม่ครบตามเป้าหมาย เช่น การสนับสนุนปัจจัยการผลิตในจุดเรียนรู้ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการศึกษาดูงานเกษตรกรทฤษฎีใหม่ที่ประสบความสำเร็จ เป็นต้น

(๒) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีสัดส่วนพื้นที่แหล่งน้ำและพื้นที่ปลูกพืชเพิ่มจากก่อนเข้าร่วมโครงการ แต่เกษตรกรยังคงประสบปัญหาภัยแล้ง และขาดแคลนน้ำในการผลิตทางการเกษตร

(๓) เกษตรกรต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนโครงการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ หน่วยงานระดับพื้นที่ได้รวบรวมแผนพัฒนาจุดเรียนรู้ให้กับสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเสนอของบประมาณปี ๒๕๖๔ ในการสนับสนุนปัจจัยการผลิตสำหรับจุดเรียนรู้ต่อไป

(๔) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน ในฐานะหน่วยงานหลัก ควรจัดประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรกรทฤษฎีใหม่ เพื่อพิจารณาปรับแนวทาง การดำเนินงานโครงการในปีต่อไป ให้มีความเหมาะสมและความชัดเจนทั้งเป้าหมายเกษตรกร กิจกรรมการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาจุดเรียนรู้ สนับสนุนงบประมาณ ให้เพียงพอและสอดคล้องกับกิจกรรมของแต่ละหน่วยงานเพื่อดำเนินการในปีต่อไป ประสานทำความเข้าใจกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น อำนวยความสะดวก/สนับสนุนบ่อบาดาลสำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่น้อย หรือพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการขุดสระน้ำในไร่นา สำหรับหน่วยงานปฏิบัติ ควรดำเนินการ ดังนี้

(๔.๑) กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน และกรมหม่อนไหม สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร และจุดเรียนรู้ในพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนองค์ความรู้เฉพาะสาขาที่ตรงความต้องการของเกษตรกรและจุดเรียนรู้ โดยพัฒนาสื่อ/รูปแบบการเรียนรู้อื่นทดแทนการจัดอบรม และ/หรือใช้ผู้นำหรืออาสาสมัครเกษตรกรช่วยขยายผล

(๔.๒) กรมส่งเสริมสหกรณ์ ควรส่งเสริมกิจกรรมการรวมกลุ่ม เน้นทำแผนธุรกิจ ขยายตลาดสินค้าออนไลน์ เพื่อเพิ่มช่องทางและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร มุ่งพัฒนาและยกระดับเกษตรกรตามแนว เกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๒ และ ๓ ต่อไป

(๔.๓) กรมพัฒนาที่ดิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำควรสนับสนุนแหล่งน้ำในไร่นาให้แก่เกษตรกรที่ในโครงการนี้เป็นลำดับแรก ๆ เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างหรือต้นแบบการพิจารณา รวมทั้งบูรณาการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ภัยแล้ง อย่างไรก็ตามควรให้ เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรและความเหมาะสมกับสภาพดินในพื้นที่

๒) เกษตรกรรมทางเลือก/เกษตรผสมผสาน

๒.๑) โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นหน่วยงานหลัก วัตถุประสงค์เพื่อขยายผลการเรียนรู้ สนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพและมีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้าได้ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านให้มีศักยภาพในการจัดฝึกอบรมและเป็นแหล่งศึกษาดูงานแก่เกษตรกรมีเป้าหมาย อบรมเกษตรกร ๘,๑๓๒ ราย

(๑) ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านเข้าร่วมโครงการ ๙๙ ศูนย์ สามารถฝึกอบรมเกษตรกรทั่วไปได้ ๘,๔๖๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๔.๐๓ ของเป้าหมาย ๘,๑๓๒ ราย และติดตามเกษตรกร ๘,๓๓๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๒.๕๐ ราย ของเป้าหมาย ๘,๑๓๒ ราย

(๒) งบประมาณที่จัดสรร ๓๔.๖๖๕๘ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๓๓.๗๕๐๓ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๗.๓๖)

(๓) ผลการติดตามในพื้นที่จังหวัดสระแก้วปราจีนบุรี กระบี่ และนครศรีธรรมราช โดยสำรวจข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ปราชญ์ชาวบ้าน และเกษตรกรที่เข้ารับการอบรม ๒๕๖๒ มีผลการประเมิน ดังนี้

(๓.๑) การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ ๙๘.๔๘ นำความรู้เรื่องการทำอาหารไปใช้ ร้อยละ ๙๘.๔๖ นำความรู้เรื่องการทำอาหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ร้อยละ ๙๘.๔๑ นำความรู้เรื่องการออมทรัพย์ไปใช้ร้อยละ ๙๖.๕๕ นำความรู้เรื่องการทำการเกษตรไปใช้ร้อยละ ๙๔.๔๔ นำความรู้เรื่องการแยกขยะไปใช้ร้อยละ ๗๕.๗๖ นำความรู้เรื่องการทำบัญชีครัวเรือนไปใช้ร้อยละ ๗๕.๐๐ นำความรู้เรื่องการผลิตปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก/สารควบคุมศัตรูพืชไปใช้ร้อยละ ๗๐.๓๗ นำความรู้เรื่องการผลิตของใช้เองไปใช้ประโยชน์ และร้อยละ ๖๕.๑๕ นำความรู้เรื่องการผลิตไปใช้

(๓.๒) ด้านรายจ่ายของเกษตรกรหลังจากนำความรู้ไปปฏิบัติ พบว่า เกษตรกรร้อยละ ๗๙.๓๗ นำความรู้จากการอบรมไปปฏิบัติแล้ว สามารถลดรายจ่ายได้ เฉลี่ย ๑,๗๓๔.๒๗ บาทต่อเดือน โดยลดการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค การซื้อปุ๋ยเคมี สารเคมี การพนัน และซื้อเครื่องดื่มมีน้ำตาล เป็นต้น

(๓.๓) ด้านรายได้ของเกษตรกรหลังจากนำความรู้ไปปฏิบัติ พบว่า ร้อยละ ๓๔.๓๘ สามารถเพิ่มรายได้จากการนำผลผลิตไปจำหน่าย เฉลี่ยรายละ ๕๙๑.๓๖ บาทต่อเดือน สำหรับเกษตรกรส่วนที่เหลือร้อยละ ๖๕.๖๒ ยังไม่สามารถเพิ่มรายได้ เนื่องจากส่วนใหญ่ นำผลผลิตที่ได้มาบริโภคเป็นหลัก

(๓.๔) ข้อค้นพบ

- ศูนย์ปราชญ์ชาวบ้านมีอุปสรรคในการคัดเลือกเกษตรกรรายใหม่เพื่อเข้ารับการอบรม เนื่องจากโครงการกำหนดระเบียบ การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมรายใหม่ต้องไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมภายใต้โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านมาก่อน ซึ่งเกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมจากศูนย์ปราชญ์แล้ว

- เกษตรกรที่เคยผ่านการฝึกอบรมมาแล้วรวมถึงเกษตรกรในจังหวัดนอกพื้นที่ที่มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมซ้ำอีกครั้ง เนื่องจากต้องการต่อยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิม และเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ที่ศูนย์ฯ มีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม

- งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน เนื่องจากได้รับงบประมาณจำนวนเท่าเดิมตั้งแต่เริ่มมีโครงการ แต่มีค่าใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรมเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ เช่น วัตถุดิบในการทำอาหาร วัสดุอุปกรณ์สำหรับการฝึกอบรมที่มีราคาเพิ่มขึ้น

(๓.๕) ข้อเสนอแนะ

- ควรเปิดโอกาสให้เกษตรกรที่เคยผ่านการอบรม และเกษตรกรที่อยู่จังหวัดนอกพื้นที่จังหวัดสามารถเข้ารับการอบรมซ้ำได้ เนื่องจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านแต่ละศูนย์มีองค์ความรู้ที่แตกต่างกัน รวมถึงมีองค์ความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นจากเดิมที่เคยจัดอบรมที่ผ่านมา

- ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการจัดฝึกอบรม และสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาปรับปรุงศูนย์ฯ เช่น การสนับสนุนนวัตกรรมใหม่ๆ ในการฝึกอบรมการปรับปรุงอาคารสถานที่และการปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม

๒.๒) โครงการเกษตรผสมผสานในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อใช้รูปแบบเกษตรผสมผสาน เป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งของเกษตรกร ในการดำรงชีพตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรให้สมาชิกมีรายได้เพิ่ม และเชื่อมโยงธุรกิจภายในสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็งโดยการเพิ่มปริมาณการค้าเงินธุรกิจ รวมกันซื้อ รวมกันขาย เงินฝาก และบริการ เป้าหมาย สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่ได้รับเงินกู้จากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเพื่อสร้างระบบน้ำในไร่นา จำนวน ๑,๕๐๐ ราย พื้นที่ดำเนินการ ๗,๕๐๐ ไร่ ในพื้นที่ ๑๙ จังหวัด แบ่งเป็นสหกรณ์ ๗๘ แห่ง และกลุ่มเกษตรกร ๔๔ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๑๒๒ แห่ง

ดำเนินการโอนงบประมาณคืนตามพระราชบัญญัติโอนงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาและบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) จำนวน ๑๒.๖๕๔๖ ล้านบาท และยกเลิกการดำเนินงานทั้งโครงการ

๓) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร

๓.๑) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

กรมประมง เป็นหน่วยงานดำเนินงาน วัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมสร้างความเข้มแข็งและเปิดโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงองค์ความรู้ ความสำคัญในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมถึงสร้างเกษตรกรผู้นำ เพื่อเป็นต้นแบบในการประกอบอาชีพให้แก่เกษตรกรรายอื่น ๆ ในพื้นที่ สร้างและนำความรู้การเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นแกนในการสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนแก่เกษตรกรด้วยการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป้าหมาย เกษตรกร ๒,๕๒๐ ราย งบประมาณ ๔.๙๑๔ ล้านบาท

(๑) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดให้แก่เกษตรกร รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกร ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด รวม ๒,๕๒๐ ราย สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ ๗.๕๖ ล้านตัว และติดตามการใช้ความรู้และทักษะที่ได้จากการถ่ายทอด ๑๖๘ ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

(๒) งบประมาณที่จัดสรร ๔.๙๑๔๐ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๔.๔๙๔๑ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๑.๔๖)

(๓) ผลการติดตามระดับพื้นที่ โดยใช้แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ประมงจังหวัดในพื้นที่จังหวัดตราด สระแก้ว ปราจีนบุรี แพร่ สุโขทัย กำแพงเพชร ขอนแก่น มหาสารคาม สระบุรี และสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่าง ๗๔ ราย ในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๖๓ สรุปผลการติดตามได้ดังนี้

(๓.๑) ผลได้

(๓.๑.๑) การเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรจะได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด เฉลี่ย ๖๐ ราย ต่อจังหวัด โดยแบ่งการอบรมเป็น ๒ รุ่น รุ่นละ ๓๐ ราย จากการสอบถามเกษตรกรถึงการรับทราบข้อมูลโครงการ เกษตรกรร้อยละ ๕๔.๐๕ รับทราบข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ของ กษ. อาทิจ. เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด และประมงอำเภอ/ประมงจังหวัด เป็นต้น รองลงมาร้อยละ ๒๕.๖๘ จากผู้นำท้องถิ่น (อบต./กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน) และร้อยละ ๖.๗๖ เท่ากัน จากผู้นำกลุ่มและสื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ และ Facebook ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด นอกจากนี้ รับรู้จากเพื่อนบ้าน สมาชิกในครอบครัว เครือข่ายเกษตรกรในหมู่บ้าน เครือข่ายโคกหนองนา และผู้บังคับบัญชา โดยเกษตรกรร้อยละ ๗๗.๐๓ ไม่เคยได้รับการอบรมมาก่อน และอีกร้อยละ ๒๒.๙๗ เคยได้รับการอบรมจากกรมประมง (ประมงอำเภอ/จังหวัด)

(๓.๑.๒) การรับปัจจัยการผลิต ผลการสอบถามเกษตรกร ร้อยละ ๙๗.๓๐ ได้รับปัจจัยการผลิต (พันธุ์ปลา) และอีกร้อยละ ๒.๗๐ ยังไม่ได้รับปัจจัยการผลิต (พันธุ์ปลา) เนื่องจากพันธุ์ปลายังโตไม่เต็มที่ต้องรอกำหนดการแจกพันธุ์ปลาจากศูนย์ฯ อีกครั้ง ทั้งนี้เกษตรกรได้รับพันธุ์ปลาเฉลี่ยรายละ ๓,๐๐๐ ตัว

(๓.๒) ผลลัพธ์

(๓.๒.๑) ความรู้ความเข้าใจด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เกษตรกรร้อยละ ๙๐.๕๔ ได้รับการฝึกอบรมและส่งเสริมพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด และอีกร้อยละ ๙.๔๖ ยังไม่ได้รับการอบรม เนื่องจากยังไม่ถึงช่วงอบรม โดยก่อนการอบรมเกษตรกรมีความรู้ในระบับน้อยที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๑.๕๐ (คะแนนเต็ม ๕) และหลังการอบรมเกษตรกรมีความรู้ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๔๒ (คะแนนเต็ม ๕)

(๓.๒.๒) การนำความรู้ไปปฏิบัติใช้ เกษตรกรร้อยละ ๖๐.๘๑ ยังไม่ได้้นำความรู้ไปใช้ เนื่องจากเพิ่งอบรมเสร็จ เพิ่งได้รับพันธุ์ปลา และมีบางส่วนยังไม่ได้รับพันธุ์ปลาจากโครงการ และร้อยละ ๓๙.๑๙ นำความรู้ไปใช้แล้ว ในเรื่องการเตรียมบ่อ และการให้อาหารปลาสำหรับวัยอนุบาล

(๓.๒.๓) การเปลี่ยนแปลงจากการนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เห็นว่า ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากเพิ่งอบรมเสร็จ และเพิ่งได้รับพันธุ์ปลา

(๓.๒.๔) การนำความรู้ไปแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพ เกษตรกรร้อยละ ๔๓.๒๔ ยังไม่ได้ นำความรู้ไปใช้แก้ไขปัญหา ในการประกอบอาชีพ เนื่องจากเพิ่งได้รับพันธุ์ปลา และอยู่ระหว่างการอนุบาลพันธุ์ปลา และอีกร้อยละ ๕๖.๗๖ ได้นำความรู้ไปใช้แก้ไขปัญหาในเรื่องการให้อาหาร ปลาวัยอนุบาล และการทำจุลินทรีย์ใส่ในบ่อเลี้ยงปลาเพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำ

(๓.๒.๕) การขยายผลความรู้ เกษตรกรร้อยละ ๓๓.๗๘ ยังไม่ได้ นำความรู้ไปถ่ายทอดต่อ เนื่องจากเพิ่งอบรมเสร็จ ยังไม่มีเวลา และความรู้ยังมีไม่มากพอที่จะไปสอน และอีกร้อยละ ๖๖.๒๒ นำความรู้ไปถ่ายทอดต่อให้กับเพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง สมาชิกในครัวเรือน และอื่นๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์/ กลุ่มแปรรูปในหมู่บ้าน

(๓.๓) ความพึงพอใจ

(๓.๓.๑) เจ้าหน้าที่ มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรที่เข้าไปอบรมให้แก่เกษตรกรในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๕.๐๐ (คะแนนเต็ม ๕) เห็นว่าหลักสูตรที่อบรมเกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติตามได้ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๖๗ (คะแนนเต็ม ๕) เห็นว่าเกษตรกรมีความสนใจและเรียนรู้ได้ดี และมีความพึงพอใจต่อบรรยากาศที่ได้รับในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๐๐ (คะแนนเต็ม ๕) เห็นว่า งบประมาณที่ใช้ในการอบรมค่อนข้างน้อย ไม่เพียงพอสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนพันธุ์ปลา

(๓.๓.๒) เกษตรกร มีความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์โครงการและการแจ้งข่าวสารให้ทราบ และการจัดอบรมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๘๒ เท่ากัน (คะแนนเต็ม ๕) เห็นว่ามีการประชาสัมพันธ์โครงการผ่านหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน หลักสูตรที่จัดอบรมตรงกับความต้องการของเกษตรกร สถานที่อยู่ไม่ไกลเดินทางสะดวก วิทยากรสอนเข้าใจง่าย และให้ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติจริง และมีความพึงพอใจต่อการได้รับปัจจัยการผลิตในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๘๑ (คะแนนเต็ม ๕) เห็นว่าพันธุ์ปลาที่ได้รับแจกจากโครงการมีคุณภาพดี แข็งแรง ได้มาตรฐานตรงกับความต้องการ และมีความพึงพอใจต่อการให้คำแนะนำ ติดตาม และช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๗๙ (คะแนนเต็ม ๕) เห็นว่า เจ้าหน้าที่คอยดูแล ให้คำแนะนำและช่วยเหลือตลอดช่วงอบรม

(๓.๔) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

(๓.๔.๑) การอนุมัติโครงการค่อนข้างล่าช้า การเตรียมการดำเนินงานค่อนข้างจำกัด ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ทำให้การฝึกอบรมและการติดตามประเมินผลโครงการล่าช้า หลักสูตรการอบรมบางหลักสูตรค่อนข้างยาก เช่น การผสมเทียมเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ การผสมฮอร์โมนที่ใช้ในการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ และการฉีดฮอร์โมนเพื่อเร่งการตกไข่ ฯลฯ ซึ่งต้องใช้ประสบการณ์ และความชำนาญ เกษตรกรจึงยังไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง จึงควรมีการติดตามให้คำแนะนำหลังการอบรมอย่างต่อเนื่อง

(๓.๔.๒) หลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการด้านคุณสมบัติของเกษตรกรมีข้อกำหนด ต้องเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมัยยั่งยืน มีกิจกรรมสนับสนุนโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง เป็นผู้ที่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่ ศูนย์วิจัยและการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจัดรับผิดชอบตั้งอยู่ มีบ่อสำหรับเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทำให้เกษตรกรที่มีความสนใจแต่ขาดคุณสมบัติไม่สามารถสมัครเข้าร่วมโครงการได้ ซึ่งบางจังหวัดได้แก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยทำหนังสือขอปรับหลักเกณฑ์การคัดเลือกเพื่อให้เหมาะสม เช่น ปรับเป็นเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการแทน

(๓.๔.๓) ในส่วนของการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ พันธุ์ปลา มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ปลา มีทั้งปลาอุก ปลาตะเพียน ปลานิล ปลายี่สก ปลานวลจันทร์เทศ ฯลฯ ซึ่งมีทั้งที่ตรงความต้องการและไม่ตรงความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ ขึ้นกับความนิยมและตลาดของแต่ละพื้นที่

๓.๒) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรแก่สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผ่านกลไกการบัญชี

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานดำเนินงาน วัตถุประสงค์ เพื่อมุ่งเน้นให้สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับการพัฒนา ศักยภาพการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ รายสินค้า ๑๔ ชนิด อีกทั้งให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เป้าหมายเกษตรกร จำนวน ๔๐,๐๐๐ ราย ยุติโครงการ/กิจกรรม เพื่อปรับลดงบประมาณคงเหลือทั้งจำนวนเข้าสู่ พ.ร.บ. โอนงบประมาณ ๒๕๖๓ แต่มีผลดำเนินการอบรมกลุ่มเป้าหมาย

(๑) ชักซ้อม/อบรมครูบัญชี (ครู ๑ ราย : เกษตรกร ๓๐ ราย) ๑๐๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๐ ของเป้าหมาย ๑,๓๓๓ ราย อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพรายสินค้า และศึกษาดูงาน ๑,๕๑๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๙ ของเป้าหมาย ๔๐,๐๐๐ ราย

(๒) งบประมาณที่จัดสรร ๒.๐๕๗๐ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๒๖.๘๙๐๐ ล้านบาท) เบิกจ่าย ๒.๐๕๖๙ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๙.๙๙)

(๓) ผลการติดตามระดับพื้นที่ โดยใช้แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี ครูบัญชีอาสา ๖ ราย และสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่าง ๕๕ ราย ในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๖๓ (เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ทำให้ออกจัดเก็บข้อมูลได้เพียง ๑ จังหวัด)

(๓.๑) ผลได้

(๓.๑.๑) การเข้าร่วมโครงการ จากการสอบถามการรับทราบข้อมูลโครงการ ครูบัญชีอาสา ร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ทราบข่าวสารโครงการจากเจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการติดต่อผ่านทางโทรศัพท์เพื่อแจ้งข่าวสารโครงการ และเกษตรกรร้อยละ ๕๘.๑๘ ทราบข่าวโครงการจากครูบัญชีอาสา และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่ตนเองเป็นสมาชิก ร้อยละ ๔๓.๖๔ ทราบจากเจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่ ร้อยละ ๑๔.๕๕ ทราบจากผู้นำท้องถิ่น และร้อยละ ๙.๐๙ ทราบจากเพื่อนบ้าน โดยจำนวนครูบัญชีอาสา/เกษตรกรที่เข้ารับการอบรม หน่วยงานมีการชักซ้อม/อบรมครูบัญชีอาสา (ครู ๑ ราย : เกษตรกร ๓๐ ราย) จำนวน ๑๐๐ ราย จากเป้าหมายจำนวน ๑,๓๓๓ ราย และครูบัญชีอาสา นำความรู้ไปอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ

รายสินค้าแก่เกษตรกร และศึกษาดูงาน จำนวน ๑,๕๑๕ ราย จากเป้าหมายจำนวน ๔๐,๐๐๐ ราย ทั้งนี้ การดำเนินโครงการในปี ๒๕๖๓ เป็นการดำเนินโครงการ
อบรมกลุ่มเป้าหมายก่อนการยุติโครงการ เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙)

(๓.๒) ผลลัพธ์

(๓.๒.๑) ความรู้ความเข้าใจด้านการทำบัญชีอาชีพ ครูบัญชีอาสาร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการสร้าง
แรงจูงใจให้สมาชิกลงบันทึกบัญชี และการใช้แอปพลิเคชันในการลงบันทึกบัญชี โดยก่อนการอบรมครูบัญชีอาสาที่มีความรู้ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๐๐
(คะแนนเต็ม ๕) เนื่องจากแต่เดิมเคยได้รับการอบรมมาก่อนอย่างต่อเนื่อง หลังการอบรมครูบัญชีอาสาที่มีความรู้เพิ่มขึ้นเป็นระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๘๓
(คะแนนเต็ม ๕) และเกษตรกรร้อยละ ๙๓.๓๖ ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพจากครูบัญชีอาสา โดยก่อนการอบรมเกษตรกรมีความรู้
ในระดับน้อย ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๒.๒๐ (คะแนนเต็ม ๕) และหลังการอบรมเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นเป็นระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๐๒ (คะแนนเต็ม ๕) ส่วนที่
เหลือร้อยละ ๓.๖๔ ไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ เนื่องจากเกษตรกรติดภารกิจในวันที่ยัดอบรม ทำให้ไม่สามารถมารับการอบรมได้ ทั้งนี้ เกษตรกรหลังจากที่ได้รับ
การถ่ายทอดความรู้แล้วร้อยละ ๙๖.๒๓ มีความรู้ความเข้าใจและสามารถลงบันทึกบัญชีของตนเองได้ ส่วนที่เหลือร้อยละ ๓.๗๗ ไม่สามารถทำบัญชีของตนเองได้
เนื่องจากเกษตรกรมีอายุมาก ส่งผลต่อการมองเห็นและการจดบันทึก

(๓.๒.๒) การนำความรู้ไปปฏิบัติใช้ ครูบัญชีอาสาทั้งหมดสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยร้อยละ ๘๓.๓๓
สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นในการดำรงชีวิต และร้อยละ ๖๖.๖๗ สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในเรื่องการวางแผนในการใช้จ่าย
ในแต่ละกิจกรรม เช่น รายจ่ายด้านปัจจัยการผลิตทางการเกษตร รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค เป็นต้น ส่งผลให้มีการเงินออมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ครูบัญชีอาสา
ร้อยละ ๑๐๐.๐๐ นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปถ่ายทอดให้เกษตรกรแล้ว เฉลี่ย ๔๔ ราย โดยหลังจากการอบรมเกษตรกรร้อยละ ๘๔.๙๑ สามารถนำ ความรู้
ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะนำความรู้ไปวางแผนลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น รองลงมา นำความรู้มาวางแผนประกอบอาชีพ และน้อยที่สุด
เป็นการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อให้ตนเองทราบรายรับและรายจ่ายในการดำรงชีวิต ส่วนที่เหลือร้อยละ ๑๕.๐๙ ยังไม่ได้ นำความรู้ที่ได้รับจาก การอบรมไปใช้
ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำเกษตร ส่งผลให้ไม่มีเวลาในการลงบันทึกบัญชี

(๓.๒.๓) ด้านเศรษฐกิจครัวเรือน ทั้งครูบัญชีอาสาและเกษตรกรสามารถลดรายจ่ายทางการเกษตรและอุปโภคบริโภคในครัวเรือน
เฉลี่ยรายละ ๑๖,๐๐๐ บาทต่อปี และ ๑๐,๖๑๐ บาทต่อปี ตามลำดับ นอกจากนี้ครูบัญชีอาสาและเกษตรกรยังสามารถวางแผนทางการเงินได้

(๓.๓) ความพึงพอใจ ในภาพรวมของการดำเนินโครงการ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๐๐
ครูบัญชีอาสาที่มีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๘๓ และเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๖๑ เนื่องจากหลักสูตร
ที่ได้รับการอบรมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับการดำเนินชีวิต และเห็นว่าโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่ดีในการช่วยส่งเสริมการวางแผนทางการเงิน

(๓.๔) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมล่าช้า และไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนปฏิบัติงาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงจำเป็นต้องยุติโครงการและคืบงบประมาณ รวมทั้งเกษตรกรไม่มีแรงจูงใจและขาดความต่อเนื่องในการลงบันทึกบัญชีรายรับ-จ่าย เนื่องจากเกษตรกรบางรายประสบปัญหาหารายจ่ายมากกว่ารายได้ ส่งผลให้ไม่มีกำลังใจในการบันทึกบัญชี บางรายใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีเวลาในการลงบันทึกบัญชี และเกิดความสับสนในการลงบันทึกรายการในแต่ละอาชีพ โดยเฉพาะเกษตรกรที่อยู่ในวัยสูงอายุ

ข้อเสนอแนะในระยะต่อไป หากโครงการมีการดำเนินการ หน่วยงานควรปรับปรุงรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้เป็นรูปแบบวิถีใหม่ (New Normal) ในเกษตรกรรุ่นใหม่ ควรนำสื่อออนไลน์มาใช้ในการดำเนินกิจกรรม เช่น การอบรมผ่าน VDO Conference เป็นต้น ส่วนเกษตรกรที่อยู่ในวัยสูงอายุ ควรจัดอบรมแบบกลุ่มย่อย เพิ่มการติดตามให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถลงบันทึกบัญชีได้ถูกต้อง อีกทั้งหน่วยงานควรสร้างแรงจูงใจให้แก่เกษตรกรในการลงบันทึกบัญชี โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการบันทึกบัญชี และให้ความรู้ในเรื่องการวางแผนทางการเงินให้เกษตรกร เช่น การออมเงิน การลงทุนทางการเงิน เป็นต้นรวมทั้งควรปรับปรุงสมุดบันทึกบัญชีให้มีความเข้าใจง่าย และเข้าไปให้ความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจที่มากขึ้นในการลงบันทึกบัญชี

๓.๓) กิจกรรมยกระดับการผลิตผักและผลไม้คุณภาพของสถาบันเกษตรกรสู่มาตรฐาน GAP

กรมส่งเสริมสหกรณ์ วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรของสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ให้มีความรู้ในการผลิตผักและผลไม้ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตรงกับความต้องการของตลาด เป้าหมาย สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร จำนวน ๕๘ แห่ง ๑,๒๐๐ ราย ใน ๒ ชนิดสินค้า (ผักและผลไม้)

(๑) ดำเนินการจัดทำข้อกำหนดและขอบเขตการจ้างที่ปรึกษา (TOR) เพื่อยกระดับการผลิตผักและผลไม้คุณภาพของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรสู่มาตรฐาน GAP ๕๘ แห่ง ๑,๒๐๐ ราย ขณะนี้ได้จัดจ้างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นที่ปรึกษาในการยกระดับการผลิตผักและผลไม้คุณภาพของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรสู่มาตรฐาน GAP ที่ปรึกษาลงตรวจประเมินแปลงปลูกผักและผลไม้ของสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรตามข้อกำหนดระบบการผลิตผักและผลไม้ตามมาตรฐาน GAP (งวดที่ ๑) เรียบร้อยแล้ว อบรมให้ความรู้และตรวจสอบแปลงของสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย ๑,๒๐๐ ราย เรียบร้อยแล้ว อยู่ระหว่างสรุปผลการอบรมให้ความรู้และจัดทำคู่มือระบบการขอรับรองมาตรฐาน GAP และอยู่ระหว่างดำเนินการตามสัญญา ทั้งนี้ คาดว่าจะสามารถประมวลผลได้ในไตรมาสที่ ๒ ของปีงบประมาณ ๒๕๖๔

(๒) งบประมาณที่จัดสรร ๑๑.๗๔๖๖ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๒.๗๙๙๙ ล้านบาท (ร้อยละ ๒๓.๘๔)

(๓) ผลการติดตาม โดยใช้แบบสอบถามเจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัดแพร่ สุโขทัย ตราด ปราจีนบุรี และนครราชสีมา รวม ๕ ราย และสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่าง รวม ๓๓ ราย ในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๖๓

(๓.๑) ผลได้

(๓.๑.๑) การเข้าร่วมโครงการ

- การรับทราบข้อมูลโครงการ เกษตรกรร้อยละ ๘๕.๕๒ รับทราบข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัด รองลงมา ร้อยละ ๑๔.๔๘ จากผู้นำท้องถิ่น (อบต./กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน) และร้อยละ ๖.๖๐ จากเพื่อนบ้าน

- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้รับการฝึกอบรมกิจกรรมยกระดับการผลิตผักและผลไม้คุณภาพของสถาบันเกษตรกรสู่มาตรฐาน GAP เฉลี่ย ๒๙ รายต่อจังหวัด

- จำนวนเกษตรกรที่เข้าอบรม พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกร ร้อยละ ๗๕.๗๖ ไม่เคยได้รับใบรับรองมาตรฐาน GAP มาก่อน ส่วนอีกร้อยละ ๒๔.๒๔ เคยได้รับใบรับรองมาตรฐาน GAP มาก่อนแล้ว ได้แก่ ข้าว ส้มเขียวหวาน และเงาะ

(๓.๑.๒) การตรวจประเมินแปลง หน่วยงานได้ดำเนินการจัดจ้าง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นที่ปรึกษาในการยกระดับการผลิตผักและผลไม้คุณภาพสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรสู่มาตรฐาน GAP โดยทำการตรวจประเมินแปลงทั้งสิ้น ๓ ครั้ง

(๓.๒) ผลลัพธ์

(๓.๒.๑) ความรู้ความเข้าใจด้านการผลิตพืชตามมาตรฐาน เกษตรกรร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรหลักการผลิตตามมาตรฐาน GAP โดยก่อนการอบรมเกษตรกรมีความรู้ในระดับน้อยที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๒.๔๘ (คะแนนเต็ม ๕) และหลังการอบรมเกษตรกร มีความรู้ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๗๐ (คะแนนเต็ม ๕) โดยมีความรู้เพิ่มขึ้นในเรื่องการใส่ปุ๋ยหมัก การลดใช้สารเคมี การเก็บเกี่ยวผลผลิตอย่างถูกวิธี

(๓.๒.๒) การนำความรู้ไปปฏิบัติใช้ เกษตรกรร้อยละ ๘๑.๘๒ นำความรู้ไปใช้แล้ว ในเรื่องการการใส่ปุ๋ยหมัก การลดใช้สารเคมี การเก็บเกี่ยวผลผลิต ส่วนเกษตรกรอีกร้อยละ ๑๘.๑๘ ยังไม่ได้้นำความรู้ไปใช้ เนื่องจากอยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมและการวางแผนการผลิต ซึ่งคาดว่าจะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในโอกาสต่อไป

(๓.๒.๓) ผลที่เกิดขึ้นจากการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ ๕๗.๕๘ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านรายจ่าย ค่าปุ๋ยเคมี สารเคมี ยาฆ่าแมลง โดยปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยชีวภาพและสารธรรมชาติแทน สามารถลดรายจ่ายลงเฉลี่ย ๓๗๖.๙๔ บาทต่อไร่ ส่วนการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพ ยังอยู่ระหว่างกระบวนการพัฒนาของทีมที่ปรึกษา เช่น การลงพื้นที่ตรวจประเมินแปลง

(๓.๓) ความพึงพอใจ

(๓.๓.๑) เจ้าหน้าที่ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมที่ระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๓.๖๗ โดยมีความพึงพอใจระดับมากในประเด็นขั้นตอนการตรวจประเมินมาตรฐาน ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๓.๘๓ และความพึงพอใจระดับปานกลาง ในประเด็นองค์ความรู้ด้านการผลิตและผลไม้คุณภาพ และงบประมาณที่ได้รับ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๓.๓๓ และ ๓.๐๐ ตามลำดับ เนื่องจากเจ้าหน้าที่เห็นว่า ปัจจุบันตลาดสินค้าเกษตรแบบ GAP ยังมีไม่มาก

ส่งผลให้เกษตรกรต้องนำผลผลิตที่ได้ไปจำหน่ายในตลาดทั่วไปที่มีทั้งพืช GAP และพืชเคมี ซึ่งได้รับราคาไม่แตกต่างกัน รวมทั้งงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ เนื่องจากสมาชิกเกษตรกรแต่ละรายอยู่ในพื้นที่ห่างไกลกัน ทำให้งบประมาณส่วนใหญ่ถูกใช้เป็นค่าพาหนะเดินทางเพื่อติดต่อประสานงานระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานที่เข้ามาให้ความรู้ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการตรวจประเมินแปลงจำนวน ๓ ครั้ง

(๓.๓.๒) เกษตรกร มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมที่ระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๒๐ โดยมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ในประเด็นการจัดอบรม (หลักสูตร, สถานที่, วิทยากรและระยะเวลาในการอบรม) และการประสาน แนะนำ และส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๕ และ ๔.๖๗ ตามลำดับ และมีความพึงพอใจที่ระดับปานกลาง ในประเด็นการดำเนินงานของที่ปรึกษา ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๓.๓๙ เนื่องจากการตรวจประเมินแปลงต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการค่อนข้างนาน เพราะต้องทำการตรวจประเมินแปลงทั้งหมด ๓ ครั้ง จึงจะทราบผลการตรวจประเมิน

(๓.๔) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

(๓.๔.๑) ตลาดรองรับผลผลิต จากการส่งเสริมให้ทำการเกษตรแบบ GAP แต่ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต เกษตรกรจึงต้องจำหน่ายผลผลิตที่ผลิตแบบ GAP ในราคาเท่ากับผลผลิตที่ผลิตใช้สารเคมี ส่งผลให้เกษตรกรบางส่วนยังขาดแรงจูงใจและไม่ยอมรับการผลิตแบบ GAP ควรมีการเชื่อมโยงแหล่งรับซื้อผักและผลไม้แบบ GAP หรือส่งเสริมกลุ่มที่มีศักยภาพในการทำการตลาดเฉพาะ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้แก่เกษตรกรที่ผลิตผักและผลไม้แบบ GAP ขยายพื้นที่ปลูกให้เพิ่มมากขึ้นในอนาคต

(๓.๔.๒) การรับรองผลผลิตแบบ GAP ดำเนินการเพียง ๑ ชนิดต่อราย ซึ่งสมาชิกเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรแบบผสมผสาน ซึ่งมีความเห็นว่า เมื่อต้องปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตเป็นแบบ GAP แล้ว ควรดำเนินการรับการรับรองผลผลิตหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน

(๓.๔.๓) วิทยากรในการฝึกอบรม ใช้ภาษาทางวิชาการเป็นส่วนใหญ่ ส่งผลให้เกษตรกรบางรายไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาหลักสูตรในการอบรมได้ครอบคลุมทั้งหมด ควรปรับเนื้อหาสาระและลดศัพท์เทคนิคลง โดยสื่อ หรือภาพประกอบที่เกษตรกรสามารถเข้าใจได้ง่ายแทน

๓.๔) กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมศิลปหัตถกรรม/ศิลปาชีพบางไทร

สำนักงานการปฏิรูปที่เพื่อเกษตรกร เป็นหน่วยงานดำเนินงาน วัตถุประสงค์เพื่อสนองงานตามโครงการพระราชดำริฯ สนับสนุนส่งเสริม และอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมเป็นแหล่งฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่เกษตรกร บุตรหลานเกษตรกร หรือประชาชนทั่วไป ผู้ที่สนใจ และเกษตรกรในเขตปฏิรูป รวมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินด้านงานศิลปหัตถกรรม เป้าหมาย เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และประชาชนทั่วไปที่สนใจ จำนวน ๑,๐๐๐ ราย

(๑) ดำเนินการอบรมหลักสูตรศิลปอาชีพเพื่อผู้สนใจและเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินรวม ๑,๒๑๒ ราย จากเป้าหมาย ๑,๐๐๐ ราย จำแนกเป็นผู้สนใจ ๑๙๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๐๐ ของเป้าหมาย ๒๐๐ ราย (ปรับลดจาก ๓๐๐ ราย) และเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ๑,๐๒๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๒๗.๗๕ ของเป้าหมาย ๘๐๐ ราย

(๒) งบประมาณที่จัดสรร ๗๖.๘๔๒๒ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๑๐๗.๔๐๙๑ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๕๐.๘๕๑๔ ล้านบาท (ร้อยละ ๖๖.๑๘)

(๓) ผลการติดตามระดับพื้นที่ จำนวน ๔๒ จังหวัด ใช้แบบสอบถามแบบออนไลน์ ร่วมกับการลงสำรวจ เจ้าหน้าที่สำนักงานปฏิรูปจังหวัดที่รับผิดชอบโครงการ รวม ๔๒ ราย และสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่าง รวม ๓๑๕ ราย สรุปผลการติดตาม ได้ดังนี้

(๓.๑) ผลได้

(๓.๑) การเข้าร่วมโครงการ

(๓.๑.๑) ข้อมูลทั่วไป เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการตัวอย่าง มีอายุเฉลี่ย ๕๐ ปี อายุมากที่สุดเฉลี่ย ๖๓ ปี น้อยสุดเฉลี่ย ๔๐ ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๒.๙๓ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ ๒๔.๑๓ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และอื่นๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สำหรับอาชีพหลัก พบว่า ร้อยละ ๔๒.๕๔ ประกอบอาชีพทำนา รองลงมาร้อยละ ๓๑.๗๕ ทำสวน ที่เหลือรับจ้างในภาคการเกษตร ทำไร่ ธุรกิจส่วนตัว ฯลฯ ลักษณะการถือครองที่ดิน ร้อยละ ๙๗.๕๗ เป็นของตนเอง ร้อยละ ๕.๔๓ เป็นที่เช่า และร้อยละ ๕.๓๔ เป็นที่ได้ทำฟรี แหล่งน้ำสำหรับการเกษตร ร้อยละ ๖๓.๗๘ ใช้น้ำฝน รองลงมาร้อยละ ๒๒.๒๙ ใช้น้ำจากบ่อ/สระ/บ่อบาดาลของตนเอง นอกนั้นใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ โครงการต่างๆ น้ำชลประทาน ฯลฯ

(๓.๑.๒) สภาพปัญหาในการประกอบอาชีพก่อนเข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรร้อยละ ๔๖.๗๖ ราคาผลผลิตตกต่ำ รองลงมาร้อยละ ๒๑.๒๗ ขาดแคลนความรู้ด้านเกษตร ร้อยละ ๑๙.๐๓ ประสบปัญหาภัยแล้ง และนอกนั้นเป็นปัญหาเรื่อง ขาดแคลนเงินทุน และต้นทุน การผลิตที่สูงขึ้น

(๓.๑.๓) การรับทราบข้อมูลโครงการ เกษตรกรที่เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๗.๗๒ ทราบข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ รองลงมาร้อยละ ๓๓.๘๐ ทราบจากผู้นำท้องถิ่น และร้อยละ ๑๕.๘๐ ทราบจากเพื่อนบ้าน

(๓.๒) การถ่ายทอดความรู้

- จำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการอบรม ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ ๘๓.๔๙ ยังไม่เคยได้รับการอบรมพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรมาก่อน มีเพียงร้อยละ ๑๖.๕๑ ที่เคยได้รับการอบรมพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร โดยมีผู้สนใจและเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่ผ่านการอบรมทั้งสิ้นรวม ๑,๒๑๒ ราย จากเป้าหมาย ๑,๐๐๐ ราย

(๓.๒) ผลลัพธ์

(๓.๒.๑) ความรู้ความเข้าใจ หลังเข้าการอบรมพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร เกษตรกรมีความรู้ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๓๐ (คะแนนเต็ม ๕) มากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการที่มีความรู้ในระดับน้อยมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๑.๖๖

(๓.๒.๒) การนำความรู้ไปปฏิบัติใช้ พบว่า เกษตรกรมีระดับการนำความรู้ไปปฏิบัติใช้อยู่ที่ระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๒๙ โดยเกษตรกรที่นำความรู้ไปปฏิบัติใช้ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๙.๖๑ นำความรู้ไปประกอบเป็นอาชีพเสริมในช่วงว่างจากการประกอบอาชีพหลัก ซึ่งการนำไปประกอบเป็นอาชีพหลักยังมีค่อนข้างน้อย เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มทำ ความชำนาญยังมีไม่มาก ขาดอุปกรณ์ และมีอาชีพหลักอยู่แล้ว เช่น ทำสวน ทำนา ทำไร่ เป็นต้น

(๓.๒.๓) การขยายผลความรู้ เกษตรกรร้อยละ ๖๓.๑๗ มีการขยายผลความรู้ไปยังบุคคลต่างๆ แล้ว จำนวน ๖๙๒ ราย หรือเฉลี่ย ๑ ต่อ ๓ ราย จำแนกเป็นสมาชิกในครัวเรือนร้อยละ ๖๓.๐๖ ญาติพี่น้องร้อยละ ๒๕.๖๙ และเพื่อนบ้าน ร้อยละ ๑๑.๒๔ ส่วนอีกร้อยละ ๓๖.๘๓ ยังไม่ได้ขยายผล เนื่องจากคิดว่ายังไม่มีเวลาพอ ไม่รู้จะไปสอนใคร และไม่มีเวลา

(๓.๒.๔) ด้านเศรษฐกิจครัวเรือน ผลจากการนำความรู้จากการอบรมไปประกอบอาชีพของเกษตรกร พบว่า สามารถสร้างรายได้ ทั้งจากการทำเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม อาทิ การทำกระเป่าผ้า กระเป่าสะพาย กระเป๋าสตางค์ ไม้กวาด ลูกประคบ รวมเฉลี่ย ๕,๕๑๓ บาทต่อครัวเรือนต่อปี

(๓.๓) ความพึงพอใจ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (ความพึงพอใจต่อบรรณที่ได้รับ การจัดอบรม และการดำเนินงานโครงการ) ในภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๒๕ (คะแนนเต็ม ๕) และด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (ความพึงพอใจทั้งในเรื่องการประชาสัมพันธ์ การแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ การจัดอบรม การให้คำแนะนำ ติดตามและให้ความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่) ในภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๕ (คะแนนเต็ม ๕)

(๓.๔) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

(๓.๔.๑) ด้านการจัดอบรม

- การจัดซื้อวัสดุมีความยุ่งยาก บางอย่างไม่มีจำหน่ายในท้องถิ่น ต้องให้วิทยากรเป็นผู้จัดหาวัสดุฝึกอบรม เมื่อเสร็จสิ้นการอบรมก็จะนำกลับ เกษตรกรไม่สามารถใช้ฝึกทำอย่างต่อเนื่องได้

- เจ้าหน้าที่ มีความเห็นว่า การกำหนดหลักสูตรควรเกิดจากความต้องการของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ร่วมกันจัดทำ เพื่อให้สอดคล้องตรงกับความต้องการของเกษตรกรผู้เข้าอบรม และต้องการการสนับสนุนงบประมาณ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรมให้มากขึ้น ในปีต่อไป นอกจากนี้ ยังขอจำกัดด้านงบประมาณและเวลาที่จำกัด ขณะที่เกษตรกรในพื้นที่ที่มีความต้องการเข้าฝึกอบรมพัฒนาอาชีพจำนวนมากกว่าที่เป้าหมาย

กำหนด ต้องการให้ขยายระยะเวลาการอบรมให้มากกว่า ๒ วัน ส่วนเกษตรกรในรายที่ได้รับการอบรมมีความสนใจดี แต่ติดสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ไม่สามารถรวมกลุ่มกันฝึกได้

(๓.๔.๒) ด้านเกษตรกร

- การรวมกลุ่มทำได้ไม่ต่อเนื่อง ยังขาดความชำนาญ ทั้งที่มีตลาดรองรับ ทำให้ขาดรายได้ในส่วนนี้ นอกจากนี้ยังเป็นผู้สูงอายุ ไม่สามารถจดจำเนื้อหาที่จัดอบรมได้ทั้งหมด

- ต้องการอบรมความรู้หลายหลักสูตร ศึกษาดูงานในอาชีพที่สนใจ แต่มีข้อจำกัดของหน่วยงานด้านงบประมาณและเวลาที่จำกัด และเสนอให้เพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรม เนื่องจากเห็นว่าเป็นโครงการที่ดี สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร

๔) โครงการส่งเสริมการผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต

กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจัดหาแม่ปุ๋ยมาจำหน่ายและบริการผสมปุ๋ยให้สมาชิก เพื่อให้ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕.๐๐ ได้รับการตรวจวิเคราะห์ดินและใช้ปุ๋ยที่ตรงความต้องการค่าวิเคราะห์ดินได้อย่างเหมาะสม เป้าหมาย สนับสนุนเงินอุดหนุนให้สหกรณ์จัดหาเครื่องผสมปุ๋ย ๑๖ สหกรณ์ และวิเคราะห์ดินเพื่อสนับสนุนการใช้ปุ๋ยผสมเอง ๑๕,๐๐๐ ราย

๔.๑) กรมส่งเสริมสหกรณ์

- (๑) สนับสนุนเงินอุดหนุนให้สหกรณ์จัดหาเครื่องผสมปุ๋ย จำนวน ๑๖ สหกรณ์ ครอบคลุมเป้าหมาย
- (๒) งบประมาณที่จัดสรร ๑.๐๔๑๖ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๑.๐๔๑๖ ล้านบาท (ร้อยละ ๑๐๐.๐๐)

๔.๒) กรมพัฒนาที่ดิน

- (๑) วิเคราะห์ดินเพื่อสนับสนุนการใช้ปุ๋ยผสมเองแก่เกษตรกร ๑๕,๐๐๐ ราย ครอบคลุมเป้าหมาย
- (๒) งบประมาณที่จัดสรร ๖.๐๐๐๐ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๒.๑๑๙๙ ล้านบาท (ร้อยละ ๓๕.๓๓)

๔.๓) ผลการติดตาม

ครั้งที่ ๑ จากการลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานการใช้เครื่องผสมปุ๋ย และชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit) ภายใต้โครงการส่งเสริมการผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ โดยสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัด เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดผู้แทนสถาบันเกษตรกร และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี และราชบุรี ระหว่างวันที่ ๒๙ มิถุนายน - ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๓ สรุปได้ดังนี้

(๑) สถาบันเกษตรกร

(๑.๑) สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดสุพรรณบุรีมีเครื่องผสมปุ๋ยอัตโนมัติ ๖ แห่ง จาก ๘ แห่ง และผสมปุ๋ยเคมีจำหน่ายให้แก่สมาชิก ในราคาถูกลงกว่าท้องตลาด ๒๐ - ๗๐ บาทต่อกระสอบ โดยขึ้นอยู่กับชนิดสูตรปุ๋ย และได้รับการสนับสนุนชุดตรวจสอบดินภาคสนาม ๔ ชุด อบรมการใช้ชุดตรวจสอบ ดินทางออนไลน์ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรบางปลาม้า จำกัด ๒ ชุด สหกรณ์การเกษตรศรีประจันต์ จำกัด ๑ ชุด และสหกรณ์การเกษตรหนองหญ้าไซ จำกัด จำนวน ๑ ชุด ซึ่งสหกรณ์การเกษตรทั้ง ๔ แห่ง มีความพร้อมในการใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม และอยู่ระหว่างดำเนินการรวบรวมรายชื่อสมาชิกที่ต้อง การทราบผลดิน ให้จัดเก็บตัวอย่างดินนำส่งให้สหกรณ์การเกษตร

(๑.๒) สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดราชบุรีทั้ง ๓ แห่ง ไม่มีเครื่องผสมปุ๋ย แต่มีการส่งเสริมให้สมาชิกใช้ปุ๋ยสั่งตัด โดยการจำหน่ายแม่ปุ๋ย และให้เกษตรกรนำไปผสมเองที่บ้านตามค่าวิเคราะห์ดิน เนื่องจากการปลูกพืชมีความหลากหลาย การผสมปุ๋ยใช้ในแต่ละพืชไม่เหมือนกัน ได้รับการสนับสนุน ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit) จำนวน ๕ ชุด และอบรมการใช้ชุดตรวจสอบดินทางออนไลน์ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรโพธาราม จำกัด จำนวน ๓ ชุด สหกรณ์การเกษตรวัดเพลง จำกัด จำนวน ๑ ชุด และสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตบ้านคาราบุรี จำกัด จำนวน ๑ ชุด ซึ่งสหกรณ์การเกษตรยังไม่มีความพร้อมในการใช้ ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม สำนักงานสหกรณ์จังหวัดราชบุรีจึงได้ประสานกับสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดราชบุรีในการเข้าไปอบรมและให้คำแนะนำเพิ่มเติม

(๒) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(๒.๑) ในภาพรวม เกษตรกรร้อยละ ๗๕.๐๐ มีการใช้ปุ๋ยผสม/ปุ๋ยสั่งตัดมาแล้วเฉลี่ย ๔ ครั้ง ส่วนอีกร้อยละ ๒๕.๐๐ ยังไม่เคยใช้ปุ๋ยผสม/ ปุ๋ยสั่งตัด และเกษตรกรร้อยละ ๘๑.๒๕ ได้รับการอบรมความรู้ด้านการปรับปรุงดินและการผสมปุ๋ยใช้เอง ทำให้เกษตรกรหันมาสนใจและเลือกใช้ปุ๋ยผสม/ปุ๋ยสั่งตัด โดยเกษตรกรร้อยละ ๓๒.๖๓ เห็นว่าช่วยลดต้นทุนการผลิต รองลงมาร้อยละ ๒๘.๔๒ เห็นว่าปุ๋ยมีคุณภาพดี และร้อยละ ๑๑.๕๘ ต้องการอุดหนุนธุรกิจสหกรณ์

(๒.๒) การตรวจวิเคราะห์ดิน เกษตรกรร้อยละ ๕๖.๒๕ เคยนำดินไปตรวจวิเคราะห์ ในจำนวนนี้ร้อยละ ๓๕.๔๒ ได้รับผลการวิเคราะห์แล้ว ส่วนเกษตรกรร้อยละ ๔๓.๗๕ ไม่เคยนำดินไปตรวจวิเคราะห์ และในด้านการใช้ประโยชน์จากผลวิเคราะห์ดิน เกษตรกรร้อยละ ๗๑.๔๓ นำผลการวิเคราะห์ดินไปใช้ โดยสามารถผสมปุ๋ยด้วยตนเอง แต่ยังมีเกษตรกรบางส่วนให้สหกรณ์ผสมปุ๋ยให้

ครั้งที่ ๒ จากการลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานการใช้เครื่องผสมปุ๋ย และชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit) ภายใต้โครงการ ส่งเสริมการผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ โดยสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ๑๖ ราย ผู้แทนสถาบันเกษตรกร ๑๖ สหกรณ์ และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๘๙ ราย ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และสงขลา ระหว่างวันที่ ๒ - ๙ สิงหาคม ๒๕๖๓ สรุปได้ดังนี้

(๑) สถาบันเกษตรกร

(๑.๑) สหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ ๘๑.๒๕ มีความพร้อมในเรื่องสถานที่ มีความเหมาะสมในระดับมาก (คะแนน ๔.๑๑) ร้อยละ ๑๘.๗๕ ยังไม่มีความพร้อมเนื่องจากบางสหกรณ์มีสถานที่คับแคบ และบางแห่งเช่าพื้นที่ โดยสหกรณ์ฯ ได้จัดทำข้อมูลพื้นฐานของสมาชิก ได้แก่ ข้อมูลการผลิต ชนิดปุ๋ย ปริมาณการใช้ และค่าใช้จ่ายในการผลิต เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการผลิต และให้บริการจำหน่ายแม่ปุ๋ยหรือให้บริการผสมปุ๋ยแก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป

(๑.๒) การให้บริการเกี่ยวกับโครงการ สหกรณ์ฯ ร้อยละ ๒๕.๐๐ ให้บริการตรวจวิเคราะห์ดิน บริการผสมปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ในสัดส่วนเท่ากัน และร้อยละ ๗๕.๐๐ ผสมปุ๋ยตามความต้องการของเกษตรกร

(๑.๓) เหตุผลในการเข้าร่วมโครงการสหกรณ์ฯ ร้อยละ ๗๕.๐๐ ต้องการให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต รองลงมาร้อยละ ๔๓.๗๕ เห็นว่าเป็นธุรกิจชนิดหนึ่ง ร้อยละ ๓๑.๒๕ เห็นว่ารัฐให้การส่งเสริม ส่วนที่เหลือต้องการให้เกษตรกรได้ใช้แม่ปุ๋ยแท้ มีคุณภาพดี และราคาถูก ราคาจำหน่ายปุ๋ยที่ใช้กับพืชไร่ ข้าว จะมีราคาถูกกว่าท้องตลาดกระสอบละ ๖๔ บาท สำหรับปุ๋ยที่ใช้กับไม้ผล/ไม้ยืนต้น จะมีราคาถูกกว่าท้องตลาดกระสอบละ ๑๘๖ บาท ทั้งนี้ สหกรณ์ฯ ร้อยละ ๕๔.๕๕ มีการคืนเงินปันผลให้กับสมาชิกเฉลี่ยร้อยละ ๑.๕๐ ของกำไรสุทธิ ร้อยละ ๔๕.๔๕ ไม่ได้คืนเงินปันผลให้กับสมาชิก

(๑.๔) ชุดตรวจสอบดินภาคสนามที่ได้รับในปี ๒๕๖๓ ส่วนใหญ่ยังไม่เริ่มให้บริการ คาดว่าภายหลังการประชุมประจำเดือนในเดือน มีนาคม ๒๕๖๔ จะเปิดบริการ และให้สมาชิกเก็บตัวอย่างดินส่งตรวจ โดยมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัด เป็นผู้ให้คำแนะนำวิธีการที่ถูกต้อง

(๑.๕) ชนิดปุ๋ยที่ผลิต สหกรณ์ฯ ร้อยละ ๗๕.๐๐ ผสมปุ๋ยใช้เองโดยใช้ข้อมูลชุดดินของกรมพัฒนาที่ดิน และตามคำสั่งซื้อของเกษตรกร สหกรณ์ฯ ร้อยละ ๒๕.๐๐ ผสมปุ๋ยใช้เอง โดยใช้ค่าวิเคราะห์ดินของสมาชิกแต่ละราย สำหรับการจำหน่ายปุ๋ยในปี ๒๕๖๓ มีมูลค่าเฉลี่ย ๒,๖๖๖,๒๗๗ บาท ลดลงร้อยละ ๕๓.๕๐ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๒ เฉลี่ย ๕,๗๓๓,๔๒๔ บาท เนื่องจากประสบปัญหาน้ำท่วมและฝนแล้งในหลายพื้นที่ ทำให้ปริมาณการใช้ปุ๋ยลดลง

(๑.๖) แนวโน้มการผลิตปุ๋ยผสมในปีต่อไป พบว่า ปี ๒๕๖๔ มีเป้าหมายการผลิตปุ๋ยผสมเฉลี่ยแห่งละ ๒๘๔ ตัน ซึ่งต้องรอดูสถานการณ์การเพาะปลูกพืช

(๑.๗) ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการ (คะแนนเต็ม ๕) ภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยสามารถสร้างรายได้ให้กับสหกรณ์คะแนนเฉลี่ย ๓.๗๗ ลดต้นทุนการผลิตคะแนนเฉลี่ย ๔.๒๓ การผลิตปุ๋ยตรงต่อความต้องการคะแนนเฉลี่ย ๔.๑๕ สหกรณ์ดำเนินธุรกิจคะแนนเฉลี่ย ๔.๓๑ และปริมาณการผลิตเพียงพอคะแนนเฉลี่ย ๓.๘๐

(๒) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(๒.๑) เหตุผลในการใช้ปุ๋ยผสมใช้เอง ร้อยละ ๒๓.๗๖ เห็นว่าคุณภาพดี ร้อยละ ๓๑.๑๙ ลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ ๑๑.๘๘ เพิ่มผลผลิต ร้อยละ ๕.๙๔ ทดลองใช้ดู เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการต่อเนื่องจากปี ๒๕๖๑ เกษตรกรร้อยละ ๕๗.๓๐ ได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับประโยชน์จากการผสมปุ๋ยใช้เอง ทำให้เกษตรกรร้อยละ ๖๙.๖๖ ใช้ปุ๋ยผสมมาก่อนแล้ว เฉลี่ย ๕ ครั้ง

(๒.๒) เกษตรกรร้อยละ ๔๔.๙๔ เก็บตัวอย่างดินส่งตรวจวิเคราะห์ ร้อยละ ๖๒.๕๐ ได้รับผลตรวจวิเคราะห์ดิน ร้อยละ ๖๕.๗๑ นำผลตรวจวิเคราะห์ดินไปใช้ในการผสมปุ๋ย โดยร้อยละ ๔๕.๘๓ ผสมปุ๋ยใช้เอง ร้อยละ ๕๐.๐๐ ให้สหกรณ์ผสมปุ๋ยให้ โดยมีเกษตรกรเพียงร้อยละ ๒๘.๗๑ ที่ใช้ปุ๋ยผสมตามค่าวิเคราะห์ดิน (ปุ๋ยสั่งตัด) และร้อยละ ๗๑.๒๙ ใช้ปุ๋ยผสมสูตรท้องตลาด โดยเกษตรกรทุกรายสนใจสั่งซื้อปุ๋ยผสมจากสหกรณ์ เนื่องจากมีราคาถูก อย่างไรก็ตามเกษตรกรยังขาดความรู้ในเรื่องการเก็บตัวอย่างดิน

(๒.๓) การลดต้นทุนค่าปุ๋ย ยังไม่สามารถลดค่าใช้จ่ายด้านปุ๋ยได้ มีค่าใช้จ่ายด้านการใช้ปุ๋ยเพิ่มขึ้นไร่ละ ๑๒๘.๓๐ บาท เนื่องจากประสพภัยธรรมชาติในช่วงต้นฤดูการ ทำให้เกษตรกรเพิ่มการใช้ปุ๋ย เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า พีชที่ค่าใช้จ่ายปุ๋ยลดลง ได้แก่ ข้าวนาปีไร่ละ ๒๗.๔๘ บาท อ้อยไร่ละ ๔๐.๖๕ บาท ยางพาราไร่ละ ๒๓๘.๐๖ บาท ปาล์มน้ำมันไร่ละ ๒๙.๓๓ บาท ทูเรียนไร่ละ ๓๘๑.๑๕ บาท สำหรับพีชที่มีค่าใช้จ่ายปุ๋ยเพิ่มขึ้น ได้แก่ ฝือกไร่ละ ๔๗๒.๗๓ บาท ฝักไร่ละ ๗๘๕.๑๔ บาท และมะพร้าวไร่ละ ๔๘๕.๒๔ บาท

(๒.๔) รายได้ครัวเรือนเกษตรกร ปี ๒๕๖๓ เกษตรกรมีรายได้สุทธิครัวเรือนของแต่ละชนิดพืช ดังนี้ ข้าวนาปี ๒,๗๒๖ บาทต่อไร่ อ้อย ๑,๓๒๐ บาทต่อไร่ ฝือก ๘๖,๐๒๔ บาทต่อไร่ ยางพารา ๓,๐๙๔ บาทต่อไร่ ปาล์มน้ำมัน ๕,๙๗๔ บาทต่อไร่ ทูเรียน ๑,๔๒๒ บาทต่อไร่ ฝัก ๑๓,๒๖๑ บาทต่อไร่ และมะพร้าว ๑,๔๕๙ บาทต่อไร่

(๒.๕) ความพึงพอใจของเกษตรกร (คะแนนเต็ม ๕) ปุ๋ยที่ได้ตรงกับความต้องการ มีความพึงพอใจมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๔) มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้ปุ๋ย พึงพอใจปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย ๓.๒๕) ด้านการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ พึงพอใจมาก (คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๒) ความทันเวลา พึงพอใจมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๒) ด้านคุณภาพปุ๋ย พึงพอใจมากที่สุด (เฉลี่ย ๔.๕๔ คะแนน) ด้านราคาปุ๋ย พึงพอใจมาก (คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๖)

๔.๔) ข้อเสนอแนะ

(๑) เกษตรกรยังไม่มั่นใจคุณภาพของปุ๋ยผสม เนื่องจากเพิ่งรู้จัก ไม่มีความรู้ และไม่เคยใช้มาก่อน อีกทั้งยังคงติดยึดหื้อปุ๋ยในตลาด หน่วยงานควรจัดอบรมความรู้ให้แก่เกษตรกรเห็นถึงประโยชน์การลดต้นทุน จัดทำแปลงสาธิตเพื่อเป็นแปลงต้นแบบหรือแจกปุ๋ยให้กับเกษตรกรนำไปทดลองใช้ก่อน

(๒) การทำการตลาดปุ๋ย หน่วยงานควรร่วมมือกับสหกรณ์ฯ สร้างการรับรู้ของเกษตรกรด้วยการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องให้เกษตรกรเห็นความจำเป็นในการเพิ่มธาตุอาหารให้กับดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยให้การเพิ่มขึ้นของผลผลิตและการเจริญเติบโตของพืชได้

(๓) ความพร้อมของสถานที่และแม่ปุ๋ย ช่วงเริ่มฤดูการเพาะปลูก สหกรณ์ฯ ควรวางแผนการจัดซื้อและการผลิตให้เหมาะสม รวมทั้งประสานเกษตรกรในการเดินทางมารับปุ๋ย เนื่องจากบางสหกรณ์มีพื้นที่คับแคบ

(๔) การเก็บตัวอย่างดิน เกษตรกรสนใจการเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ธาตุอาหาร แต่ยังขาดความรู้ในการเก็บ สถานที่พัฒนาที่ดินในภูมิภาค ควรพิจารณาจัดอบรมเกษตรกรให้เห็นความสำคัญ นอกจากทำให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยที่ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการเพิ่มยอดขายให้กับสหกรณ์อีกด้วย

(๕) การสนับสนุนชุดตรวจสอบดินภาคสนาม ควรจัดสรรให้กับสหกรณ์ฯ ที่มีเครื่องผสมปุ๋ยแล้ว เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถทำการวิเคราะห์ดินและนำผลไปผลิตปุ๋ยได้ตรงกับสภาพของดิน และแนะนำเกษตรกรใช้ปุ๋ยได้เหมาะสมทั้งชนิดและปริมาณ เพื่อเพิ่มผลตอบแทนจากการผลิต

(๖) ควรมีมาตรการควบคุมราคาแม่ปุ๋ยไม่ให้ราคาสูง หรือสนับสนุนแม่ปุ๋ยให้กับสถาบันเกษตรกร ระยะเริ่มแรกเป็นการทำการตลาดอาจเกิดการขาดทุน ระยะต่อไปควรสนับสนุนเรื่องสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในอัตราดอกเบี้ยต่ำให้กับสหกรณ์ฯ ในการดำเนินธุรกิจ

๓.๒.๖ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนภายในพื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้นโยบายที่ดินแห่งชาติในรูปแบบสหกรณ์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคในที่ดินที่ได้รับการจัดสรรให้กับเกษตรกรในรูปแบบแปลงรวม ส่งเสริมพัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์ ด้านประมง ปรับปรุงบำรุงดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมในการปลูกพืช ให้คำแนะนำการผลิตพืชในพื้นที่ที่เหมาะสม สนับสนุนการใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดรายจ่าย สร้างรายได้ รวมทั้งพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น เป้าหมายส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนภายในพื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้นโยบายที่ดินแห่งชาติในรูปแบบสหกรณ์ ๑๖๕ พื้นที่ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบสาธารณูปโภคในที่ดินที่ได้รับการจัดสรรให้กับเกษตรกรในรูปแบบแปลงรวม ๓๕ พื้นที่ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์และประมง ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการผลิตพืช การปรับปรุงบำรุงดินให้แก่เกษตรกร ได้รับงบประมาณ ๕๓,๙๕๗,๙๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้ว ๔๙,๔๙๗,๘๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๗๓ ของเป้าหมาย และมีเป้าหมายอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร จำนวน ๑๑,๙๑๐ ราย จัดอบรมให้แก่เกษตรกรแล้ว ๑๑,๔๔๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๐๖ ของเป้าหมาย

๑) กรมส่งเสริมสหกรณ์

๑.๑) แนะนำ ส่งเสริม บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพภายใต้โครงการฯ ใน ๑๖๖ พื้นที่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๖๑ ของเป้าหมาย ๑๖๕ พื้นที่ เนื่องจากได้รับการจัดที่ดินเพิ่ม จำนวน ๑ พื้นที่ คือป่าสงวนแห่งชาติป่าดงใหญ่ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ โดยจัดอบรม

ความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ใน ๒๒ พื้นที่ ครอบคลุมเป้าหมาย มีสมาชิกสหกรณ์ได้รับการอบรมแล้ว ๑,๐๑๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๑.๘๐ ของเป้าหมาย ๑,๐๐๐ ราย และสมาชิกสหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้น (เฉลี่ยร้อยละ ๓.๐๐) ๓๕๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔๐ ของเป้าหมาย ๑,๐๐๐ ราย

๑.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๒.๙๔๓๒ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๒.๘๙๘๒ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๘.๔๗)

๒) กรมปศุสัตว์

๒.๑) การจัดอบรมให้มีความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่พื้นเมือง สุกรชีวภาพ โคเนื้อ และการปลูกพืชอาหารสัตว์มีเกษตรกรได้รับการอบรมแล้ว ๙๕๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๕๐ ของเป้าหมาย ๑,๐๐๐ ราย

๒.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๙.๓๐๔๗ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๙.๒๘๒๔ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๙.๗๖)

๓) กรมประมง

๓.๑) ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ๒,๒๙๕ ราย และสนับสนุนปัจจัยการผลิตจำนวน ๒,๒๙๕ ราย ครอบคลุมเป้าหมาย โดยเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีความรู้เพิ่มขึ้น ๒,๒๔๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑๖.๘๘ ของเป้าหมาย ๑,๙๒๐ ราย

๓.๒) จัดตั้งจุดสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแล้ว ๑๓ แห่ง ร้อยละ ๒๖๐.๐๐ ของเป้าหมาย ๕ แห่ง บริหารจัดการแหล่งน้ำสาธารณะในพื้นที่ ๕ แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย

๓.๓) ติดตามให้คำแนะนำให้แก่เกษตรกร ๒,๓๒๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๑.๐๙ ของเป้าหมาย ๒,๒๙๕ ราย

๓.๔) งบประมาณที่จัดสรร ๕.๙๕๖๘ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๕.๙๔๒๔ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๙.๗๖)

๔) กรมส่งเสริมการเกษตร

๔.๑) ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่แก่เกษตรกร ๒,๕๖๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๕๗ ของเป้าหมาย ๓,๐๐๐ ราย และส่งเสริมการทำเกษตรที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ (สนับสนุนวัสดุการเกษตร) ๒,๕๖๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๕๗ ของเป้าหมาย ๓,๐๐๐ ราย

๔.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๓.๙๕๕๐ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๒.๘๔๕๕ ล้านบาท (ร้อยละ ๗๑.๙๕)

๕) กรมพัฒนาที่ดิน

๕.๑) อบรมให้มีความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการพัฒนาคุณภาพดินให้แก่เกษตรกร ๔,๐๐๐ ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

๕.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๑๑.๒๙๔๒ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๑๐.๒๑๖๔ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๐.๔๖)

๖) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๖.๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภคในที่ดินที่จัดสรรให้กับเกษตรกรในรูปแบบแปลงรวมแล้ว ๓๕ พื้นที่ ครอบคลุมเป้าหมาย และ
อบรมเกษตรกรเพื่อยกระดับรายได้ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อลดความเหลื่อมล้ำแล้ว ๖๐๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๕๔ ของเป้าหมาย ๖๑๕ ราย

๖.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๒๐.๕๐๔๐ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๑๘.๓๑๒๙ ล้านบาท (ร้อยละ ๘๙.๓๑)

๗) ผลการติดตามระดับพื้นที่ ใน ๕ พื้นที่ ๕ จังหวัด คือ ๑) สหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินตำบลสิงห์ จำกัด ตำบลสิงห์ อำเภอไทรโยค
จังหวัดกาญจนบุรี ๒) ชุมชนป่าห้วยขมิ้น ป่าพุร้อน และป่าหนองหญ้าไทร หมู่ที่ ๙ ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ๓) สหกรณ์ปฏิรูปที่ดิน
ระบำ จำกัด ป่าห้วยระบำ ตำบลระบำ อำเภอลานสีก จังหวัดอุทัยธานี ๔) สหกรณ์การเกษตรบ้านดงกล้วย จำกัดตำบลนาจำปา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์
และ ๕) สหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินปากช่อง (คทช.) จำกัด ตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ระดับ
จังหวัด รวม ๑๐ ราย และสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่าง รวม ๑๑๖ ราย ในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๖๓ สรุปผลการติดตามได้ ดังนี้

๗.๑) ผลได้

๗.๑.๑) การอบรมถ่ายทอดความรู้และการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร แต่ละพื้นที่ที่มีการดำเนินการจัดอบรมและสนับสนุน
ปัจจัยการผลิตที่แตกต่างกัน ซึ่งบางพื้นที่หน่วยงานได้รับงบประมาณเพื่อดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร แต่ไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนปัจจัย
การผลิต หรือบางพื้นที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนปัจจัยการผลิต ไม่ได้รับงบประมาณในการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ จากการลงพื้นที่เพื่อติดตามความก้าวหน้า
การดำเนินงานใน ๕ พื้นที่ พบว่า มีหน่วยงานร่วมดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร จำนวน ๖ หน่วยงาน มีเกษตรกร
ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้แล้ว ร้อยละ ๗๔.๔๙ ที่เหลือร้อยละ ๒๕.๕๑ ไม่ได้เข้าร่วมรับการอบรมเนื่องจากติดภารกิจ จึงไม่สามารถเข้าร่วมรับการอบรมจาก
โครงการได้ และเกษตรกรได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตแล้ว ร้อยละ ๘๑.๘๒ ได้แก่ พันธุ์พืช น้ำหมักชีวภาพ และวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร เป็นต้น ที่เหลือ
ร้อยละ ๑๘.๑๘ ยังไม่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ ไม้ไผ่และไถนื้อ เนื่องจากอยู่ในขั้นตอนของการจัดซื้อปัจจัยการผลิต

๗.๑.๒) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากโครงการ กิจกรรมนี้มีสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นหน่วยงานดำเนินการ
มีพื้นที่ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี และอุทัยธานี อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างทั้ง ๒ พื้นที่

๗.๒) ผลลัพธ์เบื้องต้น

การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมและปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุนไปปรับใช้ พบว่า เกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับการอบรม
ถ่ายทอดความรู้และปัจจัยการผลิตจากโครงการไปปรับใช้แล้ว ร้อยละ ๕๓.๑๐ และ ๕๗.๓๗ ตามลำดับ ที่เหลือยังไม่ได้ปรับใช้ โดยในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี
และอุทัยธานี ณ วันที่ลงพื้นที่สำรวจ เกษตรกรพึงได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรจากหน่วยงาน และในจังหวัดกาญจนบุรี
เกษตรกรอยู่ระหว่างทำเรื่องกู้เงินจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเพื่อนำมาเป็นเงินทุนในการเลี้ยงแพะเนื้อ

๗.๓) ข้อค้นพบ

๗.๓.๑) ด้านสภาพพื้นที่ในการดำเนินการ จากการลงพื้นที่เพื่อติดตามการดำเนินงานใน ๕ พื้นที่ พบว่า มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๑ แห่ง คือ ชุมชนป่าห้วยขมิ้น ป่าพุร้อน และป่าหนองหญ้าไทร หมู่ที่ ๙ ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นพื้นที่ที่เกษตรกรอาศัยอยู่ในพื้นที่อยู่ก่อนแล้ว ต่อมาได้มีการดำเนินการขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่ อีก ๔ แห่ง เป็นพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (พื้นที่ ส.ป.ก.) ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่ยึดคืนมาจากเอกชน ซึ่งบางพื้นที่สภาพดินเหมาะแก่การเพาะปลูกพืช แต่บางพื้นที่สภาพดินเป็นดินภูเขาที่ไม่มีความเหมาะสมในการเพาะปลูกพืช เช่น สหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ตำบลสิงห์ จำกัด ตำบลสิงห์ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยทั้ง ๒ พื้นที่ ยังไม่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบน้ำอุปโภค บริโภค และระบบน้ำเพื่อการเกษตร เกษตรกรต้องทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก นอกจากนี้ ถนนและทางลำเลียงยังเป็นดินลูกรังที่ใช้ในการสัญจรเข้าออกจากพื้นที่ เมื่อฝนตกลงมามีน้ำท่วมขัง ทำให้การสัญจรเข้าออกจากพื้นที่ลำบาก

๗.๓.๒) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

๑) หน่วยงานในพื้นที่มีการบูรณาการร่วมกันในการเข้ามาร่วมดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์อบรมเกษตรกรเรื่องการรวมกลุ่มเพื่อการเลี้ยงแพะเนื้อ โดยได้รับความร่วมมือจากกรมปศุสัตว์เป็นวิทยากรในการอบรมถ่ายทอดความรู้

๒) บางกิจกรรมที่ดำเนินการในพื้นที่ ไม่ได้เกิดจากความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ ส่งผลทำให้การดำเนินการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ขาดการมีส่วนร่วม และขาดความสนใจจากเกษตรกรในพื้นที่ เช่น การส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี มีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยที่มีความพร้อมในการเลี้ยงแพะเนื้อ เนื่องจากต้องกู้ยืมเงินจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรในการนำมาซื้อพันธุ์แพะ และเกษตรกรไม่ต้องการเป็นหนี้

๗.๔) ข้อเสนอแนะ

๗.๔.๑) ในการดำเนินการจัดสรรพื้นที่ให้แก่เกษตรกรเพื่อเข้าไปใช้ประโยชน์นั้น ควรมีการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำเพื่ออุปโภค - บริโภคและการเกษตร และทางลำเลียง เพื่อเกษตรกรจะได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

๗.๔.๒) หน่วยงานในพื้นที่ควรร่วมกับเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ จัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่ต่อเนื่องและตรงตามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่อีกด้วย

๓.๒.๗ โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

๑) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

กรมการข้าว เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนและเกษตรกร ผู้ปลูกข้าวมีรายได้เพิ่มขึ้น และลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำของรายได้ประชากร โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชน โดยส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าข้าวอย่างเป็นระบบทั้งการผลิต

ข้าวเปลือก การแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการตลาด พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิต การลดต้นทุนการผลิตข้าว และพัฒนาข้าวและผลิตภัณฑ์ ข้าวให้เป็นสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และสามารถต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์ และส่งเสริมการสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน สร้างอาชีพรายได้ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มีความมั่นคง เป้าหมาย กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวได้รับการสนับสนุนพัฒนาให้มีความเข้มแข็งตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ อย่างเป็นระบบ

๑.๑) กิจกรรมส่งเสริมความเข้มแข็งด้านการผลิตและจำหน่ายข้าวอินทรีย์ไปต่างประเทศ โดยการส่งเสริมการทำระบบ ICS ของมาตรฐานอินทรีย์ ต่างประเทศแก่กลุ่มเกษตรกร ๑๐ กลุ่ม ด้านการผลิตและจำหน่ายข้าว Q ของชุมชน โดยการให้คำแนะนำการจัดทำระบบ GMP โรงสีข้าวของวิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์ ๑๐ โรง ได้กลุ่มเป้าหมายแล้ว และจะเริ่มดำเนินการต้นปีงบประมาณ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เนื่องจากปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ไม่เพียงพอ และสถานการณ์ แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ และบางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้

๑.๒) ด้านการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากข้าว ซึ่งมี ๓ กิจกรรม ได้แก่ การต่อยอดพัฒนาผลิตภัณฑ์จากข้าวให้เป็นสินค้า ๑๐ ผลิตภัณฑ์ จัดอบรมหลักสูตรการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดให้กับเกษตรกร ๖๐ ราย จัดสัมมนาเพื่อเพิ่มศักยภาพความเข้มแข็งกลุ่ม ๖๕ ราย และสัมมนาพัฒนา ศักยภาพบุคลากรยุคใหม่ในการขับเคลื่อนงาน ๕๐ ราย อยู่ระหว่างการคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร วางแผนการดำเนินงานโครงการพร้อมทั้งโอนและจัดสรรงบประมาณ ให้กับศูนย์วิจัยข้าวและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ส่วนงานด้านบริหารจัดการโครงการ โดยการจ้างเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานโครงการในส่วนกลาง จำนวน ๕ ราย ครบตามเป้าหมาย และการติดตามแนะนำส่วนกลาง/ภูมิภาค จำนวน ๕ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๗ ของเป้าหมาย ๓๐ กลุ่ม ทั้งนี้ เนื่องจากเกิดสถานการณ์ แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) จึงทำให้การดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมต้องชะลอหรือเลื่อนการดำเนินงานออกไป

๑.๓) งบประมาณที่จัดสรร ๑๐.๔๔๕๐ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๑๒.๕๔๕๐ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๐.๘๓๕๓ ล้านบาท (ร้อยละ ๘.๐๐)

๒) กิจกรรมพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง

กรมประมง เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำในเขตทะเลชายฝั่ง ให้องค์กรชุมชน ประมงท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการประกอบอาชีพการประมง และสร้างจิตสำนึกในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำและสร้างความ เข้มแข็งให้กับชุมชนประมง รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำชายฝั่งอย่างยั่งยืน เป้าหมาย พัฒนาอาชีพและเสริม สร้าง ความเข้มแข็งชุมชนประมง ๑๔๔ กลุ่ม ในพื้นที่ ๒๒ จังหวัด ชายฝั่งทะเล และชาวประมงพื้นบ้านสามารถจับสัตว์น้ำได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓.๐๐

๒.๑) การดำเนินงานในปี ๒๕๖๓ มีเป้าหมายประชุมชี้แจงให้กับเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการ รวมทั้งสำรวจความต้องการภายในชุมชน จำนวน ๑ ครั้ง ครบตามเป้าหมาย หลังจากนั้นคณะกรรมการขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น จะจัดทำแผนงาน/โครงการ ตามความต้องการของชุมชน เพื่อให้คณะทำงานส่วนกลาง คณะทำงานปฏิบัติการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและแก้ไขปัญหาเกษตรกรระดับอำเภอ (Operation

Team : OT) ใน ๑๔๔ ชุมชน ครอบคลุมเป้าหมาย โดยคณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (Fisheries Co - Ordinator : FC) จะเป็นผู้พิจารณาและอนุมัติโครงการ ซึ่งดำเนินการได้ ๒๒ จังหวัด ครอบคลุมเป้าหมาย และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการไปแล้ว ๑๑ จังหวัด คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ ของเป้าหมาย ๒๒ จังหวัด

๒.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๑๖.๐๐๐๐ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๑๕.๙๗๖๘ บาท (ร้อยละ ๙๙.๘๖)

๓) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม

กรมหม่อนไหมเป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสช่องทางการผลิตผ้าไหมแก่กลุ่มเกษตรกรรายใหม่หรือเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพ สร้างศักยภาพกลุ่มเกษตรกรรายใหม่ให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ สร้างรายได้ความมั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งเสริมการผลิตและสร้างสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว โดยที่หน่วยงานมีการปรับงบประมาณและเป้าหมายเกษตรกรลง เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานเป็นเป้าหมายเกษตรกร ๕ จังหวัด ๕ กลุ่ม โดยดำเนินการในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ กำแพงเพชร เลย ศรีสะเกษ และอุทัยธานี

๓.๑) การดำเนินงานในปี ๒๕๖๓ มีเป้าหมายการรวมกลุ่มเกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มการผลิต ดำเนินการได้ ๕ กลุ่ม และสินค้าหม่อนไหมที่ได้รับการพัฒนา ดำเนินการได้ ๕ สินค้า/ชนิด ครอบคลุมเป้าหมาย

๓.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๖.๘๘๘๕ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๖.๓๖๙๙ บาท (ร้อยละ ๙๒.๔๖)

๓.๓) ผลการติดตามระดับพื้นที่ ในจังหวัดศรีสะเกษ สรุปผลการติดตามได้ ดังนี้

๓.๓.๑) ผลได้

ปัจจัยการผลิต มีการมอบอุปกรณ์การทำสีย้อมผ้าไหมให้กับทางกลุ่ม ส่วนการอบรมถ่ายทอดความรู้ จากการอบรมการย้อมผ้าไหมหรือทำสีผ้าไหม การทอผ้าไหมลายที่เป็นอัตลักษณ์พื้นเมืองของจังหวัด ทำให้มีการทอผ้าไหมลายใหม่ๆ เช่น ลายกระรอกขาว ลายนกยูง หรือการใช้สีย้อมผ้าไหมแบบสีย้อมย้อม ซึ่งมีการจัดอบรมให้กับเกษตรกร จำนวน ๑๐ วัน

๓.๓.๒) ผลลัพธ์

กลุ่มเกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มกันผลิต เป็นกลุ่มที่มีการรวมกันตั้งแต่โครงการพระราชดำริฯ มีสมาชิกจำนวน ๕๒ ราย ซึ่งมีประสบการณ์การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และทอผ้าไหมมากกว่า ๕ ปีขึ้นไป สินค้าที่มีการจำหน่าย ได้แก่ ผ้าถุง ผ้าคลุมไหล่ ซึ่งขายในราคาเฉลี่ยเมตรละ ๕๐๐ - ๑,๕๐๐ บาท ตามขนาดหน้าผ้า และลายของผ้า โดยมีร้านจำหน่ายในหมู่บ้าน และนำไปขายตามงานแสดงสินค้าต่าง ๆ จากการที่มีทอผ้าไหมในหมู่บ้าน ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการทำเกษตรเพียงอย่างเดียวเฉลี่ยรายละ ๓๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาทต่อปี

๓.๓.๓) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

(๑) ที่ตั้งของกลุ่มในปัจจุบันมีความคับแคบ แต่ละจุดกระจายกันอยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งไม่สะดวกต่อการทำงาน หรือผู้ที่มาศึกษาดูงาน ซึ่งต้องเดินดูจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง

(๒) ขาดกิจกรรมในการทอผ้า เพราะบางครั้งมียอดสั่งซื้อเข้ามาจำนวนมาก ทำให้ผลิตไม่ทันกับความต้องการ

(๓) เส้นไหมผลิตไม่ทัน เพราะการผลิตเส้นไหมขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ ทำให้ผลิตได้ไม่สม่ำเสมอ

๔) กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรเกษตรกร (กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร) มีการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็ง และมีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเองและการพึ่งพากันเอง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะของสมาชิกองค์กรเกษตรกร (กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร) ในการดำเนินงานส่งเสริม เศรษฐกิจเกษตร เพื่อความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในระดับครัวเรือน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการวางแผนชีวิต สุขภาพ ครอบครัว การเงิน และอาชีพ ดำเนินการพัฒนากลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่มีศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ เพื่อเป็นกลไกในการจัดการเรียนรู้รวมถึง การถ่ายทอดองค์ความรู้ขยายผลสู่ชุมชนและเครือข่าย และยกย่องเชิดชูเกียรติ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ผลงานดีเด่นของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เป็น ที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป และเป็นแบบอย่างในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร เป้าหมาย กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน ๓๘๕ กลุ่ม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน ๔๕๓ กลุ่ม และกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน ๘๙๒ กลุ่ม รวมเกษตรกร จำนวน ๒๗,๖๐๕ ราย

๔.๑) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้มีความเข้มแข็ง ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ ๒ ระยะ โดยระยะที่ ๑ วิเคราะห์ศักยภาพ และจัดทำแผนพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ดำเนินการ ๕,๗๗๕ ราย และในระยะที่ ๒ พัฒนางค์ความรู้และทักษะการเป็น ผู้ประกอบการเกษตรตามแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ดำเนินการได้ จำนวน ๓,๘๕๐ ราย และจัดทำเอกสารเผยแพร่องค์ความรู้การบริหารจัดการกองทุนในงาน สถาบันเกษตรกร จำนวน ๒,๑๐๐ เล่ม ครอบคลุมเป้าหมาย

๔.๒) กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนา ศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ดำเนินการ ๕ ด้าน ได้แก่

(๑) พัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน จัดกระบวนการเรียนรู้ ๒ ระยะ โดยระยะที่ ๑ ประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์พื้นที่ และจัดทำแผนการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ ดำเนินการได้ จำนวน ๑,๕๒๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๘๓ ของเป้าหมาย ๑,๕๔๐ ราย และระยะที่ ๒ พัฒนาทักษะ การเป็นวิทยากรแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจครัวเรือน ดำเนินการได้ จำนวน ๑,๕๔๐ ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

(๒) เตรียมความพร้อมสู่ Smart Group จัดกระบวนการเรียนรู้ ๒ ระยะ โดยระยะที่ ๑ ประเมินสถานการณ์วิเคราะห์พื้นที่ จัดทำแผนการพัฒนา กลุ่มสู่ Smart Group ดำเนินการได้ จำนวน ๒,๙๒๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๘๖ ของเป้าหมาย ๒,๙๓๐ ราย และระยะที่ ๒ พัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ Smart Group จำนวน ๒,๙๓๐ ราย ครบตามเป้าหมาย

(๓) พัฒนาศักยภาพผู้นำในการขับเคลื่อนงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มศักยภาพผู้นำระดับจังหวัด ดำเนินการได้ ๑,๕๔๐ ราย ครบตามเป้าหมาย

๔.๓) กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธกร ดำเนินการ ๒ ด้าน ได้แก่

(๑) พัฒนาศักยภาพกลุ่มเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสู่ Smart Group ดำเนินการได้ จำนวน ๑๓,๒๐๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๘๐ ของเป้าหมาย ๑๓,๒๓๐ ราย และจัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายที่ปักษ์ชาวยุทธกรระดับจังหวัด จำนวน ๓,๗๑๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๕๒ ของเป้าหมาย ๓,๘๕๐ ราย

(๒) เตรียมความพร้อมผู้นำเยาวชนไปฝึกงานตามข้อตกลงความร่วมมือกับสภาการแลกเปลี่ยนทางการเกษตรของญี่ปุ่น (JAEC) ดำเนินการ ได้ ๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ ของเป้าหมาย ๑๐ ราย

๔.๔) กิจกรรมส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน ดำเนินการส่งเสริม ๒ ด้าน ได้แก่

(๑) ส่งเสริมเคหะกิจเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน จัดกระบวนการเรียนรู้ ๒ ระยะ โดยระยะที่ ๑ สร้างการ รับรู้วิเคราะห์พื้นที่ และจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ดำเนินการได้ จำนวน ๒,๓๑๐ ราย และระยะที่ ๒ พัฒนาศักยภาพด้านการเกษตร และเคหะกิจเกษตร เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน ดำเนินการได้ จำนวน ๒,๓๑๐ ราย ครบตามเป้าหมาย

(๒) ขยายผลและยกระดับเศรษฐกิจครัวเรือน เพิ่มขีดความสามารถของหมู่บ้าน จัดกระบวนการเรียนรู้ ๒ ระยะ ได้แก่ จัดทำแผนพัฒนา แหล่งผลิตอาหารคุณภาพในชุมชน จำนวน ๑๘๐ ราย และพัฒนาศักยภาพตามแผนพัฒนาแหล่งผลิตอาหารคุณภาพในชุมชน จำนวน ๑๘๐ ราย ครบตามเป้าหมาย

๔.๕) งบประมาณที่จัดสรร ๒๘.๔๓๕๙ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๓๓.๓๒๗๘ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๒๗.๙๖๒๒ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๘.๓๓)

๔.๖) ผลการติดตามระดับพื้นที่ ในกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในพื้นที่จังหวัดระยอง ชลบุรี และฉะเชิงเทรา ได้แก่ กลุ่มผู้ปลูกผัก จังหวัดระยอง กลุ่มผลิตดินคุณภาพตำบลบางตาล จังหวัดฉะเชิงเทรา และกลุ่มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มที่หน่วยงานเข้าไปจัดอบรมให้ความรู้ สรุปผลการติดตามได้ ดังนี้

(๑) การพัฒนาและส่งเสริมกลุ่มนอกจากสมาชิกกลุ่มได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ที่หน่วยงานจัดให้แล้ว กลุ่มยังมีการจัดทำแผนการผลิต รายบุคคล และแผนการผลิตกลุ่ม โดยการดำเนินการของกลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

(๒) กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำรวมกลุ่ม ทำ EM Ball สำหรับใช้ในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ สมาชิกในกลุ่มจะหมุนเวียนกันมาผลิตสินค้าของกลุ่ม โดยได้รับผลตอบแทนเป็นค่าแรงงาน จำนวน ๓๐๐ บาทต่อราย และสมาชิกกลุ่มจะนำ EM ball กลับไปใช้ในบ่อปลาของตนเอง นอกจากจะให้สมาชิกนำไปใช้ฟรีแล้วยังมีการจำหน่ายให้กับบุคคลทั่วไปในราคาก้อนละ ๔ บาท

(๓) กลุ่มผลิตดินคุณภาพต่ำบางตาล รวมกลุ่มกันผลิตดินคุณภาพที่ทำจากน้ำตาลทรายแดง โดยสมาชิกรวมกลุ่มผลิตดินคุณภาพ ซึ่งจะได้รับค่าแรงจำนวน ๓๐๐ บาทต่อราย สมาชิกสามารถนำดินไปใช้ในการเกษตรกรรมของตนเองได้ฟรีตามที่ต้องการ และสามารถนำดินกลับไปใช้ในที่ทำเกษตรของตนเอง ทั้งนี้ในการผลิตดินคุณภาพจะใช้ระยะเวลา ๑๕ วัน สามารถผลิตดินได้จำนวน ๔ ตัน บรรจุลงถุงละ ๑๐ กิโลกรัม ได้จำนวน ๔๐๐ ถุง และจำหน่ายให้กับบุคคลภายนอกในราคา ๖ ถุง ๑๐๐ บาท

(๔) กลุ่มผู้ปลูกผัก สมาชิกในกลุ่มได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ตลอดจนปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ในการทำการเกษตร เพื่อนำไปปรับใช้กับการทำการเกษตรของตนเอง

(๕) ข้อค้นพบ

(๕.๑) หน่วยงานเข้าไปส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพโดยการจัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร และฝึกให้เกษตรกรได้จัดทำแผนการผลิตรายบุคคล และแผนการผลิตกลุ่ม ทำให้กลุ่มสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวทำให้สมาชิกได้เห็นถึงปัญหา/ข้อผิดพลาดของกลุ่ม และของตนเอง สมาชิกสามารถหาแนวทาง/หาความรู้ มาปรับใช้การทำการเกษตรของตนเอง

(๕.๒) สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ส่งผลให้กลุ่มไม่สามารถผลิตสินค้าของกลุ่มได้ตามเดิม เนื่องจากการรวมกลุ่มกันเสี่ยงต่อการระบาดของโรคดังกล่าว ตลอดจนภัยแล้งที่ทำให้เกษตรกรไม่สามารถทำการเกษตรได้

(๕.๓) ปัญหาของกลุ่มส่งเสริมฯ ส่วนใหญ่จะมีปัญหาในด้านการผลิต และขาดแคลนเงินทุนในการทำการเกษตร ซึ่งกลุ่มแก้ปัญหาโดยให้สมาชิกกลุ่มยืมเงินจากกลุ่มไปลงทุนโดยไม่คิดดอกเบี้ย เมื่อได้ผลผลิตแล้วจึงนำเงินมาคืน

(๕.๔) ประโยชน์ที่กลุ่มได้รับ กลุ่มได้รับความรู้ เทคนิค และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ตลอดจนได้แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำการเกษตรของตนเอง นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างเครือข่ายของสมาชิกด้วย

(๖) ข้อเสนอแนะ ควรมีงบประมาณสนับสนุนกลุ่มเพื่อต่อยอดให้กับกลุ่ม เนื่องจากหน่วยงานส่งเสริมเพียงแค่การอบรมให้ความรู้ และพาไปศึกษาดูงาน หากมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต หรือมีงบประมาณในการสนับสนุนด้านบรรจุภัณฑ์สินค้าของกลุ่ม ตลอดจนหาตลาดให้กับกลุ่ม จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มมีรายได้เสริมเพิ่มขึ้นด้วย

๕. กิจกรรมการพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่

กรมพัฒนาที่ดิน เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรมีศักยภาพในการผลิตด้วยวิธีการเกษตรแผนใหม่ ส่งเสริมสภาพ การพัฒนาที่ดิน ปรับปรุง บำรุงดินให้มีความเหมาะสมกับการผลิตพืช และเพิ่มศักยภาพการผลิตให้เกษตรกรในพื้นที่ ส.ป.ก. และมีความสามารถ ในการสร้าง การผลิตที่มีคุณภาพภายใต้การบริหารจัดการเกษตรแผนใหม่ของ ส.ป.ก. เป้าหมายดำเนินการในพื้นที่ ๙ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา กาญจนบุรี จันทบุรี ระยอง สระแก้ว กาลสินธุ์ อุทัยธานี สุราษฎร์ธานี และน่าน จำนวนเกษตรกร ๑,๐๘๐ ราย

๕.๑) ดำเนินการพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่ให้กับเกษตรกร ๑,๒๕๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑๖.๕๗ จากของ เป้าหมาย ๑,๐๘๐ ราย

๕.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๑๕.๕๑๘๕ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๗.๑๑๓๙ บาท (ร้อยละ ๔๕.๘๔)

๖. กิจกรรมพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรกรสมาชิก วิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินให้มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และพัฒนา ความรู้และส่งเสริมการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ของกลุ่มเกษตรกรและสร้างผู้นำเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการผลผลิต ตลอดห่วงโซ่ เป้าหมาย วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน ๑๐ จังหวัด ๑๐ กลุ่มต่อสหกรณ์ เกษตรกรจำนวน ๕๕๐ ราย

๖.๑) ดำเนินการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกร ๕๓๑ คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๕๕ ของเป้าหมาย ๕๕๐ ราย จัดทำแผนพัฒนากลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ ในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน ๑๐ กลุ่มต่อสหกรณ์ ครอบคลุมเป้าหมาย เกษตรกร จำนวน ๒๖๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๐๙ ของเป้าหมาย ๒๗๕ ราย และหลักสูตรการพัฒนาอาชีพ กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน ๑๐ กลุ่มต่อสหกรณ์ ครอบคลุมเป้าหมาย และเกษตรกร จำนวน ๒๖๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๐๐ ของเป้าหมาย ๒๗๕ ราย

๖.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๓.๓๖๗๓ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๓.๘๗๗๓ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๓.๐๙๖๐ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๑.๙๓)

๓.๒.๘ โครงการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ OTOP

กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนกลไกการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาบุคลากรด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมและพัฒนากิจการ วิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนของวิสาหกิจชุมชน และสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและสารสนเทศวิสาหกิจ ชุมชน เป้าหมายสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ๑๗,๖๔๐ ราย (วิสาหกิจชุมชน ๑,๗๖๔ แห่ง) ได้รับการพัฒนาความรู้ด้านการบริหารจัดการกิจการวิสาหกิจชุมชน สมาชิก วิสาหกิจชุมชน ๗๗๐ ราย (๗๗ แห่ง) ได้รับความรู้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรโดยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

๑) กิจกรรมการสนับสนุนกลไกการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘/ส่งเสริมและพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน จัดประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด รวม ๑๑๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๐๘ ของเป้าหมาย ๑๕๔ ครั้ง ส่วนการประชุมคณะกรรมการสรรหากรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชน เป้าหมายจัดประชุม ๗๖ จังหวัด จังหวัดละ ๒ ครั้ง รวม ๑๕๔ ครั้ง ดำเนินการแล้ว ๑๒๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๑๗ ของเป้าหมาย

๒) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน

๒.๑) ประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน โดยการส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน ดำเนินการแล้ว ๑๗,๖๔๐ ราย ครบตามเป้าหมาย

๒.๒) ประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น (ต้นแบบ) ๗๗ ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

๓) การส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านการแปรรูปสินค้าเกษตร ดำเนินการได้ ๗๔๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๔๙ ของเป้าหมาย ๗๗๐ ราย

๔) งบประมาณที่จัดสรร ๓๙.๑๓๗๐ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๔๓.๖๕๕๙ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๓๘.๔๑๘๔ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๘.๑๖)

๕) ผลการติดตาม ในพื้นที่ ๙ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดยโสธร ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ พระนครศรีอยุธยา ชัยนาท อุทัยธานี ชลบุรี ระยอง และจันทบุรี ระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน ๒๕๖๓ สรุปได้ดังนี้

๕.๑) ผลลัพธ์เบื้องต้น จากการสำรวจข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง พบว่า

(๑) การประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน ผลการประเมินฯ พบว่า มีวิสาหกิจชุมชนที่มีผลการประเมินศักยภาพสูงขึ้น ร้อยละ ๘๒.๖๖ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตผ้าพื้นเมือง ข้าว กะปิ น้ำปลา หัตถกรรม ผักปลอดสารพิษ และปุ๋ยสั่งตัด เป็นต้น และวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ ๘๑.๖๗ มีรายได้เพิ่มขึ้น ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตสินค้าแปรรูปจากข้าว กล้วย หน่อไม้ เป็นต้น

(๒) การส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านการแปรรูปสินค้าเกษตร จากการดำเนินกิจกรรม พบว่า

- การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้/ศึกษาดูงาน วิสาหกิจชุมชนทุกแห่งนำความรู้ไปใช้แล้ว

- วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ ๘๑.๖๗ มีรายได้เพิ่มขึ้น ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตสินค้าแปรรูปจากข้าว กล้วย หน่อไม้ ถั่วลิสง ผลิตภัณฑ์จากเสือกก และสมุนไพร เป็นต้น

(๓) ความพึงพอใจ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเหมาะสมในระดับ “น้อย” ที่ค่าคะแนน ๒.๕๖ คะแนน (คะแนนเต็ม ๕.๐๐) ทั้งนี้เนื่องจาก งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจำนวนน้อย ได้แก่ การจัดประชุมชี้แจง การจัดทำแผน และประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ และในส่วนของ การสนับสนุนปัจจัยการผลิตไม่ครอบคลุมวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการทุกกลุ่ม และมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการในภาพรวมระดับ “มาก” ที่ค่าคะแนน ๓.๘๙ คะแนน (คะแนนเต็ม ๕.๐๐)

๕.๒) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรรภายใต้โครงการฯ กิจกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนไม่ครอบคลุมวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการทุกกลุ่ม ควรเพิ่มงบประมาณในแต่ละกิจกรรม และสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมในกิจกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนไม่ครอบคลุมวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ทุกกลุ่ม และการประเมินวิสาหกิจชุมชน

๓.๒.๙ โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานสากลรวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีไปพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานสากล เป้าหมายสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จำนวน ๓๐ แห่ง ๓๐ ผลิตภัณฑ์ (พัฒนาสินค้าและผลิตของสหกรณ์ จำนวน ๓๐ แห่ง ๓๐ ผลิตภัณฑ์, พัฒนาศักยภาพการรวบรวม/แปรรูป ๑๐ แห่ง , พัฒนาความเข้มแข็งในการดำเนินธุรกิจ ๓๐ แห่ง)

๑) กิจกรรมพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์ สร้างนวัตกรรมการผลิตการแปรรูป การเก็บรักษา เพื่อมูลค่า สินค้าเกษตร สร้างนวัตกรรมการผลิต การแปรรูป การเก็บรักษา สินค้าเกษตร และลดการสูญเสีย ดำเนินการจัดจ้างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีเป็นที่ปรึกษาโครงการเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ และดำเนินการประเมินศักยภาพและความพร้อมของสหกรณ์แล้ว ๓๐ แห่ง ครบตามเป้าหมาย ที่ปรึกษาส่งรายงานเริ่มต้นการศึกษา (Inception Report) ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงาน แผนงานขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน (งวดที่ ๑) เรียบร้อยแล้ว ส่วนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทดสอบตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ ถ่ายทอดความรู้ ประชาสัมพันธ์ จัดประชุม และจัดทำผลการดำเนินงาน ที่ปรึกษาอยู่ระหว่างจัดทำแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ และบรรจุภัณฑ์และแนวทางการพัฒนาของสหกรณ์แต่ละแห่งให้คณะกรรมการตรวจรับงานรับทราบ

๒) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการรวบรวม/แปรรูปสู่ระบบมาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัย ตามระบบ GMP ดำเนินการจัดจ้างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีเป็นที่ปรึกษาโครงการเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ และวิเคราะห์ ประเมินโครงสร้าง ศักยภาพและความพร้อมของสหกรณ์ จำนวน ๑๐ แห่ง ครบตามเป้าหมาย ที่ปรึกษาวิเคราะห์และประเมินโครงสร้างและอุปกรณ์ในการดำเนินธุรกิจด้านการรวบรวมและแปรรูปศักยภาพและความพร้อมของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (งวดที่ ๑) เรียบร้อยแล้ว ส่วนกิจกรรมการจัดการอบรม การตรวจประเมินความพร้อมก่อนขอรับรอง GMP (Pre-Audit) และตรวจประเมินเพื่อขอรับการรับรองระบบ GMP โดยหน่วยงานรับรอง (Certification Body: CB) ที่ปรึกษาอยู่ระหว่างการลงพื้นที่ให้คำปรึกษาเชิงลึก เพื่อดำเนินการตรวจประเมินความพร้อมก่อนการขอรับรองระบบมาตรฐาน GMP (Pre-Audit)

๓) กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ดำเนินการจัดจ้างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นที่ปรึกษาโครงการ จำนวน ๓๐ แห่ง เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ที่ปรึกษาส่งรายงานเริ่มต้นการศึกษา (Inception Report) ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงาน แผนงานขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน (งวดที่ ๑) เรียบร้อยแล้ว และนำเสนอแผนพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการธุรกิจ และปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานของรายสหกรณ์อยู่ระหว่างการพิจารณารายละเอียดแผนเพื่อลงพื้นที่ในช่วงเดือน ตุลาคม - พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ส่วนยอดจำหน่ายสินค้าชุมชนเพิ่มขึ้น และรายได้เฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น อยู่ระหว่างดำเนินการตามสัญญาคาดว่าจะสามารถประมวผลได้ในไตรมาส ๒ ของปีงบประมาณ ๒๕๖๔

๔) งบประมาณที่จัดสรร ๒๖.๓๔๗๔ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๖.๘๒๑๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘๙ ของเป้าหมาย (เบิกจ่ายงบประมาณครบ ๔ งวด เดือนมีนาคม ๒๕๖๔)

๓.๒.๑๐ โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร

๑) กิจกรรมเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ครบวงจรด้านการผลิต

กรมการข้าว เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร ให้ชาวนาสามารถจำหน่ายข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ที่ได้มาตรฐาน (GAP) ได้ในราคาที่สูงขึ้นตามมาตรฐาน ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาตลาด Smart Market ตลาดข้าวประชารัฐ และ Rice Shop เป้าหมาย ๗๗ แห่ง พื้นที่ดำเนินการ ๖๒ จังหวัด

๑.๑) การเชื่อมโยงตลาดข้าวขายตรงโดยส่งเสริมสนับสนุนตลาดข้าวประชารัฐระดับชุมชน/จังหวัด ๓๐ ศูนย์ จัด Business Matching ระหว่างผู้ประกอบการโรงสีผู้ส่งออกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑ ครั้ง ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย การติดตามการเชื่อมโยงตลาดของกลุ่มเกษตรกร ๔๖ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๙.๕๒ ของเป้าหมาย ๔๒ ศูนย์

๑.๒) การจัดประชุมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ระหว่างกลุ่มเกษตรกร โรงสี และผู้ประกอบการ ๒๕ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๕๒ ของเป้าหมาย ๔๒ ศูนย์ กิจกรรมนี้ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ส่วนการจัดประชุมผู้ประกอบการสามารถดำเนินการได้ ๒๘ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗ จากเป้าหมาย ๔๒ ศูนย์ ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายเนื่องจากผู้ประกอบการบางรายมีเงื่อนไขทางด้านคุณภาพของข้าวเปลือก เช่น ไม่รับซื้อข้าวเปลือกที่มีความชื้นสูงกว่าร้อยละ ๒๕.๐๐ ซึ่งเกษตรกรไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไข ทำให้การทำ MOU รวมทั้งการนัดหมายจัดประชุมไม่สามารถทำได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

๑.๓) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับกลุ่มเกษตรกร ๑๓ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๓ ของเป้าหมาย ๓๐ ศูนย์ ไม่สามารถดำเนินการตามแผนเนื่องจากบางพื้นที่ยังไม่มี การเชื่อมโยงกันระหว่างผู้ประกอบการและเกษตรกร ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การจัดงานรณรงค์ส่งเสริม

การเชื่อมโยงตลาดข้าว และการจัดสัมมนาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของโครงการเชื่อมโยงตลาดข้าว ยกเลิกการจัดกิจกรรม เนื่องจากงบประมาณบางส่วนถูกตัดเข้า พรบ. โอนงบประมาณเพื่อใช้บรรเทาสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙)

๑.๔) งบประมาณที่จัดสรร ๗.๙๔๔๗ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๘.๖๘๔๗ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๖.๐๖๑๒ ล้านบาท (ร้อยละ ๗๖.๒๙)

๒) กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ และผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน พัฒนาและคัดเลือกสินค้าด้านการเกษตร/สินค้าแปรรูปด้านการเกษตร ที่มีศักยภาพในการจำหน่ายผ่านระบบออนไลน์ให้เกษตรกรมีการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด พัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรหรือตลาด เกษตรกรให้เป็นเอกลักษณ์และเป็นแหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรหลักของเกษตรกรในพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ตลาดสินค้าเกษตรหรือตลาดเกษตรกร/สินค้า ด้านการเกษตรออนไลน์ให้เป็นที่รู้จักและกระตุ้นการรับรู้ของผู้บริโภคในวงกว้างขึ้น สร้างเครือข่ายด้านการตลาดด้วยการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิต คุณภาพ เป้าหมายตลาดเกษตรกร จำนวน ๗๗ จังหวัด

๒.๑) พัฒนาคความรู้ศักยภาพของเกษตรกรและเครือข่าย ๑,๑๙๐ ราย และพัฒนาตลาดเกษตรกร ๗๗ จังหวัด ครบตามเป้าหมาย

๒.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๖.๑๖๕๑ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๑๓.๔๓๐๐ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๖.๑๒๙๖ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๙.๔๒)

๒.๓) ผลการติดตามระดับพื้นที่ ใน ๖ จังหวัด ได้แก่จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ตรัง และกระบี่ โดยใช้วิธีสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด ๖ ราย เกษตรกร ๘๐ ราย และผู้บริโภค ๗๐ ราย

๒.๓.๑) ผลได้

(๑) เกษตรกรมีช่องทางการจำหน่ายเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ย ๒ ช่องทางเป็นเฉลี่ย ๓ ช่องทาง เช่น ตลาดนัดในชุมชน งานจัดแสดง สินค้าเกษตรต่าง ๆ รวมถึงตลาดเกษตรกรหรือตลาดสินค้าเกษตร

(๒) ตลาดเกษตรกรหรือตลาดสินค้าเกษตรในแต่ละจังหวัดมีการสรุปรายงานผ่าน Line ให้หน่วยงานส่วนกลางเดือนละ ๑ ครั้ง

(๓) การพัฒนาและส่งเสริมตลาดเกษตรกรหรือตลาดสินค้าเกษตร ในแต่ละจังหวัดมีการพัฒนาตลาดให้เป็นตลาดเกษตรกรหรือ ตลาดสินค้าเกษตรอย่างน้อยจังหวัดละ ๑ แห่ง สามารถดำเนินการได้แล้ว ๖๖ จังหวัด คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๑ ของเป้าหมาย โดยมีการส่งเสริมการผลิตและจำหน่าย สินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้มาตรฐาน และมีการบูรณาการงานจัดแสดงสินค้าเกษตรปลอดภัยกับทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

(๔) มีการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงตลาดโดยการร่วมจัดแสดงสินค้าในงานเกษตรแฟร์ของแต่ละจังหวัด งานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ รวมถึงงานนิทรรศการและงานรณรงค์ต่าง ๆ ที่จัดโดยหน่วยงานของภาครัฐ

๒.๓.๒) ผลลัพธ์

รายได้ของเกษตรกร ตลาดเกษตรกรแต่ละจังหวัดเปิดทำการสัปดาห์ละ ๒ - ๓ วัน โดยเกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าในตลาดสินค้าเกษตรเฉลี่ยเดือนละ ๒๐,๘๒๐.๒๕ บาท นอกจากนี้เกษตรกรบางส่วนยังจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์เช่น Facebook และ Line โดยมียอดจำหน่ายเฉลี่ยเดือนละ ๒๐,๕๕๑.๗๒ บาท

๒.๓.๓) ความพึงพอใจ

(๑) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๒ เนื่องจากเป็นโครงการที่ช่วยพัฒนาความรู้และศักยภาพของเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

(๒) เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการทั้งในด้านรูปแบบการดำเนินโครงการ หลักเกณฑ์ หลักสูตรที่จัดอบรมเจ้าหน้าที่ การประชาสัมพันธ์ และช่องทางการจำหน่ายผลผลิตในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๓๑

(๓) ผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อสินค้าที่นำมาจำหน่ายในตลาดเกษตรกรในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๓๒ เนื่องจากมีความมั่นใจในคุณภาพของสินค้าเกษตร

๒.๓.๔) ประเด็นที่พบและข้อเสนอแนะ

(๑) สถานที่จัดตลาดเกษตรกรบางจังหวัดตั้งอยู่ริมถนนบริเวณฟุตบาท ต้องตั้งและรื้อถอน อุปกรณ์ทุกครั้งในการมาจำหน่าย และตลาดเกษตรกรบางแห่งกระจายอยู่ตามสถานที่ราชการในอำเภอต่าง ๆ จึงมีเกษตรกรมาจำหน่ายสินค้าน้อย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณเพื่อหาสถานที่เปิดจำหน่ายเป็นตลาดถาวรในอนาคต

(๒) เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายพืชผัก ผลไม้ มีอายุการเก็บรักษาสั้น ดังนั้นควรมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการแปรรูปสินค้าเพื่อช่วยยืดอายุในการเก็บรักษา ตลอดจนเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร

(๓) สินค้าในตลาดเกษตรกรบางส่วนยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ดังนั้นในการสนับสนุนองค์ความรู้เรื่องมาตรฐานสินค้าเกษตรควรพิจารณากลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานของโครงการตลาดสินค้าเกษตรก่อนเป็นอันดับแรก

๓.๒.๑๑) โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ภาคการเกษตร กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน

กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อผลักดันให้สถาบันเกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมผลผลิตสินค้าเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร เป้าหมายสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ๓๗๐ แห่ง

๑) กรมส่งเสริมสหกรณ์

๑.๑) เพิ่มศักยภาพการดำเนินงานธุรกิจรวบรวมและจัดเก็บผลผลิตการเกษตรในสถาบันเกษตรกร ๔๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๓๖.๖๗ ของเป้าหมาย ๓๐ แห่ง ๔๓ รายการ คิดเป็นร้อยละ ๑๔๓.๓๓ ของเป้าหมาย ๓๐ รายการ ประกาศจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบที่กำหนด โดยจัดหาผู้รับจ้างได้แล้ว ๔๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๓๖.๖๗ ของเป้าหมาย ๓๐ แห่ง ในจำนวนนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการก่อสร้างและติดตั้งอุปกรณ์ ๑๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๐ ของเป้าหมาย ๓๐ แห่ง และดำเนินการแล้วเสร็จตามสัญญา ๓๑ แห่ง คิดเป็นรายการ ๑๐๓.๓๓ ของเป้าหมาย ๓๐ แห่ง

๑.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๖๒.๓๑๘๘๙ ล้านบาท เบิกจ่าย ๖๒.๓๐๗๓๓ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๙.๙๘)

๒) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๒.๑) กิจกรรมฝึกอบรมคณะกรรมการสหกรณ์ ผู้จัดการสหกรณ์ และผู้ตรวจสอบกิจการ กำกับ แนะนำ ติดตามประเมินผล ๔๐๐ แห่ง ต่อยุติโครงการ เนื่องจากเป็นโครงการที่ได้รับผลกระทบจากการโอนงบประมาณ ตาม พ.ร.บ. โอนงบประมาณ ๒๕๖๓ และส่งคืนงบประมาณจำนวน ๕.๘๐๔๕ ล้านบาท ส่วนงบประมาณที่เหลือเป็นค่าใช้จ่ายที่มีภาระผูกพัน

๒.๒) งบประมาณที่จัดสรร ๐.๐๑๑๕ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๗๔.๘๘๒๙ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๐.๐๑๑๕ ล้านบาท (ร้อยละ ๑๐๐.๐๐)

๓) ผลการติดตามระดับพื้นที่ โดยสอบถามเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด และผู้จัดการสหกรณ์ จำนวน ๙ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี ลำปาง พิชณุโลก ปราจีนบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี มหาสารคาม ร้อยเอ็ด บุรีรัมย์ ในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๖๓ สรุปผลดังนี้

๓.๑) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

(๑) ผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ส่งผลให้การดำเนินโครงการฯ ในพื้นที่ที่มีความล่าช้า เนื่องจากแรงงานในการก่อสร้างไม่สามารถเดินทางข้ามพื้นที่ได้ และไม่สามารถขนส่งวัสดุอุปกรณ์ได้

(๒) เกษตรกรยังไม่ได้เข้ามาใช้บริการ เนื่องจากยังไม่ถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิต รวมทั้งการก่อสร้างโครงสร้างปัจจัยพื้นฐานยังไม่แล้วเสร็จ

(๓) สถาบันเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนเงินทุนในการก่อสร้างปัจจัยพื้นฐาน ร้อยละ ๙๐.๐๐ จากเดิมที่ภาครัฐให้การสนับสนุน ร้อยละ ๗๐ และสถาบันเกษตรกรขอสมทบ ร้อยละ ๓๐.๐๐ เหลือร้อยละ ๑๐.๐๐ เนื่องจากสถาบันเกษตรกรบางแห่งมีเงินสมทบไม่เพียงพอ เมื่อได้รับการสนับสนุนเงินทุน สถาบันเกษตรกรต้องกู้ยืมเพื่อมาสมทบตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ และมีความต้องการปัจจัยการผลิตพื้นฐานมากกว่า ๑ อย่าง ซึ่งตามเกณฑ์การเสนอขอรับการสนับสนุนโครงสร้างปัจจัยพื้นฐานได้แค่ ๑ อย่างต่อสถาบันเกษตรกร จึงทำให้ไม่สามารถดูแลผลผลิตให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานของตลาด นอกจากนี้บางแห่งมีข้อจำกัด ด้านพื้นที่ที่มีขนาดเล็ก ไม่สามารถขยายพื้นที่เพื่อรองรับการจัดสรรปัจจัยพื้นฐานทางโครงสร้าง ควรเพิ่มการสนับสนุนเงินทุนให้กับสถาบันเกษตรกร ให้มากขึ้น โดยพิจารณาจากพื้นที่ และศักยภาพในการบริหารจัดการงานของสถาบันเกษตรกร เพราะบางสถาบันสหกรณ์เป็นสถาบันที่มีศักยภาพแต่ยังขาดปัจจัยพื้นฐานทางการผลิตอีกหลายอย่าง

(๔) สถาบันเกษตรกรบางแห่งมีความพร้อมด้านปัจจัยการผลิต การบริการ องค์ความรู้ของสมาชิกเกษตรกร แต่ขาดการประสานงานด้านการตลาดให้กับสถาบันเกษตรกร ภาครัฐจึงควรช่วยประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีช่องทางการตลาดมากยิ่งขึ้นเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งด้านองค์ความรู้ การบริการ รวมถึงผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเป็นช่องทางการตลาดของเกษตรกรสมาชิกในการจัดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร โดยให้ภาครัฐจัดเวทีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างสถาบันเกษตรกร จะส่งผลให้มีการประสานงานเชื่อมโยงเครือข่ายกันง่ายขึ้น และทำให้รับรู้ความต้องการสินค้าของแต่ละสถาบันเกษตรกรในการแลกเปลี่ยน ซื้อขายกันง่ายขึ้น

๓.๒.๑๒ โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของ กษ.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อติดตามประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป้าหมายการติดตาม ๑๒ โครงการ

๑) กิจกรรมติดตาม ดำเนินการรวบรวมข้อมูล เพื่อจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ โดยมีการเผยแพร่ข้อมูลทางเว็บไซต์ของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และเสนอผู้บริหารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แล้ว ๔ ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

๒) กิจกรรมนิเทศโครงการ ประกอบด้วย การจัดทำเอกสารงบประมาณโดยสังเขปของแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ดำเนินการ ๑ เรื่อง จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายงบประมาณของแผนงานฯ จำนวน ๔ ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

๓) งบประมาณที่จัดสรร ๑.๔๑๖๐ ล้านบาท (ปรับลดจาก ๒.๗๑๖๐ ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว ๑.๓๔๕๘ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๕.๐๔)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางรายงานความก้าวหน้ารายโครงการ

๑. โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส

ไตรมาสที่ ๔ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
วัตถุประสงค์โครงการ	๑. เพื่อพัฒนาระบบแผนที่แปลงที่ดินของ ส.ป.ก. เป็นมาตรฐานสากล และมีความละเอียด แม่นยำสูง ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการสำรวจรังวัดแปลงที่ดินของ ส.ป.ก. ๒. เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เกษตรกร ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มาใช้บริการ ๓. เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
เป้าหมายของโครงการ	เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และผู้เข้ามาใช้บริการกับ ส.ป.ก.
ระยะเวลาของโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓	จำนวน ๓๔๒,๓๔๕,๗๐๐ บาท
แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม					
๑.๑ ปรับปรุงแผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK GNSS NETWORK	ไร่	๒๕๔,๐๐๐	๒๑๔,๒๒๘	๘๔.๓๔	
๑.๒ การให้บริการศูนย์บริการประชาชน	ราย	๑๔๓,๐๐๐	๓๙๑,๔๕๙	๒๗๓.๗๕	- เนื่องจากมีการเพิ่มการให้บริการในพื้นที่ โดยมีรถบริการให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องจากหน่วยงานอื่นที่ลงเข้ามาด้วย
๑.๓ จัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร และผู้ไร้ที่ดินทำกิน	ราย	๕๙,๐๐๐	๔๕,๗๕๕	๗๗.๕๕	- การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ส่งผลให้ไม่สามารถเข้าพื้นที่รังวัดสอบสิทธิ และประชุม คปอ.
๑.๔ การตรวจสอบที่ดิน	ไร่	๓,๓๐๐,๐๐๐	๔,๙๘๒,๕๔๑	๑๕๐.๙๙	
๑.๕ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๓๔๒,๓๔๕,๗๐๐	๓๓๓,๙๘๓,๓๐๐	๙๗.๕๖	- งบประมาณเบิกจ่ายรวมยอด PO และกันเงิน

๒. โครงการศึกษาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและประชาชน
ไตรมาสที่ ๔ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร
 วัตถุประสงค์โครงการ เพื่อปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและประชาชน
 เป้าหมายของโครงการ จัดจ้างที่ปรึกษาศึกษาการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและประชาชน
 ระยะเวลาของโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
 งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓ จำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
 แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร					
๑.๑ การจ้างที่ปรึกษา	ฉบับ	๑	-	-	- ยกเลิกโครงการโดยโอนงบประมาณคืนตาม พ.ร.บ. โอนงบประมาณ เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙)
๑.๒ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	-	-	

๓. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
ไตรมาสที่ ๔ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ	กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมวิชาการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมฝนหลวงและการบินเกษตรกร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
วัตถุประสงค์โครงการ	เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการการเกษตร เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ เป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่
เป้าหมายของโครงการ	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอละ ๑ ศูนย์ รวม ๘๘๒ ศูนย์ และศูนย์เครือข่าย ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ด้านบัญชี ศูนย์เรียนรู้พืชผัก ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ฯลฯ
ระยะเวลาของโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓	จำนวน ๓๒๗,๗๒๓,๑๐๐ บาท
แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. กรมส่งเสริมการเกษตร					
๑.๑ การพัฒนาศักยภาพ ศพก. และศูนย์เครือข่าย					
๑) การพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	ศูนย์	๘๘๒	๘๘๒	๑๐๐.๐๐	
๒) การพัฒนาศูนย์เครือข่าย ศพก.	ศูนย์	๒,๖๔๖	๒,๖๔๖	๑๐๐.๐๐	
๑.๒ กิจกรรมสนับสนุนการให้บริการของ ศพก. และเครือข่าย					
๑) การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day)	ศูนย์	๘๘๒	๓๖๑	๔๐.๙๓	- ยกเลิกกิจกรรมในส่วนที่เหลือ ตัดเงินคืนกรม ฯ
๒) การสนับสนุนการให้บริการวิชาการและข้อมูลข่าวสาร	ศูนย์	๘๘๒	๘๓๘	๙๕.๐๑	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			ค่าจ้าง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑.๓ กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรผู้นำ					
๑) จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรผู้นำ	ราย	๒๖,๔๖๐	๒๖,๔๖๐	๑๐๐.๐๐	
๒) พัฒนาเกษตรกรผู้นำ ศพก. เครือข่าย	ราย	๑๑,๗๔๒	๑๑,๖๑๕	๙๘.๙๒	
๑.๔ การพัฒนาศูนย์เครือข่าย					
๑) อบรมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่อารักขาพืชหลักสูตร	ราย	๓๓๕	๓๓๕	๑๐๐.๐๐	
การเป็นหมอพืช และการดำเนินงานคลินิกพืช					
๒) การพัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน					
๒.๑) จัดกระบวนการเรียนรู้แก่เกษตรกร ด้านการจัดการ	ศูนย์	๑,๗๖๔	๑,๗๔๘	๙๙.๐๙	
ศัตรูพืช (ศูนย์)					
๒.๒) สนับสนุนการจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการศัตรูพืช	แปลง	๑๕๔	๑๕๐	๙๗.๔๐	
อย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่					
๓) การดำเนินงานแปลงติดตามสถานการณ์และการเตือน					
การระบาดของศัตรูพืชฯ					
- สนับสนุนการสำรวจติดตามแปลงติดตามสถานการณ์	แปลง	๓,๐๙๒	๓,๐๙๒	๑๐๐.๐๐	
ศัตรูพืช การจัดระดับขั้นและการคัดเลือก ศจช. ดีเด่น					
๔) ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการจัดการดินและปุ๋ยอย่างมี					
ประสิทธิภาพ					
- จัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ย	ศูนย์	๘๘๒	๘๗๑	๙๘.๗๕	
๑.๕ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๒๐๓,๖๐๗,๓๐๐	๒๐๐,๙๑๗,๕๐๐	๙๘.๖๘	
๒. กรมปศุสัตว์					
๒.๑ พัฒนาความพร้อมและปรับปรุงฐานเรียนรู้ด้านปศุสัตว์	ศูนย์	๘๘๒	๘๘๒	๑๐๐.๐๐	
๒.๒ ศูนย์เครือข่าย ศพก. ด้านปศุสัตว์	ศูนย์	๘๘๒	๘๘๒	๑๐๐.๐๐	
๒.๓ พัฒนาเกษตรกรเครือข่ายที่มีศักยภาพ	ราย	๘,๘๒๐	๘,๘๙๔	๑๐๐.๘๔	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			ค่าชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๒.๔ พัฒนาฟาร์มต้นแบบด้านอาหารสัตว์ใน ศพก. ด้านปศุสัตว์	แห่ง	๖๔	๖๒	๙๖.๘๘	
๒.๕ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๒๐,๙๐๔,๔๐๐	๒๐,๗๘๖,๙๐๐	๙๙.๔๔	
๓. กรมประมง					
๓.๑ พัฒนาแปลงเรียนรู้ด้านการประมง					
๑) ศูนย์หลัก	ศูนย์	๘๘๒	๘๘๒	๑๐๐.๐๐	
๒) ศูนย์เครือข่าย					
๒.๑) รายเดิม	ศูนย์	๔,๔๑๐	๔,๔๑๐	๑๐๐.๐๐	
๒.๒) รายใหม่	ศูนย์	๘๘๒	๘๘๒	๑๐๐.๐๐	
๓.๒ พัฒนาศูนย์เรียนรู้และหลักสูตรด้านการประมง	ศูนย์	๘๘๒	๘๘๒	๑๐๐.๐๐	
๓.๓ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตด้านการเกษตร	ราย	๘๘,๒๐๐	๘๙,๔๖๗	๑๐๑.๔๔	
๓.๔ ร่วมจัดกิจกรรมวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	ครั้ง	๘๘๒	๓๗๓	๔๒.๒๙	
๓.๕ สนับสนุนภารกิจการงานตามนโยบายของรัฐบาล/SC/COO	ศูนย์	๘๘๒	๙๓๐	๑๐๕.๔๔	
และงานบูรณาการระหว่างหน่วยงาน					
๓.๖ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๓๐,๑๓๔,๐๐๐	๓๐,๐๗๘,๗๕๕	๙๙.๘๒	
๔. กรมหม่อนไหม					
๔.๑ พัฒนา ศพก. หลัก	ศูนย์	๓	๓	๑๐๐.๐๐	
๔.๒ พัฒนาศูนย์เครือข่าย	ศูนย์	๒๙	๒๙	๑๐๐.๐๐	
๑) ศูนย์เดิม ปี ๖๑	ศูนย์	๓	๓	๑๐๐.๐๐	
๒) ศูนย์เดิม ปี ๖๒	ศูนย์	๑๒	๑๒	๑๐๐.๐๐	
๓) ศูนย์ใหม่ ปี ๖๓	ศูนย์	๑๔	๑๔	๑๐๐.๐๐	
๔.๓ พัฒนาและส่งเสริมอาชีพเกษตรกร	ราย	๕๐๐	๓,๑๘๓	๖๓๖.๖๐	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			ค่าชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๔.๔ กิจกรรมสนับสนุนการให้บริการ					
๑) ศูนย์หลัก	ศูนย์	๓	๓	๑๐๐.๐๐	
๒) ศูนย์เครือข่าย	ศูนย์	๒๙	๒๔	๘๒.๗๖	
๔.๕ จังหวัดที่ได้รับการจัดสรรให้เข้าร่วมดำเนินการ	ศูนย์	๙๔	๙๔	๑๐๐.๐๐	
๔.๘ ประสานงาน/ติดตามผลการดำเนินงาน	ครั้ง	๓๐	๓๐	๑๐๐.๐๐	
๔.๙ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๖,๒๑๑,๐๐๐	๕,๕๙๗,๙๐๐	๙๐.๑๓	
๕. กรมวิชาการเกษตร					
๕.๑ ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากผลงานวิจัยให้เกษตรกร	ราย	๖,๐๐๐	๗,๘๙๑	๑๓๑.๕๒	
๕.๒ ศพก. ที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี	ศูนย์	๒๐๐	๒๐๐	๑๐๐.๐๐	
๕.๓ การผลิตขยายศัตรูพืชธรรมชาติเพื่อนำไปให้เกษตรกรเครือข่ายของ ศพก. ผลิตขยายและปล่อยในแปลงการควบคุมศัตรูพืช	ชนิด	๑๖	๒๒	๑๓๗.๕๐	
๕.๔ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๑๔,๓๐๐,๐๐๐	๑๔,๒๒๗,๕๘๕	๙๙.๔๙	
๖. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์					
๖.๑ พัฒนาศักยภาพครูบัญชีประจำศูนย์เรียนรู้	ศูนย์	๘๘๒	๘๘๒	๑๐๐.๐๐	
๑) ดำเนินการจัดอบรมพัฒนาอาสาสมัครเกษตรกรด้านบัญชี (ครูบัญชี) ประจำฐานเรียนรู้	ราย	๘๘๒	๘๘๒	๑๐๐.๐๐	
๒) พัฒนารูขานเรียนรู้ด้านบัญชีประจำศูนย์เรียนรู้	ศูนย์	๘๘๒	๘๘๒	๑๐๐.๐๐	
๓) ให้บริการความรู้ด้านการจัดทำบัญชีแก่ผู้ที่สนใจ โดยครูบัญชีเกษตรกรอาสา	ศูนย์/ราย	๘๘๒	๘๘๒	๑๐๐.๐๐	
๔) ติดตามประเมินผล	ศูนย์	๑๗๗	๑๗๖	๙๙.๔๔	
๖.๒ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๒๙,๖๖๐,๑๐๐	๒๙,๖๕๙,๔๓๐	๙๙.๙๙	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			ค่าจ้าง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๗. กรมพัฒนาที่ดิน					
๗.๑ พัฒนาเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินใน ศพก.					
๑) การพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	ศูนย์	๘๘๒	๘๘๒	๑๐๐.๐๐	
๒) สนับสนุนการให้บริการ ศพก.	ศูนย์	๘๘๒	๘๗๖	๙๙.๓๒	
๗.๒ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๘,๗๓๑,๘๐๐	๘,๖๘๐,๒๔๕	๙๙.๔๑	
๘. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม					
๘.๑ การคัดเลือก ศพก. การขอความเห็นชอบการจัดตั้ง ศพก. เครือข่ายการพัฒนาฐานการเรียนรู้	ศูนย์	๑๔๐	๑๔๐	๑๐๐.๐๐	
๘.๒ สร้างและพัฒนาศูนย์เครือข่าย ศพก.	ศูนย์	๑๔๐	๑๔๐	๑๐๐.๐๐	
๘.๓ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๕,๖๕๐,๕๐๐	๕,๔๑๒,๐๐๐	๙๕.๗๘	
๙. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร					
๙.๑ พัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจการเกษตรอาสาประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร					
๑) กิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพ ศกอ. ด้านการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	ราย	๘๘๒	๘๘๒	๑๐๐.๐๐	
๒) กิจกรรมถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ Application กระดานเศรษฐกิจการเกษตรมีโอกาส ให้เกษตรกรแปลงใหญ่ ณ ศพก. เพื่อให้เกษตรกรแปลงใหญ่คำนวณต้นทุนการผลิตของตนเอง	ราย	๗๒๐	๗๒๐	๑๐๐.๐๐	
๓) กิจกรรมขับเคลื่อน ศพก. เพื่อส่งเสริมบทบาท ศกอ. ในท้องถิ่น	ศูนย์	๘๘๒	๘๘๒	๑๐๐.๐๐	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			ค่าจ้าง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๔) กิจกรรมอบรมและสาธิตการเกษตรไทยด้วย ปรัชญาเศรษฐกิจการเกษตร	ราย	๑,๐๘๐	๑,๐๘๐	๑๐๐.๐๐	
๕) ติดตามและประเมินผล	เรื่อง	๑	๑	๑๐๐.๐๐	
๙.๒ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๘,๕๒๔,๐๐๐	๘,๕๑๕,๑๐๐	๙๙.๙๐	
๑๐. งบประมาณที่เบิกจ่ายรวมทั้งสิ้น	บาท	๓๒๗,๗๒๓,๑๐๐	๓๒๓,๘๗๕,๔๑๕	๙๘.๘๓	

๔. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer)

ไตรมาสที่ ๔ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ	กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
วัตถุประสงค์โครงการ	เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรสมาชิกมีศักยภาพทั้งทางด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร และให้เกษตรกรสมาชิกกลุ่มเป้าหมายมีรายได้เพิ่มขึ้น พร้อมทั้งจะพัฒนาให้มีคุณสมบัติของสมาชิกปราดเปรี๊อง (Smart Farmer)
เป้าหมายของโครงการ	เกษตรกร ๕๙,๘๑๐ ราย
ระยะเวลาของโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓	จำนวน ๑๒๓,๒๖๒๑ บาท
แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. กรมส่งเสริมการเกษตร					
๑.๑ การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่					
๑) การขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่					
- สัมมนาเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่	ราย	๔๐	๔๐	๑๐๐.๐๐	
๒) พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer	ราย	๒,๘๗๕	๓,๐๐๒	๑๐๔.๔๒	
๓) สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่					
- อบรมหลักสูตรเพิ่มศักยภาพ Young Smart Farmer	ราย	๔๕๐	๔๕๓	๑๐๐.๖๗	
๔) อบรมเพิ่มศักยภาพการดำเนินงาน					
- ศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่	ราย	๑,๕๔๐	๑,๑๔๐	๗๔.๐๓	
๕) อบรมเตรียมความพร้อมทหารกองประจำการสู่การเป็นทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่	ราย	๒๐๐	๑๔๐	๗๐.๐๐	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			ค่าจ้าง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑.๒ การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)					
๑) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer	ราย	๑๗,๖๔๐	๑๘,๒๒๑	๑๐๓.๒๙	
๒) พัฒนา Smart Farmer ผู้ประกอบการต้นแบบ	ราย	๓๗๕	๓๐๐	๘๐.๐๐	
๑.๓ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๕๓,๑๒๗,๐๐๐	๕๒,๗๕๖,๒๐๐	๙๙.๓๐	
๒. กรมการข้าว					
๒.๑ กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง					
๑) สํารวจคัดกรองเกษตรกร จากฐานข้อมูล ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑	ราย	๑๔,๐๐๐	๕,๖๒๓	๔๐.๑๖	
๒) อบรมหลักสูตร "พัฒนาเกษตรกรวิทยากรมืออาชีพ" ให้เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบด้านข้าว (Model Smart Farmer) ๑ รุ่น	ราย	๑๐๐	๗๗	๗๗.๐๐	
๓) อบรมหลักสูตร "วิทยากรด้านข้าวเบื้องต้น" ให้แก่ เกษตรกรระดับ Existing Smart Farmer เพื่อพัฒนาเป็นเกษตรกร ปราดเปรื่องต้นแบบด้านข้าว Model Smart Farmer จำนวน ๓ รุ่น	ราย	๑๗๐	๑๕๑	๘๘.๘๒	
๔) อบรมหลักสูตร "เกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง" ให้แก่เกษตรกรระดับ Developing Farmer จำนวน ๕ รุ่น	ราย	๕๐	๔๙	๙๘.๐๐	
๕) อบรมหลักสูตร "พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่" (Young Smart Farmer) ๑ รุ่น	ราย	๕๐	๔๔	๘๘.๐๐	
๖) ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง และเกษตรกร รุ่นใหม่ผ่านการอบรมฯ เพื่อจำแนกระดับเกษตรกรแต่ละกลุ่ม และจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกร	ราย	๘๕๐	-	-	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			ค่าจ้าง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๒.๒ การคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นและสถาบันเกษตรกร					
๑) คัดเลือกศูนย์ข้าวชุมชนและชวานาดีเด่น	สาขา	๔	๔	๑๐๐.๐๐	
๒) จัดทำสื่อเผยแพร่ใบธง	ฉบับ	๙	๙	๑๐๐.๐๐	
๓) จัดทำสื่อเผยแพร่	ชุด	๑	๑	๑๐๐.๐๐	
๒.๔ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๑๖,๖๕๕,๐๐๐	๑๒,๘๘๓,๐๐๐	๗๗.๓๕	
๓. กรมปศุสัตว์					
๓.๑ พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer	ราย	๑,๗๐๐	๑,๗๒๙	๑๐๑.๗๑	
๓.๒ พัฒนาอาสาปศุสัตว์สู่ Smart Farmer	ราย	๗๗๐	๗๗๓	๑๐๐.๓๙	
๓.๓ พัฒนา Smart Farmer ต้นแบบ	ราย	๓,๘๔๐	๓,๘๗๐	๑๐๐.๗๘	
๓.๔ สร้างผู้นำเยาวชนเกษตรกรด้านปศุสัตว์	ราย	๗๙๐	๗๘๐	๙๘.๗๓	
๓.๕ พัฒนาเจ้าหน้าที่ Smart Officer	ราย	๑๐๐	-	-	
๓.๖ สนับสนุนวัสดุการเกษตร	ราย	๗,๑๐๐	๖,๓๖๗	๘๙.๖๘	
๓.๗ ถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ	ราย	๑๕๔	๑๔๖	๙๔.๘๑	
๓.๘ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๖,๘๙๕,๕๐๐	๖,๘๔๐,๐๐๐	๙๙.๒๐	
๔. กรมประมง					
๔.๑ พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer (คัดเลือกเกษตรกร)	ราย	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๐๐.๐๐	
๑) อบรม/ถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart famer	ราย	๑๐,๒๐๐	๑๐,๒๐๐	๑๐๐.๐๐	
๒) อบรม/ถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาเกษตรกรสู่ Yong Smart famer	ราย	๒๐๐	๒๐๐	๑๐๐.๐๐	
๔.๒ ถอดองค์ความรู้ Existing Smart Farmer ต้นแบบ	ราย	๒๓๑	๒๓๑	๑๐๐.๐๐	
๔.๓ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๑๘,๑๘๘,๕๐๐	๑๗,๖๒๗,๒๐๐	๙๖.๙๑	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			ค่าชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๕. กรมหม่อนไหม					
๕.๑ กำหนดนโยบายและติดตามการดำเนินงานโครงการ					
๑) จัดประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานพัฒนาหม่อนไหม	ครั้ง	๒	๑	๕๐.๐๐	
อาสา Smart Farmer และ Smart Officer กรมหม่อนไหม					
๒) จัดประชุมชี้แจงโครงการ "Smart Farmer หม่อนไหม/	ครั้ง	๑	๑	๑๐๐.๐๐	
หม่อนไหมอาสา"					
๓) จัดประชุมสรุปผลการดำเนินงานโครงการ	ครั้ง	๑	-	-	
๕.๒ ขึ้นทะเบียนและตรวจสอบคุณสมบัติก่อนได้รับการพัฒนา					
๑) ขึ้นทะเบียนเกษตรกร Smart Farmer หม่อนไหม	ราย	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๑๐๐.๐๐	
(รายใหม่)					
๒) ตรวจสอบคุณสมบัติเกษตรกร Smart Farmer หม่อนไหม	ราย	๒,๘๙๐	๒,๖๙๐	๙๓.๐๘	
๕.๓ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งาน Smart Farmer หม่อนไหม/					
หม่อนไหมอาสา					
๑) คัดเลือกตัวแทนเกษตรกร Smart Farmer หม่อนไหม	ราย	๒๑	๒๑	๑๐๐.๐๐	
๒) จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์จุดดำเนินงานของ	ป้าย	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๑๐๐.๐๐	
Smart Farmer					
๓) จัดทำ E-Book แนะนำ เกษตรกร Smart Farmer	ชุด	๑	๑	๑๐๐.๐๐	
หม่อนไหม/หม่อนไหมอาสา					
๔) จัดทำ E-Mapping แนะนำถิ่นที่อยู่ของเกษตรกร	ชุด	๑	๑	๑๐๐.๐๐	
Smart Farmer หม่อนไหม/หม่อนไหมอาสา					
๕.๔ ติดตามนิเทศงานโครงการ	ครั้ง	๑๒	๑๒	๑๐๐.๐๐	
๕.๕ อำนวยความสะดวกกรมหม่อนไหม	หน่วยงาน	๑	๑	๑๐๐.๐๐	
๕.๖ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๕,๗๒๐,๐๐๐	๕,๕๔๖,๗๐๐	๙๖.๙๗	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๖. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม					
๖.๑ พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องในเขตปฏิรูปที่ดิน (Smart Farmer)	ราย	๓,๐๐๐	๓,๓๒๓	๑๑๐.๗๗	
๖.๒ สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่	ราย	๑,๒๐๐	๑,๒๐๙	๑๐๐.๗๕	
๖.๓ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๒๒,๖๗๖,๑๐๐	๒๑,๔๓๒,๗๐๐	๙๔.๕๒	
๗. งบประมาณที่เบิกจ่ายรวมทั้งสิ้น	บาท	๑๒๓,๒๖๒,๑๐๐	๑๑๗,๐๘๕,๘๐๐	๙๔.๙๙	

๕. โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร

๕.๑ โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่

ไตรมาสที่ ๔ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมวิชาการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
วัตถุประสงค์โครงการ	๑. เพื่อรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย ๒. เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติตามระบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และสามารถนำไปปรับใช้เพื่อการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ๓. เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๑ และสามารถพัฒนาไปสู่ขั้นที่ ๒ และขั้นที่ ๓ ได้ต่อไป
เป้าหมายของโครงการ	เกษตรกร ๗๐,๐๐๐ ราย
ระยะเวลาของโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓	จำนวน ๑๔๘,๐๙๕,๕๐๐ บาท
แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			ค่าจ้าง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์					
๑.๑ การบริหารจัดการในภาพรวม - คัดเลือกเกษตรกรเป็นจุดเรียนรู้	แห่ง	๔,๕๐๐	๕,๔๑๒	๑๒๐.๒๗	
๑.๒ การส่งเสริมองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการ ๑) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - เกษตรกร	ราย	๗๐,๐๐๐	๒๑,๒๘๐	๓๐.๔๐	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑.๓ การจัดทำฐานข้อมูลของเกษตรกร	ราย	๗๐,๐๐๐	๒๐,๘๗๘	๒๙.๘๓	
๑.๔ การประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้	ครั้ง	๗๖	๓๑๔	๔๑๓.๑๖	
๑.๕ การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบเกษตรกรระดับจังหวัด	ราย	๗๐,๐๐๐	๒๖,๕๙๔	๓๗.๙๙	
๑.๖ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๖,๓๔๔,๕๐๐	๕,๒๕๘,๖๐๓	๘๒.๘๘	
๒. กรมการข้าว					
๒.๑ ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว					
๑) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้/การสร้างเครือข่าย	ราย	๙,๒๖๑	๕,๒๙๕	๕๗.๑๘	- จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน ๒๐๕ แห่ง
๒) ศึกษาดูงานภายใน/ภายนอก	ราย	๙,๒๖๑	๑๖๕	๑.๗๘	- ศึกษาดูงาน จำนวน ๑ แห่ง
๓) การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านข้าวจัดทำแผนบูรณาการ	ราย	๙,๒๖๑	๕,๔๖๐	๕๘.๙๖	- เนื่องจากเป้าหมายเกษตรกรมีจำนวนมาก
๔) จัดทำแปลงเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว	แห่ง/ราย	๒๐๖	๑๖๕	๘๐.๑๐	เจ้าหน้าที่มีน้อย และ กษ. แจ้งเป้าหมาย
๕) จัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์/สร้างการรับรู้	ครั้ง/ราย	๒๐๖	๒๐๖	๑๐๐.๐๐	จุดเรียนรู้มาล่าช้า จึงทำให้ไม่สามารถ
๖) ส่งเสริมการตลาด	แห่ง/ราย	๒๐๖	๑๖๕	๘๐.๑๐	ดำเนินงานได้อย่างตามเป้าหมาย
๗) ติดตามให้คำแนะนำเกษตรกร	ครั้ง/ราย	๙,๒๖๑	๕,๔๖๐	๕๘.๙๖	
๒.๒ งบประมาณเบิกจ่าย	บาท	๕,๗๕๐,๐๐๐	๔,๕๖๘,๖๐๐	๗๙.๔๕	
๓. กรมปศุสัตว์					
๓.๑ พัฒนาผลผลิตและการตลาดกลุ่มเครือข่าย	เครือข่าย	๕๐๐	๔๙๑	๙๘.๒๐	
๓.๒ ติดตามดูแล และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรเกษตรทฤษฎีใหม่	ราย	๑๑๐,๐๐๐	๑๘๓,๕๐๕	๑๖๖.๘๒	- ปรับลดเป้าหมายจาก ๒๑๐,๐๐๐ ราย
๓.๓ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๒๗,๘๓๓,๘๐๐	๒๗,๔๙๙,๕๕๕	๙๘.๘๐	เป็น ๑๑๐,๐๐๐ บาท
๔. กรมประมง					
๔.๑ การบริหารจัดการในภาพรวม					
- เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	ราย	๗๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๒	๑๐๐.๐๐	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๔.๒ การส่งเสริมองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการ - การส่งเสริมองค์ความรู้ด้านประมง	ราย	๗๐,๐๐๐	๖๙,๔๑๙	๙๙.๑๗	- ปรับลดงบประมาณตาม พรบ. โอนงบ ๒๕๖๓ จากเดิม ๕๐,๖๘๓๕๐๐ บาท
๔.๓ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต - เกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	ราย	๗๐,๐๐๐	๖๙,๓๙๓	๙๙.๑๓	
- สนับสนุนพันธุ์ปลากินพืช (๑,๐๐๐ ตัวต่อราย)	ตัว	๗๐,๐๐๐,๐๐๐	๖๙,๓๙๓,๐๐๐	๙๙.๑๓	
๔.๔ การประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้	ครั้ง	๖๙๓	๕๕๔	๗๙.๙๔	
๔.๕ การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบเกษตรกร - การติดตามตรวจเยี่ยมระดับจังหวัด	ราย	๗๐,๐๐๐	๖๙,๗๐๐	๙๙.๕๗	
๔.๖ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๔๑,๘๒๔,๔๐๐	๔๑,๒๗๖,๓๐๐	๙๘.๖๙	
๕. กรมหม่อนไหม					
๕.๑ การบริหารจัดการในภาพรวม - เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	ราย	๑,๒๐๐	๕,๕๗๘	๔๖๔.๘๓	- ปรับลดเป้าหมายจาก ๑,๕๐๐ ราย เป็น ๑,๒๐๐ ราย
๕.๒ การส่งเสริมองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการ ๑) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้	จุด	๙๒	๓๒๒	๓๕๐.๐๐	
๑) จัดทำจุดเรียนรู้เกษตรกรทฤษฎีใหม่ด้านหม่อนไหม	จุด	๒๑	๒๑	๑๐๐.๐๐	
๕.๓ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ๑) เกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุน	ราย	๑๐๐	๔,๖๔๘	๔,๖๔๘.๐๐	
๒) สนับสนุนหม่อนพันธุ์ดีชำถุง	ถุง	๒๐,๐๐๐	๙๑,๔๖๘	๔๕๗.๓๔	
๕.๔ การประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้	ครั้ง	๑	๑	๑๐๐.๐๐	
๕.๕ การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบเกษตรกร - การติดตามตรวจเยี่ยมระดับจังหวัด	ราย	๑,๒๐๐	๖๙๑	๕๗.๕๘	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๕.๖ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๖,๖๙๒,๒๐๐	๕,๑๑๑,๓๐๐	๗๖.๓๘	- ปรับลดงบประมาณตาม พรบ. โอนงบ ๒๕๖๓ จากเดิม ๗,๖๓๘,๐๐๐ บาท
๖. กรมวิชาการเกษตร					
๖.๑ การบริหารจัดการในภาพรวม					
- เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	ราย	๒๕๐	๒๘๙	๑๑๕.๖๐	
๖.๒ การส่งเสริมองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการ					
๑) จัดทำแปลงต้นแบบ	ไร่	๑,๒๕๐	๒,๕๑๖	๒๐๑.๒๘	
๒) อบรมให้ความรู้ตามความต้องการของกลุ่ม	ราย	๒๕๐	๒๘๙	๑๑๕.๖๐	
๖.๓ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต					
๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนตามความรับผิดชอบ	ราย	๒๕๐	๒๘๙	๑๑๕.๖๐	
ของกรมวิชาการเกษตร					
๒) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนตามความรับผิดชอบ	ราย	๒๕๐	-	-	- งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการจัดหาปัจจัยการผลิต
ของหน่วยงานอื่น					
๖.๔ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๓,๗๖๓,๙๐๐	๓,๗๔๖,๐๐๐	๙๙.๕๒	
๗. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์					
๗.๑ ชักซ้อม/อบรมครูบัญชี (ครู ๑ คน : เกษตรกร ๓๐ คน)	ราย	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑๐๐.๐๐	
๗.๒ อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๒	๑๐๐.๐๑	
๗.๓ กำกับแนะนำการจัดทำบัญชี โดยครูบัญชี	ราย	๒๑,๐๐๐	๒๑,๑๘๘	๑๐๐.๙๐	
(๗๐% ของเป้าหมาย)					
๗.๔ ติดตามการจัดทำบัญชี โดยครูบัญชี (๗๐% ของเป้าหมาย)	ราย	๒๑,๐๐๐	๒๑,๐๑๘	๑๐๐.๐๙	
๗.๕ ติดตามประเมินผล	ราย	๑,๑๒๕	๑,๑๓๖	๑๐๐.๙๘	
๗.๖ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๑๓,๓๒๐,๐๐๐	๑๓,๓๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๘. กรมพัฒนาที่ดิน					
๘.๑ สนับสนุนงานพัฒนาที่ดินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ - เกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการปรับปรุงบำรุงดิน	ราย	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐	
๘.๒ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๓๑,๖๐๐,๐๐๐	๓๐,๗๑๔,๘๐๐	๙๗.๒๐	
๙. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม					
๙.๑ การส่งเสริมองค์ความรู้ - เกษตรกรได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้เกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	ราย	๓,๕๐๐	๓,๖๙๐	๑๐๕.๔๓	
๙.๒ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	ราย	๓,๕๐๐	๓,๖๙๐	๑๐๕.๔๓	
๑) เกษตรกรต้นแบบ	ราย	๒๔๔	๒๓๙	๙๗.๙๕	
๒) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	ราย	๓,๒๕๖	๓,๔๕๑	๑๐๕.๙๙	
๙.๓ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๑๐,๙๖๖,๗๐๐	๑๐,๒๙๖,๗๐๐	๙๓.๘๙	- ปรับลดงบประมาณตาม พรบ. โอนงบ ๒๕๖๓ จากเดิม ๑๒,๗๐๑,๐๐๐ บาท
๑๐. งบประมาณที่เบิกจ่ายรวมทั้งสิ้น	บาท	๑๒๐,๒๖๑,๗๐๐	๑๑๔,๒๙๒,๓๐๓	๙๕.๐๔	

๕. โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร

๕.๒ เกษตรกรรมทางเลือก/เกษตรผสมผสาน

๕.๒.๑ เกษตรกรรมทางเลือก (โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน)

ไตรมาสที่ ๔ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ

กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน

วัตถุประสงค์โครงการ

๑. เพื่อขยายผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา โดยสนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้กับการประกอบอาชีพได้
๒. เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้าได้

เป้าหมายของโครงการ

เกษตรกรจำนวน ๘,๑๓๒ ราย ได้รับการอบรมและมีความรู้ความเข้าใจในหลักการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน (ปรับเป้าหมายเดิม ๘,๕๖๐ ราย เนื่องจากสถานการณ์ระบาดของโรค COVID - ๑๙ ทำให้บางจังหวัดส่งคืนเป้าหมายเกษตรกร)

ระยะเวลาของโครงการ

ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐

งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓

จำนวน ๓๔,๖๖๕,๘๐๐ บาท

แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านที่ร่วมโครงการฯ	ศูนย์	๗๐	๙๙	๑๔๑.๔๓	- เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ส่งผลให้ศูนย์ปราชญ์ฯ บางแห่งไม่สามารถจัดฝึกอบรมได้ตามแผนจึงขอส่งคืนเป้าหมายเกษตรกร - ผลการใช้จ่ายงบอุดหนุนลดลงจากเดือนที่แล้ว เนื่องจากจังหวัดส่งคืนงบประมาณเหลือจ่าย - จำนวนเกษตรกรที่ติดตาม ยังขาดรายงานผลอีก ๒ จังหวัด
๒. เกษตรกรที่ได้รับการอบรม	ราย	๘,๑๓๒	๘,๕๖๐	๑๐๔.๐๓	
๓. เกษตรกรที่ติดตาม	ราย	๘,๑๓๒	๘,๓๓๕	๑๐๒.๕๐	
๔. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๓๔,๖๖๕,๘๐๐	๓๓,๗๕๐,๒๙๗	๙๗.๓๖	
๔.๑ งบอุดหนุน	บาท	๑๙,๕๐๐,๐๐๐	๑๘,๙๒๔,๐๘๙	๙๗.๐๕	
๔.๒ งบรายจ่ายอื่น	บาท	๑๕,๑๖๕,๘๐๐	๑๔,๘๒๖,๒๐๘	๙๗.๗๖	

๕. โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร

๕.๒ เกษตรกรรมทางเลือก/เกษตรผสมผสาน

๕.๒.๒ โครงการเกษตรผสมผสานในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ไตรมาสที่ ๔ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	กรมส่งเสริมสหกรณ์
วัตถุประสงค์โครงการ	๑. เพื่อใช้รูปแบบเกษตรผสมผสาน เป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งของเกษตรกรในการดำรงชีพตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรให้สมาชิกมีรายได้เพิ่ม
เป้าหมายของโครงการ	๒. เชื่อมโยงธุรกิจภายในสถาบันเกษตรกร ให้เข้มแข็งโดยการเพิ่มปริมาณการค้าเงินธุรกิจ รวมกันซื้อ รวมกันขาย เงินฝาก และบริการสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับเงินกู้จากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเพื่อสร้างระบบน้ำในไร่นา จำนวน ๑,๕๐๐ ราย พื้นที่ดำเนินการ ๗,๕๐๐ ไร่ ในพื้นที่ ๑๙ จังหวัด แบ่งเป็นสหกรณ์ ๗๘ แห่ง และกลุ่มเกษตรกร ๔๔ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๑๒๒ แห่ง
ระยะเวลาของโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓	จำนวน ๑๒,๖๕๔,๖๐๐ บาท
แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. แจกสถาบันเกษตรกรและคัดเลือกสมาชิกเข้าร่วมโครงการ					
๑.๑ สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	ราย	๑,๕๐๐	-	-	- ยกเลิกโครงการโดยปรับโอนงบประมาณเพื่อนำไปจัดทำร่าง พ.ร.บ. โอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. ๒๕๖๓ สำหรับเป็นค่าใช้จ่าย/บรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) และภัยพิบัติ ตาม มติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๓
๑.๒ สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	แห่ง	๑๒๒	-	-	
๑) สหกรณ์	แห่ง	๗๘	-	-	
๒) กลุ่มเกษตรกร	แห่ง	๔๔	-	-	
๑.๓ พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน	ไร่	๗,๕๐๐	-	-	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๒. จัดให้การอบรมและศึกษาดูงานแก่สมาชิกเป้าหมาย - อบรมและศึกษาดูงานการทำเกษตรผสมผสานในสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร	ราย	๑,๕๐๐	-	-	
๓. สนับสนุนเงินอุดหนุนปัจจัยการผลิต - สนับสนุนเงินอุดหนุนปัจจัยการผลิตให้แก่สมาชิกสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร รายละ ๖,๐๐๐ บาท	ราย	-	-	-	
๔. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๑๒,๖๕๔,๖๐๐	-	-	

๕. โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร

๕.๓ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร

๕.๓.๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

ไตรมาสที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ	กรมประมง
วัตถุประสงค์โครงการ	เสริมสร้างและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม สร้างความเข้มแข็ง และเปิดโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงองค์ความรู้ ความสำคัญในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมถึงสร้างเกษตรกรผู้นำเพื่อเป็นต้นแบบในการประกอบอาชีพให้แก่เกษตรกรรายอื่น ๆ ในพื้นที่ สร้างและนำความรู้ การเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นแกนในการสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนแก่เกษตรกรด้วยการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
เป้าหมายของโครงการ	เกษตรกร ๒,๕๒๐ ราย
ระยะเวลาของโครงการ	ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖
งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓	จำนวน ๔,๙๑๔,๐๐๐ บาท
แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดให้แก่เกษตรกร					
๑.๑ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกร	ราย	๒,๕๒๐	๒๕๒๐	๑๐๐.๐๐	
๑.๒ ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	ราย	๒,๕๒๐	๒๕๒๐	๑๐๐.๐๐	
๑.๓ ผลิตและสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำให้ผู้เข้าร่วมโครงการ	ล้านตัว	๗.๕๖	๗.๕๖	๑๐๐.๐๐	
๑.๔ ติดตามการใช้ความรู้และทักษะที่ได้จากการถ่ายทอดเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์และประเมินผล	ครั้ง	๑๖๘	๑๖๘	๑๐๐.๐๐	- ปรับเป้าหมาย เนื่องจากงบประมาณ ถูกตัดโดนเข้า พรบ. โอนงบประมาณรายจ่าย ประจำปี ๒๕๖๓
๒. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๔,๙๑๔,๐๐๐	๔,๔๙๔,๑๐๐	๙๑.๔๖	

๕. โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร

๕.๓ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร

๕.๓.๒ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรแก่สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผ่านกลไกการบัญชี

ไตรมาสที่ ๔ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
วัตถุประสงค์โครงการ	มุ่งเน้นให้สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพรายสินค้า ๑๔ ชนิด อีกทั้งให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
เป้าหมายของโครงการ	เกษตรกร ๔๐,๐๐๐ ราย
ระยะเวลาของโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓	จำนวน ๒,๐๕๗,๐๐๐ บาท
แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. ชักซ้อม/อบรมครูบัญชี (ครู ๑ ราย : เกษตรกร ๓๐ ราย)	ราย	๑,๓๓๓	๑๐๐	๗.๕๐	- ยุติโครงการ/กิจกรรม เพื่อปรับลดงบประมาณคงเหลือทั้งจำนวนเข้าสู่ พ.ร.บ. โอนงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๓ แต่มีการดำเนินการอบรมกลุ่มเป้าหมายก่อนการยุติโครงการ ทำให้มีผลงาน ๑,๕๑๕ ราย ในไตรมาสที่ ๓ - ปรับลดจาก ๒๖,๘๙๐,๐๐๐ บาท ตาม พ.ร.บ. โอนงบประมาณเหลือ ๒,๐๕๗,๐๐๐ บาท
๒. อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพรายสินค้า และศึกษาดูงาน	ราย	๔๐,๐๐๐	๑,๕๑๕	๓.๗๙	
๓. กำกับ แนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ (๗๐% ของเป้าหมาย)	ราย	๒๘,๐๐๐	-	-	
๔. ติดตามผลการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ (๗๐% ของเป้าหมาย)	ราย	๒๘,๐๐๐	-	-	
๕. ติดตามประเมินผล	ราย	๑,๕๐๐	-	-	
๖. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๒,๐๕๗,๐๐๐	๒,๐๕๖,๙๐๐	๙๙.๙๙	

๕. โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร

๕.๓ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร

๕.๓.๓ กิจกรรมยกระดับการผลิตผักและผลไม้คุณภาพของสถาบันเกษตรกรกลุ่มมาตรฐาน GAP

ไตรมาสที่ ๔ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ	กรมส่งเสริมสหกรณ์
วัตถุประสงค์โครงการ	เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรสมาชิกให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน รวมทั้ง สร้างผู้นำในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในการถ่ายทอดความรู้พื้นฐานในการผลิตสินค้ามาตรฐานสู่เกษตรกรสมาชิกในอนาคต
เป้าหมายของโครงการ	สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร จำนวน ๕๘ แห่ง ๑,๒๐๐ ราย ใน ๒ ชนิดสินค้า (ผักและผลไม้)
ระยะเวลาของโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓	จำนวน ๑๑,๗๔๖,๖๐๐ บาท
แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. จัดที่ปรึกษาเพื่อยกระดับการผลิตผักและผลไม้คุณภาพของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรกลุ่มมาตรฐาน GAP	สถาบัน	๑	๑	๑๐๐.๐๐	- จัดจ้างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นที่ปรึกษาในการยกระดับการผลิตผักและผลไม้คุณภาพของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
๒. ส่งเสริมสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในการยกระดับการผลิตผักและผลไม้คุณภาพสู่มาตรฐาน GAP	แห่ง	๕๘	-	-	สู่มาตรฐาน GAP
	ราย	๑,๒๐๐	๑๒๐๐	๑๐๐.๐๐	
๓. ร่วมลงพื้นที่ตรวจประเมินแปลงของสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	ครั้ง	๗	๗	๑๐๐.๐๐	- ที่ปรึกษาลงตรวจประเมินแปลงปลูกผักและผลไม้ของสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
๔. ติดตามและประเมินผล	ครั้ง	๗	-	-	ตามข้อกำหนดระบบการผลิตผักและผลไม้
๕. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๑๑,๗๔๖,๖๐๐	๒,๗๙๙,๙๐๐	๒๓.๘๔	ตามมาตรฐาน GAP (งวดที่ ๑) เรียบร้อยแล้ว

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
					<p>- ที่ปรึกษาอบรมให้ความรู้และตรวจสอบแปลงของสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย ๑,๒๐๐ ราย เรียบร้อยแล้ว อยู่ระหว่างสรุปผลการอบรมให้ความรู้และจัดทำคู่มือระบบการขอรับรองมาตรฐาน GAP</p> <p>- อยู่ระหว่างดำเนินการตามสัญญา ทั้งนี้ คาดว่าจะสามารถประมวลผลได้ในไตรมาสที่ ๒ ของงบประมาณ ๒๕๖๔</p>

๕. โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร

๕.๓ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร

๕.๓.๔ กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมศิลปหัตถกรรม/ศิลปาชีพบางไทร

ไตรมาสที่ ๔ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
วัตถุประสงค์โครงการ	เพื่อสนองงานตามโครงการพระราชดำริฯ สนับสนุน ส่งเสริม และอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมเป็นแหล่งฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่เกษตรกร บุตรหลานเกษตรกร หรือประชาชนทั่วไป ผู้ที่สนใจ และเกษตรกรในเขตปฏิรูป รวมทั้งพัฒนาทักษะ และศักยภาพเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินด้านงานศิลปหัตถกรรม
เป้าหมายของโครงการ	เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และประชาชนทั่วไปที่สนใจ จำนวน ๑,๐๐๐ ราย
ระยะเวลาของโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓	จำนวน ๗๖,๘๔๒,๒๐๐ บาท
แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. หลักสูตรศิลปาชีพเพื่อผู้สนใจ	ราย	๒๐๐	๑๙๐	๙๕.๐๐	- ปรับลดแผนจาก ๓๐๐ ราย เป็น ๒๐๐ ราย (หลักสูตรระยะยาว)
๒. หลักสูตรศิลปาชีพเพื่อเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	ราย	๘๐๐	๑,๐๒๒	๑๒๗.๗๕	- ผู้สนใจขอเข้าอบรมเพิ่มเติมจากแผน
๓. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๗๖,๘๔๒,๒๐๐	๕๐,๘๕๑,๔๐๐	๖๖.๑๘	

๕. โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร

๕.๔ โครงการส่งเสริมการผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต

ไตรมาสที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมพัฒนาที่ดิน

วัตถุประสงค์โครงการ

๑. เพื่อให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรสามารถจัดหาแม่ปุ๋ยมาจำหน่ายหรือให้บริการผสมปุ๋ยให้แก่สมาชิกได้อย่างเหมาะสม
๒. สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยลดลงไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕
๓. เพื่อให้เกษตรกรได้รับการตรวจวิเคราะห์ดินและความต้องการค่าวิเคราะห์ดินได้อย่างเหมาะสม

เป้าหมายของโครงการ

๑. สหกรณ์ ๑๖ สหกรณ์
๒. เกษตรกร ๑๕,๐๐๐ ราย

ระยะเวลาของโครงการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓

จำนวน ๗,๐๔๒,๒๐๐ บาท

แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. กรมส่งเสริมสหกรณ์					
๑.๑ สนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่สหกรณ์ในการจัดหาเครื่องผสมปุ๋ย	สหกรณ์	๑๖	๑๖	๑๐๐.๐๐	- เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ส่งผลให้กระบวนการอบรมและการขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่หยุดชะงักกรมส่งเสริมการเกษตร
๑.๒ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๑,๐๔๑,๖๐๐	๑,๐๔๑,๖๐๐	๑๐๐.๐๐	
๒. กรมพัฒนาที่ดิน					- กรมพัฒนาที่ดินปรับแผนการดำเนินงานเป็นเป้าหมาย ๑๕,๐๐๐ ราย จากเดิม ๔๐,๐๐๐ ราย เงินคืนคลัง ๓.๘๘๐๒ ล้านบาท
๒.๑ การวิเคราะห์ดินเพื่อสนับสนุนการใช้ปุ๋ยผสมเอง	ราย	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๐๐.๐๐	
๒.๒ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๖,๐๐๐,๐๐๐	๒,๑๑๙,๘๔๕	๓๕.๓๓	
๓. งบประมาณที่เบิกจ่ายรวมทั้งสิ้น	บาท	๗,๐๔๑,๖๐๐	๓,๑๖๑,๔๔๕	๔๔.๙๐	

๖. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

ไตรมาสที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

<p>หน่วยงานรับผิดชอบ</p> <p>วัตถุประสงค์โครงการ</p>	<p>กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม</p> <p>เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนภายในพื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้นโยบายที่ดินแห่งชาติในรูปแบบสหกรณ์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบสาธารณูปโภคในที่ดินที่ได้รับการจัดสรรให้กับเกษตรกรในรูปแบบแปลงรวม ส่งเสริมพัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์ ด้านประมง ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมในการปลูกพืช ให้คำแนะนำการผลิตพืชในพื้นที่ที่เหมาะสม สนับสนุนการใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดรายจ่าย สร้างรายได้ รวมทั้งพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น</p>
<p>เป้าหมายของโครงการ</p>	<p>ส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนภายในพื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้นโยบายที่ดินแห่งชาติในรูปแบบสหกรณ์ ๑๖๕ พื้นที่ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคในที่ดินที่ได้รับการจัดสรรให้กับเกษตรกรในรูปแบบแปลงรวม ๓๕ พื้นที่ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์และประมง ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีการผลิตพืช การปรับปรุงบำรุงดินให้แก่เกษตรกร จำนวน ๑๑,๙๙๕ ราย</p>
<p>ระยะเวลาของโครงการ</p>	<p>ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓</p>
<p>งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓</p>	<p>จำนวน ๕๓,๙๕๗,๙๐๐ บาท</p>
<p>แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓</p>	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. กรมส่งเสริมสหกรณ์					
๑.๑ แนะนำ ส่งเสริม บูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และติดตามการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพภายใต้โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในพื้นที่โครงการตามนโยบายรัฐบาล	พื้นที่	๑๖๕	๑๖๖	๑๐๐.๖๑	- กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับการจัดที่ดินตามนโยบายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนเพิ่ม ๑ พื้นที่ คือ ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดอำนาจเจริญ
๑.๒ จัดอบรมสมาชิกสหกรณ์ให้มีความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่	พื้นที่	๒๒	๒๒	๑๐๐.๐๐	
๑.๓ จำนวนสมาชิกสหกรณ์ที่ได้รับการอบรมให้มีความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	ราย	๑,๐๐๐	๑,๐๑๘	๑๐๑.๘๐	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑.๔ สมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการอบรมให้มีความรู้ ในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย (ร้อยละ ๓)	ราย	๑,๐๐๐	๓๕๔	๓๕.๔๐	
๑.๕ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๒,๙๔๓,๒๐๐	๒,๘๙๘,๒๐๐	๙๘.๔๗	
๒. กรมปศุสัตว์					
๒.๑ เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	ราย	๑,๐๐๐	๙๕๕	๙๕.๕๐	
๒.๒ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๙,๓๐๔,๗๐๐	๙,๒๘๒,๔๐๐	๙๙.๗๖	
๓. กรมประมง					
๓.๑ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	ราย	๒,๒๙๕	๒,๒๙๕	๑๐๐.๐๐	
๓.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิต	ราย	๒,๒๙๕	๒,๒๙๕	๑๐๐.๐๐	
๓.๓ จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ มีความรู้เพิ่มขึ้น	ราย	๑,๙๒๐	๒,๒๔๔	๑๑๖.๘๘	
๓.๔ การจัดตั้งจุดสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	แห่ง	๕	๑๓	๒๖๐.๐๐	
๓.๕ บริหารจัดการแหล่งน้ำสาธารณะในพื้นที่	แห่ง	๕	๕	๑๐๐.๐๐	
๓.๖ ติดตามและให้คำแนะนำ	ราย	๒,๒๙๕	๒,๓๒๐	๑๐๑.๐๙	
๓.๗ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๕,๙๕๖,๘๐๐	๕,๙๔๒,๔๐๐	๙๙.๗๖	
๔. กรมส่งเสริมการเกษตร					
๔.๑ ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมกับศักยภาพ พื้นที่แก่เกษตรกร	ราย	๓,๐๐๐	๒,๕๖๗	๘๕.๕๗	
๔.๒ ส่งเสริมการทำเกษตรที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ (สนับสนุนวัสดุการเกษตร)	ราย	๓,๐๐๐	๒,๕๖๗	๘๕.๕๗	
๔.๓ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๓,๙๕๕,๐๐๐	๒,๘๔๕,๕๐๐	๗๑.๙๕	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๕. กรมพัฒนาที่ดิน					
๕.๑ พัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน	ราย	๔,๐๐๐	๔,๐๐๐	๑๐๐.๐๐	
๕.๒ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๑๑,๒๙๔,๒๐๐	๑๐,๒๑๖,๔๐๐	๙๐.๔๖	
๖. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม					
๖.๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภคในที่ดินที่จัดสรรให้กับเกษตรกรในรูปแบบแปลงรวม	พื้นที่	๓๕	๓๕	๑๐๐.๐๐	
๖.๒ อบรมเกษตรกรเพื่อยกระดับรายได้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ	ราย	๖๑๕	๖๐๖	๙๘.๕๔	
๖.๓ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๒๐,๕๐๔,๐๐๐	๑๘,๓๑๒,๙๐๐	๘๙.๓๑	
๗. งบประมาณที่เบิกจ่ายรวมทั้งสิ้น	บาท	๕๓,๙๕๗,๙๐๐	๔๙,๔๙๗,๘๐๐	๙๑.๗๓	

๗. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

๗.๑ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

ไตรมาสที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ	กรมการข้าว
วัตถุประสงค์โครงการ	๑. เพื่อให้ชุมชนและเกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีรายได้เพิ่มขึ้น และลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำของรายได้ประชากร โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชน โดยส่งเสริมและพัฒนากิจการผลิตรสข้าวอย่างเป็นระบบทั้งการผลิตข้าวเปลือก การแปรรูป และพัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาด ๒. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิต การลดต้นทุนการผลิตข้าว และพัฒนาข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวให้เป็นสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้มาตรฐานปลอดภัยและสามารถต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์ ๓. ส่งเสริมการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน สร้างอาชีพรายได้ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มีความมั่นคง
เป้าหมายของโครงการ	กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวได้รับการสนับสนุนพัฒนาให้มีความเข้มแข็งตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำอย่างเป็นระบบ
ระยะเวลาของโครงการ	ตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕
งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓	จำนวน ๑๐,๔๔๕,๐๐๐ บาท
แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. ด้านส่งเสริมความเข้มแข็งในการผลิตและจำหน่ายข้าวอินทรีย์ไปต่างประเทศ - ส่งเสริมการทำระบบ ICS ของมาตรฐานอินทรีย์ต่างประเทศของเกษตรกร	กลุ่ม	๑๐	-	-	- ได้กลุ่มเป้าหมายแล้ว และเริ่มดำเนินการต้นปีงบประมาณ ๖๔ เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ และสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙)
๒. ด้านส่งเสริมความเข้มแข็งในการผลิตและจำหน่ายข้าว Q ของชุมชน - ให้คำแนะนำการจัดทำระบบ GMP โรงสีข้าวของวิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์	โรง	๑๐	-	-	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๓. ด้านส่งเสริมความเข้มแข็งในการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากข้าว					
๓.๑ ต่อยอดพัฒนาผลิตภัณฑ์จากข้าวให้เป็นสินค้า OTOP	ผลิตภัณฑ์	๑๐	-	-	- ได้กลุ่มเป้าหมายแล้ว และเริ่มดำเนินการต้นปีงบประมาณ ๖๔ เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ และสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙)
๓.๒ อบรมหลักสูตรการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด	ราย	๖๐	-	-	
๓.๓ สัมมนาการเพิ่มศักยภาพความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด	ราย	๖๕	-	-	
๓.๔ สัมมนาพัฒนาศักยภาพบุคลากร หลักสูตร ศักยภาพบุคลากรยุคใหม่ในการขับเคลื่อนงานกรมการข้าว (๒ ครั้ง)	ราย	๕๐	-	-	
๔. ด้านบริหารจัดการโครงการ					
๔.๑ จ้างเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานโครงการส่วนกลาง	ราย	๕	๕	๑๐๐.๐๐	
๔.๒ ติดตามแนะนำส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค	กลุ่ม	๓๐	๕	๑๖.๖๗	
๕. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๑๐,๔๔๕,๐๐๐	๘๓๕,๓๐๐	๘.๐๐	

๗. โครงการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
๗.๓ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม
ไตรมาสที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ กรมหม่อนไหม

วัตถุประสงค์โครงการ ๑. เปิดโอกาสช่องทางการผลิตผ้าไหมแก่กลุ่มเกษตรกรรายใหม่หรือเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพ
 ๒. สร้างศักยภาพกลุ่มเกษตรกรรายใหม่ให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้
 ๓. เพื่อสร้างรายได้ความมั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
 ๔. ส่งเสริมการผลิตและสร้างสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

เป้าหมายของโครงการ เกษตรกร ๕ จังหวัด ๕ กลุ่ม โดยดำเนินการในพื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่ กำแพงเพชร เลย ศรีสะเกษ และอุทัยธานี

ระยะเวลาของโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓ จำนวน ๖,๘๘๙,๕๐๐ บาท

แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. กลุ่มเกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มการผลิต	กลุ่ม	๕	๕	๑๐๐.๐๐	
๒. สินค้าหม่อนไหมที่ได้รับการพัฒนา	สินค้า/ชนิด	๕	๕	๑๐๐.๐๐	
๓. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๖,๘๘๙,๕๐๐	๖,๓๖๙,๙๐๐	๙๒.๔๖	

๗. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

๗.๔ กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร

ไตรมาสที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมส่งเสริมการเกษตร

วัตถุประสงค์โครงการ

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรเกษตรกร (กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร) มีการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็ง และมีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเองและการพึ่งพากันเอง
๒. ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะของสมาชิกองค์กรเกษตรกร (กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร) ในการดำเนินงานส่งเสริมเคหกิจเกษตรเพื่อความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในระดับครัวเรือน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการวางแผนชีวิต สุขภาพ ครอบครั้ว การเงิน และอาชีพ
๓. พัฒนากลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่มีศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ เพื่อเป็นกลไกในการจัดการเรียนรู้รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ขยายผลสู่ชุมชนและเครือข่าย
๔. ยกย่องเชิดชูเกียรติ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ผลงานดีเด่นของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป และเป็นแบบอย่างในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

เป้าหมายของโครงการ

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ๓๘๕ กลุ่ม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๔๕๓ กลุ่ม กลุ่มยุวเกษตรกร ๘๙๒ กลุ่ม รวมเกษตรกร ๒๗,๖๐๕ ราย

ระยะเวลาของโครงการ

ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕

งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓

จำนวน ๒๘,๔๓๕,๙๐๐ บาท

แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. ส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้มีความเข้มแข็ง ๑.๑ จัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ ๑ เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพ และจัดทำแผนพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group	ราย	๕,๗๗๕	๕,๗๗๕	๑๐๐.๐๐	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑.๒ จัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ ๒ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรตามแผน IFPP	ราย	๓,๘๕๐	๓,๘๕๐	๑๐๐.๐๐	- ปรับกิจกรรมทดแทนกิจกรรมเดิม (๑.๓) คือ แลกเปลี่ยนเกษตรกรรุ่นใหม่และเกษตรกรต้นแบบระหว่างประเทศ เพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงของสถานการณ์แพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙)
๑.๓ จัดทำเอกสารเผยแพร่องค์ความรู้การบริหารจัดการกองทุน ในงานสถาบันเกษตรกร	เล่ม	๒,๑๐๐	๒,๑๐๐	๑๐๐.๐๐	
๒. เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร					
๒.๑ พัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน					
๑) จัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ ๑ ประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์พื้นที่ และจัดทำแผนการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน	ราย	๑,๕๔๐	๑,๕๒๒	๙๘.๘๓	
๒) จัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ ๒ เพื่อพัฒนาทักษะ การเป็นวิทยากรแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจครัวเรือน	ราย	๑,๕๔๐	๑,๕๔๐	๑๐๐.๐๐	
๒.๒ พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อม สู่ Smart Group					
๑) จัดกระบวนการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑ เพื่อประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์พื้นที่ จัดทำแผนการพัฒนากลุ่มสู่ Smart Group	ราย	๒,๙๓๐	๒,๙๒๖	๙๙.๘๖	
๒) จัดกระบวนการเรียนรู้ ครั้งที่ ๒ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่ม สู่ Smart Group	ราย	๒,๙๓๐	๒,๙๓๐	๑๐๐.๐๐	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๒.๓ พัฒนาศักยภาพผู้นำในการขับเคลื่อนงานกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร - จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มศักยภาพผู้นำในการขับเคลื่อน งานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ระดับจังหวัด	ราย	๑,๕๕๐	๑,๕๕๐	๑๐๐.๐๐	
๓. เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร ๓.๑ การเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพกลุ่มยุวเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง ๑) พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อม สู่ Smart Group ๑.๑ จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสู่ Smart Group ต้นแบบ	ราย	๑๓,๒๓๐	๑๓,๒๐๔	๙๙.๘๐	
กลุ่มยุวเกษตรกร - จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่าย ที่ปรีชาวิทยุเกษตรระดับจังหวัด	ราย	๓,๘๕๐	๓,๗๑๖	๙๖.๕๒	
๓.๒ การแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงเครือข่ายยุวเกษตรกรระหว่าง ประเทศ ๑) เตรียมความพร้อมผู้นำเยาวชนเกษตรไปฝึกงาน ตามข้อตกลงความร่วมมือกับสภาการแลกเปลี่ยนทางการเกษตร ของญี่ปุ่น (JAEC)	ราย	๑๐	๕	๕๐.๐๐	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๔. การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน					
๔.๑ ส่งเสริมเคหกิจเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน					
๑) จัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ ๑ สร้างการรับรู้วิเคราะห์พื้นที่และจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน	ราย	๒,๓๑๐	๒,๓๑๐	๑๐๐.๐๐	
๒) จัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ ๒ พัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน	ราย	๒,๓๑๐	๒,๓๑๐	๑๐๐.๐๐	
๔.๒ ขยายผลและยกระดับเศรษฐกิจครัวเรือนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของหมู่บ้านความมั่นคงด้านอาหารในชุมชน					
๑) จัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ ๑ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาแหล่งผลิตอาหารคุณภาพในชุมชน	ราย	๑๘๐	๑๘๐	๑๐๐.๐๐	
๒) จัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ ๒ เพื่อพัฒนาทักษะตามแผนพัฒนาแหล่งผลิตอาหารคุณภาพในชุมชน	ราย	๑๘๐	๑๘๐	๑๐๐.๐๐	
๕. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๒๘,๔๓๕,๙๐๐	๒๗,๙๖๒,๒๐๐	๙๘.๓๓	

๗. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

๗.๕ กิจกรรมการพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่

ไตรมาสที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ	กรมพัฒนาที่ดิน
วัตถุประสงค์โครงการ	๑. เพื่อให้เกษตรกรมีศักยภาพในการผลิตด้วยวิธีการเกษตรแผนใหม่ ๒. เพื่อส่งเสริมสภาพดินพัฒนาที่ดิน ปรับปรุง บำรุงดินให้มีความเหมาะสมกับการผลิตพืช ๓. เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตให้เกษตรกรในพื้นที่ ส.ป.ก. และมีความสามารถในการสร้างการผลิตที่มีคุณภาพภายใต้การบริหารจัดการเกษตรแผนใหม่ของ ส.ป.ก.
เป้าหมายของโครงการ	จำนวน ๑,๐๘๐ ราย (ดำเนินการในพื้นที่ ๙ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา กาญจนบุรี จันทบุรี ระยอง สระแก้ว กาฬสินธุ์ อุทัยธานี สุราษฎร์ธานี และน่าน)
ระยะเวลาของโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓	จำนวน ๑๕,๕๑๘,๕๐๐ บาท
แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			ค่าใช้จ่าย/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. การพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่	ราย	๑,๐๘๐	๑,๒๕๙	๑๑๖.๕๗	
๒. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๑๕,๕๑๘,๕๐๐	๗,๑๑๓,๙๐๐	๔๕.๘๔	

๗. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
๗.๖ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
ไตรมาสที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
วัตถุประสงค์โครงการ	๑. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรกรรมสมาชิกวิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินให้มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพได้มาตรฐาน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค ๒. พัฒนาความรู้และส่งเสริมการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ของกลุ่มเกษตรกรและสร้างผู้นำเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการผลผลิตตลอดห่วงโซ่
เป้าหมายของโครงการ	วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน ๑๐ จังหวัด ๑๐ กลุ่มต่อสหกรณ์ เกษตรกร ๕๕๐ ราย
ระยะเวลาของโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓	จำนวน ๓,๘๗๗,๓๐๐ บาท
แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			ค่าใช้จ่าย/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. การดำเนินการพัฒนาศักยภาพสถาบันในเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	ราย	๕๕๐	๕๓๑	๙๖.๕๕	
๑.๑ การจัดทำแผนพัฒนากลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดิน					
๑) กลุ่ม/สหกรณ์	กลุ่ม	๑๐	๑๐	๑๐๐.๐๐	
๒) เกษตรกร	ราย	๒๗๕	๒๖๗	๙๗.๐๙	
๑.๒ การพัฒนาอาชีพกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดิน					
๑) กลุ่ม/สหกรณ์	กลุ่ม	๑๐	๑๐	๑๐๐.๐๐	
๒) เกษตรกร	ราย	๒๗๕	๒๖๔	๙๖.๐๐	
๒. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๓,๓๖๗,๓๐๐	๓,๐๙๕,๖๐๐	๙๑.๙๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			ค่าชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑.๔ ประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการประสานงาน วิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร	ครั้ง	๒	๒	๑๐๐.๐๐	
๑.๕ ประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการประสานงาน วิสาหกิจชุมชนระดับเขต	ครั้ง	๑๒	๙	๗๕.๐๐	
๑.๖ สัมมนากรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ	ครั้ง	๑	๑	๑๐๐.๐๐	
๑.๗ สัมมนาบูรณาการงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนหน่วยงานภาคี	ครั้ง	๒	๒	๑๐๐.๐๐	
๒. ส่งเสริมและพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน					
๒.๑ ประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน - ส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนประเมินศักยภาพ และจัดทำแผน พัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน	ราย	๑๗,๖๔๐	๑๗,๖๔๐	๑๐๐.๐๐	
๒.๒ พัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนรุ่นใหม่	ราย	๗๗๐	๗๐๗	๙๑.๘๒	
๒.๓ ส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านการแปรรูป สินค้าเกษตรขั้นต้น	ราย	๗๗๐	๗๔๓	๙๖.๔๙	
๒.๔ สนับสนุนการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และฉลากสินค้า วิสาหกิจชุมชนที่เป็นผลิตภัณฑ์เด่นของวิสาหกิจชุมชนและ มีศักยภาพในการประกอบธุรกิจและการตลาด	แบบ	๑๕๔	๑๔๘	๙๖.๑๐	
๒.๕ พัฒนาศูนย์ปฏิบัติการ/ศูนย์ขยายพันธุ์พืชเป็นแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร	แห่ง	๒๑	๑๘	๘๕.๗๑	
๓. ส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน					
๓.๑ ประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น (ต้นแบบ) - ระดับจังหวัด	ครั้ง	๗๗	๗๗	๑๐๐.๐๐	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			ค่าชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
- ระดับจังหวัด	ครั้ง	๖	๕	๘๓.๓๓	
- ระดับจังหวัด	ครั้ง	๑	๑	-	
๓.๒ พัฒนาวิสาหกิจชุมชนดีเด่น (ต้นแบบ) ให้เป็นแหล่งเรียนรู้	แห่ง	๖	๖	๑๐๐.๐๐	
๕. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๓๙,๑๓๗,๐๐๐	๓๘,๔๑๘,๔๐๐	๙๘.๑๖	

๙. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน
ไตรมาสที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ	กรมส่งเสริมสหกรณ์
วัตถุประสงค์โครงการ	เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานสากล รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีไปพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานสากล
เป้าหมายของโครงการ	สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จำนวน ๓๐ แห่ง ๓๐ ผลิตภัณฑ์ (พัฒนาสินค้าและผลิตของสหกรณ์ จำนวน ๓๐ แห่ง ๓๐ ผลิตภัณฑ์ , พัฒนาศักยภาพการรวบรวม/แปรรูป ๑๐ แห่ง , พัฒนาความเข้มแข็งในการดำเนินธุรกิจ ๓๐ แห่ง)
ระยะเวลาของโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓	จำนวน ๒๖,๓๔๗,๔๐๐ บาท
แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. พัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์ สร้างนวัตกรรมการผลิต การแปรรูป การเก็บรักษา เพื่อมูลค่า สินค้าเกษตร สร้างนวัตกรรม การผลิต การแปรรูป การเก็บรักษา สินค้าเกษตร และลดการสูญเสีย (จัดจ้างที่ปรึกษา)					
๑.๑ ประเมินศักยภาพและความพร้อมของสหกรณ์เพื่อวางแผน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	แห่ง	๓๐	๓๐	๑๐๐.๐๐	- จัดจ้างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาสินค้า และผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์
๑.๒ พัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่และบรรจุภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์	๓๐	-	-	- ที่ปรึกษาส่งรายงานเริ่มต้นการศึกษา (inception Report) ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงาน แผนงานขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน (งวดที่ ๑) เรียบร้อยแล้ว
๑.๓ ทดสอบตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ และบรรจุภัณฑ์ ที่ได้รับการพัฒนา	ผลิตภัณฑ์	๓๐	-	-	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑.๔ ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีและวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ใหม่และบรรจุภัณฑ์	แห่ง	๓๐	-	-	- ที่ปรึกษาอยู่ระหว่างจัดทำแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่และบรรจุภัณฑ์และแนวทางการพัฒนาของสหกรณ์แต่ละแห่งให้คณะกรรมการตรวจรับงานรับทราบ
๑.๕ ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาด หรือเจรจาการค้าหรือจับคู่ธุรกิจ	ผลิตภัณฑ์	๓๐	-	-	
๑.๖ จัดประชุมสรุปผลการดำเนินงาน	ครั้ง	๑	-	-	
๑.๗ จัดทำผลการดำเนินงาน	ผลิตภัณฑ์	๓๐	-	-	
๒. พัฒนาศักยภาพการรวบรวม/แปรรูปสู่ระบบมาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัย ตามระบบ GMP (จัดจ้างที่ปรึกษา)					- จัดจ้างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาศักยภาพการรวบรวม/แปรรูปสู่มาตรฐาน GMP
๒.๑ วิเคราะห์ ประเมินโครงสร้างและอุปกรณ์ในการดำเนินธุรกิจด้านการรวบรวมและแปรรูป ศักยภาพและความพร้อมของสหกรณ์	แห่ง	๑๐	๑๐	๑๐๐.๐๐	- ที่ปรึกษาวิเคราะห์และประเมินโครงสร้างและอุปกรณ์ในการดำเนินธุรกิจด้านการรวบรวมและแปรรูปศักยภาพและความพร้อมของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (งวดที่ ๑) เรียบร้อยแล้ว
๒.๒ อบรมครั้งที่ ๑ เกี่ยวกับข้อกำหนดและการนำไปใช้ของระบบ GMP ที่เกี่ยวข้องตามขั้นตอนการผลิตตามระบบมาตรฐาน GMP	แห่ง	๑๐	-	-	- ที่ปรึกษาอยู่ระหว่างการลงพื้นที่ให้คำปรึกษาเชิงลึก เพื่อดำเนินการตรวจประเมินความพร้อมก่อนการขอรับรองระบบมาตรฐาน GMP (Pre - Audit)
๒.๓ อบรมครั้งที่ ๒ ในด้านการตรวจติดตามภายในและการตรวจสอบระบบ และหัวข้ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	แห่ง	๑๐	-	-	
๒.๔ ตรวจสอบความพร้อมก่อนขอรับการรับรองระบบ GMP (Pre-Audit)	แห่ง	๑๐	-	-	
๒.๕ ตรวจสอบประเมินเพื่อขอรับการรับรองระบบ GMP โดยหน่วยงานรับรอง (Certification Body : CB)	แห่ง	๑๐	-	-	
๒.๖ สหกรณ์ผ่านการรับรองระบบมาตรฐาน GMP	แห่ง	๘	-	-	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๓. พัฒนาการความเข้มแข็งในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (จัดจ้างที่ปรึกษา)					
๓.๑ สํารวจ วิเคราะห์ศึกษาสภาพปัญหาและประเมินความพร้อม ศักยภาพการดำเนินธุรกิจการบริหารจัดการองค์กร การใช้ประโยชน์อุปกรณ์การตลาดของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	แห่ง	๓๐	-	-	- จัดจ้างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาความเข้มแข็ง ในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร - ที่ปรึกษาส่งรายงานเริ่มต้นการศึกษา (Incrption Report) ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงาน แผนงานขั้นตอนและวิธีการ ดำเนินงาน (งวดที่ ๑) เรียบร้อยแล้ว
๓.๒ จัดทำแผนเพื่อพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจการบริหาร จัดการองค์กรแนวทางการใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์ของสหกรณ์และ กลุ่มเกษตรกร	แห่ง	๓๐	-	-	- ที่ปรึกษานำเสนอแผนพัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารจัดการธุรกิจ และปัจจัยโครงสร้าง พื้นฐานของรายสหกรณ์อยู่ระหว่างการ พิจารณารายละเอียดแผนเพื่อลงพื้นที่ในช่วง เดือนตุลาคม - พฤศจิกายน ๒๕๖๓
๓.๓ ถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ องค์กร และการบริหารจัดการใช้ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน และอุปกรณ์การตลาด ให้กับบุคลากรของสหกรณ์	แห่ง	๓๐	-	-	- ที่ปรึกษานำเสนอแผนพัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารจัดการธุรกิจ และปัจจัยโครงสร้าง พื้นฐานของรายสหกรณ์อยู่ระหว่างการ พิจารณารายละเอียดแผนเพื่อลงพื้นที่ในช่วง เดือนตุลาคม - พฤศจิกายน ๒๕๖๓
๓.๔ จัดทำคู่มือแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจ สิ้นค้าเกษตร	แนวทาง	๑	-	-	- อยู่ระหว่างดำเนินการตามสัญญาทั้งนี้ คาดว่าจะสามารถประมวลผลได้ในไตรมาส ที่ ๒ ของปีงบประมาณ ๒๕๖๔
๓.๕ จัดทำคู่มือเทคนิคการใช้และการดูแลรักษาอุปกรณ์การตลาด	แนวทาง	๑	-	-	- อยู่ระหว่างดำเนินการตามสัญญาทั้งนี้ คาดว่าจะสามารถประมวลผลได้ในไตรมาส ที่ ๒ ของปีงบประมาณ ๒๕๖๔
๔. ยอดจำหน่ายสินค้าชุมชนเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	๓	-	-	- อยู่ระหว่างดำเนินการตามสัญญาทั้งนี้ คาดว่าจะสามารถประมวลผลได้ในไตรมาส ที่ ๒ ของปีงบประมาณ ๒๕๖๔
๕. รายได้เฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการเพิ่มขึ้น					
๖. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๒๖,๓๔๗,๔๐๐	๖,๘๒๑,๖๐๐	๒๕.๘๙	- เบิกจ่ายงบประมาณครบ ๔ งวด เดือนมีนาคม ๒๕๖๓

๑๐. โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร
๑๐.๑ กิจกรรมเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ครอบคลุมวงจรร้านการผลิต
ไตรมาสที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ	กรมการข้าว
วัตถุประสงค์โครงการ	๑. เพื่อพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร ๒. เพื่อให้ชาวนาสามารถจำหน่ายข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ที่ได้มาตรฐานได้ในราคาที่สูงขึ้นตามมาตรฐาน ๓. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาตลาด Smart Market ๔. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาตลาดข้าวประชารัฐ ๕. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนพัฒนา Rice Shop
เป้าหมายของโครงการ	จำนวน ๗๗ แห่ง พื้นที่ดำเนินการ ๖๒ จังหวัด
ระยะเวลาของโครงการ	ตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖
งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓	จำนวน ๗,๙๔๔,๗๐๐ บาท
แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. ประชุมกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP กับโรงสีและผู้ประกอบการ	ศูนย์	๔๒	๒๕	๕๙.๕๒	- บางพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการจัดประชุมได้ เนื่องจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙)
๒. ประชุมผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP	ศูนย์	๔๒	๒๘	๖๖.๖๗	- ผู้ประกอบการบางรายมีเงื่อนไขทางด้านคุณภาพของข้าวเปลือก เช่น ไม่รับซื้อข้าวเปลือกที่มีความชื้นสูงกว่า ๒๕% เกษตรกรไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไข ทำให้การทำ MOU รวมทั้งการนัดหมายจัดประชุมไม่สามารถทำได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๓. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับกลุ่มเกษตรกร	ศูนย์	๓๐	๑๓	๔๓.๓๓	- ส่วนที่เหลืออยู่ในพื้นที่ที่ยังไม่เกิดการเชื่อมโยงตลาดจึงไม่สามารถดำเนินการได้
๔. เชื่อมโยงตลาดข้าวขายตรง โดยการส่งเสริมสนับสนุนตลาดข้าว ประชารัฐระดับชุมชน/จังหวัด	ศูนย์	๓๐	๓๐	๑๐๐.๐๐	
๕. จัดงานรณรงค์ส่งเสริมการเชื่อมโยงตลาดข้าว	ครั้ง	๑	-	-	- ยกเลิกกิจกรรม เนื่องจากงบประมาณถูกตัด เข้า พรบ. โอนงบประมาณ เพื่อบรรเทา สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) จึงทำให้ ไม่สามารถดำเนินงานได้
๖. จัด Business Matching ระหว่างผู้ประกอบการโรงสี ผู้ส่งออก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ครั้ง	๑	๑	๑๐๐.๐๐	
๗. สัมมนาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของโครงการเชื่อมโยงตลาดข้าว	ราย	๑๓๐	-	-	- ยกเลิกกิจกรรม เนื่องจากงบประมาณถูกตัด เข้า พรบ. โอนงบประมาณ เพื่อบรรเทา สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) จึงทำให้ ไม่สามารถดำเนินงานได้
๘. ติดตามการเชื่อมโยงตลาดของกลุ่มเกษตรกร	ศูนย์	๔๒	๔๖	๑๐๙.๕๒	
๙. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๗,๙๔๔,๗๐๐	๖,๐๖๑,๑๗๐	๗๖.๒๙	- ปรับลดงบประมาณ ตาม พรบ. โอนงบ ๒๕๖๓ จากเดิม ๘,๖๘๔,๗๐๐ บาท การเบิกจ่ายงบประมาณต่ำกว่าเป้าหมาย เนื่องจากบางกิจกรรมได้รับผลกระทบจาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙)

๑๐. โครงการส่งเสริมการพัฒนากระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร

๑๐.๒ ส่งเสริมการพัฒนากระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร

ไตรมาสที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมส่งเสริมการเกษตร

วัตถุประสงค์โครงการ

๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่และผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ผ่านการรับรองมาตรฐาน
๒. เพื่อพัฒนาและคัดเลือกสินค้าด้านการเกษตร/สินค้าแปรรูปด้านการเกษตร ที่มีศักยภาพในการจำหน่ายผ่านระบบออนไลน์
๓. เพื่อให้เกษตรกรมีการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
๔. เพื่อพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรหรือตลาดเกษตรกร ให้เป็นเอกลักษณ์และเป็นแหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรหลักของเกษตรกรในพื้นที่
๕. เพื่อประชาสัมพันธ์ตลาดสินค้าเกษตรหรือตลาดเกษตรกร/สินค้าด้านการเกษตรออนไลน์ให้เป็นที่รู้จักและกระตุ้นการรับรู้ของผู้บริโภคในวงกว้างขึ้น
๖. เพื่อสร้างเครือข่ายด้านการตลาดด้วยการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิตคุณภาพ

เป้าหมายของโครงการ

ตลาดเกษตรกร จำนวน ๗๗ จังหวัด

ระยะเวลาของโครงการ

ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๕

งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓

จำนวน ๖,๑๖๕,๑๐๐ บาท

แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. พัฒนาความรู้ศักยภาพของเกษตรกรและเครือข่าย	ราย	๑,๑๙๐	๑,๑๙๐	๑๐๐.๐๐	- ปรับลดงบประมาณ ตาม พรบ. โอนงบ ๒๕๖๓ จากเดิม ๑๓,๔๓๐,๐๐๐ บาท
๒. พัฒนาตลาดเกษตรกร	จังหวัด	๗๗	๗๗	๑๐๐.๐๐	
๓. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๖,๑๖๕,๑๐๐	๖,๑๒๙,๕๙๕	๙๙.๔๒	

๑๑. โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์ภาคการเกษตร กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน

ไตรมาสที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ	กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
วัตถุประสงค์โครงการ	เพื่อผลักดันให้สถาบันเกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมผลผลิตสินค้าเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร
เป้าหมายของโครงการ	สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร จำนวน ๓๗๐ แห่ง
ระยะเวลาของโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓	จำนวน ๖๒,๓๑๘,๙๐๐ บาท
แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. กรมส่งเสริมสหกรณ์					
๑.๑ เพิ่มศักยภาพการดำเนินงานธุรกิจรวบรวมและจัดเก็บผลผลิต	แห่ง	๓๐	๔๑	๑๓๖.๖๗	- ดำเนินการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ เหลือจ่ายจำนวน ๑๒ แห่ง ๑๔ รายการ เป็น จำนวนเงิน ๑,๓๖๒,๔๒๐ บาท ให้แก่สหกรณ์ เพื่อจัดหาอุปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐาน เพิ่มเติมอยู่ระหว่างการจัดหาผู้รับจ้าง - ยกเลิกกิจกรรมนำระบบแบ่งปันผล ประโยชน์อย่างเป็นธรรมมาใช้ในการบริหาร จัดการสินค้าเกษตร และกิจกรรมพัฒนา ศักยภาพ การดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์ภาค การเกษตร/กลุ่มเกษตรกร โดยปรับโอนงบ ประมาณเพื่อนำไปจัดทำร่าง พ.ร.บ. โอนงบ ประมาณรายจ่าย พ.ศ. ๒๕๖๓ สำหรับเป็น
การเกษตรในสถาบันเกษตรกร	รายการ	๓๐	๔๑	๑๓๖.๖๗	
๑) กำกับ ติดตามการดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้างของสหกรณ์					
๑.๑) ประกาศจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบที่กำหนด	แห่ง	๓๐	๔๑	๑๓๖.๖๗	
	รายการ	๓๐	๔๓	๑๔๓.๓๓	
๑.๒) จัดหาผู้รับจ้างได้แล้ว	แห่ง	๓๐	๔๑	๑๓๖.๖๗	
	รายการ	๓๐	๔๓	๑๔๓.๓๓	
๑.๓) อยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง/ติดตั้งอุปกรณ์	แห่ง	๓๐	๑๒	๔๐.๐๐	
ให้เป็นไปตามสัญญา	รายการ	๓๐	๑๒	๔๐.๐๐	
๑.๔) ดำเนินการแล้วเสร็จตามสัญญา	แห่ง	๓๐	๓๑	๑๐๓.๓๓	
	รายการ	๓๐	๓๑	๑๐๓.๓๓	

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			ค่าใช้จ่าย/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑.๒ ปริมาณธุรกิจรวบรวมผลผลิตของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพิ่มขึ้น	ร้อยละ	๓	-	-	ค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหา/บรรเทาผล กระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) และปัญหาภัยพิบัติ ตามมติ ครม.เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๒
๑.๓ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๖๒,๓๐๗,๔๐๐	๖๒,๓๐๗,๓๐๐	๙๙.๙๙	
๒. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์					- ปรับลดงบประมาณ ตาม พรบ. โอนงบ ๒๕๖๓ จากเดิม ๕,๘๑๖,๐๐๐ บาท และต้องยุติการดำเนินโครงการ และส่งคืน งบประมาณจำนวน ๕,๘๐๔,๕๐๐ บาท งบประมาณที่เหลือเป็นค่าใช้จ่ายที่มีภาระ ผูกพันทั้งจำนวน
๒.๑ ฝึกอบรมคณะกรรมการสหกรณ์ ผู้จัดการสหกรณ์ และผู้ตรวจสอบกิจการ	แห่ง	๔๐๐	-	-	
๒.๒ กำกับแนะนำ	แห่ง	๔๐๐	-	-	
๒.๓ ติดตามประเมินผล	แห่ง	๔๐๐	-	-	
๒.๔ งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๑๑,๕๐๐	๑๑,๕๐๐	๑๐๐.๐๐	
๓. งบประมาณที่เบิกจ่ายรวมทั้งสิ้น	บาท	๖๒,๓๑๘,๙๐๐	๖๒,๓๑๘,๘๐๐	๙๙.๙๙	

๑๒. โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของ กษ
ไตรมาสที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
 วัตถุประสงค์โครงการ เพื่อติดตามประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของ กษ.
 เป้าหมายของโครงการ โครงการภายใต้แผนงานฯ ของ กษ. ๑๒ โครงการ
 ระยะเวลาของโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
 งบประมาณโครงการปี ๒๕๖๓ จำนวน ๑,๔๑๖,๐๐๐ บาท
 แผนและผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓

แผนปฏิบัติงาน	หน่วยนับ	การปฏิบัติงานปีงบประมาณ ๒๕๖๓			คำชี้แจง/ปัญหา อุปสรรค
		เป้าหมาย	ผล (๑ ต.ค. ๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๖๓)	ร้อยละ	
๑. กิจกรรมติดตามผลการดำเนินงาน - รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการ	ครั้ง	๔	๔	๑๐๐.๐๐	
๒. กิจกรรมนิเทศงาน ๒.๑ จัดทำเอกสารงบประมาณโดยสังเขปปี ๒๕๖๓ ของแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	เรื่อง	๑	๑	๑๐๐.๐๐	
๒.๒ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่าย งบประมาณของแผนงานฯ	ครั้ง	๔	๔	๑๐๐.๐๐	
๓. งบประมาณที่เบิกจ่าย	บาท	๑,๔๑๖,๐๐๐	๑,๓๔๕,๘๐๐	๙๕.๐๔	- ปรับลดงบประมาณตาม พรบ. โอนงบ ๒๕๖๓ จากเดิม ๒,๗๑๖,๐๐๐๐ บาท
- ศปผ.	บาท	๘๑๖,๐๐๐	๘๐๙,๙๔๙	๙๙.๒๖	
- กนผ.	บาท	๖๐๐,๐๐๐	๕๓๕,๘๕๑	๘๙.๓๑	

ภาคผนวก ข

Info - graphic สรุปผลความก้าวหน้ารายการโครงการ

โครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปี ๒๕๖๓

เพื่อให้ชุมชนและเกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น และลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ของประชากร

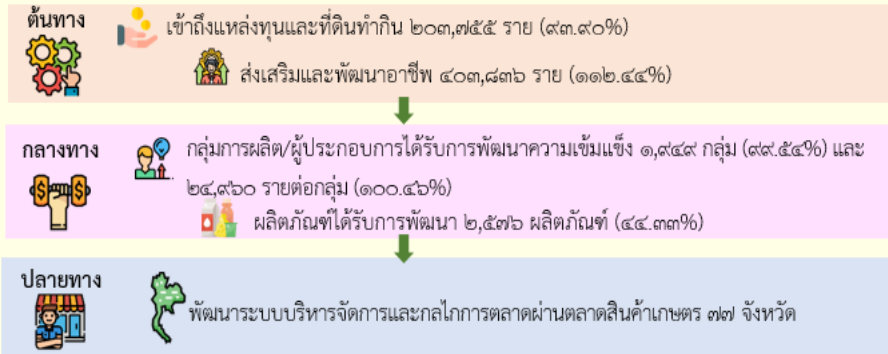
จัดสรร ๑,๓๕๖.๖๓๗๔ ลบ.

เบิกจ่าย ๑,๒๔๕.๗๙๗๔ ลบ.

๙๑.๘๓%

๔.๕๙/๕ คะแนน

ผลลัพธ์เบื้องต้น

ด้านเงินทุนหมุนเวียน ได้รับประโยชน์จากเอกสารสิทธิ์ในการนำไปขอสินเชื่อ ๗๙.๙๙% กับ ธ.ก.ส. ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในการทำเกษตร

ด้านลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้

- **ศพก.** ลดรายจ่าย ค่าปุ๋ยเคมี ๑,๖๐๘.๕๖ บาท/ไร่ ลดรายจ่ายในครัวเรือน ๑,๒๑๓ บาท/ครัวเรือน/ปี
- **เกษตรกรทฤษฎีใหม่** ลดรายจ่าย โดยการบริโภคผลผลิตในฟาร์ม ๑,๗๕๙.๑๖ บาท/ครัวเรือน/ปี ผลตอบแทนจากการทำกิจกรรมการเกษตร ๕,๐๖๖.๐๕ บาท/ครัวเรือน/ปี
- **เกษตรกรกรมทางเลือก/เกษตรกรผสมผสาน** ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น ๒๒,๒๑๙.๕๖ บาท/ราย/ปี รายได้จากการนำผลผลิตในฟาร์ม ๔,๙๗๙.๕๒ บาท/ราย/ปี
- **ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร** ลดรายจ่ายทางการเกษตร ๑๐,๖๑๐ บาท/ราย/ปี ทำอาชีพเสริมมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ ๕,๕๑๓ บาทต่อปี
- **การผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต** รายจ่ายค่าปุ๋ยเพิ่มขึ้นไร่ละ ๑๒๘.๓๐ บาท เนื่องจากยังใช้ปุ๋ยผสมสูตรที่ซื้อตามตลาดทั่วไป และช่วงต้น ฤดูการเพาะปลูกประสบภัยธรรมชาติ จึงเพิ่มการใช้ปุ๋ย
- **พัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม** รวมกลุ่มกันผลิตทั้งผ้าถุง ผ้าคลุมไหล่ จำหน่ายชุมชนและงานแสดงสินค้าต่าง ๆ เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยรายละ ๓๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท/ปี
- **ส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร** เกษตรกรมีช่องทางออนไลน์จำหน่ายสินค้า เช่น Facebook , Line และในตลาดสินค้าเกษตร มีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘.๘๗

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- การบริหารจัดการแผนงานฯ เป็นแบบปิดปี การดำเนินงานจากต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำยังไม่ชัดเจน การกำหนดกลุ่มเป้าหมายและการส่งต่อกลุ่มเป้าหมายควรเริ่มจากกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน พัฒนาส่งเสริมอาชีพ แล้วส่งต่อกลุ่มกลางน้ำในการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ และส่งต่อปลายน้ำเพื่อหาตลาด ได้ ดังนั้น สศก. ในฐานะเจ้าภาพหลักควรวางแผนและกำหนดแนวทางในการจัดทำโครงการภายใต้แผนงานฯ โดยใช้กลุ่มเป้าหมายในช่วงต้นน้ำเป็นจุดเริ่มต้น ส่งต่อไปการพัฒนาไปยังกลางน้ำ และปลายน้ำ
- กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมส่งเสริม จัดอบรม และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ไม่ได้มีแผนบริหารความเสี่ยงกรณีเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติหรือสถานการณ์ร้ายแรง ทำให้โอนงบประมาณคืน ปรับลดเป้าหมายลง และกระทบต่อเป้าหมายเดิม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรปรับแนวทางการส่งเสริมหรือการจัดอบรม นำเทคโนโลยี หรือสื่อการสอนมาใช้ในการอบรม เช่น การอบรม ผ่านโปรแกรม Zoom หรือการใช้แอปพลิเคชัน เป็นต้น
- องค์ความรู้ที่ถ่ายทอด การกำหนดเงื่อนไขของโครงการไม่ให้อบรมซ้ำในรายเดิม แต่เกษตรกรมีความต้องการต่อยอดองค์ความรู้เดิม ทำให้เกษตรกรที่ต้องการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ถูกจำกัดสิทธิ์ ควรมีการทบทวนเงื่อนไขข้อกำหนดของโครงการ เพื่อให้สามารถพัฒนาองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรทั้งรายเดิม และรายใหม่
- การสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ดำเนินการโครงการ แต่หน่วยรับการสนับสนุนขาดความพร้อมไม่โครงสร้างพื้นฐาน จุดเรียนรู้/แปลงเรียนรู้ ควรให้เกษตรกรเจ้าของจุดเรียนรู้/แปลงเรียนรู้ร่วมกับหน่วยงาน เพื่อวางแผนการขอจัดงบประมาณให้เพียงพอ หรือการสนับสนุนเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยสั่งตัดผ่านสถาบันเกษตรกรบางแห่งไม่มีเครื่องผสมปุ๋ย

โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส

หน่วยงานที่
รับผิดชอบ

ส.ป.ก.

วัตถุประสงค์
โครงการ

- เพื่อพัฒนาระบบแผนที่แปลงที่ดินของ ส.ป.ก. เป็นมาตรฐานสากล
- เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เกษตรกร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มาใช้บริการ
- เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรวม

ส.ป.ก.

- ✓ ปรับปรุงแผนที่แปลงตามมาตรฐาน RTK GNSS NETWORK ๒๑๔,๒๒๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๓๘
- ✓ การให้บริการศูนย์ประชาชน ๓๙๑,๘๕๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๗๓.๗๕
- ✓ การจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร ๘๕,๗๕๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๕๕
- ✓ การตรวจสอบที่ดิน ๘,๙๘๒,๕๕๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๕๐.๙๙

- ❖ ปรับปรุงแผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK GNSS NETWORK ๒๕๔,๐๐๐ ไร่
- ❖ เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และผู้เข้ามาใช้บริการกับ ส.ป.ก. จำนวน ๑๔๓,๐๐๐ ราย
- ❖ จัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร และผู้ไร้ที่ดินทำกิน ๕๙,๐๐๐ ราย
- ❖ ตรวจสอบที่ดิน ๓,๓๐๐,๐๐๐ ไร่

ผลการติดตาม

จำนวน ๗ จังหวัดคือ กำแพงเพชร พิจิตรอุทัยบุรี ราชบุรีเพชรบุรี ชุมพรและสตูลบุรี

๑. กิจกรรมการปรับปรุงที่ดินตามมาตรฐาน RTK GNSS NETWORK ภาพรวมดำเนินการแล้ว ร้อยละ ๘๘.๓๘
๒. กิจกรรมศูนย์บริการประชาชน ภาพรวมมีเกษตรกรมาใช้บริการที่ศูนย์บริการประชาชนเกินกว่าเป้าหมาย โดยมีเกษตรกรเข้าใช้บริการมากที่สุดที่จังหวัดเพชรบุรี การออกศูนย์บริการเคลื่อนที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ภาพรวม เกษตรกรมาขอรับบริการศูนย์บริการเคลื่อนที่แล้ว ร้อยละ ๗๒.๕๑
๓. กิจกรรมการจัดที่ดิน ดำเนินการจัดที่ดิน
 - การจัดที่ดินของรัฐ (New Area/Case) ภาพรวมเกษตรกรได้รับเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ แล้ว ร้อยละ ๘๒.๐๑ ในจังหวัดเพชรบุรีและสตูลบุรี
 - การโอนสิทธิ-มรดกสิทธิ(แบ่งแปลง/เต็มแปลง) ผลการดำเนินการภาพรวม ร้อยละ ๗๑.๑๒ และมีมอบเอกสารสิทธิไปแล้วเกินเป้าหมายที่จังหวัดราชบุรี รองลงมาจังหวัดเพชรบุรี ร้อยละ ๘๘.๕๗ และจังหวัดชุมพร ร้อยละ ๘๘.๖๒
 - การจัดที่ดินชุมชน (รวมโอนมรดก) ผลการดำเนินการภาพรวม ร้อยละ ๑๑.๘๘ มีการมอบเอกสารสิทธิเรียบร้อยแล้วที่จังหวัดเพชรบุรี ร้อยละ ๒๙.๕๒ รองลงมาจังหวัดสตูลบุรี ร้อยละ ๑๖.๐๐ และจังหวัดกำแพงเพชร ร้อยละ ๖.๗๕
๔. กิจกรรมการตรวจสอบที่ดิน ภาพรวม พบว่าทุกจังหวัดสามารถดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย

ข้อค้นพบข้อเสนอแนะ

๑. การขออนุญาตเอกสารสิทธิ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในเอกสารสิทธิที่ได้รับ หน่วยงานควรมีการสร้างความเข้าใจให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง เช่น การจัดทำเอกสารแนบฉบับในรูปแบบที่เข้าใจง่าย
๒. ระยะเวลาก่อนออกเอกสารสิทธิ ขั้นตอนการออกเอกสารสิทธิแต่ละประเภทใช้ระยะเวลาไม่เท่ากัน ดังนั้น จึงควรมีระบบที่สามารถติดตามการดำเนินการเรื่องของเกษตรกรผ่านระบบการเชื่อมต่อออนไลน์ เพื่อให้เกษตรกรรับรู้ความเป็นไปในกระบวนการออกเอกสารสิทธิ
๓. บุคลากร การขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทาง และบุคลากรยังขาดความรู้ในด้านการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ทันสมัย จึงควรจัดอบรมความรู้พร้อมกับการใช้เทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ
๔. พื้นที่ที่ได้รับการจัดสรร มีการทับซ้อนของพื้นที่ในเขตป่าไม้และเขตปฏิรูปที่ดิน เกษตรกรไม่สามารถขอเอกสารสิทธิได้เต็มแปลง จึงควรมีการบูรณาการหน่วยงานระหว่าง ส.ป.ก. และ กรมป่าไม้ เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป

- งบประมาณ ๓๔๒.๓๔๕๗ ล้านบาท
- เบิกจ่าย ๓๓๓.๙๘๓๓ ล้านบาท (๙๗.๕๖ %)

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๓

โครงการศึกษาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและประชาชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของเกษตรกรและประชาชนในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีต่อกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน
2. เพื่อจัดทำรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน
3. เพื่อปรับปรุงให้กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรมีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

ผลการดำเนินงาน

ปรับลดงบประมาณตาม พ.ร.บ.
โอนงบประมาณทั้งจำนวนไม่เหลือเบิกจ่าย

เป้าหมาย

การศึกษาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรและประชาชน จำนวน ๑ ฉบับ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ส.ป.ก.

- งบประมาณ

๑๐.๐๐๐๐ ล้านบาท

- เบิกจ่าย

๐.๐๐ บาท

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ กสท. ปศ. กป. มม. วก. ตส. พต. ส.ป.ก. และสศก.

วัตถุประสงค์

เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

เป้าหมาย

งบประมาณ

จำนวน ๓๒๗.๗๒๓๑ ล้านบาท

เบิกจ่ายแล้ว ๓๒๓.๘๗๕๔ ล้านบาท

ผลการดำเนินงาน

พัฒนา ศพก. หลัก

จำนวน ๘๘๒ ศูนย์

- กรมปศุสัตว์ ๘๘๒ ศูนย์
- กรมประมง ๘๘๒ ศูนย์
- กรมส่งเสริมการเกษตร ๘๘๒ ศูนย์
- กรมหม่อนไหม ๓ ศูนย์
- กรมวิชาการเกษตร ๒๐๐ ศูนย์
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ๘๘๒ ศูนย์
- กรมพัฒนาที่ดิน ๘๘๒ ศูนย์

พัฒนา ศพก. เครือข่าย

- กรมปศุสัตว์ ๘๘๒ ศูนย์
- กรมประมง ๕,๒๙๒ ศูนย์
- กรมส่งเสริมการเกษตร ๒,๖๕๖ ศูนย์
- กรมหม่อนไหม ๒๙ ศูนย์
- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๑๔๐ ศูนย์

ข้อค้นพบ

จากการติดตาม

พัฒนาศักยภาพเกษตรกร ผู้นำกลุ่ม เครือข่าย ๒๐,๕๐๙ ราย

ศูนย์หลัก

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอละ ๑ ศูนย์ รวม ๘๘๒ ศูนย์

ศูนย์เครือข่าย

- ศูนย์เรียนรู้ด้านบัญชี
- ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน
- ศูนย์เรียนรู้พืชผัก
- ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ฯลฯ
- ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง

- ศูนย์เครือข่ายบางแห่งไม่ทราบเรื่องการเป็นศูนย์เครือข่าย ทำให้ไม่ทราบเรื่อง หน้าที่ได้รับมอบหมาย การดำเนินงาน ขั้นตอนและวิธีการทำงาน รวมทั้งขาด อุปกรณ์สื่อการสอน ได้แก่ เครื่องขยายเสียง โต๊ะและเก้าอี้

- เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการ ๕ ปี พบว่า ประธานมีอายุมากขึ้น ไม่พร้อม ให้บริการ หรือบางแห่งไม่อนุญาตให้ใช้อาคารเรียนรู้ในการจัดอบรมให้ความรู้

- หลักสูตรหรือองค์ความรู้ของศูนย์เครือข่าย ส่วนใหญ่เป็นความรู้เฉพาะด้าน เกี่ยวกับปัญหาของเกษตรกรภายในพื้นที่ ไม่มีความหลากหลาย

ศูนย์เครือข่ายบางพื้นที่ มีข้อจำกัดในเรื่องแหล่งน้ำในการเพาะปลูก ทำให้การพัฒนา ในเรื่องแปลงเรียนรู้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ทำให้เกษตรกรขาดความเชื่อมั่น และไม่ทำตาม

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (SMART FARMER)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ กสก. กข. ปศ. กป. มม. สปก.

วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเกษตรกร
ให้สามารถเป็น Smart Farmer

เป้าหมายของโครงการ

เกษตรกรยกระดับเป็น Smart Farmer
จำนวน ๕๕,๐๑๐ ราย

งบประมาณ

จำนวน ๑๒๓.๒๖๒๑ ล้านบาท
เบิกจ่าย ๑๑๗.๐๘๕๘ ล้านบาท (๙๔.๙๙%)

พัฒนาเกษตรกร

๔๗,๕๔๙ ราย
(๘๖.๔๔ %)

ผลการดำเนินงาน

1

เกษตรกรทั่วไปที่ยังไม่ได้เป็น

Smart Farmer / Yong Smart Farmer

เป้าหมาย ๔๗,๓๘๐ ราย

ผลการดำเนินงาน ๓๙,๕๗๖ ราย (๘๓.๕๓ %)

2

เกษตรกรที่เป็น

Smart Farmer / Yong Smart Farmer แล้ว

เป้าหมาย ๓,๗๙๐ ราย

ผลการดำเนินงาน ๔,๑๐๓ ราย (๑๐๘.๒๖%)

3

เกษตรกรที่เป็นต้นแบบ

(Smart Farmer Model)

เป้าหมาย ๓,๘๔๐ ราย

ผลการดำเนินงาน ๓,๘๗๐ ราย (๑๐๐.๗๘%)

ข้อค้นพบจากการติดตาม

- หลักสูตรบางหลักสูตรที่จัดอบรมยังไม่เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกร
- ศูนย์บ่มเพาะมีภาระค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้เงินทุนในการบริหารจัดการ
- ขาดการสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายของศูนย์บ่มเพาะในแต่ละจังหวัดอย่างต่อเนื่อง

ผลการติดตามในพื้นที่

- เกษตรกรร้อยละ ๘๗.๐๐ นำความรู้ที่ได้รับจากการส่งเสริม/พัฒนา มาใช้ประโยชน์ในด้านการผลิต การตลาด
- เกษตรกรรุ่นใหม่ ที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ ๘๕.๐๐ มีความรู้ด้านการเกษตรที่ทันสมัยและใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย
2. เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติตามระบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และสามารถนำไปปรับใช้เพื่อการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน
3. เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 และสามารถพัฒนาไปสู่ขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 ได้ต่อไป

งบประมาณ

ได้รับจัดสรรงบประมาณ ๑๔๘.๐๙๕๕ ล้านบาท

เบิกจ่ายแล้ว ๑๔๑.๗๙๑๙ ล้านบาท (๙๕.๗๔%)

เป้าหมาย

เกษตรกร จำนวน ๗๐,๐๐๐ ราย

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1. การปรับลดงบประมาณ ปี ๒๕๖๓ ส่งผลให้บางกิจกรรมไม่ได้ดำเนินการ และ/หรือดำเนินการได้ไม่ครบตามเป้าหมาย เช่น การสนับสนุนปัจจัยการผลิตในจุดเรียนรู้ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
2. เกษตรกรต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนโครงการอย่างต่อเนื่อง
3. กสท. กวท. ปท. ปม. พท. และ มม. สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร และจุดเรียนรู้ในพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนองค์ความรู้เฉพาะสาขาที่ตรงความต้องการของเกษตรกรและจุดเรียนรู้ โดยพัฒนาสื่อ/รูปแบบการเรียนรู้อื่นทดแทนการจัดอบรม และ/หรือใช้ผู้นำหรืออาสาสมัครเกษตรกรช่วยขยายผล กสท. ควรส่งเสริมกิจกรรมการรวมกลุ่ม เน้นทำแผนธุรกิจ ขยายตลาดสินค้าออนไลน์ เพื่อเพิ่มช่องทางและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรมุ่งพัฒนาและยกระดับเกษตรกรตามแนว เกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๒ และ ๓ ต่อไป และพท. ควรสนับสนุนแหล่งน้ำในไร่นาให้แก่เกษตรกรและบูรณาการการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ภัยแล้ง

ผลการดำเนินงาน

สป.กช. คัดเลือกจุดเรียนรู้ ๕,๔๑๒ แห่ง (ร้อยละ ๑๒๐.๒๗) ของเป้าหมาย ๔,๕๐๐ แห่ง จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๒๑,๒๘๐ ราย (ร้อยละ ๓๐.๔๐) ของเป้าหมาย ๗๐,๐๐๐ ราย จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกร ๒๐,๘๗๘ ราย (ร้อยละ ๒๙.๘๑) ของเป้าหมาย ๗๐,๐๐๐ ราย ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ ๓๑๕ ครั้ง (ร้อยละ ๔๑.๑๖) ของเป้าหมาย ๗๖๖ ครั้ง

กช. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้/การสร้างเครือข่าย ๕,๒๙๕ ราย (ร้อยละ ๙๗.๑๘) ของเป้าหมาย ๕,๒๖๑ ราย การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านข้าว ๕,๔๖๐ ราย (ร้อยละ ๙๕.๙๖) จัดทำแปลงเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว ๑๖๕ แห่ง (ร้อยละ ๘๐.๑๐) ของเป้าหมาย ๒๐๖ แห่ง ติดตามให้คำแนะนำเกษตรกร ๕,๔๖๐ ราย (ร้อยละ ๙๕.๙๖) ของเป้าหมาย ๕,๒๖๑ ราย

ปท. พัฒนาผลผลิตและการตลาดกลุ่มเครือข่าย ๔๙๑ เครือข่าย (ร้อยละ ๙๘.๒๐) ของเป้าหมาย ๕๐๐ เครือข่าย ติดตามดูแล และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรเกษตรทฤษฎีใหม่ ๑๘๓,๕๐๕ ราย (ร้อยละ ๑๖๖.๘๒) ของเป้าหมาย ๑๑๐,๐๐๐ ราย

ปม. ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านประมงแก่เกษตรกร ๖๔,๔๑๙ ราย (ร้อยละ ๙๙.๑๗) ของเป้าหมาย ๗๐,๐๐๐ ราย และสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ แก่เกษตรกร ๖๔,๓๙๓ ราย (ร้อยละ ๙๙.๑๓) ของเป้าหมาย ๗๐,๐๐๐ ราย สนับสนุนปลากินพืชให้เกษตรกร ๖๔,๓๙๓ ล้านตัว (ร้อยละ ๙๙.๑๓) ของเป้าหมาย ๗๐ ล้านตัว

มม. ส่งเสริมองค์ความรู้ โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๓๒๒ จุด (ร้อยละ ๓๕.๐) ของเป้าหมาย ๙๒๒ จุด จัดทำจุดเรียนรู้ด้านหม่อนไหม ๒๑ จุด ครอบคลุมเป้าหมาย สนับสนุนหม่อนพันธุ์ดีจำนวน ๙๑,๕๖๘ ฝูง (ร้อยละ ๔๕๗.๓๘) ของเป้าหมาย ๒๐,๐๐๐ ฝูง ตรวจสอบติดตามเยี่ยมเยียนระดับจังหวัด ๖๙๑ ราย (ร้อยละ ๕๗.๕๘) ของเป้าหมาย ๑,๒๐๐ ราย

กวท. ส่งเสริมองค์ความรู้ให้เกษตรกร ๒๘๙ ราย (ร้อยละ ๑๑๕.๖๐) ของเป้าหมาย ๒๕๐ ราย จัดทำแปลงต้นแบบ ๒,๕๑๖ ไร่ (ร้อยละ ๒๐๑.๒๘) ของเป้าหมาย ๑,๒๕๐ ไร่ อบรมให้ความรู้ตามความต้องการของกลุ่ม ๒๘๙ ราย (ร้อยละ ๑๑๕.๖๐) ของเป้าหมาย ๒๕๐ ราย

ตส. อบรมครูบัญชี ๑,๐๐๐ ราย ครอบคลุมเป้าหมาย อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ๓๐,๐๐๒ ราย (ร้อยละ ๑๐๐.๐๑) ของเป้าหมาย ๓๐,๐๐๐ ราย กำกับแนะนำการจัดทำบัญชี ๒๑,๑๘๘ ราย (ร้อยละ ๑๐๐.๙๐) ของเป้าหมาย ๒๑,๐๐๐ ราย ติดตามการจัดทำบัญชี โดยครูบัญชี ๒๑,๑๘๘ ราย (ร้อยละ ๑๐๐.๐๙ ของเป้าหมาย ๒๑,๐๐๐ ราย

พท. สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการปรับปรุงบำรุงดิน ๒๐,๐๐๐ ราย ครอบคลุมเป้าหมาย
ส.ป.ก. ส่งเสริมองค์ความรู้เกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ๓,๖๙๐ ราย (ร้อยละ ๑๐๕.๕๓) ของเป้าหมาย ๓,๕๐๐ ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรต้นแบบ ๒๓๙ ราย (ร้อยละ ๙๙.๙๕) ของเป้าหมาย ๒๓๙ ราย

ผลลัพธ์

เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตปีละ ๖,๙๙๑.๖๑ บาทต่อครัวเรือน สามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและต้นทุนการผลิตโดยการพึ่งพาตนเอง ๕,๐๑๖.๕๑ บาทต่อครัวเรือน และมีผลตอบแทนสุทธิ ๕,๐๖๖.๐๕ บาทต่อครัวเรือน เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๕

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สป.กช. กช. ปท. กป. มม. กวท. ตส. พท. และ ส.ป.ก.

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

วัตถุประสงค์ เพื่อขยายผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา โดยสนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้กับการประกอบอาชีพได้ ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้าได้

เป้าหมายของโครงการ

อบรมเกษตรกร จำนวน ๘,๑๓๒ ราย

งบประมาณ ๓๔.๖๖๕๘ ล้านบาท

✓ เบิกจ่าย ๓๓.๗๕๐๒ ล้านบาท (๙๗.๓๖%)

ผลการประเมิน

- การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ ๗๖.๙๘ นำความรู้จากการอบรมไปใช้ ในเรื่องการทำนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การทำการเกษตร การผลิตปุ๋ย/สารควบคุมศัตรูพืช เป็นต้น
- ด้านรายจ่าย พบว่า สามารถลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นเฉลี่ย ๑,๘๕๑.๖๓ บาทต่อราย ต่อเดือน/ ปีละ ๒๒,๒๑๙.๕๖ บาท
- ด้านรายได้ พบว่า เกษตรกรร้อยละ ๒๒.๘๓ ที่มีรายได้จากการนำผลผลิตในฟาร์มไปจำหน่ายเฉลี่ยรายละ ๔๑๔.๙๖ บาทต่อเดือน/ ๔,๙๗๙.๕๒ บาทต่อรายต่อปี

ผลการดำเนินงาน

- ✓ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านเข้าร่วมโครงการ ๙๙ ศูนย์ เป้าหมาย ๓๐ ศูนย์ (๑๔๑.๔๓%)
- ✓ ฝึกอบรมเกษตรกรทั่วไปได้ ๘,๔๖๐ ราย เป้าหมาย ๘,๑๓๒ ราย (๑๐๔.๐๓%)

ประเด็นที่พบจากการติดตามในพื้นที่

- มีอุปสรรคในการคัดเลือกเกษตรกรเพื่อเข้ารับการอบรม
- เกษตรกรที่เคยผ่านการฝึกอบรมแล้วต้องการเข้ารับการฝึกอบรมซ้ำ
- งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน

๕.๒.๒ โครงการเกษตรผสมผสานในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้รูปแบบเกษตรผสมผสาน เป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งของเกษตรกรในการดำรงชีพตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรให้สมาชิกมีรายได้เพิ่ม
- ๒) เชื่อมโยงธุรกิจในสถาบันเกษตรกร ให้เข้มแข็งโดยการเพิ่มปริมาณการค้าเงินธุรกิจร่วมกันซื้อ ร่วมกันขาย เงินฝาก และบริการ

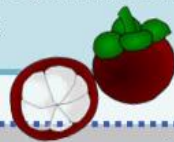

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรมส่งเสริมสหกรณ์

งบประมาณ

๑๒.๖๕๔๖ ล้านบาท
ยกเลิกการดำเนินงาน

เป้าหมาย

สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับเงินกู้
จากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเพื่อสร้างระบบ
น้ำในไร่นา ๑,๕๐๐ ราย
พื้นที่ดำเนินการ ๗,๕๐๐ ไร่ ในพื้นที่ พื้นที่
๑๙ จังหวัด

ผลการดำเนินงาน

มีแผนจัดสถาบันเกษตรกรและคัดเลือกสมาชิกเข้าร่วมโครงการ ๑,๕๐๐ ราย พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน ๗,๕๐๐ ไร่ มีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๑๒๒ แห่ง ได้แก่ สหกรณ์ ๗๘ แห่ง กลุ่มเกษตรกร ๔๔ แห่ง และมีแผนจัดอบรมและศึกษาดูงานการทำเกษตรผสมผสานในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ๑,๕๐๐ ราย และสนับสนุนเงินอุดหนุนปัจจัยการผลิตให้แก่สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รายละ ๖,๐๐๐ บาท

ปรับงบประมาณเข้า พ.ร.บ. โอนงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๑ เม.ย. ๒๕๖๓ (ยกเลิกการดำเนินงาน)

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด พัฒนาศักยภาพการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพรายสินค้า ผลิตภัณฑ์และผลไม้ให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรม

งบประมาณ

๙๕.๕๕๙๘ ล้านบาท

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (กป.)

- ฝึกอบรมเกษตรกร ๒,๕๒๐ ราย ผลิตและสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ๗.๕๖ ล้านตัว ติดตามการใช้ความรู้และทักษะที่ได้จากการถ่ายทอด ๑๖๘ ครั้ง ตามเป้าหมาย
- ผลการติดตาม เกษตรกร ร้อยละ ๕๖.๗๖ นำความรู้ไปใช้แก้ไขปัญหาเรื่องการให้อาหารปลาวัยอนุบาล และการทำจุลินทรีย์ใส่บ่อเลี้ยงปลาเพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำ เกษตรกรร้อยละ ๖๖.๒๒ นำความรู้ไปถ่ายทอดต่อให้เพื่อนบ้านญาติพี่น้อง และสมาชิกในครัวเรือน มีความพึงพอใจต่อโครงการระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ การอบรมบางหลักสูตรค่อนข้างยากต้องใช้ประสบการณ์และความชำนาญ เกษตรกรจึงยังไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง จึงควรมีการติดตามให้คำแนะนำหลังการอบรมอย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนปัจจัยการผลิต มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ปลา ซึ่งมีทั้งที่ตรงกับความต้องการและไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ ขึ้นอยู่กับความนิยมของแต่ละพื้นที่

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรแก่สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผ่านกลไกการบัญชี (ตส.)

- อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ และศึกษาดูงานให้ครัวบัญชี ๑๐๐ ราย (๗.๕๐%) เกษตรกร ๑,๕๑๕ ราย (๓.๗๙%) (ณ ไตรมาส ๓ ยุติการดำเนินโครงการโดยปรับโอนงบประมาณคืน ตาม พ.ร.บ. โอนงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓)
- ผลการติดตาม ครัวบัญชีอาสา ร้อยละ ๘๓.๓๓ นำความรู้ไปปรับใช้ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นได้เฉลี่ย ๑๖,๐๐๐ บาท/ปี และเกษตรกรร้อยละ ๘๘.๙๑ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ สามารถลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นได้เฉลี่ย ๑๐,๖๑๐ บาท/ปี และครัวบัญชีอาสาที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการระดับมาก เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เนื่องจากหลักสูตรที่อบรมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับการดำเนินชีวิต

ข้อเสนอแนะ ควรมีการปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานให้เป็นรูปแบบวิถีใหม่ (New Normal) นำสื่อออนไลน์มาใช้ในการดำเนินงาน กิจกรรม ส่วนเกษตรกรที่อยู่วัยสูงอายุ ควรจัดอบรมแบบกลุ่มย่อย เพิ่มการติดตามให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถลงบันทึกบัญชีได้ถูกต้อง รวมทั้งควรปรับปรุงสมุดบันทึกบัญชีให้มีความเข้าใจง่าย และเข้าไปให้ความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ

กิจกรรมยกระดับการผลิตผักและผลไม้คุณภาพของสถาบันเกษตรกรสู่มาตรฐาน GAP (กสส.)

- ที่ปรึกษาอบรมให้ความรู้และตรวจสอบแปลงของสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย ๑,๒๐๐ ราย เรียบร้อยแล้ว อยู่ระหว่างสรุปผลการอบรมให้ความรู้และจัดทำคู่มือระบบการขอรับรองมาตรฐาน GAP
- ผลการติดตาม เกษตรกร ร้อยละ ๘๑.๘๒ นำความรู้ไปใช้แล้วในเรื่องการใส่ปุ๋ยหมัก การลดใช้สารเคมี การเก็บเกี่ยวผลผลิต ร้อยละ ๕๗.๕๘ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านรายจ่ายค่าปุ๋ยเคมี สารเคมี ยาฆ่าแมลง โดยปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยชีวภาพ และสารธรรมชาติแทน สามารถลดรายจ่ายเฉลี่ย ๓๗๖.๙๔ บาทต่อไร่ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมให้ทำเกษตรแบบ GAP แต่ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต เกษตรกรจึงต้องจำหน่ายผลผลิตแบบ GAP ในราคาเท่ากับ GAP ส่งผลให้บางส่วนขาดแรงจูงใจและไม่ยอมรับการผลิตแบบ GAP และควรมีการเชื่อมโยงแหล่งรับซื้อผักและผลไม้แบบ GAP หรือส่งเสริมกลุ่มที่มีศักยภาพในการทำตลาดเฉพาะเพื่อเป็นแรงจูงใจให้แก่เกษตรกรที่ผลิตผักและผลไม้แบบ GAP ขยายพื้นที่ปลูกให้เพิ่มมากขึ้นในอนาคต

กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมศิลปหัตถกรรม/ศิลปาชีพบางไทร (ส.ป.ก.)

- จัดอบรมแก่ผู้สนใจและเกษตรกรในเขต ส.ป.ก. รวม ๑,๒๑๒ ราย (๑๒๑.๒๐%)
- ผลการติดตาม ร้อยละ ๙๙.๖๑ นำความรู้ไปประกอบเป็นอาชีพเสริม สร้างรายได้เฉลี่ย ๕,๕๑๓ บาทต่อครัวเรือนต่อปี ร้อยละ ๖๓.๑๗ ขยายผลความรู้แล้ว ๖๙๒ ราย หรือเฉลี่ย ๑ ต่อ ๓ ราย มีความพึงพอใจต่อโครงการระดับมากที่สุด
- ข้อเสนอแนะ เจ้าหน้าที่และเกษตรกรต้องการมีส่วนร่วมกำหนดหลักสูตร การจัดซื้อวัสดุฝึกอบรมมีความยุ่งยาก การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่ต่อเนื่อง ขาดความชำนาญ ต้องการความรู้/ศึกษาดูงานที่สนใจเพิ่ม และเพิ่มระยะการจัดอบรม

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

โครงการส่งเสริม การผสมปุ๋ยใช้เอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กสส. พต.

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจัดหาแม่ปุ๋ยมาจำหน่ายและบริการผสมปุ๋ยให้สมาชิก เพื่อให้ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ และใช้ปุ๋ยที่ตรงตามความต้องการค่าวิเคราะห์ดินได้อย่างเหมาะสม

เป้าหมายโครงการ

- สนับสนุนเงินอุดหนุนให้สหกรณ์ ๑๖ สหกรณ์
- ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ๑๕,๐๐๐ ราย

ผลการดำเนินงาน

งบประมาณ ๗.๐๔๑๖ ล้านบาท
เบิกจ่าย ๓.๑๖๑๔ ล้านบาท (๔๔.๙๐%)

- สนับสนุนเงินอุดหนุนให้สหกรณ์จัดหาเครื่องผสมปุ๋ย จำนวน ๑๖ สหกรณ์ ครบตามเป้าหมาย
- ส่งเสริมให้ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ๑๕,๐๐๐ ราย ครบตามเป้าหมาย

ผลการติดตามในพื้นที่

ข้อค้นพบ

- เกษตรกรยึดติดใช้ปุ๋ยในตลาด
- เกษตรกรขาดความรู้ในการเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์

- สถาบันเกษตรกร ๑. สกก. จำหน่ายปุ๋ยผสมให้สมาชิกราคาถูกกว่าท้องตลาด ๖๔ - ๑๘๖ บาทต่อกระสอบ
๒. สกก. ร้อยละ ๗๕ ผสมปุ๋ยโดยใช้ข้อมูลชุดดินของ พต. และร้อยละ ๒๕ ผสมตามค่าวิเคราะห์ดินของสมาชิก
- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๑. เกษตรกรร้อยละ ๖๙.๖๖ มีการใช้ปุ๋ยผสม/ปุ๋ยสั่งตัดมาแล้ว เฉลี่ย ๕ ครั้ง
๒. เกษตรกรร้อยละ ๔๕.๘๓ ผสมปุ๋ยใช้เอง ร้อยละ ๕๐.๐๐ ให้สหกรณ์ผสม
๓. เกษตรกรร้อยละ ๒๓.๗๖ ใช้ปุ๋ยผสมเพราะคุณภาพดี ร้อยละ ๓๑.๑๙ ลดต้นทุน

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

หน่วยงานรับผิดชอบ

กสส. ปศ. กป. กสก. พด. และ ส.ป.ก.

เป้าหมาย

ส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนภายในพื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้นโยบายที่ดินแห่งชาติในรูปแบบสหกรณ์ ๑๖๕ พื้นที่ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคในที่ดินที่ได้รับการจัดสรรให้กับเกษตรกรในรูปแบบแปลงรวม ๓๕ พื้นที่ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการผลิต การปรับปรุงบำรุงดินให้แก่เกษตรกร จำนวน ๑๑,๙๑๐ ราย

วัตถุประสงค์โครงการ

เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนภายในพื้นที่เป้าหมาย ในรูปแบบสหกรณ์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคในที่ดินให้กับเกษตรกรในรูปแบบแปลงรวม ส่งเสริมพัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์ ประมง ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมในการปลูกพืชให้คำแนะนำการผลิตพืชในพื้นที่ที่เหมาะสม สนับสนุนการใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดรายจ่ายสร้างรายได้ รวมทั้งพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

ผลการดำเนินงาน

- ส่งเสริมการรวมกลุ่มในพื้นที่เป้าหมาย คทช. ในรูปแบบสหกรณ์แล้ว ๑๖๖ พื้นที่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๖๑
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภคในที่ดินที่จัดสรรให้กับเกษตรกรในรูปแบบแปลงรวมดำเนินการได้ ๓๕ พื้นที่ ครบตามเป้าหมาย
- ถ่ายทอดความรู้ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง การปรับปรุงบำรุงดินให้แก่เกษตรกร ดำเนินการได้ ๑๑,๔๕๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๐๖
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร ดำเนินการได้ ๔,๘๖๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๘๒ เช่น พันธุ์พืชและพันธุ์ปลา เป็นต้น

ผลการติดตามในพื้นที่

จากการลงพื้นที่เพื่อติดตามความก้าวหน้าในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี สุพรรณบุรี อุทัยธานี กาฬสินธุ์ และนครราชสีมา พบว่า เกษตรกรได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้แล้ว ร้อยละ ๗๔.๔๙ โดยเกษตรกรที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จากโครงการได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตแล้ว ร้อยละ ๘๑.๘๒ รวมทั้งมีการนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปปรับใช้แล้ว ร้อยละ ๕๓.๑๐ และ ๕๗.๓๗ ตามลำดับ

ข้อค้นพบ

- หน่วยงานในพื้นที่มีการบูรณาการในการส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกร (กรมส่งเสริมสหกรณ์จัดอบรม เชิญกรมปศุสัตว์มาเป็นวิทยากร)
- ในทุกพื้นที่ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น (ไฟฟ้า ถนน ทางลำเลียง ระบบน้ำอุปโภค-บริโภคและการเกษตร) ยังไม่ครอบคลุม
- บางกิจกรรมที่ดำเนินการในพื้นที่ ไม่ได้เกิดจากความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ ทำให้ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

- ควรมีการดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น (ไฟฟ้า ถนน ทางลำเลียง ระบบน้ำอุปโภค-บริโภคและการเกษตร) ให้แล้วเสร็จและครอบคลุมก่อนจัดคนลงในพื้นที่ เพื่อให้ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่
- หน่วยงานในพื้นที่ควรบูรณาการร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ จัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง และตรงตามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่

งบประมาณ

๕๓.๙๕๗๙ ล้านบาท
เบิกจ่าย ๔๙.๔๙๗๘ ล้านบาท
คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๗๓

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ชุมชนและเกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีรายได้เพิ่มขึ้น น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชน พัฒนาการผลิตสินค้าข้าวอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิต ลดต้นทุนการผลิต และพัฒนาข้าว ผลิตภัณฑ์ให้เป็นสินค้าชุมชนที่ได้มาตรฐานต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์ สร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม สร้างอาชีพ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มีความมั่นคง

กิจกรรมดำเนินการ

- ส่งเสริมการทำระบบ ICS ของมาตรฐานอินทรีย์ต่างประเทศของกลุ่มเกษตรกร ๑๐ กลุ่ม
- ให้คำแนะนำการจัดทำระบบ GMP โรงสีข้าววิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์ จำนวน ๑๐ โรง
- ต่อยอดพัฒนาผลิตภัณฑ์จากข้าวเป็นสินค้า OTOP ๑๐ ผลิตภัณฑ์
- อบรมการบริหารจัดการผลิตและการตลาด ๖๐ ราย
- สัมมนาเพิ่มศักยภาพด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด ๖๕ ราย
- สัมมนาพัฒนาศักยภาพบุคลากร ๕๐ ราย

- กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าว ๑๐ กลุ่ม
- โรงสีข้าวของวิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์ ๑๐ โรง

ผลการดำเนินงาน

- การส่งเสริมระบบ ICS เนื่องจาก ปี ๒๕๖๓ ได้งบประมาณไม่เพียงพอ จะเริ่มดำเนินการต้นปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ซึ่งได้กลุ่มเป้าหมายแล้ว ส่วนกิจกรรมอื่นไม่สามารถดำเนินงานในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ และบางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้ ผลจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19)

== > ผลการติดตามในพื้นที่ == <
เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาเป็น OTOP หรือข้าวปลอดภัยสารพิษ ขายได้ในราคาที่สูงกว่าท้องตลาดทั่วไปโลกรัมละ ๓ - ๕ บาท และยังมีรายได้จากการรับจ้างทำงานในโรงสี หรือกลุ่มที่ผลิตข้าวจำหน่ายของโครงการ

งบประมาณ ๑๐.๔๔๕๐ ลบ. ➡ เบิกจ่าย ๐.๘๓๕๓ ลบ.

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

กรมประมง

โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

กิจกรรมพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง

วัตถุประสงค์

เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำในเขตทะเลชายฝั่ง องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สร้างจิตสำนึกในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำ และสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำชายฝั่งอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย
ชุมชนประมง ๑๔๔ กลุ่ม
๒๒ จังหวัด

กิจกรรมดำเนินการ

- ประชุมชี้แจง/ประชาสัมพันธ์ และสำรวจความต้องการ ๑ ครั้ง
- คณะกรรมการขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นจัดทำแผนงาน ๑๔๔ ชุมชน
- คณะทำงาน/คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ/อนุมัติโครงการ ๓ ครั้ง
- ติดตาม ประเมินผล ๒๒ จังหวัด

ผลการดำเนินงาน

- การติดตามและประเมินผล ดำเนินการได้ ๑๑ จังหวัด (ร้อยละ ๕๐.๐๐)
 - ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย
- ผลการติดตามในพื้นที่
กลุ่มเกษตรกร/ชุมชนประมง ที่ได้รับเงินสนับสนุนจากโครงการนำเงินมาซื้ออุปกรณ์การจับสัตว์น้ำ และซื้อได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดทั่วไป เช่น อวน ขันปลา ทำให้จับสัตว์น้ำได้มากขึ้น

งบประมาณ ๑๖.๐๐๐๐ ลบ. → เบิกจ่าย ๑๕.๙๗๖๘ ลบ.

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

กรมหม่อนไหม

กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

วัตถุประสงค์

- ☉ เปิดโอกาสช่องทางการผลิตผ้าไหมแก่กลุ่มเกษตรกรรายใหม่หรือเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพ
- ☉ สร้างศักยภาพกลุ่มเกษตรกรรายใหม่ให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้
- ☉ เพื่อสร้างรายได้ความมั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ☉ ส่งเสริมการผลิตและสร้างสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว

พื้นที่ดำเนินการ : เกษตรกร ๕ กลุ่ม ๕ จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ กำแพงเพชร เลย ศรีสะเกษ และอุทัยธานี

งบประมาณ

ได้รับ ๖.๘๘๙๕ ล้านบาท

ใช้ไป ๖.๓๖๙๙ ล้านบาท

หมายเหตุ

มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรม
งบประมาณและเป้าหมาย
ให้สอดคล้องกัน

กิจกรรมดำเนินการ

- ★ กลุ่มเกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มการผลิต ๕ กลุ่ม
- ★ สินค้าหม่อนไหมที่ได้รับการพัฒนา

ผลการติดตามในพื้นที่

1. การรวมกลุ่มกันผลิต ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการทำเกษตรรายละ 30,000-50,000 บาทต่อปี และยังมีเงินปันผลจากการเป็นสมาชิกกลุ่มอีกด้วย
2. ที่ตั้งของกลุ่มมีความคับแคบ และกระจายกันอยู่ในหมู่บ้าน ทำให้ไม่สะดวกต่อการดำเนินงาน และผู้ที่มาศึกษาดูงาน
3. ชาดก็กระตุกในการทอผ้า ทำให้ผลิตไม่ทันกับความต้องการ
4. เส้นไหมผลิตไม่ทัน เพราะการผลิตเส้นไหมขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ ทำให้ผลิตได้ไม่สม่ำเสมอ

ผลการดำเนินงาน

- การรวมกลุ่มการผลิต ๕ กลุ่ม (๑๐๐%)
- สินค้าหม่อนไหมที่ได้รับการพัฒนา ๕ สินค้า (๑๐๐%)

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร

วัตถุประสงค์ ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรเกษตรกรรวมกลุ่มและสร้างเครือข่าย พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะของสมาชิก เพิ่มขีดความสามารถในการจัดการวางแผนชีวิต สุขภาพ การเงิน ครอบครัวยุคใหม่ และอาชีพ เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ รวมถึงถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชนและเครือข่าย ยกย่อง เชิดชูเกียรติ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ผลงานดีเด่นของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรเป็นแบบอย่างในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมเสริมและพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้มีความเข้มแข็ง

- วิเคราะห์ศักยภาพ จัดทำแผนพัฒนาสู่ Smart Group ๕,๗๗๕ ราย (๑๐๐%)
- พัฒนาองค์ความรู้ทักษะผู้ประกอบการตามแผน IFPP ๓,๘๕๐ ราย (๑๐๐%)
- จัดทำเอกสารเผยแพร่องค์ความรู้การบริหารจัดการกองทุนในงานสถาบันเกษตรกร ๒,๑๐๐ เล่ม

กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร

- พัฒนาศักยภาพสู่ Smart Group ๑๓,๒๐๔ ราย (๙๙.๘๐%)
- จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๓,๗๑๖ ราย (๙๖.๕๒%)
- เตรียมความพร้อมผู้นำเยาวชนเกษตรไปฝึกงาน ๕ ราย (๕๐%)

กิจกรรมส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน

- พัฒนาสร้างการรับรู้ และจัดทำแผนฯ ๒,๓๑๐ ราย (๑๐๐%) และพัฒนาทักษะการเกษตรและเคหะกิจเกษตร ๒,๓๑๐ ราย (๑๐๐%)
- ขยายผลและยกระดับเศรษฐกิจครัวเรือนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของหมู่บ้าน ๑๘๐ ราย (๑๐๐%)

- กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ๓๘๕ กลุ่ม
- กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๔๕๓ กลุ่ม
- กลุ่มยุวเกษตรกร ๘๙๒ กลุ่ม

งบประมาณ

ได้รับ ๒๘.๔๓๕๙ ลบ.

ใช้ไป ๒๗.๙๖๒๒ ลบ.

กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

- แหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน วิเคราะห์พื้นที่และจัดทำแผน ๑,๕๒๒ ราย (๙๘.๘๓%) , พัฒนาทักษะวิทยากร ๑,๕๔๐ ราย (๑๐๐%)
- เตรียมความพร้อมสู่ Smart Group วิเคราะห์พื้นที่จัดทำแผน ๒,๙๒๖ ราย (๙๙.๘๖%) , พัฒนาศักยภาพกลุ่ม ๒,๙๓๐ ราย (๑๐๐%)
- จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มศักยภาพ ๑,๕๔๐ ราย (๑๐๐%)

ผลการติดตามในพื้นที่ : ส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อผลิตสินค้าแปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตร เช่น ถั่วฝักยาว สับปะรด โดยสมาชิกจะได้รับผลตอบแทนเป็นค่าแรง/เงินปันผล และเกิดการสร้างเครือข่ายของสมาชิก

ปัญหาของของกลุ่มเกษตรกร : ขาดวัตถุดิบในการผลิตสินค้าจากการผลิตสินค้าออกฤดูกาล ต้องซื้อนอกพื้นที่ และซื้อในราคาที่แพงขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

กิจกรรมการพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่

วัตถุประสงค์

ส่งเสริมเพื่อให้เกษตรกรมีศักยภาพในการผลิตด้วยวิธีการเกษตรแผนใหม่ ส่งเสริมสถิติการพัฒนาที่ดิน ปรับปรุง บำรุงดิน ให้มีความเหมาะสมกับการผลิตพืช และเพิ่มศักยภาพการผลิตให้เกษตรกรในพื้นที่ ส.ป.ก. และมีความสามารถในการสร้างการผลิต ที่มีคุณภาพภายใต้การบริหารจัดการเกษตรแผนใหม่ของ ส.ป.ก.

กิจกรรมดำเนินการ : การพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่ เป้าหมาย ๑,๐๘๐ ราย

ผลการดำเนินงาน : ดำเนินการได้ ๑,๒๕๙ ราย (๑๑๖.๕๗%)
ได้รับ ๑๕.๕๑๘๕ ล้านบาท ใช้ไป ๗.๑๑๓๙ ล้านบาท (๔๕.๘๔%)

ผลการติดตามในพื้นที่ : เกษตรกรได้รับแจกปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์ปลา พันธุ์ไก่พื้นเมือง โดยเกษตรกรสามารถนำมาต่อยอด โดยการเลี้ยงเป็นอาหารและเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริม และมีการปรับปรุงบำรุงดินในแปลงเกษตรโดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้รับจากกรมพัฒนาที่ดิน

ดำเนินการใน ๙ จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา กาญจนบุรี จันทบุรี ระยอง สระแก้ว กาฬสินธุ์ อุทัยธานี สุราษฎร์ธานี และน่าน

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร กิจกรรมพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

วัตถุประสงค์

พัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรกรรมสมาชิกวิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินให้มีคุณภาพ พัฒนาและส่งเสริมการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการผลผลิตตลอดห่วงโซ่

ดำเนินการในวิสาหกิจชุมชน/
กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดิน
๑๐ จังหวัด ๑๐ กลุ่ม/สหกรณ์
เกษตรกร ๕๕๐ ราย

กิจกรรม : การดำเนินการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
จำนวน ๕๓๑ ราย (๙๖.๕๕%)

✿ ผลการดำเนินงาน ✿

๑. หลักสูตรการจัดทำแผนพัฒนาในเขต
ปฏิรูปที่ดิน

- กลุ่มสหกรณ์ จำนวน ๑๐ กลุ่ม (๑๐๐%)
- เกษตรกร ๒๖๗ ราย (๙๗.๐๙%)

๒. หลักสูตรการพัฒนาอาชีพกลุ่มเกษตรกร/
สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดิน

- กลุ่มสหกรณ์ จำนวน ๑๐ กลุ่ม (๑๐๐%)
- เกษตรกร ๒๖๔ ราย (๙๖.๐๐%)

งบประมาณ ๓.๓๖๗๓ ล้านบาท

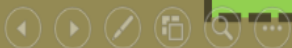
เบิกจ่าย ๓.๐๙๕๖ ล้านบาท

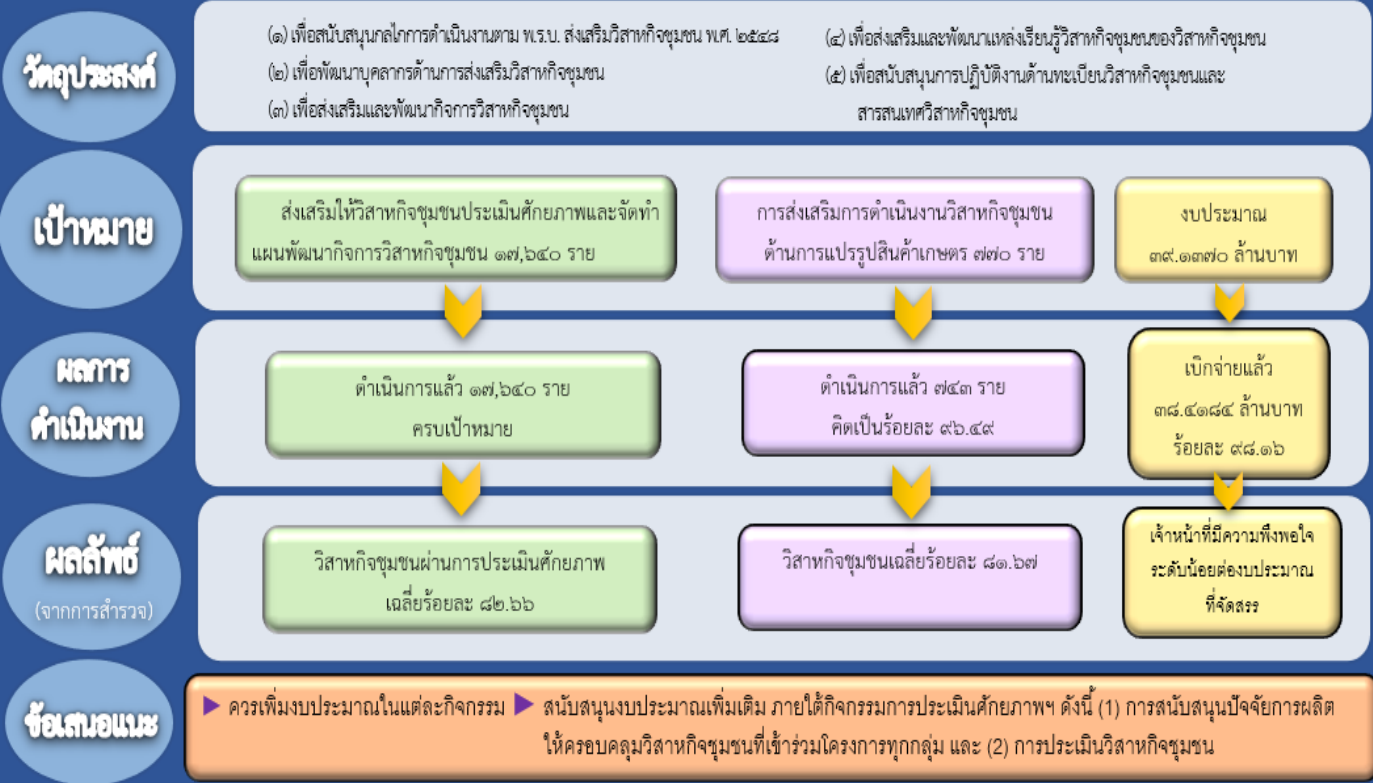
ผลการติดตามในพื้นที่ : เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปพัฒนาอาชีพ และต่อยอดพัฒนารูปร่างของกลุ่ม เช่น การเปลี่ยนจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นรูปแบบสหกรณ์

ปัญหาและอุปสรรค : สมาชิกยังไม่มีความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และคณะกรรมการของกลุ่ม/สหกรณ์ ยังไม่มีความเสียสละเท่าที่ควร

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

แผนบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของ กษ. โครงการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ OTOP

หน่วยงานรับผิดชอบ : กสภ.

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (กสส.)

วัตถุประสงค์โครงการ

เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานสากล รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีไปพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานสากล

เป้าหมาย

สหกรณ์จำนวน ๗๐ แห่ง
๓๐ ผลิตภัณฑ์

งบประมาณ : ๒๖.๓๔๗๔ ล้านบาท
เบิกจ่าย ๖.๘๒๑๖ ล้านบาท (ร้อยละ ๒๕.๘๙)
(เบิกจ่ายงบประมาณครบ ๔ งวด เดือนมีนาคม ๒๕๖๓)

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดจ้างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นที่ปรึกษา ในการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์ พัฒนาศักยภาพการรวบรวม/แปรรูปสู่ระบบมาตรฐาน GMP และพัฒนาความเข้มแข็งในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเรียบร้อยแล้ว

ข้อมูล ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร

ผลการดำเนินงาน

เป้าหมาย

งบประมาณ ๑๔.๑๐๙๘ ล้านบาท
แบ่งเป็น กช. ๗.๙๔๔๗ ล้านบาท
กสภ. ๖.๑๖๕๑ ล้านบาท

เบิกจ่าย ๑๒.๑๙๐๗ ล้านบาท (๘๖.๓๙%)
แบ่งเป็น กช. ๖.๐๖๑๒ ล้านบาท (๗๖.๒๙%)
กสภ. ๖.๑๒๙๖ ล้านบาท (๙๙.๖๒%)

กช.

จำนวน ๗๗ แห่ง พื้นที่ดำเนินการ ๖๒ จังหวัด

ตลาดเกษตรกร จำนวน ๗๗ จังหวัด

กสภ.

- ประชุมกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP กับโรงสีและผู้ประกอบการ ๒๕ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๕๒ ของเป้าหมาย (เป้าหมาย ๔๒ ศูนย์)
- ประชุมผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ๒๘ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗ ของเป้าหมาย (เป้าหมาย ๔๒ ศูนย์)
- สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับกลุ่มเกษตรกร ๑๓ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๓ ของเป้าหมาย (เป้าหมาย ๓๐ ศูนย์)
- เชื่อมโยงตลาดข้าวชายตรง โดยการส่งเสริมสนับสนุนตลาดข้าวพระราชวังระดับชุมชน/จังหวัด ๓๐ ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย
- จัด Business Matching ระหว่างผู้ประกอบการโรงสี ผู้ส่งออก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑ ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย
- ติดตามการเชื่อมโยงตลาดของกลุ่มเกษตรกร ๔๖ ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๙.๕๒ ของเป้าหมาย (เป้าหมาย ๔๒ ศูนย์)

- พัฒนาความรู้ศักยภาพของเกษตรกรและเครือข่าย ๑,๑๙๐ ราย ครอบคลุมเป้าหมาย
- พัฒนาการตลาดเกษตรกร ๗๗ แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย

ผลการติดตามในพื้นที่

- เกษตรกรมีช่องทางจำหน่ายเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ย ๒ ช่องทางเป็นเฉลี่ย ๓ ช่องทาง
- ตลาดเกษตรกรหรือตลาดสินค้าเกษตรในแต่ละจังหวัดมีการสุปรายงานผ่าน Line ให้หน่วยงานส่วนกลางเดือนละ ๑ ครั้ง
- ตลาดเกษตรกรแต่ละจังหวัดเปิดทำการสัปดาห์ละ ๒-๓ วัน โดยเกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าเฉลี่ยเดือนละ ๒๐,๘๒๐.๒๕ บาทต่อราย
- เกษตรกรบางส่วนมีการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ด้วยเช่น Facebook และ Line โดยมียอดจำหน่ายเฉลี่ยเดือนละ ๒๐,๕๕๑.๗๒ บาทต่อราย
- ผู้บริโภคมีการซื้อสินค้าในตลาดเกษตรกรเฉลี่ยเดือนละ ๔ ครั้ง เฉลี่ยครั้งละ ๓๘๐.๔๕ บาท เหตุผลที่มาซื้อสินค้าที่ตลาดเกษตรกรเนื่องจากมีความมั่นใจในคุณภาพของสินค้าเกษตรที่นำมาจำหน่าย

ประเด็นที่พบและข้อเสนอแนะ

- สถานที่จัดตลาดเกษตรกรบางจังหวัดตั้งอยู่ริมถนนบริเวณฟุตบาท ต้องตั้งและรื้อถอน อุปกรณ์ทุกครั้งในการมาจำหน่าย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสร้างงบประมาณเพื่อหาสถานที่เปิดจำหน่ายเป็นตลาดถาวรในอนาคต
- สินค้าเกษตรบางส่วนยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ดังนั้นในการสนับสนุนองค์ความรู้เรื่องมาตรฐานสินค้าเกษตรควรพิจารณาในกลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานของโครงการตลาดสินค้าเกษตรก่อนเป็นอันดับแรก
- เกษตรกรยังให้ความสำคัญในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้อย ดังนั้นควรสร้างความตระหนักในสำคัญของบรรจุภัณฑ์ โดยส่งเสริมการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมด้านการตลาด
- ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ ให้ผู้บริโภคอย่างทั่วถึงทุกกลุ่มอาชีพ และครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัด

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจ ของสหกรณ์ภาคเกษตร กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

วัตถุประสงค์

1 เพื่อผลักดันให้สถาบันเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง
ในการรวบรวมผลผลิตสินค้าเกษตร
ของสมาชิกและกลุ่มเกษตรกร

2 ส่งเสริมและสนับสนุนสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรให้มี
ศักยภาพด้านการผลิต การตลาด และเชื่อมโยงเครือข่าย
กลุ่มสินค้า Cluster รวม ๗ ชนิดสินค้า

3 เพื่อแก้ไขปัญหาราคาสินค้าใหม่เสถียรภาพอย่างยั่งยืน โดย
การศึกษารูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมในการนำระบบ
แบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม (Profit Sharing) มาใช้ในการ
บริหารจัดการการผลิตทางการเกษตรในสินค้าข้าว มัน
สำปะหลัง ยางพารา และมันสำปะลัม

เป้าหมาย
สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ๓๐ แห่ง

งบประมาณ

จำนวน	๒๒.๓๑๘๙ ล้านบาท
เบิกจ่าย	๒๒.๓๑๘๘ ล้านบาท
คิดเป็น	๙๙.๙๙ %

ผลการดำเนินงาน

- ดำเนินการก่อสร้าง และติดตั้งอุปกรณ์แล้วเสร็จ จำนวน
๓๑ แห่ง/รายการ และอยู่ในระหว่างการก่อสร้างอีก ๑๒
แห่ง งบประมาณเหลือจ่าย จำนวน ๑๒ แห่ง ๑๙ รายการ

ผลการติดตามระดับพื้นที่

- การก่อสร้างโครงสร้างปัจจัยพื้นฐาน ยังไม่เสร็จในบางพื้นที่
มีการขยายระยะเวลาดำเนินงาน เกิดจากสถานการณ์การ
ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)
- อุปกรณ์เครื่องจักรทางการเกษตร มีการจัดซื้อและส่งมอบ
แล้วแต่ยังไม่เปิดให้ใช้บริการ เนื่องจากยังไม่ถึงฤดูกาล
เพาะปลูก และบางแห่งอยู่ระหว่างการติดตั้งอุปกรณ์
- เหตุผลในการเข้าร่วมโครงการฯ สถาบันเกษตรกร ร้อยละ
๗๕ เห็นว่าสามารถเพิ่มรายได้ให้กับธุรกิจ ร้อยละ ๗๒ เห็น
ว่าทำให้สหกรณ์เพิ่มความเข้มแข็ง

ข้อค้นพบ

- สถาบัน เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้ภาครัฐสนับสนุน
เงินทุนในการก่อสร้างปัจจัยพื้นฐาน ร้อยละ ๙๐ จากเดิม
ที่ให้การสนับสนุน ร้อยละ ๗๐ และสถาบันเกษตรกรขอ
สมทบร้อยละ ๓๐ เหลือร้อยละ ๑๐
- สถาบันเกษตรกรมีความต้องการปัจจัยการผลิตพื้นฐาน
มากกว่า ๑ อย่าง ซึ่งตามเกณฑ์การเสนอขอรับการ
สนับสนุน ๑ อย่างต่อสถาบันเกษตรกร

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

วัตถุประสงค์โครงการ

▶ เพื่อติดตามประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของ กษ.

เป้าหมายของโครงการ

▶ โครงการภายใต้แผนงานฯ ของ กษ. ๑๒ โครงการ

▶ งบประมาณ ๑.๔๑๖๐ ล้านบาท

▶ เบิกจ่าย ๑.๓๔๕๘ ล้านบาท

ผลการดำเนินงาน

▶ รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการ ๔ ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

▶ จัดทำเอกสารงบประมาณโดยสังเขปปี ๒๕๖๓ ของแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ๑ เรื่อง ครบตามเป้าหมาย

▶ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณของแผนงานฯ ๔ ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

ผู้รับผิดชอบโครงการ

▶ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

**หน่วยงานรับผิดชอบจัดทำรายงาน
ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร**

๑. ศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โทรศัพท์ ๐ ๒๕๗๙ ๐๕๕๕ โทรสาร ๐ ๒๕๗๙ ๒๖๗๐

๑.๑ โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร

- ๑) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่
- ๒) เกษตรกรรมทางเลือก/เกษตรผสมผสาน

๒. ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล โทรศัพท์ ๐ ๒๕๗๙ ๕๕๑๒ โทรสาร ๐ ๒๕๗๙ ๘๒๖๗

๒.๑ โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

- ๑) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
- ๒) กิจกรรมพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง
- ๓) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม
- ๔) กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร
- ๕) กิจกรรมการพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่
- ๖) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

๓. ส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร โทรศัพท์ ๐ ๒๕๗๙ ๐๕๐๗ โทรสาร ๐ ๒๕๗๙ ๐๕๐๗

๓.๑ โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร

- โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร

๓.๒ โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

๔. ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช โทรศัพท์ ๐ ๒๕๗๙ ๐๕๐๗ โทรสาร ๐ ๒๕๗๙ ๐๕๐๗

- โครงการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ OTOP

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกลาง บางเขน
ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๗๙ ๐๕๐๗, ๐ ๒๕๗๙ ๐๖๑๔ โทรสาร ๐ ๒๕๗๙ ๐๕๐๗
www.eva.oae.go.th